

Raport o Stanie Miasta i Gminy Września za 2018 r.

WRZEŚNIA

Września, maj 2019 r.

Spis treści

Wstęp	3
I. Ogólna charakterystyka gminy	5
II. Informacje inwestycyjne i finansowa	9
2.1. Wykonanie budżetu za rok 2018.....	9
2.2. Wykonanie wydatków inwestycyjnych w roku 2018.....	11
III. Informacja o stanie mienia komunalnego	18
IV. Informacja o realizacji polityk, programów, strategii	34
4.1. Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Września na lata 2017 – 2020.....	34
4.2. Studium uwarunkowania i kierunków zagospodarowania przestrzennego Miasta i Gminy Września.....	40
4.3. Miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego.....	42
4.4. Lokalny Program Rewitalizacji dla Miasta i Gminy Września na lata 2017 – 2023.....	47
4.5. Plany odnowy Miejsowości.....	51
4.6. Gminny Program Opieki nad zabytkami dla Miasta i Gminy Września na lata 2017 – 2020.....	54
4.7. Wieloletni program Gospodarowania Mieszkaniowym Zasobem Gminy Września na lata 2018 – 2020.....	56
4.8. Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Września na lata 2016 – 2020.....	58
4.9. Gminny program Przeciwdziałania Przemocy oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2016 – 2020.....	64
4.10. Gminny Program Wspierania Rodziny w Gminie Września na lata 2016 – 2020.....	66
4.11. Gminny Program Osłonowy Aktywizowanie i Wyrównywanie Szans seniorów w Gminie Września.....	67
4.12. Gminny Program Osłonowy Wspierania Środowisk Długotrwale Ubogich w Celu Poprawy Sytuacji Mieszkaniowej ww. Środowisk i Przeciwdziałanie Zjawisku Bezdomności w Gminie Września.....	69
4.13. Program Pomocy Żywnościowej FEAD.....	71
4.14. Program Wieloletni – Pomoc Państwa w zakresie Dożywiania.....	71
4.15. Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na 2018.....	73
4.16. Gminny Program Przeciwdziałania Narkomanii 2016 – 2020.....	75
4.17. Program Zdrowotny w zakresie Profilaktyki Zakażeń Wirusem Brodawczaka ludzkiego (HPV) na lata 2017 – 2020 dla Gminy Września.....	76
4.18. Program współpracy Gminy Września z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego na rok 2018.....	77
4.19. Program Ochrony Środowiska dla Miasta i Gminy Września na lata 2014 – 2017 z perspektywą na lata 2018 – 2021.....	83
4.20. Plan Gospodarki Niskoemisyjnej dla Miasta i Gminy Września.....	88
4.21. Program usuwania wyrobów zawierających azbest z terenu powiatu wrzesińskiego w 2018 roku.....	91
4.22. Program opieki nad zwierzętami bezdomnymi.....	91
4.23. Programy i działania Straży Miejskiej dotyczące poprawy bezpieczeństwa rowerzystów i pieszych.....	92
4.24. Program ekologiczny „Z niebieskimi graj w zielone – EKO PATROL w służbie ochrony przyrody”.....	97
V. Realizacja uchwał Rady Miejskiej we Wrześni podjętych w roku 2018	101
VI. Część analityczna	116
6.1. Oświata.....	116
6.2. Kultura.....	121
6.3. Czytelnictwo.....	129
6.4. Sport i rekreacja.....	134
6.5. Warsztaty Terapii Zajęciowej oraz wspieranie osób niepełnosprawnych.....	136
6.6. Straż Miejska.....	140
6.7. Udział Gminy Września w spółkach kapitałowych.....	144
6.8. Gospodarka odpadami.....	146
6.9. Września w rankingach i publikacjach.....	150
Podsumowanie	157

Wstęp

Burmistrz Miasta i Gminy Września przedkłada pierwszy „Raport o stanie Miasta i Gminy Września” opracowany na podstawie art. 28aa ust. 1 i 2 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz.U. z 2019 r. poz. 506). Zgodnie z ww. przepisami ustawy Raport obejmuje podsumowanie działalności Burmistrza Miasta i Gminy Września w roku 2018, w tym realizację polityk, programów, strategii oraz uchwał Rady Miejskiej we Wrześni.

W treści Raportu przedstawiono szereg istotnych informacji oraz danych z zakresu działania Gminy Września oraz Burmistrza Wrześni jako organu wykonawczego gminy. Pomimo bardzo rozległego zakresu tematycznego tego opracowania oraz konieczności zaprezentowania często tylko najistotniejszych informacji, przyczyni się on do pogłębienia wiedzy na temat funkcjonowania wrzeńskiego samorządu, a także dokonania własnych ocen jego obecnego stanu oraz szans dalszego rozwoju w przyszłości.

Treść niniejszego Raportu zostanie opublikowana w Biuletynie Informacji Publicznej Urzędu Miasta i Gminy we Wrześni oraz przedstawiona podczas sesji Rady Miejskiej we Wrześni.

I. Ogólna charakterystyka gminy

Miasto i Gmina Września leży w środkowej części województwa wielkopolskiego, w powiecie wrzesińskim. Września jest siedzibą gminy miejsko – wiejskiej oraz Powiatu Wrzesińskiego. Sąsiaduje z następującymi gminami: Czarniejewo, Dominowo, Kołaczkowo, Miłosław, Nekla, Niechanowo, Strzałkowo i Witkowo. Znajduje się na skrzyżowaniu szlaków komunikacyjnych drogowych i kolejowych: Poznań – Warszawa (autostrada A2, węzeł autostradowy, droga krajowa nr 92, linia kolejowa) oraz Gniezno – Jarocin (droga krajowa nr 15 oraz linia kolejowa). Ponadto przez miasto przebiegają dwie drogi wojewódzkie: nr 432: Września – Środa Wielkopolska – Śrem – Leszno, oraz nr 442: Września – Puzdry – Gizałki – Kalisz. Miasto leży na 52°20' długości geograficznej północnej oraz 17°35' szerokości geograficznej wschodniej, na wysokości 90 – 100 m n.p.m. Taki układ komunikacyjny określa Wrześnię jako istotny węzeł drogowy o znaczeniu ponadregionalnym.

Położenie Miasta i Gminy Września

Sieć osadniczą gminy tworzy miasto Września, które położone jest w jej środkowej części oraz 33 wsie sołeckie. Powierzchnia miasta i gminy wynosi 221,84 km², z tego na miasto przypadają 12,73 km², a na obszar wiejski 209,11 km².

Granice Miasta i Gminy Września

Miasto Września pełni funkcję zarówno ośrodka gminnego, jak i powiatowego. Jego główne funkcje to między innymi rozwój działalności gospodarczej, usługi w zakresie oświaty i kultury o zasięgu ponadregionalnym, a także stworzenie miejsca sprzyjającego zaspokajaniu różnego rodzaju potrzeb społecznych.

Strategia Miasta i Gminy Września określa trzy podstawowe cele mieszczące się w sferze przestrzenno – funkcjonalnej, a są to: zwiększenie potencjału rozwojowego w oparciu o wewnętrzny kapitał Miasta i Gminy Września, intensyfikację działań na rzecz rozwoju infrastruktury technicznej przy zachowaniu wysokiej jakości środowiska przyrodniczego oraz poprawę spójności społecznej i przestrzennej.

W ramach struktury osadniczej głównymi funkcjami miasta są: mieszkalnictwo, usługi lokalne i ponadlokalne (administracja, oświata, kultura, handel, zdrowie i opieka społeczna). Funkcje uzupełniające spełniają: działalność gospodarcza o profilu drobnej wytwórczości, turystyka i wypoczynek. Biorąc pod uwagę klasyfikację ze względu na strefy funkcjonalno – krajobrazowe, miasto Września należy do wielofunkcyjnej strefy miejskiej wraz z obszarami aktywizacji gospodarczej.

Przez Wrześnię przepływa rzeka Wrześnica. Część miasta leżąca po zachodniej stronie rzeki skupia większość terenów przemysłowo – usługowych miasta, tereny kolejowe oraz tereny ogródków działkowych. Znajdują się tu również tereny mieszkalne: w dzielnicy miasta o nazwie Sławno oraz osiedle Lipówka.

Po stronie wschodniej znajduje się ściśle centrum miasta oraz 3 duże osiedla mieszkalne: Krzyża Grunwaldu, Sokołowskie oraz Tysiąclecia. Na terenie tej części miasta ulokowane są liczne ogródki działkowe, park im. Dzieci Wrzesińskich, Targowisko Miejskie. Przy wschodniej granicy Wrześni znajduje się oczyszczalnia ścieków oraz tereny przemysłowo – usługowe.

Teren Miasta i Gminy Września objęty jest również w Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego podjęty Uchwałą Nr XIV/108/99 Rady Miejskiej we Wrześni w sprawie Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Miasta i Gminy Września – część B, zmienioną Uchwałą nr XV/335/2017 Rady Miejskiej we Wrześni z dnia 21 czerwca 2017 roku. Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego stanowi podstawę do wprowadzania na poszczególnych terenach miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, co bez wątpienia rzutuje na ład przestrzenny zarówno miasta, jak i gminy.

Ze względu na atrakcyjne położenie geograficzne, komunikacyjne oraz bardzo dobre warunki do lokowania i rozwoju przemysłu m.in. na terenie Wrzesińskiej Strefy Aktywności Gospodarczej, Miasto i Gmina Września szczególnie w ostatnich latach rozwija się bardzo dynamicznie pod względem gospodarczym. Obok małych i średnich firm na terenie gminy lokują swoje przedsiębiorstwa światowe firmy zatrudniające po kilkuset, a nawet po kilka tysięcy pracowników.

Na terenie Miasta i Gminy Września, według danych na koniec 2018 roku działało 5 816 działalności gospodarczych prowadzonych przez osoby fizyczne według sekcji PKD 2007, w tym na terenie miasta 4 499, natomiast na terenach wiejskich 1 317. Według danych statystycznych na dzień 31 grudnia 2018 roku samych tylko małych firm oraz spółek cywilnych zarejestrowanych było ponad 3,6 tysiąca. Liczba ta nie obejmuje pozostałych przedsiębiorstw, w tym średnich i dużych firm zarejestrowanych w Krajowym Rejestrze Sądowym. Ogólna liczba działalności gospodarczych na terenie Miasta i Gminy Września obecnie wynosi około 6 tys.

Na terenie Gminy Września znajduje się kilkanaście wiodących firm zatrudniających od kilkudziesięciu do kilku tysięcy pracowników. Są to między innymi: Volkswagen Poznań Sp. z o. o., Gestamp Polska Sp. z o. o., Mikroma S. A. , Aquilla Sp. z o. o., Wheelabrator Sp. z o. o., Krispol Sp. z o. o., APP, Allflex Polska Sp. z o. o., Flex Films Europa Sp. z o. o., Techpak Sp z o. o., Cenoss Sp. z o. o., Firma Gibowski Sp. z o.o., Zakład Produkcji Części Zamiennej do Maszyn Rolniczych Bogdan Kowalski.

Poniższa tabela przedstawia skalę działania oraz ilość zatrudnionych pracowników wybranych firm. Na terenie miasta lokują się przede wszystkim przedsiębiorstwa z branży automotive.

Nazwa Firmy	Liczba pracowników	Branża
Volkswagen Poznań Sp. z o. o.	3000	Automotive
Gestamp Polska Sp. z o. o.	930	Automotive
Mikroma S. A.	470	Produkcja urządzeń
Aquilla Sp. z o. o.	100	Produkcja tektury falistej
Wheelabrator Sp. z o. o.	120	Obróbka powierzchniowa materiałów
Krispol Sp. z o. o.	270	Konstrukcyjna
Allflex Polska Sp. z o. o.	179	Znaczniki do identyfikacji zwierząt
Flex Films Europa Sp. z o. o.	260	Produkcja folii spożywczej
Techpak Sp. z o. o.	170	Drukowanie i pakowanie
Cenos Sp. z o. o.	180	Produkcja spożywcza

12 lutego 2014 roku Rada Miejska we Wrześni podjęła uchwałę w sprawie utworzenia Wrzesińskiej Strefy Aktywności Gospodarczej. 7 marca 2014 roku zostało podpisane porozumienie dotyczące zasad współpracy i uczestnictwa w projekcie Wrzesińskiej Strefy Aktywności Gospodarczej, którego stronami byli Gmina Września, Wałbrzyska Specjalna Strefa Ekonomiczna, Województwo Wielkopolskie, Powiat Wrzesiński, Minister Gospodarki oraz Polska Agencja Informacji i Inwestycji Zagranicznych. Celem utworzenia Wrzesińskiej Strefy Aktywności Gospodarczej jest aktywizacja regionów w zakresie zrównoważonego rozwoju społeczno - gospodarczego, przyciągnięcie do Strefy nowych inwestorów, podniesienie poziomu inwestycji, zwiększenie atrakcyjności inwestycyjnej tej części gminy, rozwój przedsiębiorczości, a w konsekwencji utworzenie nowych miejsc pracy. Utworzenie Wrzesińskiej Strefy Aktywności Gospodarczej realizuje zadania infrastrukturalne niezbędne do właściwego

przygotowania terenów inwestycyjnych. Zadania te obejmują m. in. rozbudowę sieci wodno - kanalizacyjnej, przebudowę i rozbudowę układu komunikacyjnego dróg oraz przebudowę systemu rowów melioracyjnych wraz z budową zbiornika retencyjnego.

Wrzesnińska Strefa Aktywności Gospodarczej na tle Miasta i Gminy Wrzesnia

WSAG oddziałuje w następujących aspektach:

- a) ekonomicznym – poprzez pozyskanie inwestycji, stworzenie nowych miejsc pracy, podniesienie wpływów z podatków oraz stworzenie warunków wzrostu aktywności gospodarczej,
- b) społecznym – dzięki polepszeniu perspektyw rozwoju lokalnego rynku pracy i społeczeństwa.

Teren WSAG obejmuje 331 ha i zgodnie z intencją stron docelowo wyposażony jest w infrastrukturę drogową i kolejową, sieci energetyczne, gazowe, oraz telekomunikacyjne.

Niewątpliwą zachętą dla inwestorów jest fakt, iż obszar ten jest objęty Wałbrzyską Specjalną Strefą Ekonomiczną, a co za tym idzie inwestorzy korzystać mogą z pomocy publicznej m.in. w formie zwolnienia z podatku CIT.

Według danych Urzędu Miasta i Gminy we Wrzesni na dzień 31 grudnia 2018 roku liczba osób zameldowanych na pobyt stały wynosiła 44 680. W mieście 28 900 osoby (w tym kobiet: 15 187, mężczyzn: 13 713), natomiast na wsi 15 780 (w tym kobiet: 7 963, mężczyzn: 7 817). Należy zaznaczyć, iż mieszkańców jest znacznie więcej, gdyż wielu z nich nie jest zameldowanych w gminie, a w gminach ościennych, a nawet odległych od Wrzesni miastach. Sytuacja ta związana jest ze znaczącym wzrostem sfery gospodarczej gminy. Liczba mieszkańców na przełomie lat wzrasta, co wiąże się z korzystnym położeniem Wrzesni oraz jej rozwojem.

W związku z istotną zmianą liczby ludności, zmienił się także wskaźnik gęstości zaludnienia, który wynosi 207 osób/km², przy wskaźniku 109 osób/km² dla Powiatu Wrzesińskiego. W wyniku tak znaczących zmian miasto i gmina dostosowuje warunki infrastrukturalne dla obszarów koncentracji zarówno w mieście, jak i na wsi.

Na terenie Miasta i Gminy Wrzesnia realizowane są również działania z zakresu pomocy społecznej, które realizuje Ośrodek Pomocy Społecznej we Wrzesni. Zakres zadań placówki regulują ustawy o świadczeniach rodzinnych, o pomocy osobom uprawnionym do alimentów, a także ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, ustawy o systemie oświaty, ustawy

o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, ustawy o zdrowiu psychicznym, oraz ustawy o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych. Według danych z Ośrodka Pomocy Społecznej w 2018 roku około 2300 rodzin skorzystało ze świadczeń rodzinnych.

W porównaniu z latami ubiegłymi odnotowuje się spadek pobierania zasiłku ze względu na znaczne zmniejszenie stopy bezrobocia w Powiecie Wrzesińskim, a przede wszystkim w Mieście i Gminie Września. Według danych Powiatowego Urzędu Pracy na koniec roku 2010 liczba zarejestrowanych osób bezrobotnych wynosiła 2 194, natomiast na koniec grudnia 2018 roku liczba ta wynosiła około 677 osób.

Rozwój gospodarczy we Wrześni powoduje znaczny spadek liczby bezrobotnych, a tym samym osób korzystających z pomocy społecznej. W chwili obecnej sytuacja na rynku pracy zmieniła się na korzyść pracownika. Przedsiębiorcy przyznają, iż na rynku wrzesińskim występuje deficyt związany z potencjalnymi pracownikami, co w przyszłości może stanowić barierę dalszego rozwoju gospodarczego.

Władze gminy odpowiedzialne są za prowadzenie na terenie Miasta i Gminy placówek oświatowych, tj. opieki przedszkolnej i szkół podstawowych. W ramach tych zadań w sferze oświaty gmina prowadzi jedno przedszkole publiczne i dziewięć szkół podstawowych.

Warto zaznaczyć, że zarówno na terenie miasta, jak i gminy prowadzonych jest 5 żłobków i około 15 niepublicznych przedszkoli, co jest atrakcyjną przesłanką do zamieszkania właśnie w tym mieście, ponieważ nie ma problemu z dostępnością miejsc w tych placówkach.

Miasto i Gmina Września oferuje także możliwość z korzystania z bazy sportowo – rekreacyjnej obejmującej między innymi, boiska, hale sportowe, baseny oraz wiele placów zabaw dla dzieci. Najprężniej działającym ośrodkiem są Wrzesińskie Obiekty Sportowo – Rekreacyjne, które skupiają wokół siebie między innymi basen miejski, stadion miejski, korty tenisowe, tor rowerowy czy skate park.

Większość wydarzeń kulturowych skupiona jest wokół Wrzesińskiego Ośrodka Kultury we Wrześni, który stanowi jednostkę organizacyjną Miasta i Gminy Września. Prowadzi głównie działalność w zakresie organizacji imprez plenerowych, warsztatów muzycznych, a także imprez rozrywkowych na terenie kraju, ale także za granicą. Obok Wrzesińskiego Ośrodka Kultury prowadzone jest także Muzeum Regionalne i Publiczna Biblioteka we Wrześni spełniające zarówno funkcje kulturalne, ale również oświatowe.

Września jest prężnie rozwijającym się ośrodkiem miejsko – wiejskim. Dynamika i skala zmian zachodzących w gminie wpływa na jej efektywne funkcjonowanie oraz wzrost atrakcyjności dla potencjalnych inwestorów oraz mieszkańców. Strategiczne programowanie rozwoju miasta pozwoliło zaspokoić potrzebę perspektywicznego i efektywnego ujmowania procesów lokalnych przemian, a w rezultacie ich zaspokajania. Zaznaczyć należy, iż pomimo ciągłego rozwoju Gmina Września cały czas realizuje postawione sobie cele generując impulsy do jeszcze bardziej dynamicznego zwiększenia swojego potencjału zarówno gospodarczego, jak i społecznego.

II. Informacje inwestycyjne i finansowe

2.1. Wykonanie budżetu za rok 2018

Budżet Miasta i Gminy Września na rok 2018 uchwalony został dnia 21 grudnia 2017 r. uchwałą Nr XXIX/405/2017 Rady Miejskiej we Wrześni. W trakcie jego realizacji wystąpiły potrzeby zmian. Ostatecznie budżet i jego wykonanie na dzień 31 grudnia 2018 roku przedstawiał się następująco:

Symbol	Wyszczególnienie	Plan (po zmianach)	Wykonanie	% wykonania
A	DOCHODY (A1+A2)	210 376 784,08	210 104 831,19	99,87%
A1	Dochody bieżące	190 421 974,16	193 824 430,85	101,79%
A2	Dochody majątkowe	19 954 809,92	16 280 400,34	81,59%
B	WYDATKI (B1+B2)	244 748 284,25	223 175 168,37	91,19%
B1	Wydatki bieżące	185 596 760,75	172 279 756,56	92,82%
B2	Wydatki majątkowe	59 151 523,50	50 895 411,81	86,04%
C	NADWYŻKA/DEFICYT (A-B)	-34 371 500,17	-13 070 337,18	0,00%
D1	Przychody ogółem z tego:	36 674 905,05	26 165 908,68	71,35%
D11	kredyty i pożyczki	13 912 118,00	3 403 121,63	24,46%
D12	wolne środki, o których mowa w art. 217 ust. 2 pkt 6 ustawy o finansach publicznych w tym:	7 153 306,24	7 153 306,24	100,00%
D13	nadwyżka z lat ubiegłych w tym:	15 609 480,81	15 609 480,81	100,00%
D2	Rozchody ogółem z tego:	2 303 404,88	2 303 404,88	100,00%
D21	splaty kredytów, pożyczek i obligacji	1 803 404,88	1 803 404,88	100,00%
D22	splaty obligacji	500 000,00	500 000,00	100,00%

Realizacja budżetu:

1. dochody bieżące zrealizowane zostały w kwocie 193.824.430,85 zł co stanowi 101,79 % planu,
2. dochody majątkowe zrealizowane zostały w kwocie 16.280.400,34 zł co stanowi 81,59% planu,
3. wydatki bieżące zrealizowane zostały w kwocie 172.279.756,56 zł co stanowi 92,82% planu,
4. wydatki majątkowe zrealizowane zostały w kwocie 50.895.411,81 zł co stanowi 86,04 % planu.

Rok 2018 zamknął się deficytem w kwocie (-) 13.070.337,18 zł przy planowanym deficycie (-) 34.371.500,17 zł

Zrealizowane dochody bieżące przewyższyły zrealizowane wydatki bieżące o kwotę 21.544.674,29 zł (nadwyżka operacyjna).

Przychody budżetu zrealizowano w kwocie 26.165.908,68 zł w tym:

1. pożyczki z WFOŚiGW w Poznaniu w kwocie 3.403.121,63 zł,
2. wolne środki z rozliczenia roku poprzedniego w kwocie 7.153.306,24 zł,
3. nadwyżka z lat ubiegłych w kwocie 15.609.480,81 zł.

W okresie sprawozdawczym rozchody budżetu wyniosły 2.303.404,88 zł co stanowi 100,00 % planu.

Na dzień 31 grudnia 2018 roku Gmina Września wg sprawozdania o stanie zobowiązań według tytułów dłużnych oraz poręczeń gwarancji posiadała zadłużenie:

- z tytułu emisji obligacji komunalnych - 1.000.000,00 zł,
- z tytułu pożyczek zaciągniętych w WFOŚiGW - 7.143.022,99 zł.

Łączna kwota zobowiązań wyniosła 8.143.022,99 zł.

Do budżetu wprowadzono wolne środki z rozliczenia roku poprzedniego w kwocie 7.153.306,24 zł, z czego kwota 4.849.901,36 zł zaplanowana została na pokrycie deficytu budżetu roku bieżącego oraz nadwyżkę z lat ubiegłych w kwocie 15.609.480,81 zł, która w całości została przeznaczona na pokrycie deficytu.

Na dzień 31 grudnia 2018 roku Gmina posiadała zobowiązania wymagalne w kwocie 1.689,83 zł.

W styczniu 2018 roku została również ustanowiona gwarancja bankowa na rzecz Autostrady Wielkopolskiej S.A. w kwocie 1.400.000,00 zł na okres do marca 2037 roku (w związku z koniecznością zapewnienia istotnego elementu układu komunikacyjnego związanego z Wrzesińską Strefą Aktywności Gospodarczej („WSAG”) tj. drogi łączącej teren inwestycyjny P4 ze skrzyżowaniem typu rondo w obrębie Węzła Września stanowiącego część odcinka autostradowego A2).

Na dzień 31 grudnia 2018 roku nie została przeprowadzona emisja obligacji komunalnych w zaplanowanej kwocie 10.500.000,00 zł ze względu na brak potrzeb finansowych.

Dług jednostki na koniec okresu sprawozdawczego - na dzień 31 grudnia 2018 roku Gmina posiadała faktyczne zadłużenie w wysokości 8.143.022,99 zł w tym:

1. obligacje komunalne – 1.000.000,00 zł,
2. pożyczki 7.143.022,99 zł.

Na istniejące zadłużenie składają się umowy zawarte na następujące zadania inwestycyjne:

Dług na dzień 31 grudnia 2018 roku			
Lp.	nr uchwały RM	nazwa zadania	Pozostało do spłaty na 31.12.2018
1	XXXIII/399/2014 z dnia 10 czerwca 2014 roku z późn. zm.	Kanalizacja części Wrześni oraz Psar Polskich wraz z modernizacją oczyszczalni ścieków we Wrześni	1 379 429,00
2	VI/75/2015 z dnia 28 maja 2015 roku	Budowa kanalizacji sanitarnej do terenów aktywizacji gospodarczej na terenie Gminy Września	1 394 209,00
3	XXV/35/2017 z dnia 21 czerwca 2017 roku	Rekultywacja kwatery 2a składowiska odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne w m.Bardo	267 855,00
4	XXV/355/2017 z dnia 21 czerwca 2017 roku	Doposażenie OSP na terenie Miasta i Gminy Września ...	76 285,00
5	XXV/356/2017 z dnia 21 czerwca 2017 roku	Wsparcie techniczne OSP w Węglerkach poprzez zakup ciężkiego samochodu ratowniczo – gaśniczego	622 123,36
6	XXXVII/484/2018 z dnia 20 lipca 2018 roku	Budowa kanalizacji deszczowej dla ulicy Sokołowskiej i ulicy Łokietka Wrześni	3 403 121,63
7	obligacje (SGB Poznań)		1 000 000,00
			8 143 022,99

Dochody jednostki zostały wykonane w kwocie 210.104.831,19 zł.

Poziom długu Gminy w odniesieniu do dochodów wykonanych wyniósł 3,87 %.

2.2. Wykonanie wydatków inwestycyjnych w roku 2018

Łączna wartość wydatków majątkowych w 2018 roku w Gminie Września wyniosła ponad 50 mln zł. Część inwestycji została wykonana dzięki wsparciu ze środków zewnętrznych pozyskanych w ramach takich programów jak: Wielkopolski Regionalny Program Operacyjny na lata 2014-2020, Program rozwoju gminnej i powiatowej infrastruktury drogowej na lata 2016 - 2019 czy Program Pięknieje Wielkopolska Wieś. W ramach inwestycji kontynuowano działania w zakresie obejmującym m. in.:

- przebudowę, rozbudowę oraz budowę dróg gminnych,
- budowę oświetlenia ulicznego,
- budowę infrastruktury wodno – kanalizacyjnej,
- budowę i rozbudowę obiektów oświatowych,
- budowę ścieżek rekreacyjnych,
- zagospodarowanie terenów rekreacyjnych- modernizację świetlic wiejskich.

Poniżej przedstawiono ważniejsze inwestycje zrealizowane w 2018 roku:

I. Budowa sali sportowej przy Samorządowej Szkole Podstawowej nr 2 we Wrześni

Zakres rzeczowy:

- sala gimnastyczna o wymiarach 34,0 m x 21,5 m,
- salka korekcyjna o wymiarach 13,2 m x 6,2 m,
- zaplecze szatniowo – sanitarne,
- wyposażenie sportowe.

Termin realizacji: lata 2016 – 2018.

Wartość inwestycji: ponad 4,6 mln zł.

2. Budowa sali sportowej przy Samorządowej Szkole Podstawowej w Kaczanowie

Zakres rzeczowy:

- sala gimnastyczna o wymiarach 30,3 m x 22,0 m,
- zaplecze szatniowo – sanitarne,
- wyposażenie sportowe.

Termin realizacji: lata 2017 – 2018.

Wartość inwestycji: ponad 3,4 mln zł.

3. Rozbudowa budynku Samorządowej Szkoły Podstawowej w Kaczanowie

Zakres rzeczowy:

- budynek parterowy,
- 6 sal lekcyjnych z zapleczeniami na pomoce naukowe, pokój nauczycielski, zaplecze sanitarne,
- pomoce dydaktyczne, tablice interaktywne, sprzęt komputerowy.

Termin realizacji: 2018 r.

Wartość inwestycji : ponad 3,5 mln zł.

4. Rozbudowa budynku Samorządowej Szkoły Podstawowej nr 1 we Wrześni

Zakres rzeczowy:

- budynek 3 – kondygnacyjny,
- 8 sal lekcyjnych,
- pracownia sensoryczno – rehabilitacyjna,
- pomoce dydaktyczne, tablice interaktywne, sprzęt komputerowy.

Termin realizacji: lata 2017 – 2018.

Wartość inwestycji : ponad 5,3 mln zł.

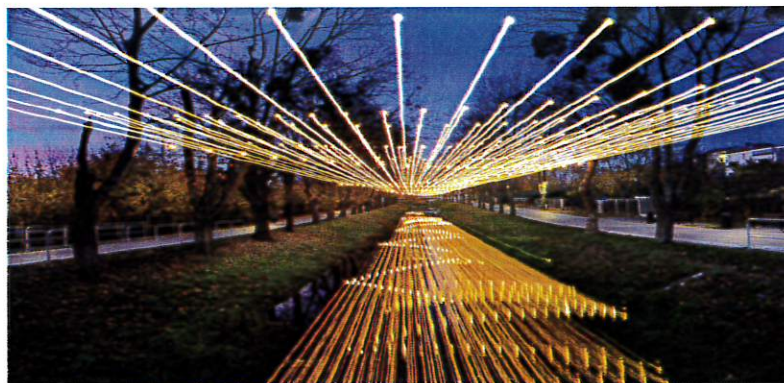
5. Centra przesiadkowe wraz z niezbędną infrastrukturą

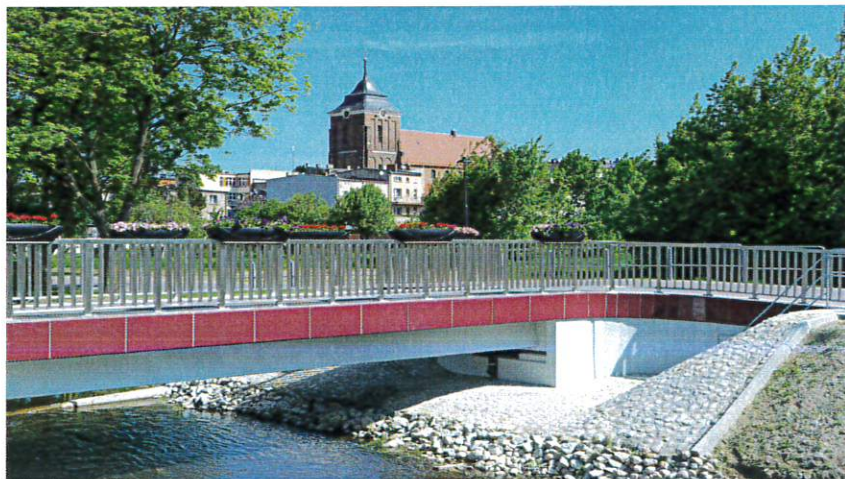
Zakres rzeczowy:

- autobus elektryczny, którym prowadzona jest bezpłatna komunikacja miejska,
- 2 zintegrowane centra przesiadkowe, obejmujące łącznie 238 miejsc postojowych,
- ponad 1 km dróg z chodnikami, ścieżkami rowerowymi i 140 miejscami postojowymi,
- dwie kładki pieszo-rowerowe oraz most przez rzekę Wrześnicę,
- ponad 1 km ciągów pieszo – rowerowych,
- promenada wzdłuż Wrześnicy,
- 108 punktów świetlnych,

Termin realizacji: lata 2017 – 2018.

Wartość inwestycji : ponad 18,4 mln zł.

6. Budowa drogi gminnej do węzła autostradowego

Zakres rzeczowy:

- 390 metrowy odcinek drogi przystosowany do ruchu pojazdów ciężarowych,
- 10 punktów świetlnych,
- bezpośrednie połączenie z węzłem autostrady A2 oraz drogą krajową nr 92.

Termin realizacji: 2018 r.

Wartość inwestycji : ponad 2 mln zł.

7. Budowa drogi gminnej zamykającej układ komunikacyjny poprzez połączenie ul. Słowackiego z ul. Szosa Witkowska we Wrześni.

Zakres rzeczowy:

- droga o nawierzchni bitumicznej o długości 727 m,
- ścieżka pieszo-rowerowa o długości 539 m,,
- chodnik o długości 234 m,
- system odprowadzania wód opadowych,
- 29 punktów świetlnych.

Termin realizacji: 2018 r.

Wartość inwestycji : ponad 4,2 mln zł.

8. Zagospodarowanie terenu przy parku miejskim im. Dzieci Wrześnińskich we Wrześni

Zakres rzeczowy:

- strefa placu zabaw,
- strefa siłowni fitness,
- strefa rosarium,
- taras widokowy,
- ścieżki komunikacyjne,
- oświetlenie i monitoring terenu,
- zagospodarowanie zielenią.

Termin realizacji: lata 2017 – 2018.

Wartość inwestycji : ponad 2,3 mln zł.

9. Budowa punktu wystawowego – makiety kolejki wąskotorowej przy ulicy Kaliskiej we Wrześni

Zakres rzeczowy:

- budynek nawiązujący wyglądem do dawnego dworca kolejki wąskotorowej,
- zagospodarowanie terenu w postaci ścieżek utwardzonych, wagi ulicznej, budki telefonicznej,,
- makieta kolejki wąskotorowej.

Termin realizacji: 2018 r.

Wartość inwestycji : ponad 740 tys zł.

10. Budowa łąźni solankowej

Zakres rzeczowy:

- łąźnia solankowa nasycająca przestrzeń jodem, bromem i całą gamą innych mikroelementów takich jak magnez, sód, potas, żelazo, wytwarzająca specyficzny mikroklimat, będący naturalnym leczniczym inhalatorium.

Termin realizacji: 2018 r.

Wartość inwestycji : ponad 220 tys zł.

Szczegółowe informacje w zakresie zrealizowanych zadań inwestycyjnych znajdują się w sprawozdaniu rocznym z wykonania budżetu Miasta i Gminy Września, będącym załącznikiem do Zarządzenia nr 75 Burmistrza Miasta i Gminy Września z dnia 26 marca 2019 roku w sprawie przedłożenia informacji i sprawozdań za rok 2018.

III. Informacja o stanie mienia komunalnego

Informacja o stanie mienia komunalnego Gminy Września obejmuje zestaw danych o majątku Gminy Września według stanu na dzień 31 grudnia 2018 roku.

Zakres merytoryczny Informacji o stanie mienia komunalnego określa art. 267 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych.

Pod pojęciem mienia komunalnego Gminy Września rozumiane są aktywa trwałe i obrotowe, czyli kontrolowane przez jednostkę zasoby majątkowe o wiarygodnie określonej wartości, powstałe w wyniku przeszłych zdarzeń.

Zgodnie z ustawą z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości składają się na nie:

1. środki trwałe – rzeczowe aktywa trwałe i zrównane z nimi, o przewidywanym okresie ekonomicznej użyteczności dłuższym niż rok, kompletne, zdatne do użytku i przeznaczone na potrzeby jednostki. Zalicza się do nich w szczególności:
  - a) nieruchomości – w tym grunty, prawo użytkowania wieczystego gruntu, budowle i budynki, a także będące odrębną własnością lokale,
  - b) maszyny, urządzenia, środki transportu i inne rzeczy,
  - c) ulepszenia w obcych środkach trwałych,
  - d) inwentarz żywy.
2. środki trwałe w budowie - rozumie się przez to zaliczane do aktywów trwałych środki trwałe w okresie ich budowy, montażu lub ulepszenia już istniejącego środka trwałego.
3. Wartości niematerialne i prawne – rozumie się przez to nabyte przez jednostkę, zaliczane do aktywów trwałych, prawa majątkowe nadające się do gospodarczego wykorzystania, o przewidywanym okresie ekonomicznej użyteczności dłuższym niż rok, przeznaczone do używania na potrzeby jednostki, a w szczególności autorskie prawa majątkowe, prawa pokrewne, licencje, koncesje.
4. Aktywa obrotowe - w tym:
  - a) aktywa rzeczowe – przeznaczone do zbycia lub zużycia w ciągu 12 miesięcy od dnia bilansowego lub w ciągu normalnego cyklu operacyjnego właściwego dla danej działalności, jeżeli trwa on dłużej niż 12 miesięcy,
  - b) aktywa finansowe – płatne i wymagalne lub przeznaczone do zbycia w ciągu 12 miesięcy od dnia bilansowego lub od daty ich założenia, wystawienia lub nabycia, albo stanowią aktywa pieniężne,
  - c) należności krótkoterminowe – obejmują ogół należności z tytułu dostaw i usług oraz całość lub część należności z innych tytułów niezaliczanych do aktywów finansowych, a które stają się wymagalne w ciągu 12 miesięcy od dnia bilansowego,
  - d) rozliczenia międzyokresowe – trwają nie dłużej niż 12 miesięcy od dnia bilansowego.
5. Informacja o stanie mienia komunalnego w układzie rzeczowym obejmuje:
  - dane o innych niż własność praw majątkowych (w tym dane o ograniczonych prawach rzeczowych, użytkowaniu wieczystym, wierzytelnościach, udziałach w spółkach, akcjach oraz o posiadaniu);
  - dane o zmianach w stanie mienia komunalnego, w stosunku do danych wykazanych w poprzedniej informacji;
  - dane o dochodach uzyskanych z tytułu wykonywania prawa własności i innych praw majątkowych oraz z wykonywania posiadania;
  - inne dane i informacje o zdarzeniach mających wpływ na stan mienia.

W Gminie Września funkcjonują następujące jednostki organizacyjne nie posiadające osobowości prawnej:

- 1) Samorządowe Szkoły Podstawowe Nr 1, 2, 3, 6 we Wrześni
- 2) Samorządowa Szkoła Podstawowa w Chwalibogowie
- 3) Samorządowa Szkoła Podstawowa w Otocznej,
- 4) Samorządowa Szkoła Podstawowa w Marzeninie,

- 5) Samorządowa Szkoła Podstawowa w Nowym Folwarku,
- 6) Samorządowa Szkoła Podstawowa w Kaczanowie
- 7) Publiczne Przedszkole Nr 6 we Wrześni,
- 8) Ośrodek Pomocy Społecznej,
- 9) Wrzesińskie Obiekty Sportowo – Rekreacyjne

Mienie jednostek organizacyjnych Gminy Września, które na mocy odrębnych przepisów mają osobowość prawną, nie stanowi mienia Gminy Września – jako jednostki samorządu terytorialnego. Mienie to stanowi jednak element mienia komunalnego, stąd dodatkowo opisano stan – mienia osób prawnych w Gminie Września.

W Gminie Września funkcjonują następujące samorządowe instytucje kultury posiadające osobowość prawną;

- 1) Biblioteka Publiczna Miasta i Gminy we Wrześni,
- 2) Muzeum Regionalne im. Dzieci Wrzesińskich we Wrześni,
- 3) Wrzesiński Ośrodek Kultury.

lp.	wyszczególnienie	stan na 31.12.2017r. (PLN)	stan na 31.12.2018r. (PLN)
I.	AKTYWA TRWAŁE	453 312 592,59	489 848 092,93
II.	AKTYWA OBROTOWE	29 864 896,19	36 537 267,12
	MAJĄTEK OGÓLEM	483 177 488,78	526 385 360,05

Wartość netto majątku Gminy Września

Szczegółowe zmiany poszczególnych aktywów Gminy w okresie od 1.01.2018 do 31.12.2018 oraz strukturę składników aktywów Gminy w układzie podmiotowym prezentują poniższe tabele:

jednostka dysponująca mieniem	wartość na 31.12.2017	wartość na 31.12.2018	umorzenie do 31.12.2018
Urząd Miasta i Gminy we Wrześni	427 903 599,13	483 801 997,35	103 365 740,58
Szkoła Podstawowa Nr 1 we Wrześni	6 014 814,52	11 135 214,03	3 253 404,48
Szkoła Podstawowa Nr 2 we Wrześni	111 265,85	111 265,85	100 335,71
Szkoła Podstawowa Nr 6 we Wrześni	9 321 902,89	9 036 962,33	4 032 680,41
Szkoła Podstawowa w Chwalibogowie	3 434 166,60	3 434 166,60	1 059 881,81
Szkoła Podstawowa Nr 3 we Wrześni	7 778 091,94	3 996 958,55	1 618 321,81
Szkoła Podstawowa w Otocznej	4 570 442,34	4 570 442,34	1 213 372,36
Szkoła Podstawowa w Marzeninie	1 155 948,67	1 155 948,67	650 389,01
Szkoła Podstawowa w Nowym Folwarku	8 084 191,68	8 084 191,68	3 013 640,72
Przedszkole Nr 6 we Wrześni	769 227,09	769 227,09	497 751,51
Ośrodek Pomocy Społecznej	413 005,39	413 005,39	211 606,42
Szkoła Podstawowa w Kaczanowie	4 854 108,97	8 205 087,24	1 792 840,09
Wrzesińskie Obiekty Sportowo-Rekreacyjne	22 774 315,38	23 120 049,04	6 668 649,83
razem:	497 185 080,45	557 834 516,16	127 478 614,74

„Mienie w grupach 0 -8” brutto – jednostki budżetowe

jednostka dysponująca mieniem	wartość na 31.12.2017	wartość na 31.12.2018	umorzenie do 31.12.2018
Biblioteka Publiczna Miasta i Gminy	667 255,04	667 255,04	197 286,81
Muzeum Regionalne we Wrześni	647 820,57	647 820,57	234 136,17
Wrzesiński Ośrodek Kultury	433 741,55	456 949,55	368 626,80
razem:	1 748 817,16	1 772 025,16	800 049,78

„Mienie w grupach 0 -8” brutto – samorządowe instytucje kultury

jednostka dysponująca mieniem	wartość na 31.12.2017	wartość na 31.12.2018	umorzenie do 31.12.2018
Urząd Miasta i Gminy	444 969,25	572 401,66	437 388,15
Jednostki oświatowe	43 105,94	43 105,94	0,00
Ośrodek Pomocy Społecznej	7 954,40	7 954,40	0,00
Wrzesińskie Obiekty Sportu i Rekreacji	0,00	0,00	0,00
Samorządowe Instytucje Kultury	31 379,23	31 379,23	0,00
razem:	527 408,82	654 841,23	437 388,15

„Wartości niematerialne i prawne” (umiarzone stopniowo)

lp.	wyszczególnienie	wartość początkowa brutto (PLN)	wartość zużycia (PLN)	wartość netto na 31.12.2018r. (PLN)
1.	Grunty	109 902 276,75	20 043,19	109 882 233,56
2.	Budynki i lokale	105 907 856,89	30 575 616,15	75 332 240,74
3.	Obiekty inżynierii lądowej i wodnej	329 504 444,79	88 967 981,72	240 536 463,07
4.	Kotły i maszyny energetyczne	279 167,50	52 767,86	226 399,64
5.	Maszyny, urządzenia i aparaty ogólnego zastosowania	3 628 391,48	2 879 528,36	748 863,12
6.	Specjalistyczne maszyny, urządzenia i aparaty	392 827,60	161 250,45	231 577,15
7.	Urządzenia techniczne	3 270 742,74	2 375 092,28	895 650,46
8.	Środki transportu	4 859 673,84	1 790 478,02	3 069 195,82
9.	Narzędzia, przyrządy, ruchomości i wyposażenie	1 861 159,73	1 455 906,49	405 253,24
	MAJĄTEK OGÓŁEM	559 606 541,32	128 278 664,52	431 327 876,80

Wartość środków trwałych i stopień ich zużycia w Gminie Wrzesnia ogółem wg stanu na 31.12.2018 roku (Urząd + jednostki budżetowe + samorządowe instytucje kultury)

Zestawienie majątku na stanie Urzędu Miasta i Gminy we Wrześni

lp.	wyszczególnienie	stan na 31.12.2017 r. (PLN)	stan na 31.12.2018 r. (PLN)
I.	AKTYWA TRWAŁE	405 046 359,56	438 319 504,67
II.	AKTYWA OBROTOWE	15 777 253,69	20 946 625,52
	MAJĄTEK OGÓŁEM	420 823 613,25	459 266 130,19

Wartość netto majątku na stanie Urzędu Miasta i Gminy we Wrześni

Zgodnie z ustawą o gospodarce nieruchomościami do gminnego zasobu nieruchomości należą nieruchomości, które stanowią przedmiot własności gminy i nie zostały oddane w użytkowanie wieczyste oraz nieruchomości będące przedmiotem użytkowania wieczystego.

Nieruchomości wchodzące w skład zasobu, służące realizacji zadań własnych Gminy, zarządzane są bezpośrednio przez Gminę, jak i gminne jednostki organizacyjne posiadające i nieposiadające osobowości prawnej. Gospodarowanie przez jednostki odbywa się w związku z oddaniem nieruchomości w użyczenie, trwałe zarząd czy użytkowanie. Nieruchomości nie wykorzystywane do realizacji zadań własnych Gminy są przedmiotem najmu, dzierżawy, użyczenia na rzecz osób prawnych i fizycznych. Ponadto nieruchomości zasobu obciążone są ograniczonymi prawami rzeczowymi takimi jak: służebność drogowa, służebność przesyłu, użytkowanie, itp.

Grupa 0 – Grunty

grunty:	wartość
w granicach administracyjnych miasta	42 089 037,31
poza granicami miasta - wieś	30 954 737,42
w wieczystym użytkowaniu	35 366 187,59
razem:	108 409 962,32

lp.	środek trwały - grunty	pow. (ha)	wartość na 31.12.2017	wartość na 31.12.2018
1	Grunty w trwałym zarządzie na wsi	13,9769	147 630,95	147 630,95
2	Grunty w trwałym zarządzie w mieście	10,4066	1 558 989,48	1 556 190,48
razem:			1 706 620,43	1 703 821,43

„Grunty gminne przekazane w trwały zarząd”

Grupa I – Budynki i lokale

Gmina Września zarządza budynkami, lokalami oraz budowlami komunalnymi o łącznej wartości 51 393 701,83 zł, w tym:

budynki administracyjno - biurowe	30 526 700,17
budynki i lokale mieszkalne	6 861 697,58
lokale użytkowe	2 980 463,98
budynki świetlic wiejskich	7 825 287,01
budynki ochotniczych straży pożarnych	11 897,49
wiaty i garaże (tabele nr 13 - 14)	272 414,21
budynki gospodarcze	327 237,35
pozostałe budowle	2 588 004,04
razem:	51 393 701,83

Podział środków trwałych w ramach grupy I

lp.	środek trwały - budynek	pow. (m2)	wartość brutto na 31.12.2018
1	Budynek administracyjno - użytkowy przy ul. Chopina 9	1 091,7	1 169 001,68
2	Budynek administracyjny przy ul. Ratuszowej 1	1 248,9	5 406 763,49
3	Budynek administracyjno – użytkowy przy ul. Rynek 19-20	832,63	3 613 721,34
4	Budynek użytkowy przy ul. Chopina 8	239,41	1 901 961,71
5	Budynek użytkowy przy ul. Witkowskiej 3	280,00	1 275 423,29
6	Budynek użytkowy przy ul. Słowackiego 54	864,58	733 799,03
7	Budynek użytkowy przy ul. Kilińskiego 9	722,84	508 365,85
8	Budynek użytkowy przy ul. Sikorskiego 38	1 297,99	442 425,79
9	Budynek użytkowy – archiwum przy ul. Sikorskiego 36	120,90	204 486,63
10	Budynek użytkowy w Gutowie Małym przy ul. Centralnej 20	434,40	266 675,98
11	Budynek użytkowy przy ul. 3 Maja	612,06	263 230,76
12	Budynek użytkowy przy ul. Gnieźnieńskiej 23B	159,40	367 173,96
13	Budynek użytkowy przy ul. Gnieźnieńskiej 32	254,04	164 512,53
14	Kaplica ementarna przy ul. Kościuszki	156,10	21 652,52
15	Budynek użytkowy po szkole w Grzybowie	404,34	309 446,09
16	Budynek – Amfiteatru w Parku miejskim	365,26	266 694,35
17	Budynek inwentarski dla wielbłądów	86,04	206 161,29
19	Budynek użytkowy – Szalety miejskie	56,00	176 690,97
20	Budynek Wrzesińskiego Ośrodka Kultury we Wrześni	1 257,00	1 153 456,75
21	Sala sportowa przy SSP w Kaczanowie	1 078,43	3 424 511,80
22	Sala sportowa przy SSP Nr 3 we Wrześni	1 390,60	3 776 740,36
23	Sala sportowa przy SSP Nr 2 we Wrześni	1 078,43	4 591 662,44
24	Budynek użytkowy po SSP Nr 4 we Wrześni	1 071,60	282 141,56
razem:			30 526 700,17

„Wykaz budynków administracyjno - usługowych wchodzących w skład mienia komunalnego Gminy Września”

Zasób mieszkaniowy stanowią lokale znajdujące się:

- 1) w budynkach będących w 100% własnością gminy,
- 2) w budynkach wspólnot mieszkaniowych z udziałem gminy,
- 3) w innych budynkach, których gmina jest posiadaczem samoistnym.

Na dzień 31 grudnia 2018 r. w skład zasobu mieszkaniowego Gminy Września wchodziło 328 lokali mieszkalnych, o łącznej pow. użytkowej 13 677,02 m², w tym:

- 1) 195 lokali mieszkalnych o pow. użytkowej 7 865,83 m² w 40 budynkach stanowiących w 100% własność gminy,
- 2) 125 lokali mieszkalnych o pow. użytkowej 5 484,81 m² w 54 budynkach wspólnot mieszkaniowych z udziałem gminy,
- 3) 8 lokali mieszkalnych o pow. użytkowej 326,66 m² w 1 innym budynku.

Na dzień 31 grudnia 2018 r. w skład mieszkaniowego zasobu Gminy Września wchodziło 119 lokali socjalnych, o łącznej pow. użytkowej 4 023,12 m², w tym:

- 1) 114 lokali socjalnych o pow. użytkowej 3 840,51 m² w 24 budynkach stanowiących w 100% własność gminy,
- 2) 5 lokali wynajmowanych jako lokale socjalne o pow. użytkowej 182,61 m² w 5 budynkach wspólnot mieszkaniowych z udziałem gminy.

Na dzień 31 grudnia 2018 r. gmina posiadała 2 pomieszczenia tymczasowe, o łącznej pow. użytkowej 60,09 m² usytuowane w budynku położonym w Gonicach 2, przeznaczone dla osób, którym gmina zobowiązana jest wskazać takie pomieszczenia wobec toczącego się postępowania egzekucyjnego.

lp.	środek trwały - lokalizacja	pow. m2	stan na 31.12.2017	stan na 31.12.2018
1	Lokal we Wrześni, ul. Kościelna 13	40,70	87 742,00	87 742,00
2	Lokal we Wrześni, ul. Fromborska 24	30,9	7 968,00	7 968,00
3	Lokal handlowy we Wrześni, ul. Warszawska 7	49,75	144 680,00	144 680,00
4	Lokal handlowy we Wrześni, ul. Warszawska 7	92,01	269 760,00	269 760,00
5	Lokal usługowy we Wrześni, ul. Warszawska 7	50,27	40 700,00	40 700,00
7	Lokal usługowy we Wrześni, ul. Miłosławska 16A	12,09	8 890,00	8 890,00
9	Lokal handlowy we Wrześni, ul. Kosynierów 1A	85,00	85 420,00	85 420,00
10	Lokal usługowy we Wrześni, ul. Batorego 8	21,00	15 260,00	15 260,00
11	Lokal usługowy we Wrześni, ul. Jana Pawła II 23	38,79	22 720,00	22 720,00
12	Lokal usługowy we Wrześni, ul. Miłosławska 4	24,30	38 490,00	38 490,00
13	Lokal handlowy we Wrześni, ul. Miłosławska 4	26,60	77 570,00	77 570,00
14	Lokal usługowy we Wrześni, ul. Miłosławska 6	30,90	93 380,00	93 380,00
15	Lokal usługowy we Wrześni, ul. Miłosławska 5	36,10	34 040,00	34 040,00
16	Lokal handlowy we Wrześni, ul. Warszawska 2	172,70	273 450,00	273 450,00
17	Lokal usługowy we Wrześni, ul. Warszawska 31	17,90	9 540,00	9 540,00
18	Lokal handlowy we Wrześni, ul. Jana Pawła II 4	51,16	129 770,00	129 770,00
19	Lokal handlowy we Wrześni, ul. Jana Pawła II 4	37,37	90 830,00	90 830,00
20	Lokal handlowy we Wrześni, ul. Jana Pawła II 30	160,40	363 980,00	363 980,00
21	Lokal usługowy we Wrześni, ul. Jana Pawła II 30	34,70	79 410,00	79 410,00
22	Lokal handlowy we Wrześni, ul. Gnieźnińska 1	32,38	39 080,00	39 080,00
23	Lokal usługowy we Wrześni, ul. Koszarowa 5	27,04	36 270,00	36 270,00
24	Lokal usługowy we Wrześni, ul. Koszarowa 5	36,90	48 200,00	48 200,00
25	Lokal handlowy we Wrześni, ul. Sienkiewicza 19	25,10	74 550,00	74 550,00
26	Lokal handlowy we Wrześni, ul. Sienkiewicza 19	63,20	271 504,33	271 504,33
27	Lokal usługowy we Wrześni, ul. Sienkiewicza 19	12,10	16 180,00	16 180,00
29	Lokal handlowy we Wrześni, ul. Dzieci Wrzesińskich 9	66,50	167 700,00	167 700,00
30	Lokal handlowy we Wrześni, ul. Dzieci Wrzesińskich 9	76,63	195 000,00	195 000,00

32	Lokal usługowy we Wrześni, ul. Wojska Polskiego 22	24,70	29 300,00	29 300,00
33	Lokal usługowy w Marzeninie, ul. Parkowa 4	9,00	4 550,00	4 550,00
34	Lokal usługowy w Kaczanowie, ul. Kaliska 50	22,60	14 170,00	14 170,00
35	Lokal usługowy we Wrześni, ul. Wrocławska 32B	198,90	171 989,65	171 989,65
36	Lokal handlowy w Chociczy Małej 2	100,00	20 730,00	20 730,00
41	Lokal usługowy we Wrześni, ul. Miłosławska 5	20,70	17 640,00	17 640,00
razem:			2 980 463,98	2 980 463,98

Lokale użytkowe

Ogółem Gmina Września dysponuje 57 lokalami użytkowymi w mieście i 7 na wsiach.

62 lokale usytuowane są w budynkach mieszkalnych lub administracyjno – biurowych.

lp.	środek trwały - położenie	pow. lokalu	wartość budynku na 31.12.2018
1	Świetlica wiejska w Marzeninie	321,00	321 925,78
2	Świetlica wiejska w Kaczanowie	372,10	195 351,70
3	Świetlica wiejska w Węgierkach	478,90	147 762,09
4	Świetlica wiejska w Nowej Wsi Królewskiej	232,50	57 020,96
5	światlica wiejska w Psarach Małych	216,80	87 410,65
6	Świetlica wiejska w Psarach Polskich	492,20	566 520,70
7	Świetlica wiejska w Słomowie	320,7	331 323,45
8	Świetlica wiejska w Sędziwojewie	433,80	292 035,45
9	Świetlica wiejska w Oblączkowie	301,70	292 904,36
10	Świetlica wiejska w Gozdowie	501,8	477 089,58
11	Świetlica wiejska w Osowie	188,40	26 963,74
12	Świetlica wiejska w Bierzglińku	146,52	605 171,83
13	Świetlica wiejska w Chwalibogowie	194,50	419 391,69
14	Świetlica wiejska w Gonicach	70,55	162 263,50
15	Świetlica wiejska w Goniczkach	59,00	112 886,94
16	Świetlica wiejska w Gutowie Małym	182,2	505 463,55
17	Świetlica wiejska w Kleparzu	168,26	1 949 537,33
18	Świetlica wiejska w Sobiesierni	227,80	449 600,69
19	Świetlica wiejska w Sołecznie	63,30	102 911,87
20	Świetlica wiejska w Stanisławowie	95,00	228 867,26
21	Świetlica wiejska w Strzyżewie	144,40	242 320,74
22	Świetlica wiejska w Chociczy Wielkiej	203,86	250 563,15
razem:			7 825 287,01

„Wykaz świetlic wiejskich wchodzących w skład mienia komunalnego Gminy Września”

lp.	środek trwały - lokalizacja	pow.	wartość na 31.12.2017	wartość na 31.12.2018
1	OSP Kaczanowo - wolnostojący	280,00	11 897,49	11 897,49
razem:			11 897,49	11 897,49

„Gmina posiada na stanie budynki będące remizami Ochotniczych Straży Pożarnych:”

Na terenie Gminy Września funkcjonuje 5 jednostek Ochotniczych Straży Pożarnych, z których 3 zlokalizowane są w budynkach świetlic wiejskich w Marzeninie, Węgierkach i Gozdowie, 1 na terenie miasta (PSP Września) i 1 jednostka w budynku wolnostojącym (remiza) w Kaczanowie.

lp.	środek trwały - lokalizacja	ilość	stan na 31.12.2017	stan na 31.12.2018
1	Wiata przystankowa w Kaczanowie	1	4 000,00	4 000,00

2	Wiata przystankowa w Chocicze	2	9 003,60	9 003,60
3	Wiata przystankowa w Nowej Wsi Król.	3	13 701,80	13 701,80
4	Wiata przystankowa w Ostrowie Szlach.	1	4 500,00	4 500,00
5	Wiata przystankowa w Neryngowie	1	4 499,99	4 499,99
6	Wiata przystankowa w Osowie	2	9 099,99	9 099,99
7	Wiata przystankowa w Gozdowie	1	4 500,00	4 500,00
8	Wiata przystankowa w Gutowie Małym	1	4 600,00	4 600,00
9	Wiata magazynowa we Wrześni, ul. Sikorskiego 38	1	4 545,33	4 545,33
10	Wiata przystankowa W-7 w Bierzgliuku	1	4 000,00	4 000,00
11	Wiata przystankowa W-7 w Stanisławowie	2	8 440,42	8 440,42
12	Wiaty przystankowe we Wrześni	8	73 786,82	73 786,82
13	Wiaty przystankowe w Gulczewie	1	4 440,42	4 440,42
14	Wiata przystankowa w Białężycach	1	4 440,42	4 440,42
15	Wiata przystankowa w Sobiesierni	1	4 440,43	4 440,43
16	Wiata drewniana w Wódkach	1	13 952,99	13 952,99
17	Wiata drewniana w Chociczy Małej	1	13 953,00	13 953,00
razem:		29	185 905,21	185 905,21

Wiaty przystankowe, magazynowe

lp.	środek trwały - lokalizacja	ilość	stan na 31.12.2017	stan na 31.12.2018
1	Garaze przy ulicy Miłostawskiej 5 we Wrześni	4	40 411,00	40 411,00
2	Garaze przy ulicy Miłostawskiej 16A we Wrześni	1	361,00	361,00
3	Garaze przy ulicy Warszawskiej 26B we Wrześni	2	35 932,00	35 932,00
4	Garaze przy ulicy Warszawskiej 30-31 we Wrześni	1	9 805,00	9 805,00
razem:		8	86 509,00	86 509,00

Garaze

lp.	środek trwały - lokalizacja	pow. m2	stan na 31.12.2017	stan na 31.12.2018
1	Budynek w Chociczy Wielkiej 7	55,8	19 136,00	19 136,00
2	Budynek w Chociczy Wielkiej 21	56,85	11 536,00	11 536,00
6	Budynek w Kleparzu 31	45,00	1 980,00	1 980,00
8	Budynek przy cmentarzu komunalnym we Wrześni	36,70	20 045,65	20 045,65
9	Budynek we Wrześni, ul. Słowackiego 39	46,00	7 023,58	7 023,58
10	Budynek gospodarczy przy ul. Świętokrzyskiej we Wrześni	178,64	0,00	267 516,12
razem:			59 721,23	327 237,35

Budynki gospodarcze

lp.	środek trwały - lokalizacja	pow. m2	stan na 31.12.2017	stan na 31.12.2018
1	Tunel strzelniczy	74,50	50 111,00	50 111,00
2	Toaleta publiczna bezdotykowa	x	111 810,59	111 810,59
3	Toaleta publiczna na cmentarzu komunal.	x	73 490,00	73 490,00
4	Toaleta publiczna – Park im. J. Piłsudskiego we Wrześni	x	110 876,19	110 876,19
5	Magazyn wyrobów gotowych – ul. Leśna	491,00	247 574,55	247 574,55
6	Magazyn wyrobów gotowych – ul. Leśna	756,00	396 299,07	396 299,07
7	Magazyn stali – ul. Leśna	270,00	120 931,40	120 931,40
8	Zasiek na żużel (budynek) – ul. Leśna	326,20	14 827,15	14 827,15
9	Budynek stacji obsługi samochodów z garażami – ul. Leśna	926,60	709 358,05	717 483,43

10	Obiekt wystawowy – makieta kolejki wąskotorowej	32,40	0,00	744 600,66
razem:			1 835 278,00	2 588 004,04

Pozostałe budowle

Własność gminy stanowią także budynki, w których mieszczą się gminne jednostki budżetowe, będące w zarządzie dyrektorów tych jednostek.

Trwały zarząd jest formą prawną władania nieruchomością przez jednostkę organizacyjną.

lp.	środek trwały - lokalizacja	pow. (m2)	wartość budynku na 31.12.2018
1	SSP Nr 3 – budynek po Zespole Szkół Nr 1 we Wrześni, ul. Kosynierów 32	1 659,72	998 771,71
2	SSP Nr 6 – budynek po Gimnazjum Nr w - we Wrześni, ul. Słowackiego 41	9 902,20	4 614 576,18
3	Szkoła Podstawowa Nr 1 we Wrześni, ul. Szkolna 1	4 572,53	4 282 253,78
4	Szkoła Podstawowa Nr 6 we Wrześni, ul. Batorego 8	2 123,73	425 580,44
5	Przedszkole Nr 6 we Wrześni, ul. Zielonogórska 17	980,00	587 747,38
6	Wrześnińskie Obiekty Sportowo-Rekreacyjne we Wrześni, ul. Gnieźnińskiej	4 458,78	254 039,00
7	Warsztaty Terapii Zajęciowej we Wrześni, ul. Sikorskiego 36	903,74	388 772,00
8	Szkoła Podstawowa w Kaczanowie	2 500,00	4 689 248,72
9	SSP w Otocznej	2 019,58	1 880 308,38
10	SSP w Nowym Folwarku, ul. Nowa 5	4 022,30	6 091 747,15
11	Szkoła Podstawowa w Chwalibogowie	1 932,48	832 996,02
12	SSP w Marzeninie, ul. ks. Twardego 22	2 088,00	940 088,66
razem:			25 986 129,42

Budynki w trwałym zarządzie

Grupa II – Obiekty inżynierii lądowej i wodnej

Grupa II na 31 grudnia 2018 r. obejmuje środki trwałe o łącznej wartości 313 164 216,95 zł, na co składają się:

Szamba, studnie, oczyszczalnie przydomowe	980 153,69
Tereny rekreacyjne, ścieżki rowerowe	5 445 291,64
Place zabaw, fitness itp.	5 460 027,36
Boiska sportowe	2 129 916,19
Publiczne drogi gminne wiejskie i miejskie	206 441 877,18
Parkingi, place utwardzone, targowiska	3 563 250,14
Rurociągi, obiekty wodno – kanalizacyjne, hydrofornie	58 909 378,60
Mosty i kładki	16 561 569,49
Pozostałe obiekty komunalne	13 672 752,66
razem:	313 164 216,95

Środki trwałe grupy II

W zarządzie Gminy pozostają drogi gminne o długości - 227,48 km, w tym:

- drogi miejskie - 67,61 km
- drogi wiejskie - 159,87 km

Wartość dróg stanowiących majątek komunalny na dzień 31.12.2018r. w stosunku do 2017 r. wzrosła o kwotę 28 608 823,66 zł, w tym:

- drogi miejskie - 23 995 771,36 zł
- drogi wiejskie - 4 613 052,30 zł

W roku 2018 przekazano aportem do Przedsiębiorstwa Wodociągów i Kanalizacji we Wrześni (spółka gminna) sieci wodociągowo – kanalizacyjne o łącznej wartości 4 212 970,92 zł :

- 1) sieć wodociągowa w rejonie ul. Gen. Sikorskiego we Wrześni
- 2) sieć kanalizacji sanitarnej w rejonie ulic Sikorskiego, Kościuszki i Słowackiego we Wrześni

3) sieć kanalizacji sanitarnej w rejonie ulic Paderewskiego, Działkowców i Podmiejskiej we Wrześni i w Przyborkach.

Grupa III – Kotły i maszyny energetyczne

Do tej grupy zalicza się kotły grzewcze i parowe oraz agregaty prądowców. Ogółem wartość środków trwałych w tej grupie wynosi na 31 grudnia 2018 r. 254.582,87 zł.

Na stanie gr. III znajdują się kotły centralnego ogrzewania oraz węglowe.

Wartość mienia gr. III w porównaniu do roku poprzedniego nie uległa zmianie.

Grupa IV – Maszyny, urządzenia i aparaty ogólnego zastosowania

W tej grupie rodzajowej w ewidencji księgowej znajdują się środki trwałe o wartości ogólnej 3 021 850,42 zł.

Grupa ta obejmuje maszyny ogólnego zastosowania, takie jak:

lp.	wyszczególnienie	stan na 31.12.2017r	stan na 31.12.2018r
1	Zestawy komputerowe	14 426,98	14 426,98
2	drukarki	106 954,86	106 954,86
3	Laptopy, notebooki	50 921,88	50 921,88
4	Urządzenia pozostałe	135 732,90	311 265,84
5	Serwery, sieci, szafy serwerowe, chłodnicze itp.	698 864,65	698 864,65
6	Urządzenia w ramach sieci - Interaktywna Września	1 827 902,51	1 839 416,21
Razem:		2 834 803,78	3 021 850,42

Środki trwałe grupy IV

Grupa V – Specjalistyczne maszyny, urządzenia i aparaty

W grupie VI wartość wszystkich środków trwałych na 31 grudnia 2018 roku wynosi 210 548,94 zł.

Grupa VI – Urządzenia techniczne

Ogólna wartość urządzeń technicznych w grupie VI wynosi 1 777 282,31 zł. Grupa ta obejmuje urządzenia techniczne, takie jak:

lp.	wyszczególnienie	stan na 31.12.2017r	stan na 31.12.2018r
2.	Urządzenia telefoniczne – centrale itp.	77 837,95	77 837,95
2.	Urządzenia klimatyzacyjne i wentylacyjne	144 401,57	155 301,83
3.	Monitoring miejski	607 017,93	838 130,82
4.	Pozostałe urządzenia techniczne	641 099,56	706 011,71
Razem:		1 470 357,01	1 777 282,31

Środki trwałe grupy VI

Grupa VII – Środki transportu

W grupie tej znajdują się samochody osobowe Straży Miejskiej, pojazdy Ochotniczych Straży Pożarnych oraz inne środki transportowe o łącznej wartości 4 810 973,84 zł.

lp.	wyszczególnienie	stan na 31.12.2017r	stan na 31.12.2018r
1.	Samochody Ochotniczych Straży Pożarnych	1 869 464,74	1 717 956,16
2.	Samochody Straży Miejskiej	225 847,29	188 347,29
3.	Autobus SOLBUS – oświata (Gimbus)	523 990,00	523 990,00
5.	Estrada mobilna	82 120,68	82 120,68
6.	Drony - Quadcopter Yuneec Q500, DJI Phantom 4Prot	19 098,21	19 098,21
7.	Ciągnik rolniczy AGROLUX – 2 szt	218 940,00	218 940,00
8.	Przyczepa rolnicza PRONAR	33 825,00	33 825,00

9.	Przyczepa samochodowa jednoosiowa	6 765,00	6 765,00
10.	Samochód Volkswagen Crafter	125 751,00	125 751,00
11.	Autobus SOLARIS URBINO elektryczny	1 894 180,50	1 894 180,50
Razem:		4 999 982,42	4 810 973,84

Środki trwałe grupy VII

Grupa VIII – Narzędzia, przyrządy, ruchomości i wyposażenie

Wartość środków trwałych w grupie VIII na dzień 31 grudnia 2018 roku wynosi ogółem 758 877,87 zł

lp.	wyszczególnienie	stan na 31.12.2017r	stan na 31.12.2018r
2.	Kserokopiarki	74 850,26	74 850,26
2.	Sprzęt specjalistyczny Ochotniczych Straży Pożarnych	188 655,01	188 655,01
3.	Sprzęt AGD: ekspresy do kawy, lodówki, zmywarki itp,	87 284,82	87 284,82
4.	Urządzenia biurowe - pozostałe	35 965,60	35 965,60
5.	Infokiosk – 2 szt	43 661,81	43 661,81
6.	Rozmieniarka - SPP	10 201,44	10 201,44
7.	Parkomaty	85 038,00	85 038,00
9.	Kontener sanitarny	29 520,00	29 520,00
10.	Sprzęt oświetleniowy - iluminacje	80 402,45	80 402,45
11.	Telewizor LG	12 843,19	12 843,19
12.	Pozostałe wyposażenie	73 186,29	73 186,29
13.	Instrumenty muzyczne – wyposażenie WOK-u	9 840,00	9 840,00
14.	Przenośne sceny, podesty sceniczne	27 429,00	27 429,00
Razem:		758 877,87	758 877,87

Środki trwałe grupy VIII

lp.	wyszczególnienie	stan na 31.12.2017r (PLN)	stan na 31.12.2018 (PLN)	zmiana wartości (4-3) (PLN)
1.	Grunty	104 486 329,26	108 409 962,32	3 923 633,06
2.	Budynki i lokale	37 953 432,58	51 393 701,83	13 440 269,25
3.	Obiekty inżynierii lądowej i wodnej	274 964 794,80	313 164 216,95	38 199 422,15
4.	Kotły i maszyny energetyczne	254 582,87	254 582,87	0,00
5.	Maszyny, urządzenia i aparaty ogólnego zastosowania	2 834 803,78	3 021 850,42	187 046,64
6.	Specjalistyczne maszyny, urządzenia i aparaty	180 438,54	210 548,94	30 110,40
7.	Urządzenia techniczne	1 470 357,01	1 777 282,31	306 925,30
8.	Środki transportu	4 999 982,42	4 810 973,84	-189 008,58
9.	Narzędzia, przyrządy, ruchomości i wyposażenie	758 877,87	758 877,87	0,00
MAJĄTEK OGÓLEM		427 903 599,13	483 801 997,35	55 898 398,22

Wartość środków trwałych (brutto) Urzędu Miasta i Gminy Września ogółem wg stanu na 31.12.2018 roku

lp.	opis majątku trwałego wg KRST	wartość brutto (PLN)	wartość zużycia (PLN)	wartość netto na 31.12.2018r. (PLN)
1.	Grunty	108 409 962,32	20 043,19	108 389 919,13
2.	Budynki	51 393 701,83	13 184 718,32	38 208 983,51
3.	Obiekty inżynierii lądowej i wodnej	313 164 216,95	83 978 445,19	229 185 771,76
4.	Kotły i maszyny energetyczne	254 582,87	49 326,02	205 256,85
5.	Maszyny, urządzenia i aparaty ogólnego zastosowania	3 021 850,42	2 623 932,85	397 917,57
6.	Specjalistyczne maszyny i urządzenia	210 548,94	62 883,41	147 665,53

7.	Urządzenia techniczne	1 777 282,31	1 150 304,96	626 977,35
8.	Środki transportu	4 810 973,84	1 758 011,34	3 052 962,50
9.	Narzędzia, przyrządy, ruchomości i wyposażenie	758 877,87	538 075,30	220 802,57
razem:		483 801 997,35	103 365 740,58	380 436 256,77

Wartość środków trwałych i stopień ich zużycia w Urzędzie Miasta i Gminy stanu na 31.12.2018 roku

3. Środki trwałe w budowie

Według stanu na 31.12.2018 roku wartość środków trwałych w budowie – saldo Wn konta 080 - wynosi 3 965 495,16 zł i oznacza koszty niezakończonych środków trwałych w budowie (inwestycji).

Tabela nr 25 przedstawia stan środków trwałych w budowie (inwestycje, zadania niezakończone – konto 080) Gminy Września w podziale na zadania (wykazano zadania wykazujące salda na koniec roku).

lp.	wyszczególnienie	saldo konta na 31.12.2018 r (PLN)
1	Budowa kanalizacji sanitarnych na terenie gminy - wieś	41 327,50
2	Budowa i przebudowa dróg na terenie gminy – drogi wiejskie	388 025,10
3	Budowa i przebudowa dróg na terenie gminy – ulice w mieście	659 460,91
4	Budowa obwodnic – mała + duża obwodnice	1 276 394,09
5	Budowa budynku socjalnego przy ulicy Jana Pawła II we Wrześni	103 307,00
6	Budowa i modernizacja budynków komunalnych na terenie gminy	61 746,00
7	Rozbudowa archiwum zakładowego przy ul. Sikorskiego we Wrześni	14 371,04
8	Budowa systemu sygnalizacji ppoż. SAP w budynku administracyjnym	87 828,41
9	Rozbudowa budynku szkolnego – SSP Nr 2 we Wrześni	11 855,10
10	Modernizacja wiaduktu w ciągu ulicy Paderewskiego we Wrześni	123 692,43
11	Budowa parkingów na terenie miasta	14 430,00
12	Rozbudowa Przedszkola Publicznego Nr 6 we Wrześni	10 700,00
13	Budowa kanalizacji sanitarnych w obszarze miasta	200 180,24
14	Modernizacja kotłowni w budynku przy ul. Leśnej we Wrześni	87 324,36
15	Zagospodarowanie terenów rekreacyjnych na terenie Gminy Września	6 414,45
16	Rewitalizacja miasta Września w celu poprawy aktywności seniorów	94 993,40
17	Budowa ścieżek pieszo rowerowych	36 900,00
18	Budowa oświetlenia ulicznego na terenie gminy	489 221,36
19	Modernizacje świetlic wiejskich	101 477,78
20	Przebudowa budynku Wrzesińskiego Ośrodka Kultury we Wrześni	26 567,20
21	Budowa toalety publicznej	11 700,00
22	Renowacja altany zabytkowej	12 000,00
23	Budowa pumtracku	24 250,66
24	Czyszczenie stawu „Glinki” z zakupem fontanny i zagospodarowaniem terenu	77 128,13
25	Rozbudowa monitoringu miejskiego	4 200,00
Razem:		3 965 495,16

Środki trwałe w budowie (inwestycje niezakończone – saldo Wn konta 080)

4. Udziały Gminy w spółkach

Gmina Września posiada udziały w spółkach, które wynoszą łącznie 53 084 000,00 zł.

Wielkość udziałów w spółkach w roku 2018 uległa zmianie, w stosunku do roku poprzedniego o kwotę 3.266.000,00 zł.

W wyniku aportu kanalizacji sanitarnych oraz wodociągowych na rzecz Przedsiębiorstwa Wodociągów i Kanalizacji – spółka z o. o. ze 100% udziałem Gminy Września – kapitał zakładowy spółki zwiększył się o 6.532 udziałów po 500 zł każdy – akt notarialny nr 6519/2018 z 8 listopada 2018 r.

Według stanu na dzień 31 grudnia 2018 roku Gmina Września posiadała:

nazwa spółki	ilość akcji/udziałów na dzień 31.12.2017r	ilość akcji/udziałów na dzień 31.12.2017r	wartość nominalna akcji/udziałów	% udział w kapitale zakładowym	zmiany w ilości udziałów/ akcji	wartość posiadanych akcji/udziałów
PWIK Sp.z o.o.	95 199	101 731	500,00 zł	100%	6 532	50 865 500,00
PUK Sp.z o.o.	3 105	3 105	500,00 zł	100%	-	1 552 500,00
WTBS Sp.z o.o.	1 332	1 332	500,00 zł	29,43%	-	666 000,00
razem:	99 636	106 168	-	-	6 532	53 084 000,00

Udziały w spółkach

5. Majątek w administracji jednostek organizacyjnych Gminy

Wartość majątku będącego w dyspozycji jednostek organizacyjnych Gminy Września

(z wyłączeniem Urzędu Miasta i Gminy) na koniec roku 2018 wynosi 67 119 229,86 zł.

W porównaniu do roku ubiegłego majątek jednostek organizacyjnych Gminy Września ogółem uległ zwiększeniu o kwotę 55 641 945,67 zł, tj. o 7,60%.

lp.	wyszczególnienie	stan na 31.12.2017r. (PLN)	stan na 31.12.2018r. (PLN)
I.	AKTYWA TRWAŁE	48 266 233,03	51 528 588,26
II.	AKTYWA OBROTOWE	14 087 642,50	15 590 641,60
	MAJĄTEK OGÓLEM	62 353 875,53	67 119 229,86

Wartość netto majątku na stanie jednostek organizacyjnych Gminy Września

lp.	opis majątku trwałego wg KRST	wartość brutto (PLN)	wartość zużycia (PLN)	wartość netto na 31.12.2018 r. (PLN)
1.	Grunty	1 492 314,43	0,00	1 492 314,43
2.	Budynki	54 514 155,06	17 390 897,83	37 123 257,23
3.	Obiekty inżynierii lądowej i wodnej	16 340 227,84	4 989 536,53	11 350 691,31
4.	Kotły i maszyny energetyczne	24 584,63	3 441,84	21 142,79
5.	Maszyny, urządzenia i aparaty ogólnego zastosowania	606 541,06	255 595,51	350 945,55
6.	Specjalistyczne maszyny i urządzenia	182 278,66	98 367,04	83 911,62
7.	Urządzenia techniczne	1 493 460,43	1 224 787,32	268 673,11
8.	Środki transportu	48 700,00	32 466,68	16 233,32
9.	Narzędzia, przyrządy, ruchomości i wyposażenie	1 102 281,86	917 831,19	184 450,67
razem:		75 804 543,97	24 912 923,94	50 891 620,03

Wartość środków trwałych i stopień ich zużycia w jednostkach organizacyjnych Gminy Września wg stanu na 31.12.2018 roku

5. 1. Placówki opieki społecznej

Gmina sprawuje nadzór nad 1 placówką opieki społecznej. Majątek ogółem OPS – aktywa trwałe i obrotowe - wynosi wg stanu na 31.12.2018 roku 13 832 348,25 zł.

lp.	wyszczególnienie	stan na 31.12.2017r. (PLN)	stan na 31.12.2018r. (PLN)
I.	AKTYWA TRWAŁE	220 300,10	201 398,97

II.	AKTYWA OBROTOWE	12 095 342,69	13 630 949,28
	MAJĄTEK OGÓLEM	12 315 642,79	13 832 348,25

Wartość netto majątku na stanie OPS we Wrześni

lp.	opis majątku trwałego wg KRST	wartość brutto (PLN)	wartość zużycia (PLN)	wartość netto na 31.12.2018 r. (PLN)
1.	Grunty	0,00	0,00	0,00
2.	Budynki i budowle	301 426,98	131 008,04	170 418,94
3.	Obiekty inżynierii lądowej i wodnej	4 785,09	4 785,09	0,00
4.	Kotły i maszyny energetyczne	0,00	0,00	0,00
5.	Maszyny, urządzenia i aparaty ogólnego zastosowania	21 721,47	21 721,47	0,00
6.	Specjalistyczne maszyny i urządzenia	0,00	0,00	0,00
7.	Urządzenia techniczne	23 467,91	8 721,20	14 746,71
8.	Środki transportu	48 700,00	32 466,68	16 233,32
9.	Narzędzia, przyrządy, ruchomości i wyposażenie	12 903,94	12 903,94	0,00
razem:		413 005,39	211 606,42	201 398,97

Wartość środków trwałych i stopień ich zużycia w OPS wg stanu na 31.12.2018 roku

5. 2. Jednostki oświaty

Zadania własne gminy w zakresie oświaty realizuje 10 jednostek (nie uwzględnia się niepublicznych jednostek oświaty). Majątek jednostek oświaty - aktywa trwałe i obrotowe - wynosi na 31 grudnia 2018 roku 35 079 019,02 zł.

lp.	wyszczególnienie	stan na 31.12.2017r. (PLN)	stan na 31.12.2018 r. (PLN)
I.	AKTYWA TRWAŁE	29 742 834,97	33 266 846,47
II.	AKTYWA OBROTOWE	1 912 296,09	1 812 172,55
	MAJĄTEK OGÓLEM	31 655 131,06	35 079 019,02

tabela nr 33: wartość netto majątku na stanie jednostek oświatowych Gminy Września

lp.	opis majątku trwałego wg KRST'	wartość brutto (PLN)	wartość zużycia (PLN)	wartość netto na 31.12.2018 r. (PLN)
1.	Grunty	499 878,95	0,00	499 878,95
2.	Budynki	42 231 806,89	14 371 023,73	27 860 783,16
3.	Obiekty inżynierii lądowej i wodnej	5 776 220,17	1 281 490,44	4 494 729,73
4.	Kotły i maszyny energetyczne	0,00	0,00	0,00
5.	Maszyny, urządzenia i aparaty ogólnego zastosowania	276 049,12	167 395,97	108 653,15
6.	Specjalistyczne maszyny i urządzenia	136 211,66	84 745,04	51 466,62
7.	Urządzenia techniczne	1 186 449,17	983 620,06	202 829,11
8.	Środki transportu	0,00	0,00	0,00
9.	Narzędzia, przyrządy, ruchomości i wyposażenie	392848,42	344 342,67	48 505,75
10.	Wartości niematerialne i prawne	43 105,94	43 105,94	0,00
razem:		50 542 570,32	17 275 723,85	33 266 846,47

Wartość majątku w układzie podmiotowym w jednostkach oświaty wg stanu na 31.12.2018 roku

5. 3. Wrzesińskie Obiekty Sportowo - Rekreacyjne

Gmina sprawuje nadzór nad 1 placówką związaną ze sportem i rekreacją.

Majątek - aktywa trwałe i obrotowe - powierzony jednostce WOSR wynosi wg stanu na 31.12.2018 roku 16 469 018,86 zł.

lp.	wyszczególnienie	stan na 31.12.2017r. (PLN)	stan na 31.12.2018r. (PLN)
I.	AKTYWA TRWAŁE	16 668 878,54	16 451 399,21
II.	AKTYWA OBROTOWE	1 103,65	17 619,65
	MAJĄTEK OGÓLEM	16 669 982,19	16 469 018,86

Wartość netto majątku na stanie WOSR we Wrześni

lp.	opis majątku trwałego wg KRST	wartość brutto (PLN)	wartość zużycia (PLN)	wartość netto na 31.12.2017r. (PLN)
1.	Grunty	991 773,48	0,00	991 773,48
2.	Budynki	10 731 728,54	2 513 535,34	8 218 193,20
3.	Obiekty inżynierii lądowej i wodnej	10 559 222,58	3 703 261,00	6 855 961,58
4.	Kotły i maszyny energetyczne	24 584,63	3 441,84	21 142,79
5.	Maszyny, urządzenia i aparaty ogólnego zastosowania	269 038,71	26 746,31	242 292,40
6.	Specjalistyczne maszyny i urządzenia	46 067,00	13 622,00	32 445,00
7.	Urządzenia techniczne	223 173,83	185 022,70	38 151,13
8.	Środki transportu	0,00	0,00	0,00
9.	Narzędzia, przyrządy, ruchomości i wyposażenie	274 460,27	223 020,64	51 439,63
razem:		23 120 049,04	6 668 649,83	16 451 399,21

Wartość środków trwałych i stopień ich zużycia w WOSR wg stanu na 31.12.2018 roku

5. 4. Samorządowe instytucje kultury

Zadania gminne z zakresu kultury realizują 3 samorządowe instytucje kultury:

- Biblioteka Publiczna Miasta i Gminy Września
- Muzeum Regionalne im. Dzieci Wrzesińskich we Wrześni
- Wrzesiński Ośrodek Kultury

Majątek - aktywa trwałe i obrotowe - powierzony samorządowym instytucjom kultury wynosi wg stanu na 31.12.2018 roku - 1 738 843,73 zł.

lp.	wyszczególnienie	stan na 31.12.2017r. (PLN)	stan na 31.12.2018r. (PLN)
I.	AKTYWA TRWAŁE	1 634 219,42	1 608 943,61
II.	AKTYWA OBROTOWE	78 900,07	129 900,12
	MAJĄTEK OGÓLEM	1 713 119,49	1 738 843,73

Wartość netto majątku na stanie samorządowych instytucji kultury

W skład aktywów trwałych wchodzi także zbiory muzealne, będące na stanie Muzeum Regionalnego we Wrześni. Ich wysokość na 31 grudnia 2018 r. wyniosła 530 923,42 zł (konto 016).

lp.	opis majątku trwałego wg KRST	wartość brutto (PLN)	wartość zużycia (PLN)	wartość netto na 31.12.2018r. (PLN)
I.	Grunty	662,00	0,00	662,00

2	Budynki	1 249 192,65	375 330,72	873 861,93
3.	Obiekty inżynierii lądowej i wodnej	0,00	0,00	0,00
4.	Kotły i maszyny energetyczne	0,00	0,00	0,00
5.	Maszyny, urządzenia i aparaty ogólnego zastosowania	39 731,76	39 731,76	0,00
6.	Specjalistyczne maszyny i urządzenia	0,00	0,00	0,00
7.	Urządzenia techniczne	60 369,52	47 423,36	12 946,16
8.	Środki transportu	0,00	0,00	0,00
9.	Narzędzia, przyrządy, ruchomości i wyposażenie	422 069,23	337 563,94	84 505,29
razem:		1 772 025,16	800 049,78	971 975,38

Wartość środków trwałych i stopień ich zużycia wg stanu na 31.12.2018 roku

6. Dochody uzyskiwane z tytułu wykonywania prawa własności i innych praw majątkowych

Gmina Września z tytułu wykonywania prawa własności i innych praw majątkowych realizuje następujące dochody i przychody budżetowe:

Zrealizowane dochody z tytułu sprzedaży mienia komunalnego

lp.	wyszczególnienie	rok 2017	rok 2018
		wykonanie	wykonanie
1	Sprzedaż gruntów (par. 077)	269 425,00	163 700,00
2	Sprzedaż mieszkań (par. 077)	246 568,78	159 303,30
3	Sprzedaż budynków	0,00	0,00
4	Sprzedaż lokali użytkowych	0,00	0,00
5	Sprzedaż nieruchomości gruntowych zabudowanych (par. 077)	0,00	0,00
6	Sprzedaż składników majątkowych (par. 087)	12 004,07	36 350,00
razem:		527 997,85	359 353,30

Urząd + jednostki organizacyjne

Zrealizowane dochody z tytułu wykonywania prawa własności

lp.	wyszczególnienie	rok 2017	rok 2018
		wykonanie	wykonanie
1	Oplaty roczne za trwałe zarząd, użytkowanie i służebności (par. 047)	4 272,46	15 245,11
2	Oplaty z tytułu wieczystego użytkowania (par. 055)	918 333,16	775 693,19
3	Dzierżawa i najem składników majątkowych pozostałych (par. 075)	773 280,04	763 562,57
4	Czynsze za lokale użytkowe (par. 075)	931 606,60	966 464,94
5	Czynsze za lokale mieszkalne (par. 075)	554 552,45	518 273,39
6	Przekształcenie prawa wieczystego użytkowania (par. 076)	132 590,31	69 241,61
7	Zbycie praw majątkowych (par. 078)	0,00	0,00
razem:		3 314 635,02	3 108 480,81

Urząd + jednostki organizacyjne

Dochody z tytułu wykonywania praw własności w roku 2018 zmniejszyły się o kwotę 206 154,21 zł, głównie w dochodach w opłacie z tytułu wieczystego użytkowania oraz przekształcenia prawa wieczystego użytkowania w prawo własności.

Nabycie mienia na rzecz Gminy Września następuje na podstawie:

- 1) ustawy z dnia 10 maja 1990 r. - Przepisy wprowadzające ustawę o samorządzie terytorialnym i ustawę o pracownikach samorządowych (Dz. U. z 2017 r. poz. 653 z późn. zm.);

- 2) ustawy z dnia 19 października 1991 r. - o gospodarowaniu nieruchomościami rolnymi Skarbu Państwa (Dz. U. Z 2018 r. poz. 1162 z późn. zm.).

Znaczną częścią mienia komunalnego są nieruchomości.

Do działań Burmistrza Miasta i Gminy Września zmierzających do ich efektywnego zagospodarowania zaliczyć można:

- wykupy gruntów do zasobu pod drogi gminne
- zamiany gruntów
- sprzedaż gruntów pod budownictwo mieszkaniowe, usługi i cele przemysłowe
- sprzedaż lokali mieszkalnych
- oddanie w najem, dzierżawę, zarząd , użyczenie.

IV. Informacja o realizacji polityk, programów, strategii

4.1. Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Września na lata 2017-2020

Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Września na lata 2014 – 2020 została przyjęta Uchwałą nr VIII/122/2015 Rady Miejskiej we Wrześni z dnia 25 czerwca 2015 roku.

Poniżej zaprezentowany raport z realizacji strategii obrazuje jej dynamiczny charakter rozwoju i pozwala udokumentować wszystkie założone i osiągnięte cele. Dzięki opracowaniu Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Września na lata 2014 – 2020 już dziś Gmina Września jest w stanie ciągle dążyć do przyjętej wizji i misji, które stanowią cel główny i brzmią następująco:

a) Wizja – „Miasto i Gmina Września liderem dynamicznego rozwoju społeczno – gospodarczego w strefie zewnętrznej metropolii poznańskiej, oferująca obecnym i przyszłym mieszkańcom nowoczesne, przyjazne oraz konkurencyjne miejsce do życia i pracy”;

b) Misja – „Miasto i Gmina generuje impulsy dynamicznego rozwoju wykorzystując strategiczne położenie oraz wysoki potencjał gospodarczy i społeczny. Tworzy warunki dla poprawy jakości i poziomu życia obecnym i przyszłym mieszkańcom poprzez inwestycje w infrastrukturę, tworzenie nowych miejsc pracy oraz zapewnienie wysokiego standardu usług”.

Po tak ujętym celu głównym, stosownym jest zidentyfikowanie celów strategicznych, które umożliwiają ustalić kluczowe priorytety i zadania na podstawie zbudowanej misji i wizji Miasta i Gminy Września:

1. Zwiększenie potencjału rozwojowego w oparciu o wewnętrzny kapitał Miasta i Gminy Września:
  - I.1. Poprawa konkurencyjności inwestycyjnej na rzecz dynamizacji gospodarki;
  - I.2. Generowanie warunków dla innowacyjności oraz wsparcia rozwoju inteligentnych specjalizacji.
2. Intensyfikacja na rzecz rozwoju infrastruktury technicznej przy zachowaniu wysokiej jakości środowiska przyrodniczego:
  - II.1. Modernizacja i rozbudowa infrastruktury komunalnej jako element rozwoju Miasta i Gminy Września;
  - II.2. Zachowanie wysokiej jakości środowiska przyrodniczego.
3. Poprawa spójności społecznej i przestrzennej:
  - III.1. Modernizacja i rozbudowa infrastruktury społecznej na rzecz wzmocnienia atrakcyjności Wrześni jako miejsca zamieszkania;
  - III.2. Poprawa ładu przestrzennego na terenie gminy;
  - III.3. Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu;
  - III.4. Wzmocnienie aktywności obywatelskiej;
  - III.5. Aktywizacja zawodowa mieszkańców poprzez ułatwianie rozwoju ekonomii społecznej;
  - III.6. Wzmocnienie pozycji kultury jako elementu przewagi konkurencyjności Wrześni.

Wyżej wskazane cele strategiczne zostały podzielone na cele szczegółowe, które narzucają na Miasto i Gminę Września konkretne obszary tematyczne, które należy rozwijać, modernizować i polepszać, ku poprawie życia mieszkańców.

Poniżej zostały zaprezentowane zadania, które wykonano w 2018 roku w podziale na główne cele strategiczne przyjęte w Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Września na lata 2014 – 2020.

I. Zwiększenie potencjału rozwojowego w oparciu o wewnętrzny kapitał Miasta i Gminy Września

W ramach realizacji celu strategicznego nr 1 w trybie ciągłym podejmowane są działania polegające na:

- aranżowaniu spotkań z potencjalnymi inwestorami oraz z podmiotami zainteresowanymi zainwestowaniem w Mieście i Gminie Września;
- promowaniu terenów inwestycyjnych znajdujących się na terenie Miasta i Gminy Września. W 2018 roku Gmina Września w związku z promowaniem potencjalnych terenów inwestycyjnych zgłosiła dwie lokalizacje w ramach VIII edycji konkursu „Grunt na medal”. Jeden z obszarów otrzymał wyróżnienie za bardzo dobrze przygotowany teren i ofertę inwestycyjną BluePointPark o pow. 19,32 ha;
- promowaniu potencjału Miasta i Gminy Września na targach zagranicznych REAL EXPO w Monachium;
- realizacji przedsięwzięć mających na celu powstanie i funkcjonowanie klastrów na bazie potencjału wewnętrznego poprzez podjęcie Uchwały nr XIII/190/2015 Rady Miejskiej we Wrześni z dnia 30 grudnia 2015 r. w sprawie wyrażenia zgody na utworzenie i przystąpienie do stowarzyszenia pod nazwą Klaster Turystyczny „Szlak Piastowski w Wielkopolsce”;
- administrowaniu stroną internetową www.wrzesnia.pl, biuletynem informacji publicznej (BIP) www.bip.wrzesnia.pl, a także fan pag'em na Facebook'u: Września – Miasto w Centrum Zainteresowania;
- redagowaniu i wydawaniu biuletynu gminnego pod nazwą „Wieści z Ratusza”;
- opracowywaniu, projektowaniu, zamawianiu oraz bezpłatnemu rozpowszechnianiu materiałów promocyjno – informacyjnych dotyczących Miasta i Gminy Września;
- promowaniu Miasta i Gminy Września na terenie całej Polski, a także poza granicami kraju jako miejsca w którym warto się uczyć, mieszkać i pracować.

II. Intensyfikacja na rzecz rozwoju infrastruktury technicznej przy zachowaniu wysokiej jakości środowiska przyrodniczego.

Realizacja owego celu strategicznego wiąże się przede wszystkim z zabezpieczeniem mieszkańców Miasta i Gminy Września w sferze podstawowej infrastruktury technicznej oraz komunikacyjnej poprzez m. in. poprawę dostępu do mediów (woda, gaz, kanalizacja), a także do podstawowych usług zapewniających prawidłowe funkcjonowanie w codziennym życiu.

W ramach powyższego celu strategicznego Gmina Września zrealizowała przedsięwzięcie pn.: „Centra przesiadkowe wraz z niezbędną infrastrukturą” przy dofinansowaniu z Wielkopolskiego Regionalnego Programu Operacyjnego na lata 2014 - 2020, w ramach którego utworzone zostało zintegrowane centrum przesiadkowe wraz z niezbędną infrastrukturą w bezpośrednim pobliżu dworca PKP oraz przy ul. Szosa Witkowska.

Inwestycja objęła m. in.:

- budowę bezpłatnego centrum przesiadkowego z 83 miejscami postojowymi (w tym 3 miejsca dla osób niepełnosprawnych) przy dworcu PKP wyposażonego w system zliczania pojazdów oraz zadaszzonego obiektu dla parkowania 22 rowerów;
- budowę nowych dróg gminnych o łącznej długości ok. 750 m, łączących dworzec PKP, dworzec PKS oraz centrum Wrześni wraz z chodnikami, ścieżkami rowerowymi, oświetleniem, ciągami pieszo – rowerowym;
- połączenie wrzeńskiego rynku z galerią handlową oraz dworcami PKP i PKS poprzez budowę mostu na Wrześnicy i dwóch kładek pieszo – rowerowych;
- budowę bezpłatnego centrum przesiadkowego przy ul. Szosa Witkowska na 155 miejsc postojowych (w tym 6 dla osób niepełnosprawnych) wraz z przebudową i rozbudową drogi dojazdowej, dojścia pieszego do chodnika oraz wybudowaniem zatoki autobusowej i montażem oświetlenia;
- zakup autobusu elektrycznego wyposażonego w 23+1 miejsc siedzących oraz 26 miejsc stojących, który obsługuje dwie nowe linie komunikacyjne łączące centra przesiadkowe i kluczowe dla mieszkańców Wrześni obiekty.

Powyższa inwestycja w znaczący sposób przyczyniła się do poprawy komunikacji w mieście oraz spełniła oczekiwania mieszkańców Gminy Września. Dodatkowo zadanie spełniło cel szczegółowy II.2. Zachowanie wysokiej jakości środowiska przyrodniczego poprzez redukcję gazowych i pyłowych zanieczyszczeń powietrza, w tym CO₂.

Nowa kładka na rzece Wrześnica wraz z modernizowaną ulicą Rzeczną

Ponadto Gmina Września w związku z powyższym celem strategicznym zrealizowała inwestycję pn.: „Budowa kanalizacji deszczowej dla ulicy Sokolowskiej i ulicy Lokietka we Wrześni” przy udziale środków zewnętrznych z Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Poznaniu, polegającą na budowie sieci kanalizacji deszczowej z przykanalikami do wpustów deszczowych oraz odtworzeniu nawierzchni jezdni z krawężnikami. Głównym założeniem tej inwestycji było odprowadzenie wód opadowych i roztopowych z powierzchni drogi poprzez odwodnienie powierzchniowe tj. ściek przykrawężnikowy włączony do wpustów ulicznych. Przebieg tej sieci uwzględnia warunki fizjograficzne terenu z możliwością w dalszej rozbudowy w przyszłości.

W ramach poprawy dostępności komunikacyjnej i poprawy mobilności przestrzennej Gmina Września zrealizowała również inwestycję pn. „Budowa drogi gminnej zamykającej układ komunikacyjny poprzez połączenie ul. Słowackiego z ul. Szosa Witkowska we Wrześni”. Wybudowano ok. 723 m drogi wraz z kanalizacją deszczową, robotami elektrycznymi, drogowymi oraz wykonaniem i montażem tablic informacyjnych. Inwestycja była możliwa dzięki środkom pozyskanym w ramach Programu rozwoju gminnej i powiatowej infrastruktury drogowej na lata 2016 – 2019. Realizacja zadania w znaczący sposób wpłynęła na poprawę układu komunikacyjnego we Wrześni, a co za tym idzie przyczyniła się do sprawnego przemieszczania się mieszkańców po mieście.

Nowa droga łącząca ulicę Słowackiego z ulicą Szosa Witkowska

W związku z działaniami zmierzającymi do zwiększenia spójności terytorialnej regionu oraz poprawą konkurencyjności inwestycyjnej na rzecz dynamizacji gospodarki Gmina Września zrealizowała inwestycję w zakresie budowy drogi gminnej w miejscowości Białężyce, która zapewniła dostęp komunikacyjny do drogi krajowej nr 92 oraz autostrady A2. Ponadto realizacja zadania znacząco przyczyniła się do zwiększenia dostępności do terenów inwestycyjnych o powierzchni 425,55 ha zlokalizowanych w Wałbrzyskiej Strefie Ekonomicznej zakładów produkcyjnych.

Sieć dróg o odpowiedniej gęstości i standardzie technicznym umożliwia dotarcie do wszystkich miejscowości zlokalizowanych na terenie Miasta i Gminy Września. W związku z czym Gmina Września wykonała również inwestycje polegające na modernizacji istniejących dróg. W tym zakresie dokonano m. in. przebudowy nawierzchni drogi gminnej nr 3SP w miejscowości Nadarzyce, przebudowę nawierzchni drogi gminnej – ul. Rzemeślniczej, przebudowy skrzyżowania dróg gminnych – ulic Paderewskiego, Działkowców i Słonecznej we Wrześni, przebudowy nawierzchni odcinka ulicy Parkowej we Wrześni oraz przebudowy nawierzchni drogi gminnej nr 411560P w Chwalibogowie.

III. Poprawa spójności społecznej i przestrzennej.

Miasto i Gmina Września jest prężnie rozwijającym się miejscem intensywnego rozwoju gospodarczego. W związku z tym prowadzone są działania, zmierzające do poprawy sytuacji zarówno w sferze gospodarczej, jak również w społecznej i przestrzennej. Działania prowadzone w tych trzech etapach przyczyniają się do poprawy warunków życia i gospodarowania.

Główną istotą niniejszego celu jest poprawa świadczenia w zakresie szeroko rozumianych usług społecznych (oświaty, zdrowia, opieki społecznej, bezpieczeństwa czy sportu) poprzez inwestycje w infrastrukturę. W ramach tego celu Gmina Września przeprowadziła szereg inwestycji związanych z poprawą warunków oświatowych i sportowych.

W ramach rozbudowy obiektów edukacyjnych Gmina Września zrealizowała projekt pn.: „Rozbudowa budynku Samorządowej Szkoły Podstawowej nr 1 we Wrześni wraz z wyposażeniem” współfinansowany z Wielkopolskiego Regionalnego Programu Operacyjnego na lata 2014 – 2020. Nowo powstałe skrzydło mieści 9 wyposażonych izb lekcyjnych oraz pomieszczenia towarzyszące tj. hol i toalety. Zespół pomieszczeń tworzy przedłużenie prawego skrzydła starej części szkoły z nawiązaniem do jej poziomów kondygnacji oraz zachowaniem dodatkowego wyjścia od strony północy. Realizacja zadania wpłynęła na zwiększenie ilości dostępnych miejsc w placówkach oświatowych, zwiększyła komfort prowadzenia zajęć lekcyjnych oraz stworzyła możliwość wyrównania szans edukacyjnych dzieci ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi dzięki zakupie specjalistycznego sprzętu. Ponadto w związku z realizacją tej inwestycji Gmina Września rozpoczęła w 2018 roku realizację projektu pn.: „Podniesienie wiedzy uczniów i kompetencji nauczycieli – wdrożenie działań zwiększających efektywność kształcenia w SSP1 we Wrześni” polegającego na doposażeniu sal lekcyjnych, przeprowadzeniu szkoleń dla 5 nauczycieli oraz przeprowadzeniu zajęć dla 50 uzdolnionych uczniów i 70 uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi. Projekt zostanie zakończony w czerwcu 2020 roku. Gmina Września zatem dba nie tylko o poprawę strony technicznej, ale również rozszerza i wzbogaca ofertę usług świadczonych w placówkach oświatowych przy zachowaniu równości szans edukacyjnych dzieci i młodzieży z niepełnosprawnościami.

Nowe skrzydło Samorządowej Szkoły Podstawowej nr 1 we Wrześni

Kolejną placówką, która została rozbudowana jest Samorządowa Szkoła Podstawowa w Kaczanowie. Szkoła wzbogacona została o 6 izb lekcyjnych do nauczania początkowego, zaplecza z pomocami dydaktycznymi, pokój nauczycielski oraz pomieszczenie porządkowe.

Ponadto Gmina Września w ramach rozwoju bazy sportowej przy placówkach oświatowych zrealizowała inwestycję pn.: „Budowa sali gimnastycznej przy Samorządowej Szkole Podstawowej w Kaczanowie”. Jest to zadanie, które w znaczący sposób ułatwi prowadzenie zajęć z wychowania fizycznego. Inwestycja ta pozytywnie wpłynie również na osiąganie lepszych wyników, w tym np. przygotowanie do różnego rodzaju olimpiad sportowych organizowanych na szczeblach ogólnopolskich czy też międzynarodowych.

Sala gimnastyczna w Kaczanowie

Kolejną inwestycją, która pozwala w rozwijać sport w szkole, a także poprawia warunki prowadzenia lekcji wychowania fizycznego jest realizacja zadania pn.: „Budowa sali gimnastycznej przy Samorządowej Szkole Podstawowej nr 2 we Wrześni”. Pomimo wzrostu demograficznego uczniowie uczęszczający do szkoły nr 2 we Wrześni będą mogli rozwijać swoje zdolności sportowe, a co za tym idzie trenować, doskonalić swoje umiejętności, by w przyszłości zdobywać medale na największych, światowych zawodach i olimpiadach.

W ramach podniesienia jakości kształcenia zrealizowano projekt pn.: „Pomóż mi zrozumieć ekologię – wyposażenie pracowni biologicznych w Samorządowych Szkolach Podstawowych na terenie Miasta i Gminy Września” przy dofinansowaniu zewnętrznym z Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Poznaniu. Dzięki dotacji wyposażono pracownie głównie w książki, plansze, gry dydaktyczne czy stacje pogodowe.

Wraz z dynamicznym rozwojem miasta Września, gmina dąży także do upiększenia regionu. W ramach inwestycji pn.: „Zagospodarowanie terenu przy parku im. Dzieci Wrześnińskich” powstał kolejny ogród spacerowy, w którym znajduje się m. in. plac zabaw, strefa fitness, rosarium oraz szereg różnorodnych kwiatów i drzew.

W związku z zagospodarowaniem terenów rekreacyjnych Gmina Września wykonała inwestycję w zakresie tężni solankowej zasilanej wodami solankowymi, która usytuowana została w rejonie ul. Wrzosowej we Wrześni. Biorąc pod uwagę bezpieczeństwo mieszkańców oraz dobro mienia gminy obiekt objęty został monitoringiem miejskim.

Tężnia solankowa przy ulicy Wrzosowej

Ponadto, gmina zakupiła fontanny pływające na zbiorniku Zalew Lipówka oraz na zbiorniku wodnym przy ul. Opieszyn we Wrzesni. W 2018 roku wykonano także prace związane z budową obiektu wystawowego wraz z infrastrukturą towarzyszącą, który upamiętnia funkcjonującą niegdyś w tym rejonie kolejkę wąskotorową.

Gmina Wrzesnia dba również o tereny zielone. stąd w 2018 roku dokonano rewaloryzacji parków w następujących miejscowościach: Marzenin, Gutowo Małe, Wrzesnia – park im. Józefa Piłsudskiego i im. Dzieci Wrzesińskich. Zadania polegały głównie na nasadzeniu nowych drzew, zakupie budek łęgowych oraz usunięciu złomów i wywrotów. Ponadto zagospodarowano tereny zielone przy szkołach w Chwalibogowie i Marzeninie.

W ramach realizacji działań w zakresie odnowy obszarów wiejskich w związku z VIII edycją konkursu „Pięknieje Wielkopolska Wieś” Gmina Wrzesnia zrealizowała inwestycję pn.: „Kącik piknikowy” w Psarach Małych przy udziale środków zewnętrznych. Na terenie przy świetlicy postawiona została altana z wyposażeniem, a także dokonano nasadzeń krzewów. Ze środków własnych zrealizowano również inwestycje w zakresie budowy drewnianej wiaty w Grzybowie i Gulczewie. Ponadto przeprowadzono modernizację świetlicy w Słomowie poprzez wymianę pokrycia dachowego oraz modernizację świetlicy wiejskiej w Sędziwojewie poprzez wymianę schodów wejściowych. Rozpoczęto także prace związane z rozbudową świetlicy w Gozdowie.

Kącik piknikowy w Psarach Małych

W ramach działań dążących do poprawy spójności Gmina Września realizuje również szereg inwestycji, które w znacznym stopniu wpływają na poprawę spójności przestrzennej tj. budowa i modernizacja chodników na terenie miasta i gminy głównie w obszarze ulic: Żagańskiej, Łużyckiej, Zielonogórskiej, Fromborskiej Kopernika, Kosynierów, Reymonta, Turkusowej, Lazurowej i Tęczowej, tworzenie spójnych skwerów zielonych np. przy ulicy Legii Wrzesińskiej i Długosza, które niewątpliwie wpływają na poprawę wizerunku miasta, ale również służą mieszkańcom.

Zrewitalizowany skwer przy ulicy Legii Wrzesińskiej

Gmina Września pamięta również o najmłodszych mieszkańcach gminy. W ramach podjętych działań doposażone zostały place zabaw w 9 lokalizacjach, tj. Osowo, Kleparz, Chocicza Mała, Września-ul. Kutrzeby, Zalew Wrzesiński, Park im. Dzieci Wrzesińskich, Gozdowo, Sokolowo, Psary Polskie.

Wszystkie wymienione wyżej zadania są efektem ciągłych i nieustannych starań, zgodnych z przyjętymi celami strategicznymi. Szeroki wachlarz realizowanych projektów w pełni obrazuje dynamiczny rozwój Gminy Września oraz tworzy jeszcze lepsze warunki dla poprawy i jakości poziomu życia obecnym i przyszłym mieszkańcom.

4.2. Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Miasta i Gminy Września

Kształtowanie i prowadzenie polityki przestrzennej na terenie gminy należy do zadań własnych gminy. Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego zgodnie z art. 9 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (t.j. Dz. U. z 2018 r., poz. 1945 ze zm.) jest podstawowym dokumentem określającym politykę przestrzenną gminy. Stanowi ono lokalne zasady zagospodarowania przestrzennego. Dokument ten stanowi akt kierownictwa wewnętrznego, a jego ustalenia dają wytyczne dla władz gminy przy realizacji polityki przestrzennej, przede wszystkim przy sporządzaniu miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego. Studium często sporządzane jest na wiele lat, dlatego jego ustalenia są ważne dla dalszego rozwoju gminy. Ustalenia studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania gminy są wprowadzane w życie poprzez miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego, których zgodność ze studium stwierdza rada gminy przed ich uchwaleniem. Studium jest dokumentem określającym wizję rozwoju przestrzennego gminy. Nie jest natomiast aktem prawa miejscowego co oznacza, że nie może stanowić podstawy wydawania decyzji administracyjnych.

Zgodnie z § 4 rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 28 kwietnia 2004 r. w sprawie zakresu projektu studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy (Dz. U. z 2004 r., Nr 118, poz. 1233) studium powinno zawierać:

- część określającą uwarunkowania – przedstawioną w formie tekstowej i graficznej;
- część tekstową zawierającą ustalenia określające kierunki zagospodarowania przestrzennego gminy;
- rysunek przedstawiający w formie graficznej ustalenia, określające kierunki zagospodarowania przestrzennego gminy;

- uzasadnienie zawierające objaśnienia przyjętych w studium rozwiązań oraz syntezę ustaleń projektu studium.

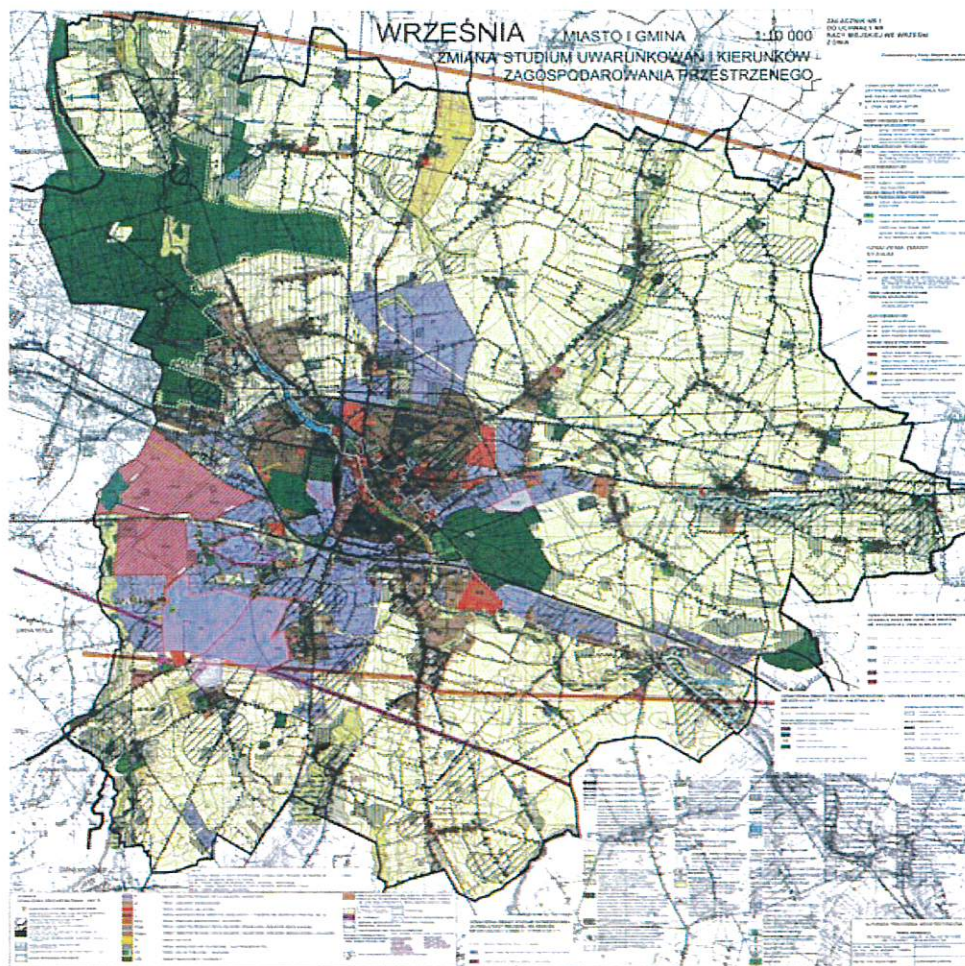
Studium uchwała rada gminy, rozstrzygając jednocześnie o sposobie rozpatrzenia uwag składanych w toku prowadzonej procedury planistycznej. Tekst i rysunek studium oraz rozstrzygnięcie o sposobie rozpatrzenia uwag stanowią załączniki do uchwały o uchwaleniu studium.

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Miasta i Gminy Września zostało sporządzone dla całej gminy, w jej granicach administracyjnych i przyjęte uchwałą Rady Miejskiej we Wrześni nr XIV/108/99 z dnia 27 września 1999 r. Od tego czasu ośmiokrotnie podlegało zmianom, zatwierdzonym następującymi uchwałami Rady Miejskiej we Wrześni: nr XI/99/03 z dnia 9 lipca 2003 r., nr XIV/190/2008 z dnia 15 maja 2008 r., nr XXXII/382/2014 z dnia 22 maja 2014 r., nr V/38/2015 z dnia 19 lutego 2015 r., nr XVI/229/2016 z dnia 30 maja 2016 r., nr XXIV/321/2017 z dnia 21 kwietnia 2017 r., nr XXV/335/2017 z dnia 21 czerwca 2017 r. oraz nr V/41/2019 z dnia 28 marca 2019 r.

Należy również dodać, że w dniu 16 maja 2013 r. Rada Miejska we Wrześni podjęła uchwałę nr XXI/270/2013 w sprawie przystąpienia do zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Miasta i Gminy Września i na jej podstawie dokonywane są zmiany ustaleń studium dla poszczególnych terenów.

W roku 2018 r. prowadzone były dwie procedury zmiany studium dla Gminy Września obejmujące etap VI i VII. Uchwałą Rady Miejskiej we Wrześni nr V/41/2019 z dnia 28 marca 2019 r. zrealizowano zmianę studium dla terenów obejmujących obszar we Wrześni w rejonie ul. Jagodowej i ul. Działkowców, obszar w Oblaczkowie w rejonie drogi krajowej nr 15, obszar w Gutowie Małym pomiędzy ulicami Powidzką i Jarzębinową, obszar w Węgiernkach w rejonie ulicy Wrzesińskiej (etap VI).

Etap VII zmiany studium obejmujący tereny we Wrześni, Przyborkach, Bierzglińku i Oblaczkowie jest w trakcie procedowania.

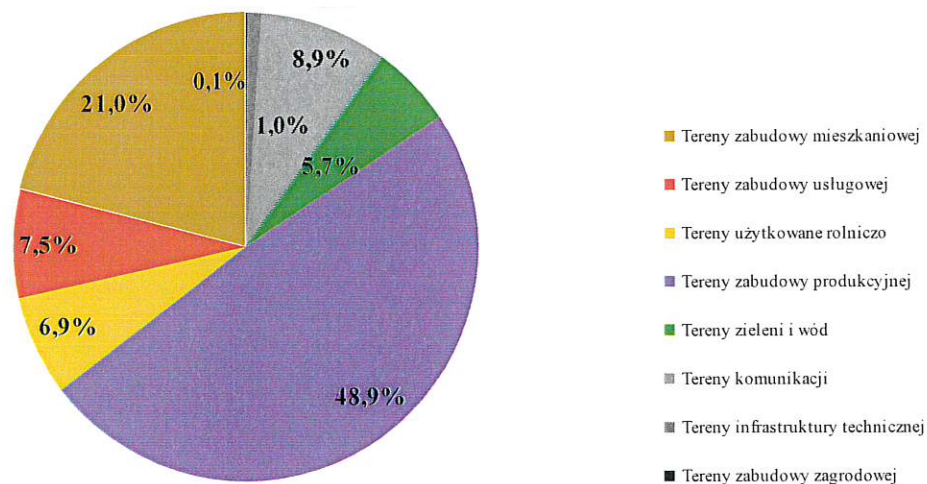
Rysunek obowiązującego studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Miasta i Gminy Września.

4.3. Miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego

W celu ustalenia przeznaczenia terenów, w tym dla inwestycji celu publicznego, oraz określenia sposobów ich zagospodarowania i zabudowy sporządza się miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego, zwane „planami miejscowymi”. Plany miejscowe są podstawowym narzędziem polityki przestrzennej gminy i sporządzane są w miarę potrzeb, za wyjątkiem kilku wymienionych w ustawie przypadków, w których sporządzanie ich jest obowiązkowe. Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego jest instrumentem realizacji polityki przestrzennej gminy i jest aktem prawa miejscowego. Oznacza to, że jest wiążący dla organów samorządowych gminy, instytucji publicznych, podmiotów gospodarczych i wszystkich obywateli. Plan miejscowy uchwała rada gminy po stwierdzeniu, że nie narusza on ustaleń studium, rozstrzygając jednocześnie o sposobie rozpatrzenia uwag do projektu planu oraz sposobie realizacji zapisanych w planie inwestycji z zakresu infrastruktury technicznej, które należą do zadań własnych gminy. Część tekstowa planu stanowi treść uchwały, a część graficzna oraz wymagane rozstrzygnięcia stanowią załączniki do uchwały. Uchwała rady w sprawie uchwalenia planu miejscowego obowiązuje od dnia wejścia w życie w niej określonego, jednak nie wcześniej niż po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia w dzienniku urzędowym województwa.

Na terenie gminy Września obowiązuje 96 miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego. Ich łączna powierzchnia wynosi ok. 1263 ha. Oznacza to, że pokrycie miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego w stosunku do całej powierzchni gminy Września wynosi ok. 5,7%.

Procentowy udział poszczególnych funkcji terenów wskazanych w obowiązujących miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego obrazuje poniższy wykres.

Procentowy udział poszczególnych funkcji terenów wskazanych w obowiązujących miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego

Wykaz obowiązujących miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego na terenie Gminy Września stan na 31 grudnia 2018 r.

L.p.	Nazwa planu	Rok wejścia w życie	Pow. w ha
1.	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego, rejonu ul. Grunwaldzkiej, nr geod. dz. 1919/1.	1996	0,14
2.	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego terenu o funkcji usługowo - handlowej i produkcyjnej rejon ul. Kościuszki i Gen. Sikorskiego – częściowa zmiana planu ogólnego miasta.	1997	4,36
3.	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego terenu pod szkołę podstawową w Kaczanowie.	2000	2,78
4.	Aktualizacja miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego terenów budownictwa jednorodzinnego w rejonie ulic Paderewskiego i Słonecznej we Wrześni.	2000	0,20
5.	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego terenów mieszkaniowo – usługowych w Białężycach gmina Września – działka nr ewid. 107/5.	2000	0,53
6.	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego terenu przeznaczonego pod drogę gminną Września – Psary Małe.	2001	0,73
7.	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego zabudowy mieszkaniowej w obrębie części nieruchomości oznaczonej numerem geodezyjnym 23/8, położonej w Nowym Folwarku.	2001	0,80
8.	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego terenów zabudowy mieszkalno – usługowej w rejonie ulic: Gronowej i Podmiejskiej w Przyborkach.	2001	4,56
9.	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego terenu zabudowy mieszkaniowej w Obłaczku, część działki nr ewid. 52/2.	2001	1,26
10.	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego terenu działalności gospodarczej w Sokółwie rejon ul. Sportowej.	2002	0,74
11.	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego terenów zabudowy mieszkalno-usługowej w rejonie ulicy Wrzosowej i Kościelnej we Wrześni.	2002	9,61
12.	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego terenu pod zabudowę mieszkaniową jednorodzinną w Słomowie, działka nr 103/4.	2002	0,69
13.	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego terenów pod realizację obwodnicy dla m. Wrześni w ciągu drogi krajowej Nr 15.	2002	28,30
14.	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego terenu zabudowy usługowo – handlowej we Wrześni dz. nr ewid 922/4, rejon ul. Daszyńskiego.	2003	0,19
15.	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego terenu budownictwa jednorodzinnego – część działki nr ewid. 43/11 w Nowym Folwarku.	2003	2,09
16.	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego terenu zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej – działka nr ewid. 37/3 w Bierzglińcu.	2003	0,86
17.	Miejscowy Plan Zagospodarowania Przestrzennego terenu zabudowy usługowo – handlowej we Wrześni, rejon ul. Kościuszki i Sikorskiego	2003	1,15
18.	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego terenu zabudowy handlowej i usługowo-produkcyjnej we Wrześni, rejon ulic Wrocławskiej i Przemysłowej.	2003	2,58
19.	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego zabudowy usługowo – mieszkaniowej w obrębie nieruchomości oznaczonej numerem geodezyjnym 999, położonej we Wrześni przy ul. Sądowej.	2003	0,04
20.	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego terenu budownictwa mieszkaniowego jednorodzinnego część dz. nr ewid. 272/2 w Psarach Polskich.	2003	0,86
21.	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego terenu aktywizacji gospodarczej w obrębie nieruchomości ozn. numerem geod. 106 położonej w Nowej Wsi Królewskiej.	2003	0,96
22.	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego terenów zabudowy mieszkaniowej i produkcyjno – usługowej w rejonie ulicy Koszarowej we Wrześni.	2003	7,27
23.	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego terenów zabudowy mieszkaniowej przy ul. Klonowej w Bierzglińcu - w obrębie części nieruchomości nr geod. 139/59 i 139/74 - gmina Września.	2003	2,27
24.	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego terenu pod stację paliw oraz miejsca postojowe w rejonie ulic Szkolnej i Kosynierów we Wrześni.	2003	0,53
25.	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego terenu pod budownictwo mieszkaniowo – usługowo – rzemieślnicze w Bierzglińcu, dz. nr ewid. 274/3, 274/4.	2003	1,35

26.	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego terenu aktywizacji gospodarczej w Węgiernkach, dz. nr ewid. 299.	2003	1,63
27.	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego terenu budownictwa jednorodzinnego w Kaczanowie, w rejonie ulicy Gospodarskiej, obejmującego działki oznaczone numerem geodezyjnym 227/7 i 227/10.	2003	1,92
28.	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego terenów zabudowy usługowo – przemysłowej w obrębie nieruchomości oznaczonej nr geod 129/5 położonej w Bierzglinku.	2003	35,0
29.	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego terenów budownictwa mieszkaniowego jednorodzinnego w Psarach Polskich, dz. nr ewid. 270/1.	2005	0,63
30.	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego w miejscowości Białężyce.	2005	3,61
31.	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego terenów położonych w Bierzglinku.	2005	17,15
32.	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego terenów położonych w obrębie wsi Żerniki, Chociczka oraz Psary Małe.	2005	7,09
33.	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego terenu aktywizacji gospodarczej w obrębie nieruchomości oznaczonej numerem geodezyjnym 51/3, położonej w Marzeninie, Gmina Września.	2005	0,55
34.	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego w miejscowości Gutowo Małe.	2005	2,88
35.	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego terenu zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej we wsi Gutowo Małe.	2005	0,49
36.	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego terenu zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej we wsi Psary Polskie.	2005	1,36
37.	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego terenu pod budownictwo mieszkalno – usługowo – rzemieślnicze w Psarach Małych.	2005	0,57
38.	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego terenów aktywizacji gospodarczej w Oblaczkowie, obszar działki nr ewid 52/16 oraz fragmenty drogi krajowej Nr 15 i wojewódzkiej Nr 432 w rejonie skrzyżowania.	2005	21,56
39.	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego terenów zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej w rejonie ulicy Paderewskiego we Wrześni.	2005	4,57
40.	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego w miejscowości Białężyce i Oblaczkowo.	2005	5,92
41.	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego terenu pod budownictwo mieszkaniowe w Psarach Małych, obejmującego obszar ograniczony ulicami Rolną, Długą, Przylesie, Nekielską.	2006	5,40
42.	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego terenów usługowo – rzemieślniczych w Psarach Małych w rejonie ulicy Dojazdowej.	2006	1,03
43.	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego terenu aktywizacji gospodarczej, obejmującego obszar działki nr 46/6 położonej w Psarach Małych.	2006	0,43
44.	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego terenów przeznaczonych pod rozbudowę składowiska odpadów w Bardzie.	2006	15,90
45.	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego terenów budownictwa mieszkalno – usługowego w obrębie nieruchomości ozn. nr geod 1295/7, 1295/8, 1295/9 i 1295/10 położonych we Wrześni w rejonie ulicy Słowackiego.	2006	14,36
46.	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego terenów na cele aktywizacji gospodarczej z zabudową mieszkaniową w Białężycach, obszar działek o numerach ewidencyjnych 130/8, 120/9, 120/7, 122/4.	2006	3,27
47.	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego terenu zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej dla obszaru części działek oznaczonych numerami geodezyjnymi 47/3 i 47/6 położonych w Gutowie Małym.	2006	2,00
48.	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego terenu aktywizacji gospodarczej w Psarach Małych, działki nr ewid. 44/4, 43/8, 44/3.	2007	4,25
49.	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego „CENTRUM II” we Wrześni obejmujący obszar ograniczony ulicami: Fabryczną, Warszawską, Szkolną i Staszica.	2008	6,67
50.	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego w miejscowości Psary Polskie.	2008	6,53
51.	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego terenów pod aktywizację gospodarczą w Chociczy Wielkiej obejmujący obszar ograniczony fragmentami: drogi krajowej nr 2, torów PKP Warszawa – Poznań i autostrady A-2 oraz drogami gminnymi o nr ewid. 56/5, 173, 172, 55/2, 55/5.	2008	45,54
52.	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego terenów pod budownictwo mieszkaniowe i usługowe w rejonie ulicy Paderewskiego i zachodniej granicy miasta Wrześni.	2009	12,85
53.	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego terenów aktywizacji gospodarczej w rejonie dróg krajowych nr 92 i projektowanej obwodnicy drogi nr 15 oraz torów PKP Warszawa-Poznań w miejscowości Gutowo Wielkie i Gutowo Małe.	2009	59,84

54.	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego terenów pod budownictwo mieszkaniowe w Gutowie Małym w obrębie ulic Powidzkiej i Ostrowskiej.	2009	3,67
55.	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego dla inwestycji celu publicznego w zakresie lokalizacji dwutorowej linii elektroenergetycznej 400 kV Kromolice – Pątnów na odcinku położonym w Gminie Września.	2009	84,93
56.	Zmiana miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego terenów aktywizacji gospodarczej we Wrześni w rejonie ulic Kaliskiej i Sikorskiego.	2009	2,80
57.	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego pod budownictwo mieszkaniowe w obrębie nieruchomości o numerach geodezyjnych: 41/4, 41/14 w Nowym Folwarku.	2010	1,43
58.	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego terenów pod zabudowę mieszkaniową w obrębie ulic Bukowej, Jesionowej, Wierzbowej i dz. Nr 274/3 w Bierzglińku.	2010	4,82
59.	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego terenów pod budownictwo mieszkaniowe w obrębie ulic Bukowej, Jesionowej, Wierzbowej i Jaśminowej w Bierzglińku.	2010	6,20
60.	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego terenów pod aktywizację gospodarczą w Gutowie Wielkim, obszar działek o nr 195/29, cz. 195/28, 195/26 oraz zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego terenów aktywizacji gospodarczej we Wrześni w rejonie ulicy Gen. Sikorskiego.	2009	36,91
61.	Zmiana miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego terenów położonych w obrębie wsi Żerniki, Chociczka oraz Psary Małe.	2010	2,70
62.	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego w rejonie ul. Szosa Witkowska we Wrześni.	2010	12,44
63.	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego w miejscowości Oblaczkowo.	2010	1,12
64.	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego terenów zabudowy mieszkaniowo-usługowej i usług handlu w obrębie ulic Daszyńskiego, Kolejowej i Miłośniawskiej we Wrześni.	2010	14,70
65.	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego terenów pod budownictwo mieszkaniowe, obejmujący obszar ograniczony ulicami Ks. Jakubowskiego i Chabrową w Kaczanowie.	2011	8,05
66.	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego pod budownictwo mieszkaniowe w obrębie nieruchomości nr 168/4 w Gutowie Wielkim.	2011	1,33
67.	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego terenów pod budownictwo mieszkaniowe w obrębie ulic: Klonowej, Bukowej, Orzechowej i Dębowej w Bierzglińku.	2011	26,49
68.	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego terenów zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej z zabudową usługową w Gutowie Małym w rejonie ulicy Jarzębinowej.	2011	0,81
69.	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego pod budownictwo mieszkaniowe w obrębie nieruchomości o numerach geodezyjnych 134/12, 134/13, 135 w Gutowie Małym.	2011	7,13
70.	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego terenu pod budownictwo mieszkaniowe i usługi rzemiosła w rejonie ulic Sokołowskiej i Łokietka we Wrześni i Gutowie Małym.	2011	30,59
71.	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego terenów budownictwa mieszkaniowego i usługi rzemiosła we Wrześni, obejmujący obszar w obrębie ulic Kosynierów i torów PKP i Turwida.	2011	5,43
72.	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego terenu pod budownictwo mieszkaniowe obejmujący działki o numerach geod. 323/3, 323/4, 323/5, 323/6 i cz. 323/1 w Psarach Polskich.	2011	10,32
73.	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego terenów pod budownictwo mieszkaniowe w rejonie ulicy Paderewskiego we Wrześni.	2011	18,61
74.	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego pod zabudowę usługową we Wrześni w rejonie ulic: Słowackiego i Gen. Sikorskiego.	2012	2,15
75.	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego terenów pod budownictwo mieszkaniowe i produkcyjne w Białężycach, obejmujący obszar ograniczony drogami gminnymi o numerach geodezyjnych 102/14 i 117/1.	2012	8,49
76.	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego dla zbiornika wodnego w miejscowości Gozdowo.	2012	32,77
77.	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego w Gulezewku.	2012	10,54
78.	Zmiana miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego terenów budownictwa mieszkalno-usługowego w obrębie nieruchomości ozn. nr 1295/7, 1295/8, 1295/9, 1295/10 położonych we Wrześni w rejonie ulicy Słowackiego.	2013	3,91
79.	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego w Psarach Polskich.	2013	18,01
80.	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego w Osowie.	2014	5,80
81.	Zmiana miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego terenów aktywizacji gospodarczej w rejonie drogi wojewódzkiej 432 oraz torów PKP Września – Jarocin.	2014	150,65
82.	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego w miejscowościach Chocicza Wielka, Chocicza Mała, Białężyce, Grzymysławice.	2014	191,15
83.	Zmiana miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego terenów pod budownictwo	2014	57,92

	mieszaniowe i usługowe w rejonie ul. Szosa Witkowska i projektowanej obwodnicy drogi krajowej nr 15 we Wrześni, Gutowie Małym i Gutowie Wielkim.		
84.	Zmiana miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego terenów pod budownictwo mieszkaniowe i usługowe w rejonie ul. Paderewskiego i zachodniej granicy miasta Września.	2015	0,21
85.	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego w miejscowości Słomowo.	2015	1,23
86.	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego w miejscowości Białężyce – dz. nr ewid. 105/15.	2016	1,62
87.	Zmiana miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego w Nowym Folwarku, obejmującego obszar ograniczony ulicami: Nową i Główną.	2016	14,16
88.	Zmiana miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego w Gutowie Małym w obrębie nieruchomości o numerze geodezyjnym 71.	2016	1,00
89.	Zmiana miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego terenów pod budownictwo mieszkaniowe i usługowe w rejonie ul. Paderewskiego i zachodniej granicy miasta Września.	2016	7,33
90.	Zmiana miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego w miejscowości Białężyce.	2016	26,25
91.	Zmiana miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego terenów zabudowy mieszkaniowo-usługowej i usług handlu w obrębie ulic Daszyńskiego, Kolejowej i Miłostawskiej we Wrześni.	2017	0,24
92.	Zmiana miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego terenów pod budownictwo mieszkaniowe w rejonie ul. Paderewskiego we Wrześni (etap I).	2017	28,58
93.	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego terenów pod zabudowę mieszkaniową w obrębie ulicy Wierzbowej w Bierzgliuku.	2017	4,24
94.	Zmiana miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego terenów pod aktywizację gospodarczą w Chociczy Wielkiej i Białężycach, obejmującego obszar ograniczony drogami gminnymi o numerach geodezyjnych 56/1, 75 i 53.	2018	47,98
95.	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego we Wrześni – dz. 908/3.	2018	3,24
96.	Zmiana miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego w obrębie nieruchomości oznaczonej nr geodezyjnym 69/9, położonej w Oblączkowie.	2018	7,53

W chwili obecnej prowadzone są procedury planistyczne w sprawie sporządzenia nowych miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego w miejscowościach:

- Chocicza Wielka, Chocicza Mała,
- Bierzglinek,
- Żerniki, Chociczka,
- Kawęczyn, Marzenin, Gulczewo,
- Gutowo Małe – dz. nr 57/4, 57/6, 57/7, 57/8.

Prowadzone są także procedury zmian obowiązujących miejscowych planów zagospodarowania dla:

- terenów pod budownictwo mieszkaniowe w rejonie ulicy Paderewskiego we Wrześni,
- terenów zabudowy mieszkalno-usługowej w rejonie ulicy Wrzosowej i Kościelnej we Wrześni,
- terenów zabudowy mieszkaniowo - usługowej i usług handlu w obrębie ulic Daszyńskiego, Kolejowej i Miłostawskiej we Wrześni,
- miejscowości Białężyce- dz. nr ewid. 105/15.

4.4. Lokalny Program Rewitalizacji dla Miasta i Gminy Września na lata 2017-2023

Lokalny Program Rewitalizacji dla Miasta i Gminy Września na lata 2017 – 2023 został zatwierdzony przez Radę Miejską we Wrześni dnia 27 września 2017 roku i zaktualizowany 23 marca 2018 roku. Zmiana podyktowana była zamiarem aplikowania Gminy Września o bezzwrotne środki w ramach Wielkopolskiego Regionalnego Programu Operacyjnego na lata 2014 – 2020, celem realizacji projektu pn. „Rewitalizacja miasta Września w celu poprawy aktywności seniorów”.

Istnienie Lokalnego Programu Rewitalizacji podyktowane jest nowymi potrzebami społecznymi, gospodarczymi, przestrzennymi i środowiskowymi Gminy Września. W ramach programu zdiagnozowane zostały obszary zdegradowane oraz tereny do rewitalizacji. Istotną kwestią stała się również partycypacja społeczna – współdziałania mieszkańców w realizacji programu.

Lokalny Program Rewitalizacji ma powiązania z następującymi dokumentami strategicznymi i planistycznymi:

1. Strategią Rozwoju Województwa Wielkopolskiego do 2020 r. WIELKOPOLSKA 2020;
2. Planem Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Wielkopolskiego;
3. Strategią Rozwoju Miasta i Gminy Września;
4. Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Miasta i Gminy Września;
5. Strategią Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Miasta i Gminy Września.

Gmina Września na opracowanie Lokalnego Programu Rewitalizacji dla Miasta i Gminy Września na lata 2017 – 2023 pozyskała środki zewnętrzne z Wielkopolskiego Regionalnego Programu Operacyjnego 2014-2020. W związku z powyższym dwa razy w roku sporządzane są formularze efektów monitorowania programów rewitalizacji, które obrazują status wykonywania poszczególnych zadań.

Lokalny Program Rewitalizacji dla Miasta i Gminy Września na lata 2017 – 2023 skonstruowano na podstawie celów mieszczących się w strefie społecznej i gospodarczej, przestrzenno – funkcjonalnej i technicznej oraz środowiskowej i są to:

1. Eliminacja skutków starzenia się społeczeństwa i odmłodzenie struktury wiekowej mieszkańców obszaru rewitalizacji;
2. Aktywizacja społeczna i zawodowa osób zagrożonych wykluczeniem społecznym zamieszkujących obszar rewitalizacji;
3. Aktywizacja i integracja społeczna mieszkańców obszaru rewitalizacji poprzez rozwój usług kultury;
4. Rozwój stref rekreacji i integracji społecznej jako elementów odnowy społecznej obszaru rewitalizacji;
5. Przystosowanie układu komunikacyjnego do potrzeb rozwojowych obszaru rewitalizacji;
6. Zmodernizowanie i adaptacja obiektów dziedzictwa kulturowego oraz przestrzeni publicznej i półpublicznej dla poprawy warunków świadczenia i rozwoju nowych usług społecznych i gospodarczych;
7. Poprawa warunków życia na wielorodzinnych osiedlach mieszkaniowych – blokowiskach;
8. Zmodernizowanie infrastruktury i przestrzeni usług społecznych na wiejskich obszarach rewitalizacji jako istotny element ich rozwoju;
9. Poprawa czystości powietrza i warunków akustycznych w rejonach zwartej zabudowy mieszkaniowej obszaru rewitalizacji.

Cele rewitalizacji oraz odpowiadające zidentyfikowanym potrzebom rewitalizacyjnym kierunki działań mają za zadanie eliminację lub ograniczenie negatywnych zjawisk. Ich zakres wynika bezpośrednio z przeprowadzonej diagnozy stanu obszarów kryzysowych gminy oraz postulatów dotyczących oczekiwanych zmian podnoszonych przez mieszkańców w trakcie przeprowadzonych w ramach przygotowania programu elementów z zakresu partycypacji społecznej.

Dzięki diagnozie i analizie wyłoniono obszary zdegradowane zlokalizowane zarówno na terenie miasta, jak również na wsiach, a następnie na tej podstawie określono i wyznaczono następujące obszary rewitalizacji:

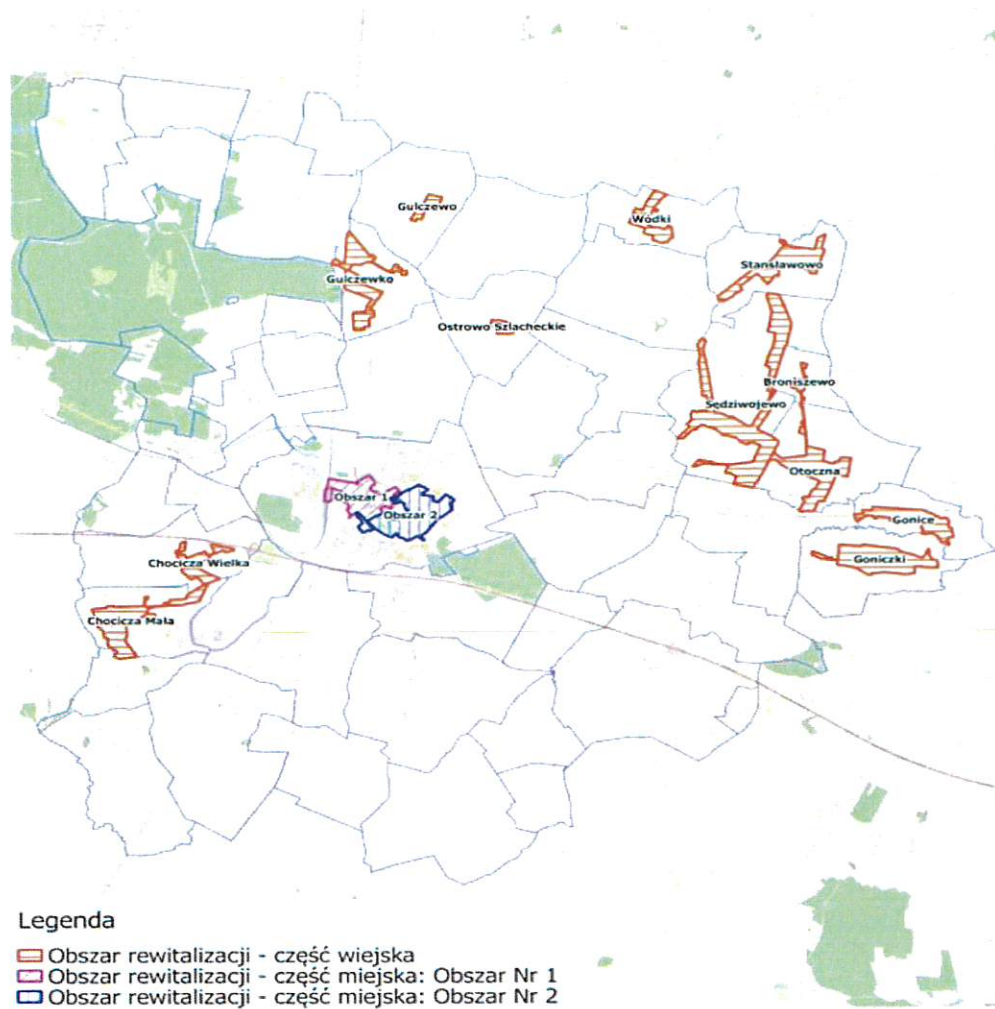
- Obszar miejski:

a) Obszar nr 1, obejmujący ścisłe centrum miasta w granicach: od zachodu ul. Kolejowej, ul. Dworcowej, od północy ul. Ignacego Daszyńskiego, ul. Szkolnej, od wschodu ul. Legii Wrzesińskiej, ul. Opieszyn, ul. Miłosławskiej;

b) Obszar nr 3, obejmujący obszar zabudowy wielorodzinnej, powojennej oraz zieleni urządzonej w granicach: od północy ul. Szosa Witkowskiej, ul. Juliusza Słowackiego, od wschodu ul. Piastów, ul. Tadeusza Kościuszki, ul. Warsztatowej, od południa graniczący z rzeką Wrześnią, obejmujący Park im. Dzieci Wrzesińskich i Zespół Szkół Technicznych i Ogólnokształcących we Wrześni.

- Obszar wiejski: Wódki, Chocicza Mała, Stanisławowo, Chocicza Wielka, Gulczewo, Gulczewko, Gonice, Goniczki, Ostrowo Szlacheckie, Otoczna, Broniszewo, Sędziwojowo.

Obszar rewitalizacji w trakcie opracowania Lokalnego Programu Rewitalizacji zamieszkiwało łącznie 14 340 osób, czyli 28,7% ludności gminy. Łączna powierzchnia jego podobszarów wynosi 954,59 ha, co stanowi 4,3% powierzchni gminy ogółem.

Obszar rewitalizacji – rozmieszczenie podobszarów obszaru rewitalizacji w gminie Września

Lokalny Program Rewitalizacji dla Miasta i Gminy Września na lata 2017 – 2023 zawiera listę przedsięwzięć tworzących katalog projektów mieszkańców oraz propozycji Urzędu Miasta i Gminy Września. Przedsięwzięcia podzielono na projekty podstawowe i uzupełniające. Projekty podstawowe skoncentrowane są głównie na działaniach prorozwojowych, ale również inwestycje w infrastrukturę wiejską oraz zadania inwestycyjne związane z tworzeniem stref rekreacji i aktywizacji społecznej oraz modernizacją infrastruktury kulturalnej. Pozostałe projekty niwelują problemy o charakterze społecznym, gospodarczym, przestrzennie – funkcjonalnym i środowiskowym stanowiąc ważny czynnik prowadzonej odnowy obszaru rewitalizacji w mieście i na wsiach.

Poniżej przedstawiono listę projektów podstawowych i uzupełniających wraz z informacją o ich realizacji.

Numer i tytuł przedsięwzięcia/projektu	Szacowana wartość projektu (PLN)	Źródło finansowania/stan realizacji
Przedsięwzięcie nr 1 Integracja międzypokoleniowa	-	-
<i>Projekt 1.1 Modernizacja terenów przyległych do ulicy Koszarowej</i>	1 000 000,00 zł	EFRR/Budżet miasta i gminy Września
<i>Projekt 1.2 Zielone Centrum Rekreacji</i>	500 000,00 zł	EFRR/Budżet miasta i gminy Września
<i>Projekt 1.3 Rozwój terenów zielonych w obrębie ulic: Batorego, Chrobrego, Jadwigi</i>	350 000,00 zł	EFRR/NFOSiGW/Budżet miasta i gminy Września
<i>Projekt 1.4 Centrum Seniora „Wrzosowisko”:</i>	1 500 000,00 zł	EFRR/EFS/Budżet miasta i gminy Września
Przedsięwzięcie nr 2 Września dla Seniorów	-	-
<i>Projekt 2.1 Aktywizacja i integracja seniorów w gminie Września</i>	182 000,00 zł	EFS/ Budżet miasta i gminy Września
<i>Projekt 2.2 Wrzesiński Tydzień Seniora</i>	80 000,00 zł	EFS/ Budżet miasta i gminy Września/zrealizowano w 2018 roku
Przedsięwzięcie nr 3 Przeciwdziałanie wykluczeniu grup defaworyzowanych	-	-
<i>Projekt 3.1 Dystrybuowanie artykułów żywnościowych dla mieszkańców gminy Września</i>	15 000,00 zł/rok	Środki własne Wnioskodawcy/zrealizowano w 2018 roku
<i>Projekt 3.2 Prowadzenie Punktu Odbioru i Wydawania Rzeczy dla Potrzebujących</i>	4 500,00 zł	Środki własne Wnioskodawcy/zrealizowano w 2018 roku
Projekt nr 4 Podniesienie wiedzy uczniów i kompetencji nauczycieli – wdrożenie działań zwiększających efektywność kształcenia w SSP nr 1 we Wrześni	210 000,00 zł	EFS/Budżet miasta i gminy Września/rozpoczęto realizację projektu w 2018 roku
Przedsięwzięcie nr 5 Kulturalna Września	-	-
<i>Projekt 5.1 Wrzesiński Festiwal Orkiestr Dętych</i>	60 000,00 zł	EFS/Budżet miasta i gminy Września/zrealizowano w 2018 roku
<i>Projekt 5.2 Światowy Przegląd Folkloru „Integracje”</i>	15 000,00 zł	EFS/Budżet miasta i gminy Września/zrealizowano w 2018 roku
<i>Projekt 5.3 Niedziele za miastem</i>	100 000,00 zł	EFS/Budżet miasta i gminy Września
<i>Projekt 5.4 Piknik profilaktyczny „Niedziele dla milusińskich”</i>	14 400,00 zł	EFS/Budżet miasta i gminy Września/zrealizowano w 2018 roku
<i>Projekt 5.5 Przegląd Twórczości Artystycznej Dzieci i Młodzieży Miasta i Gminy Września „Talenty”</i>	15 000,00 zł	EFS/Budżet miasta i gminy Września/zrealizowano w 2018 roku
Przedsięwzięcie nr 6 Modernizacja infrastruktury kulturalnej	-	-
<i>Projekt 6.1 Modernizacja Amfiteatru im. Anny Jantar we Wrześni</i>	15 000 000,00 zł	EFRR/Budżet miasta i gminy Września
<i>Projekt 6.2 Przebudowa Wrzesińskiego Ośrodka Kultury wraz z robotami towarzyszącymi</i>	5 500 000,00 zł	EFRR/Budżet miasta i gminy Września/podpisano umowę o dofinansowanie w 2018 roku
Przedsięwzięcie nr 7 Modernizacja infrastruktury społecznej i kulturalnej na obszarach wiejskich	-	-
<i>Projekt 7.1 Integracja społeczna mieszkańców Chociczy Małej</i>	150 000,00 zł	EFRR/PROW/Budżet miasta i gminy Września
<i>Projekt 7.2 Integracja społeczna mieszkańców Gonic</i>	150 000,00 zł	EFRR/PROW/Budżet miasta i gminy Września
Przedsięwzięcie nr 8 Zagospodarowanie przestrzeni publicznych na obszarach wiejskich	-	-

Numer i tytuł przedsięwzięcia/projektu	Szacowana wartość projektu (PLN)	Źródło finansowania/stan realizacji
<i>Projekt 8.1 Budowa placu zabaw we wsi Gulczewo</i>	30 000,00 zł	EFRR/PROW oraz inne fundusze zewnętrzne
<i>Projekt 8.2 Rozwój terenów sportu i rekreacji we wsi Gulczewo</i>	900 000,00 zł	EFRR/PROW oraz inne fundusze zewnętrzne
<i>Projekt 8.3 Rewaloryzacja zabytkowego parku w Stanisławowie</i>	Koszt jednostkowy rewaloryzacji hektara powierzchni: ok. 30 000,00 zł	EFRR/PROW/NFOŚiGW oraz inne fundusze zewnętrzne
Projekt nr 9 Modernizacja przestrzeni publicznej na osiedlu Wojska Polskiego we Wrześni	500 000,00 zł	EFRR oraz inne fundusze zewnętrzne
Przedsięwzięcie nr 10 Zagospodarowanie przestrzeni publicznych na terenie miasta Września	-	-
<i>Projekt 10.1 Budowa parkingu przy dworcu PKP Września</i>	2 000 000,00 zł	EFRR/Budżet miasta i gminy Września
<i>Projekt 10.2 Zagospodarowanie terenu przy cmentarzu komunalnym</i>	500 000,00 zł	EFRR/Budżet miasta i gminy Września
<i>Projekt 10.3 Renowacja ul. Harcerskiej</i>	Koszt prac: ok. 15 000 zł – 30 000 zł za hektar powierzchni + koszt renowacji toalety publicznej .	EFRR oraz inne fundusze zewnętrzne
<i>Projekt 10.4 Zmiana organizacji ruchu pieszych i położenia miejsc parkingowych na osiedlu Kościuszki</i>	200 000,00 zł	EFRR oraz inne fundusze zewnętrzne
<i>Projekt 10.5 Renowacja terenów zieleniaka osiedlowego przy ul. Chrobrego we Wrześni</i>	650 000,00 zł	EFRR oraz inne fundusze zewnętrzne
<i>Projekt 10.6 Renowacja zieleniaka przy ul. Kościelnej we Wrześni</i>	1 000 000,00 zł	EFRR oraz inne fundusze zewnętrzne
<i>Projekt 10.7 Zielona WSM</i>	Koszt jednostkowy za rewitalizację 1 ha powierzchni waha się w granicach od 15 000,00 zł do 30 000,00 zł	EFRR oraz inne fundusze zewnętrzne
Projekt nr 11 Kompleksowa modernizacja budynków wielorodzinnych Wrzesińskiej Spółdzielni Mieszkaniowej na osiedlu Wojska Polskiego we Wrześni	3 000 000,00 zł	EFRR oraz inne fundusze zewnętrzne
Przedsięwzięcie nr 12 Modernizacja infrastruktury drogowej na terenie wsi Gulczewo	-	-
<i>Projekt 12.1 Odnowa wsi Gulczewo – budowa chodnika w paśmie drogi powiatowej nr 2947P</i>	60 000,00 zł - 100 000,00	EFRR/PROW oraz inne fundusze zewnętrzne
<i>Projekt 12.2 Odnowa wsi Gulczewo – budowa (utwardzenie) drogi przebiegającej przez wieś</i>	665 000,00 - 800 000,00 zł	EFRR/PROW oraz inne fundusze zewnętrzne
Przedsięwzięcie nr 13 Renowacja obiektów zabytkowych i ich otoczenia na terenie Wrześni	-	-
<i>Projekt 13.1 Rewitalizacja terenu wokół dworca PKP</i>	10 000 000,00 zł	EFRR oraz inne fundusze zewnętrzne / Środki własne wnioskodawcy
<i>Projekt 13.2 Modernizacja dawnego budynku koszarowego</i>	10 000 000,00 zł	EFRR oraz inne fundusze zewnętrzne /budżet powiatu wrzesińskiego
<i>Projekt 13.3 Rewitalizacja zabytkowych kamienic w centrum Wrześni</i>	Szacunkowa kwota remontu części zewnętrznych trzech budynków w zależności od zakresu prac wyniesie ok. 3 000 000,00 zł.	EFRR oraz inne fundusze zewnętrzne /budżet powiatu wrzesińskiego/budżet województwa wielkopolskiego
<i>Projekt 13.4 Termomodernizacja i odtworzenie dawnego blasku budynku byłego urzędu celnego na cele społeczne</i>	546 000,00 zł	EFRR oraz inne fundusze zewnętrzne /Środki własne wnioskodawcy
<i>Projekt 13.5 Przyjazne podwórka</i>	Jednostkowy koszt w zależności od zakresu prac od 5 000,00 zł do 30	EFRR/EFS oraz inne fundusze zewnętrzne

Numer i tytuł przedsięwzięcia/projektu	Szacowana wartość projektu (PLN)	Źródło finansowania/stan realizacji
	000,00 zł	
<i>Projekt 13.6 Termomodernizacja i odwrócenie dawnego blasku budynku Pałacu Ponińskich i Mycielskich</i>	1 565 000,00 zł	EFRR oraz inne fundusze zewnętrzne / Środki własne wnioskodawcy
Projekt nr 14 Centrum budownictwa zero-energetycznego we Wrześni	2 200 000,00 zł	EFRR/Środki własne wnioskodawcy

Wiele z wyżej wskazanych przedsięwzięć ujętych w Lokalnym Programie Rewitalizacji Miasta i Gminy Września przewiduje ubieganie się o dofinansowanie ze środków unijnych w formie dotacji (z wykorzystaniem Wielkopolskiego Regionalnego Programu Operacyjnego na lata 2014 -2020 bądź też Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich). Jednakże Gmina Września w ramach dostępności swoich środków finansowych realizuje wiele projektów, głównie tych które dedykowane są mieszkańcom. Projekty dotyczące sferę społeczną stanowią bowiem odpowiedź na główne ich potrzeby. Poprzez takie działania Września jest miastem jeszcze bardziej atrakcyjnym dla społeczeństwa.

4.5. Plany Odnowy Miejscowości

W związku z możliwością ubiegania się przez sołectwa za pośrednictwem Gminy Września o dofinansowanie realizacji projektów w ramach działania „Odnowa i rozwój wsi” objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich niezbędnym działaniem było zatwierdzenie Planów Odnowy Miejscowości dla każdego z 33 sołectw.

Plany Odnowy Miejscowości są dla wiosek czy sołectw tym, czym dla gminy jest strategia rozwoju. Znaczenie tego dokumentu jest tak samo duże, gdyż pozwala on – na podstawie inwentaryzacji zasobów, które miejscowość posiada – określić, w czym jest ona mocna i słaba, jakie czynniki mogą pomóc jej się rozwinąć, a jakie będą w tym procesie przeszkadzać.

Poniżej przedstawiono wykaz Uchwał uwzględniających wszystkie Plany Odnowy Miejscowości:

1. Uchwała Nr VIII/86/2015 Rady Miejskiej we Wrześni z dnia 25 czerwca 2015 roku w sprawie zatwierdzenia Planu Odnowy Miejscowości Bardo.
2. Uchwała Nr VIII/87/2015 Rady Miejskiej we Wrześni z dnia 25 czerwca 2015 roku w sprawie zatwierdzenia Planu Odnowy Miejscowości Bierzgliń.
3. Uchwała Nr VIII/88/2015 Rady Miejskiej we Wrześni z dnia 25 czerwca 2015 roku w sprawie zatwierdzenia Planu Odnowy Miejscowości Bierzglinek.
4. Uchwała Nr VIII/89/2015 Rady Miejskiej we Wrześni z dnia 25 czerwca 2015 roku w sprawie zatwierdzenia Planu Odnowy Miejscowości Chociczka i Żerniki.
5. Uchwała Nr VIII/90/2015 Rady Miejskiej we Wrześni z dnia 25 czerwca 2015 roku w sprawie zatwierdzenia Planu Odnowy Miejscowości Chocicza Mała.
6. Uchwała Nr VIII/91/2015 Rady Miejskiej we Wrześni z dnia 25 czerwca 2015 roku w sprawie zatwierdzenia Planu Odnowy Miejscowości Chocicza Wielka i Białeżyce.
7. Uchwała Nr VIII/92/2015 Rady Miejskiej we Wrześni z dnia 25 czerwca 2015 roku w sprawie zatwierdzenia Planu Odnowy Miejscowości Chwalibogowo i Grzymysławice.
8. Uchwała Nr VIII/93/2015 Rady Miejskiej we Wrześni z dnia 25 czerwca 2015 roku w sprawie zatwierdzenia Planu Odnowy Miejscowości Gonice.
9. Uchwała Nr VIII/94/2015 Rady Miejskiej we Wrześni z dnia 25 czerwca 2015 roku w sprawie zatwierdzenia Planu Odnowy Miejscowości Goniczki.

10. Uchwała Nr VIII/95/2015 Rady Miejskiej we Wrześni z dnia 25 czerwca 2015 roku w sprawie zatwierdzenia Planu Odnowy Miejscowości Gozdowo, Gozdowo Młyn i Nadarzyce.
11. Uchwała Nr VIII/96/2015 Rady Miejskiej we Wrześni z dnia 25 czerwca 2015 roku w sprawie zatwierdzenia Planu Odnowy Miejscowości Gulczewo, Gulczewko.
12. Uchwała Nr VIII/97/2015 Rady Miejskiej we Wrześni z dnia 25 czerwca 2015 roku w sprawie zatwierdzenia Planu Odnowy Miejscowości Gutowo Małe.
13. Uchwała Nr VIII/98/2015 Rady Miejskiej we Wrześni z dnia 25 czerwca 2015 roku w sprawie zatwierdzenia Planu Odnowy Miejscowości Gutowo Wielkie.
14. Uchwała Nr VIII/99/2015 Rady Miejskiej we Wrześni z dnia 25 czerwca 2015 roku w sprawie zatwierdzenia Planu Odnowy Miejscowości Grzybowo.
15. Uchwała Nr VIII/100/2015 Rady Miejskiej we Wrześni z dnia 25 czerwca 2015 roku w sprawie zatwierdzenia Planu Odnowy Miejscowości Kaczanowo, Neryngowo.
16. Uchwała Nr VIII/101/2015 Rady Miejskiej we Wrześni z dnia 25 czerwca 2015 roku w sprawie zatwierdzenia Planu Odnowy Miejscowości Kleparz.
17. Uchwała Nr VIII/102/2015 Rady Miejskiej we Wrześni z dnia 25 czerwca 2015 roku w sprawie zatwierdzenia Planu Odnowy Miejscowości Marzenin – Kawęczyn.
18. Uchwała Nr VIII/103/2015 Rady Miejskiej we Wrześni z dnia 25 czerwca 2015 roku w sprawie zatwierdzenia Planu Odnowy Miejscowości Nowa Wieś Królewska.
19. Uchwała Nr VIII/104/2015 Rady Miejskiej we Wrześni z dnia 25 czerwca 2015 roku w sprawie zatwierdzenia Planu Odnowy Miejscowości Oblaczkowo.
20. Uchwała Nr VIII/105/2015 Rady Miejskiej we Wrześni z dnia 25 czerwca 2015 roku w sprawie zatwierdzenia Planu Odnowy Miejscowości Osowo.
21. Uchwała Nr VIII/106/2015 Rady Miejskiej we Wrześni z dnia 25 czerwca 2015 roku w sprawie zatwierdzenia Planu Odnowy Miejscowości Otoczna, Broniszewo.
22. Uchwała Nr VIII/107/2015 Rady Miejskiej we Wrześni z dnia 25 czerwca 2015 roku w sprawie zatwierdzenia Planu Odnowy Miejscowości Psary Polskie.
23. Uchwała Nr VIII/108/2015 Rady Miejskiej we Wrześni z dnia 25 czerwca 2015 roku w sprawie zatwierdzenia Planu Odnowy Miejscowości Psary Wielkie, Nowy Folwark i Marzelewo.
24. Uchwała Nr VIII/109/2015 Rady Miejskiej we Wrześni z dnia 25 czerwca 2015 roku w sprawie zatwierdzenia Planu Odnowy Miejscowości Przyborki, Psary Małe zmieniony Uchwałą Nr XXII/308/2017 z dnia 23 lutego 2017 roku.
25. Uchwała Nr VIII/110 /2015 Rady Miejskiej we Wrześni z dnia 25 czerwca 2015 roku w sprawie zatwierdzenia Planu Odnowy Miejscowości Sędziwojowo.
26. Uchwała Nr VIII/111/2015 Rady Miejskiej we Wrześni z dnia 25 czerwca 2015 roku w sprawie zatwierdzenia Planu Odnowy Miejscowości Słomowo i Słomówko.
27. Uchwała Nr VIII/112/2015 Rady Miejskiej we Wrześni z dnia 25 czerwca 2015 roku w sprawie zatwierdzenia Planu Odnowy Miejscowości Sobiesiernie i Ostrowo Szlacheckie.
28. Uchwała Nr VIII/113/2015 Rady Miejskiej we Wrześni z dnia 25 czerwca 2015 roku w sprawie zatwierdzenia Planu Odnowy Miejscowości Sokółowo.
29. Uchwała Nr VIII/114/2015 Rady Miejskiej we Wrześni z dnia 25 czerwca 2015 roku w sprawie zatwierdzenia Planu Odnowy Miejscowości Sołeczno.
30. Uchwała Nr VIII/115/2015 Rady Miejskiej we Wrześni z dnia 25 czerwca 2015 roku w sprawie zatwierdzenia Planu Odnowy Miejscowości Stanisławowo.
31. Uchwała Nr VIII/116/2015 Rady Miejskiej we Wrześni z dnia 25 czerwca 2015 roku w sprawie zatwierdzenia Planu Odnowy Miejscowości Strzyżewo, Noskowo, Radomice.

32. Uchwała Nr VIII/117/2015 Rady Miejskiej we Wrześni z dnia 25 czerwca 2015 roku w sprawie zatwierdzenia Planu Odnowy Miejscowości Wódki.

33. Uchwała Nr VIII/118/2015 Rady Miejskiej we Wrześni z dnia 25 czerwca 2015 roku w sprawie zatwierdzenia Planu Odnowy Miejscowości Węgielki.

Każdy z wyżej wymienionych Planów Odnowy Miejscowości posiada charakterystykę miejscowości, inwentaryzację zasobów służących odnowie miejscowości, ocenę mocnych i słabych stron, opis planowanych zadań inwestycyjnych i przedsięwzięć angażujących społeczność lokalną oraz harmonogram realizacji zadań inwestycyjnych.

Na podstawie zawartych w Planach Odnowy Miejscowości harmonogramów inwestycyjnych i nieinwestycyjnych oraz wpisanych w nich zadaniach Gmina Września może oprócz aplikowania o środki zewnętrzne realizować je również ze środków własnych.

W 2018 roku Gmina Września w związku z zadaniami wpisanymi w Planach Odnowy Miejscowości ze środków własnych zrealizowała następujące inwestycje:

- Nadarzyce – przebudowa nawierzchni drogi gminnej nr 3SP;
- Bierzglinek – remont ul. Wierzbowej poprzez wymianę nawierzchni;
- Gutowo Małe – rewitalizacja parku w Gutowie Małym obejmowała głównie nasadzenia nowych drzew i krzewów, wycinkę drzew oraz zakup budek łęgowych;
- Sędziwojowo – remont Wiejskiego Domu Kultury dotyczący wymiany schodów wejściowych wraz z pochylnią dla osób niepełnosprawnych;
- Gozdowo – remont Świetlicy Wiejskiej obejmował modernizację kotłowni i zaplecza kuchennego, wymianę podłogi, stolarki drzwiowej, oświetlenia na sali oraz malowanie ścian wewnątrz budynku;
- Chocicza Mała – rozbudowa placu zabaw poprzez zakup piaskownicy dla dzieci;
- Psary Polskie – rozbudowa placu zabaw poprzez zakup nowych urządzeń.

Nowa nawierzchnia na ulicy Wierzbowej w Bierzglińku

Zestaw zabawowo - sprawnościowy w Psarach Polskich

Realizacja powyżej wskazanych zadań powiązanych z Planami Odnowy Miejscowości poza znaczeniem czysto finansowym, sprzyja budowie tożsamości lokalnej oraz poczuciu współodpowiedzialności za swoje miejsce. Ponadto nowe inwestycje zawsze pozytywnie wpływają na wizerunek miejscowości, tworząc atrakcyjne miejsca do zamieszkania.

4.6 Gminny Program Opieki nad Zabytkami dla Miasta i Gminy Września na lata 2017-2020

Gminny Program Opieki nad Zabytkami jest dokumentem o charakterze uzupełniającym w stosunku do innych aktów planowania w gminie. Nie stanowi aktu prawa miejscowego, lecz jest dokumentem polityki administracyjnej w zakresie podejmowanych działań dotyczących inicjowania, wspierania i koordynowania prac z dziedziny ochrony zabytków i krajobrazu kulturowego oraz upowszechniania i promowania dziedzictwa kulturowego. Program opieki nad zabytkami stanowi podwalinę współpracy między samorządem gminy, właścicielem zabytków i Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków.

Zagadnienie ochrony zabytków i opieki nad zabytkami przejawia się w zbiorowej potrzebie wspólnoty, oznacza konieczność realizowania przez samorząd zadań związanych z ochroną zabytków i opieki nad zabytkami poprzez działania edukacyjne i popularyzatorskie. Burmistrz Miasta i Gminy Września zgodnie z art. 87 ust. 1 ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami sporządza na okres 4 lat gminny program opieki nad zabytkami.

Program ten ma na celu, w szczególności:

- włączenie problemów ochrony zabytków do systemu zadań strategicznych, wynikających z koncepcji przestrzennego zagospodarowania kraju,
- uwzględnianie uwarunkowań ochrony zabytków, w tym krajobrazu kulturowego i dziedzictwa archeologicznego, łącznie z uwarunkowaniami ochrony przyrody i równowagi ekologicznej,
- zahamowanie procesów degradacji zabytków i doprowadzenie do poprawy stanu ich zachowania,
- wyeksponowanie poszczególnych zabytków oraz walorów krajobrazu kulturowego,
- podejmowanie działań zwiększających atrakcyjność zabytków dla potrzeb społecznych, turystycznych i edukacyjnych oraz wspieranie inicjatyw sprzyjających wzrostowi środków finansowych na opiekę nad zabytkami,
- określenie warunków współpracy z właścicielami zabytków, eliminujących sytuacje konfliktowe związane z wykorzystaniem tych zabytków,
- podejmowanie przedsięwzięć umożliwiających tworzenie miejsc pracy związanych z opieką nad zabytkami.

Gminny Program Opieki nad Zabytkami dla Miasta i Gminy Września na lata 2017-2020 po uzyskaniu pozytywnej opinii Wielkopolskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków został przyjęty uchwałą nr XXIV/317/2017 Rady Miejskiej we Wrześni z dnia 21 kwietnia 2017 r. (Dz. Urz. Woj. Wlkp. z 2017 r., poz. 3646).

Głównym odbiorcą programu jest społeczność lokalna, która bezpośrednio powinna odczuć efekty jego wdrażania. Dotyczy to nie tylko właścicieli oraz użytkowników obszarów i obiektów zabytkowych, lecz także wszystkich mieszkańców, gdyż zachowane i należycie pielęgnowane dziedzictwo kultury wyróżnia obszar gminy i przesądza o jej atrakcyjności.

Przyjęty przez radę gminy w formie uchwały gminny program opieki nad zabytkami jest elementem polityki samorządowej. Powinien służyć podejmowaniu planowych działań dotyczących inicjowania, wspierania, koordynowania badań i prac z dziedziny ochrony zabytków i krajobrazu kulturowego oraz upowszechniania i promowania dziedzictwa kultury.

Program może być wykorzystywany przez inne jednostki samorządu terytorialnego, środowiska badawcze i naukowe, właścicieli i posiadaczy obiektów zabytkowych oraz osoby zainteresowane kulturą i dziedzictwem kultury. Opracowanie i uchwalenie gminnego programu opieki nad zabytkami nie powinno być traktowane jedynie jako realizacja przez gminę zadania ustawowego. Programy mają bowiem służyć rozwojowi gminy przez dążenie do poprawy stanu zachowania zabytków, eksponowania walorów krajobrazu kulturowego, wykorzystania zabytków na potrzeby społeczne, gospodarcze i edukacyjne. Inne ważne cele gminnego programu opieki nad zabytkami wskazane przez ustawodawcę (np. określenie warunków współpracy z właścicielami zabytków eliminujących sytuacje konfliktowe czy tworzenie miejsc pracy związanych z opieką nad zabytkami) sprawiają, że program ten może odgrywać ważną rolę społeczną, a jego konsekwentna realizacja może stać się istotnym czynnikiem rozwoju gminy.

Program opieki nad zabytkami powinien pomóc w aktywnym zarządzaniu zasobem stanowiącym dziedzictwo kulturowe gminy. Wskazane w programie działania powinny być skierowane na poprawę stanu zabytków, ich adaptację i rewaloryzację oraz zwiększenie dostępności do nich mieszkańców i turystów. Jednocześnie mogą przyczynić się do zwiększenia atrakcyjności regionów, podniesienia konkurencyjności oferowanych produktów turystycznych, a także szerszego od dotychczasowego wykorzystania potencjału związanego z zachowanym dziedzictwem kultury.

Gminny program opieki nad zabytkami, m. in. przez działania edukacyjne, może też budzić w lokalnej społeczności świadomość wspólnoty kulturowej, roli i znaczenia lokalnych wartości i wspólnych korzeni. Wspólna dbałość o zachowanie wartości kulturowych wzmacnia poczucie tożsamości, wspiera identyfikację jednostki z tzw. małą ojczyzną, zacieśnia procesy integracyjne w społeczności lokalnej, minimalizując niektóre negatywne skutki globalizacji (T. Błyskosz, A. Fortuna-Marek, E. Jagielska, I. Liżewska, B. Oszczanowska, J. Welc-Jędrzejewska, Gminny program opieki nad zabytkami. Poradnik metodyczny, Kurier Konserwatorski 2009, nr 3, s. 14-36).

Z realizacji tego Programu Burmistrz Miasta i Gminy Września zobowiązany jest do sporządzania co 2 lata sprawozdania, które następnie przedstawia się radzie gminy. Sprawozdanie z realizacji w latach 2017-2018 Gminnego Programu Opieki nad Zabytkami dla Miasta i Gminy Września na lata 2017-2020 zostało przyjęte uchwałą nr V/40/2019 Rady Miejskiej we Wrześni z dnia 28 marca 2019 r.

Zabytkiem nieruchomym jest nieruchomości, jej część lub zespół nieruchomości, które są dziełem człowieka lub są związane z jego działalnością. Zabytkiem nieruchomym są także nieruchome zabytki archeologiczne, będące pozostałością (powierzchniową, podziemną lub podwodną) egzystencji człowieka. Zabytkiem nieruchomym może być wybrana część lub całość nieruchomości. Oprócz budynków lub budowli zabytki nieruchome to także miejsca upamiętniające wydarzenia historyczne lub działalność wybitnych ludzi lub instytucji. W ustawie wymienione są także krajobrazy kulturowe, układy urbanistyczne i ruralistyczne, budownictwo obronne, obiekty techniki, cmentarze i parki. Ze względu na posiadane wartości historyczne, artystyczne lub naukowe w interesie społecznym jest zachowanie zabytków poprzez otoczenie ich ochroną i opieką.

Zabytki nieruchome wpisane do rejestru zabytków stanowiące własność Gminy Września lub jednostek podległych:

- Ratusz, obecnie Urząd Miasta i Gminy we Wrześni, nr rejestru zabytków 191/WLKP/A z 28.06.2004 r.,
- Willa Starosty w zespole starostwa, obecnie Urząd Stanu Cywilnego we Wrześni, nr rejestru zabytków 385/WLKP/A z 25.07.2006 r.,

- Szkoła Elementarna Dzieci Wrzesińskich – Katolicka Szkoła Ludowa, obecnie Muzeum i Biblioteka we Wrześni, nr rejestru zabytków 1569/A z 10.09.1974 r.,
- Altana w zespole Strzelnicy Strzeleckiego Bractwa Kurkowego we Wrześni, nr rejestru zabytków 1012/Wlkp/A z 27.10.2016 r.,
- Dwór w zespole dworskim w Gutowie Małym, nr rejestru zabytków 1733/A z 30.04.1975 r.,
- Pałac w zespole pałacowym w Węgierkach, nr rejestru zabytków 1527/A z 1.06.1974 r. (współwłasność Gminy Września).

Gmina Września jest właścicielem dwóch zabytkowych wagonów kolejki wąskotorowej (wagon typu Kdxh 7150-7 wyprodukowany przez Wytwórnię Konstrukcji Stalowych Chorzów II „Konstal” w 1951 r. oraz wagon typu Kddxz 9071-1 wyprodukowany przez Fabrykę Wagonów w Świdnicy w 1960 r.) wpisanych indywidualnie do rejestru zabytków (numer rejestru zabytków B-266 z 18.12.2008). Prezentowane są one wraz z lokomotywą parową Px48-1785 wraz z tendrem na torach przy peronie oddającym charakter dawnego przystanku Wrzesińskiej Kolei Powiatowej. Na tablicach informacyjnych przedstawiona jest historia Wrzesińskiej Kolei Powiatowej ze schematem połączeń oraz archiwalnymi fotografiami.

Gmina Września zarządza 6 obszarami zieleni (parkami) wpisanymi indywidualnie do rejestru zabytków:

- Park krajobrazowy w zespole pałacowym Opieszyn, obecnie park miejski im. Dzieci Wrzesińskich we Wrześni,
- Park miejski im. Marszałka Józefa Piłsudskiego we Wrześni,
- Ogród Strzeleckiego Bractwa Kurkowego (Park im. Strzeleckiego Bractwa Kurkowego) w zespole Strzelnicy Strzeleckiego Bractwa Kurkowego we Wrześni (Gmina Września zarządza częścią parku),
- Park krajobrazowy w zespole dworskim w Gutowie Małym,
- Park krajobrazowy ze stawem w zespole pałacowym w Węgierkach,
- Park dworski w Marzeninie.

Obiekty zabytkowe zarówno te wpisane do rejestru zabytków, jak i pozostałe ujmowane są w wojewódzkiej ewidencji zabytków oraz w gminnych ewidencjach zabytków. Gminna ewidencja zabytków jest podstawą do stworzenia gminnego programu opieki nad zabytkami. Prowadzona jest ona przez Burmistrza Miasta i Gminy Września w formie zbioru kart adresowych zabytków nieruchomości z terenu gminy. W gminnej ewidencji zabytków ujęte są zabytki nieruchome tj.: budynki, układy urbanistyczne, zespoły budowlane i zabytki archeologiczne. Włączenie lub wyłączenie obiektów do gminnej ewidencji zabytków prowadzi Burmistrz Miasta i Gminy Września w porozumieniu z Wielkopolskim Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków.

4.7. Wieloletni Program Gospodarowania Mieszkaniowym Zasobem Gminy Września na lata 2018-2020

Celem wieloletniego programu gospodarowania mieszkaniowym zasobem Gminy Września w latach 2018-2022 jest określenie podstawowych kierunków działania w gospodarowaniu zasobem mieszkaniowym. Zadaniem własnym gminy jest zaspokajanie potrzeb mieszkaniowych gospodarstw domowych o niskich dochodach. Gmina zapewnia również lokale na rzecz osób, które otrzymały uprawnienie do zawarcia umowy najmu socjalnego lokalu na mocy orzeczenia sądu.

Na dzień 31 grudnia 2018 r. na otrzymanie lokalu z mieszkaniowego zasobu gminy oczekiwało ogółem 39 rodzin/osób, co oznacza, że ilość gminnych lokali nie jest wystarczająca dla zaspokojenia potrzeb wszystkich oczekujących.

W celu poprawy tej sytuacji program przewiduje – w miarę możliwości – pozyskiwanie lokali do zasobu, w szczególności poprzez budowę nowych budynków o charakterze mieszkalnym lub użytkowo-mieszkalnym, bądź też adaptacje lokali niemieszkalnych na mieszkalne. Zakłada się, że w wyniku tych działań zasób lokali o charakterze socjalnym miałby ulec nieznacznemu zwiększeniu (w roku 2019). Przewiduje się również poprawę sytuacji mieszkaniowej na rynku lokalnym, wskutek uruchomienia inwestycji w ramach rządowego programu „Mieszkanie+”. Na przestrzeni roku 2018 gmina prowadziła działania mające na celu pozyskanie operatora mieszkaniowego. Ustalono również warunki zabudowy dla takiej inwestycji, przewidzianej do realizacji na działkach gminnych o numerach geodezyjnych 488/7, 508/2, 509, 510/1, znajdujących się we Wrześni, przy ul. Armii Poznań.

Ogólny stan techniczny budynków gminnych, w których znajdują się lokale komunalne ocenić należy jako średni. Budynki te pochodzą w większości z okresu międzywojennego i wcześniejszego. Sukcesywnie przeprowadzane są jednak prace remontowe,

mające na celu utrzymanie substancji mieszkaniowej w możliwie najlepszym stanie technicznym. Wykonywanie robót remontowych związane jest również z koniecznością zapewnienia bezpieczeństwa mieszkańcom zasobu (w szczególności instalacje elektryczne i roboty zdruńskie). Ze strony mieszkańców natomiast nierzadko obserwuje się brak poszanowania dla mienia gminnego i dbałości o nie.

W 2018 r. w zasobach komunalnych Gminy Września:

- wykonano prace zdruńskie w 34 lokalach, w tym dokonano przestawienia pieców w 10 lokalach i czyszczenia w 24 lokalach na łączną sumę 32.486,40 zł (plan wynikający z uchwały – 30.000,00 zł),
- wymieniono stolarkę okienną i drzwiową w 13 lokalach na łączną sumę 50.912,03 zł. (plan wynikający z uchwały – 50.000,00 zł),
- przeprowadzono prace dekararskie na 9 budynkach na łączną sumę 270.503,52 zł, w tym na 3 budynkach: Gonice 2, Września, ul. Jana Pawła II 23 we Wrześni, ul. Kościuszki 24 we Wrześni, zostały całkowicie wymienione pokrycia dachowe (plan wynikający z uchwały – 255.000,00 zł),
- wykonano prace remontowo-budowlane i instalacyjne w 44 mieszkaniach na kwotę 207.763,14 zł oraz przeprowadzono prace remontowe w 29 budynkach mieszkalnych na łączną kwotę 168.333,76 zł - (łącznie 376.096, 90 zł) (plan wynikający z uchwały – 365.000,00 zł).

Faktyczne wydatki poniesione w 2018 r. na roboty remontowe w zasobach mieszkaniowych Gminy Września należy więc uznać za spójne z założeniami zawartymi w uchwale w sprawie wieloletniego programu gospodarowania mieszkaniowym zasobem Gminy Września na lata 2018-2022.

W roku 2018 nie przeprowadzono rozbiórek budynków planowanych do wyburzenia, będących w złym stanie technicznym. Na dzień 31 grudnia 2018 r. budynki położone we Wrześni przy ul. Warszawskiej 26A i 26B oraz ul. Jana Pawła II 17, pozostawały opróżnione z lokatorów. W budynku przy ul. Miłosławskiej 16A, pozostała jedna lokatorka. Prace rozbiórkowe gmina planuje wykonać w kolejnych latach – w ramach posiadanych możliwości finansowych. Jednocześnie w planach na kolejne lata pozostaje inwestycja, polegająca na budowie na działce nr ew. 973/4 położonej we Wrześni, przy ul. Jana Pawła II 17, nowego budynku mieszkalno-usługowego, w wyniku której zasób mieszkaniowy poszerzy się o kilkanaście lokali mieszkalnych.

Na dzień 31 grudnia 2018 r. Gmina Września posiadała 133 lokale mieszkalne przeznaczone do sprzedaży. Zgodnie z założeniami wieloletniego programu gospodarowania mieszkaniowym zasobem Gminy Września na lata 2018-2022 umożliwienie nabycia lokali komunalnych na własność przez ich najemców jest celem strategicznym gminy. Sprzedaż lokali na rzecz najemców następuje z zastosowaniem bonifikat, które umożliwiają szeroki dostęp do zakupu lokalu na własność (za wyjątkiem lokali usytuowanych w budynkach wyłączonych ze sprzedaży). W roku 2018 sprzedano 19 lokali mieszkalnych na rzecz ich najemców, z zastosowaniem bonifikaty za łączną kwotę 77.434,25 zł (w przyjętym programie na rok 2018 planowano sprzedaż 21 lokali).

W ramach założonej uchwałą Rady Miejskiej we Wrześni likwidacji sytuacji polegającej na posiadaniu przez gminę pojedynczych lokali we wspólnotach mieszkaniowych (w przypadku 25 wspólnot mieszkaniowych gmina jest właścicielem zaledwie 1 mieszkania w budynku). W roku 2018 likwidacja takiej sytuacji nastąpiła tylko w przypadku 1 budynku, jednakże na bieżąco podejmowane są działania – w ramach ponownie zasiedlanych lokali oraz zamian – za zgodą lub na wniosek najemców, mające na celu umożliwienie wykupu mieszkań przez lokatorów na preferencyjnych warunkach (zrealizowano 4 takie przypadki). W praktyce niejednokrotnie propozycje dokonywania zamian lokali - również na lokale przeznaczone do wykupu – spotykają się z brakiem aprobaty ze strony najemców; na przestrzeni roku 2018 gmina siedmiokrotnie spotykała się z odmową przyjęcia złożonej oferty zamiany lokalu. Relatywnie niewielkie zainteresowanie wykupami lokali na własność – w stosunku do bardzo korzystnych warunków wykupu jest związane z takimi czynnikami jak: znaczne ubóstwo zamieszkujących w zasobie osób, obciążenia komornicze, podeszły wiek - w przypadku osób samotnych.

W celu obniżenia zaległości w opłatach czynszowych (czynsz oraz opłaty niezależne od wynajmującego) na bieżąco prowadzone są czynności windykacyjne. W trakcie osobistych rozmów dłużnicy są informowani o możliwości korzystania z dodatku mieszkaniowego oraz zachęceni do dokonywania dobrowolnych systematycznych wpłat na poczet długu, co uzasadnia odstąpienie od skierowania sprawy na drogę sądową, celem wydania przez sąd nakazu zapłaty (w trakcie roku 2018 przyjęto od dłużników 25 deklaracji dobrowolnej spłaty długu; na dzień 31 grudnia 2018 r. - 11 osób/rodzin realizowało wpłaty zgodnie z deklaracją). W 2018 r. wysłano 1183 wezwania do zapłaty (termin płatności 7 dni), wezwania kierowane są do najemcy oraz do pełnoletnich osób

zamieszkujących wraz z najemcą lokalu, osób pełnoletnich zajmujących lokal bez tytułu prawnego, oraz dłużników, którzy nie mają bieżącego przypisu należności (nie zamieszkują już w lokalu, jednak po opuszczeniu go, np. wskutek eksmisji, pozostały niezapłacone zaległości – właśnie ta grupa dłużników generuje największe zaległości). Wobec braku spłat zaległości w 2018 r., 37 spraw przekazano do komórki windykacyjnej w celu sporządzenia pozwów o zapłatę. Ponadto wysłano do 19 gospodarstw domowych wezwanie do zapłaty (termin płatności 1 miesiąc) pod rygorem wypowiedzenia umowy najmu, 7 wypowiedzeń umów najmu lokalu mieszkalnego oraz złożono w Sądzie Rejonowym we Wrześni 9 pozwów o eksmisję. Na bieżąco nakazy zapłaty kierowane są do egzekucji komorniczej. W wielu przypadkach egzekucja jest bezskuteczna. Pomimo wszystkich podejmowanych działań ogólna kwota zaległości w opłatach czynszowych i pochodnych (czynsz, media, odsetki, koszty) wzrosła w ciągu roku 2018 o ponad 35.000 zł. Warto jednak nadmienić, że ponad 80% zadłużenia stanowią zaległości zewidencjonowane na kontach analitycznych dłużników, którzy nie zajmują już danego lokalu (wskutek podejmowanych czynności dłużnicy wyprowadzili się dobrowolnie przekazując lokal do dyspozycji gminy, zostali eksmitowani do innego lokalu, zmarli).

4.8. Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Września na lata 2016-2020

Cel strategiczny	Cele operacyjne	Zrealizowane działania
1. Tworzenie warunków do zwiększenia zatrudnienia oraz wspieranie i integrowanie osób zagrożonych marginalizacją i wykluczeniem społecznym	1. Tworzenie w gminie nowych miejsc pracy oraz wspieranie osób dotkniętych bezrobociem i poszukujących pracy.	<p>Ad 1.1. Pozyskiwano nowych inwestorów, promowano gminę przy wykorzystaniu jej walorów, tworzone i oferowano tereny pod działalność gospodarczą w ramach dwóch podstref Wałbrzyskiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej oraz Wrzesińskiej Strefy Aktywności Gospodarczej</p> <p>Ad 1.2. Wspierano małą i średnią przedsiębiorczość;</p> <p>Ad 1.3. Kontynuowano pracę socjalną z osobami bezrobotnymi, w tym w oparciu o kontrakt socjalny.</p> <p>Ad 1.4. Współpracowano z Powiatowym Urzędem Pracy w zakresie aktywizacji zawodowej bezrobotnych mieszkańców gminy – upowszechnianie ofert pracy, informacji o wolnych miejscach pracy, usługach poradnictwa zawodowego, szkoleniach, przygotowaniu zawodowym dorosłych i stażach, organizowanie robót publicznych, organizowanie prac społecznie użytecznych, interwencyjnych.</p> <p>Ad 1.5. Świadczenie przez OPS pomocy finansowej osobom dotkniętym bezrobociem.</p> <p>Ad 1.6. Podejmowanie współpracy z organizacjami pozarządowymi zajmującymi się wspieraniem przedsiębiorczości.</p>

	<p>2. Zwiększanie udziału osób starszych i niepełnosprawnych w życiu społeczności lokalnej.</p>	<p>Ad.2. 1. Udzielano osobom starszym i niepełnosprawnym wsparcia w postaci pracy socjalnej oraz pomocy finansowej i rzeczowej.</p> <p>Ad.2.2. Zwiększono dostępności usług opiekuńczych, obejmujących pomoc w zaspokajaniu codziennych potrzeb życiowych, opiekę higieniczną, zaleconą przez lekarza pielęgnację oraz, w miarę możliwości, zapewnienie kontaktów z otoczeniem.</p> <p>Ad.2.3. Rozwijano specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi.</p> <p>Ad.2.4. Rozwijano oferty spędzania czasu wolnego kierowaną do osób starszych i niepełnosprawnych – zapewniono w/w dostęp do edukacji, kultury i rekreacji poprzez organizowanie imprez środowiskowych, wycieczek, zajęć, spotkań integracyjnych, m. in. w ramach funkcjonujących w gminie: grupy Wrześnianie rozWAGII, Wrzesińskiego Uniwersytetu III Wieku, Chóru Seniorów „Wrzoso”, Stowarzyszenia „Krag”, Fundacji Dzieci Wrzesińskich, Stowarzyszenia Osób Niepełnosprawnych i Narządu Ruchu Ziemi Wrzesińskiej „Radość”, Koła Emerytów i Rencistów NSZZ „Solidarność” TONSIL S.A.</p> <p>Ad.2.5. Podjęto działania w kierunku utworzenia w gminie klubu aktywnego seniora, a w dalszej perspektywie, dziennego domu pobytu dla seniorów.</p> <p>Ad.2.6. Wspierano przedsięwzięcia aktywizujące i wykorzystujące potencjał seniorów i osób niepełnosprawnych; podejmowanie współpracy w tym zakresie z organizacjami pozarządowymi.</p>
<p>2. Poprawa kondycji rodzin, zapewnienie opieki i tworzenie warunków do rozwoju dzieci i młodzieży.</p>	<p>1. Wspieranie rodzin w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych oraz zapewnienie dzieciom i młodzieży odpowiednich warunków do spędzania czasu wolnego.</p>	<p>Ad.1.1. Wspierano pracą socjalną rodziny o niskim statusie materialnym, w tym poprzez zawieranie kontraktów socjalnych.</p> <p>Ad.1.2. Udzielano poprzez OPS pomocy osobom i rodzinom znajdującym się w trudnej sytuacji materialnej z systemu pomocy społecznej, świadczeń wychowawczych</p>

	<p>2. Udzielanie pomocy osobom i rodzinom i rodzinom o niskim statusie materialnym oraz zagrożonym i dotkniętym bezdomnością.</p> <p>3. Wspieranie osób i rodzin dotkniętych problemem uzależnień i przemocy w rodzinie.</p>	<p>i świadczeń 300+ oraz świadczeń rodzinnych i alimentacyjnych, a także dodatków mieszkaniowych, wyrównawczych i dodatku energetycznego. Udzielano pomocy w formie zasiłków szkolnych dla dzieci i młodzieży z rodzin ubogich.</p> <p>Ad.1.3. Promowano wśród zagrożonych utratą bezpieczeństwa socjalnego aktywnych postaw oraz samopomocy, np. pomocy sąsiedzkiej.</p> <p>Ad.1.4. Zabezpieczano potrzeby bytowe dzieci z rodzin ubogich, m. in. poprzez organizowanie dla nich dożywiania w szkołach, wypoczynku letniego, wyposażenie ich w podręczniki i pomoce szkolne oraz odzież, a także zapewnienie im dostępu do alternatywnych form spędzania czasu wolnego.</p> <p>Ad.2.1. Podejmowano działania na rzecz osób zagrożonych i dotkniętych bezdomnością – prowadzono pracę socjalną, udzielano wsparcia finansowego i rzeczowego, prowadzono działania z zakresu profilaktyki i zapewniano dostęp do terapii.</p> <p>Ad.2.2. Zapewniano schronienie osobom bezdomnym we współpracy ze Schroniskiem i Ogrzewalnią w Zielńcu.</p> <p>Ad.2.3. Organizowano akcje charytatywne na rzecz ubogich, w tym zbiórki żywności, odzieży, środków czystości.</p> <p>Ad.2.4. Rozwijano współpracę z organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz ubogich i bezdomnych oraz z Kościołem.</p> <p>Ad.3.1. Zwiększano dostępność wsparcie i pomoc, w tym terapeutyczną i dla osób uzależnionych od alkoholu i narkotyków oraz dotkniętych przemocą w rodzinie, m. in. poprzez współpracę z placówkami leczenia uzależnień, w tym z Poradnią Leczenia Uzależnień i Współuzależnienia Centrum „U” we Wrześni, oraz grupami samopomocowymi osób uzależnionych i ich rodzin. Rozszerzono ofertę działającego przy OPS-ie Punktu</p>
--	--	--

		<p>Konsultacyjno-Informacyjnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie.</p> <p>Ad.3.2. Zintensyfikowano profilaktyczną działalność informacyjną, edukacyjną i szkoleniową w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych, narkomanii i przemocy w rodzinie, w szczególności skierowaną do dzieci i młodzieży.</p> <p>Ad.3.3. Wspierano inicjatywy samopomocowe w gminie – działających na jej terenie grup AA, DDA oraz dla ofiar przemocy w rodzinie.</p> <p>Ad.3.4. Kontynuowano współpracę instytucjonalną w zakresie realizacji procedury „Niebieskie Karty”.</p> <p>Ad.3.5. Rozwijano sieć i ofertę placówek wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży, w tym Świetlicy Środowiskowej z zajęciami socjoterapeutycznymi we Wrześni.</p> <p>Ad.3.6. Prowadzono poradnictwo i interwencję w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.</p> <p>Ad.3.7. Zintensyfikowano działalność Zespołu Interdyscyplinarnego.</p> <p>Ad.3.8. W razie konieczności zapewniano osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsca w ośrodkach wsparcia oraz kierowano sprawców przemocy do udziału w programach korekcyjno-edukacyjnych; podejmowano współpracę, w tym zakresie, z Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie we Wrześni.</p>
<p>3. Zaspokojenie potrzeb mieszkańców gminy w zakresie ochrony zdrowia oraz utrzymanie bezpieczeństwa publicznego.</p>	<p>1. Zwiększenie dostępności i jakości usług medycznych oraz zakresu działalności prozdrowotnej.</p>	<p>Ad. 1.1. Promowano zdrowie i prowadzono profilaktykę zdrowotną.</p> <p>Ad. 1.2. Poprawiono jakość i dostępności opieki zdrowotnej (głównie specjalistycznej), w tym opieki geriatrycznej i rehabilitacji.</p> <p>Ad. 1.3. Inicjowane przedsięwzięcia</p>

	<p>2. Przeciwdziałanie przestępczości, w tym wśród nieletnich.</p>	<p>lokalne mające na celu zaznajomienie mieszkańców z czynnikami szkodliwymi dla zdrowia oraz ich skutkami.</p> <p>Ad. 1.4. Upowszechniano wśród mieszkańców gminy informacje na temat dostępności i możliwości skorzystania ze specjalistycznych usług medycznych, w tym wykonania badań specjalistycznych.</p> <p>Ad. 1.5. Podejmowano współpracę z organizacjami pozarządowymi działającymi w obszarze ochrony zdrowia</p> <p>Ad. 2.1. Opracowywano i realizowano programy profilaktyczno-edukacyjne w placówkach oświatowych; włączanie w ich realizację policjantów i strażników miejskich.</p> <p>Ad. 2.2. Podejmowano w gminie przedsięwzięcia edukacyjno-informacyjne poświęcone przestępczości i jej skutkom (akcje, kampanie).</p> <p>Ad. 2.3. Rozwijano system monitoringu miejskiego oraz patrolowano i wizytowano miejsca publicznych w gminie; zwiększono częstotliwość patroli policyjnych w miejscach najbardziej zagrożonych przestępczością, szczególnie w godzinach wieczornych i nocnych.</p> <p>Ad. 2.4. Kontynuowano poprzez jednostki gminne i mieszkańców współpracę z policją, prokuraturą rejonową, sądem rejonowym, kuratorami sądowymi i organizacjami pozarządowymi na rzecz przeciwdziałania przestępczości.</p> <p>Ad. 2.5. Zapewniono dzieciom i młodzieży alternatywne formy spędzania czasu wolnego.</p> <p>Ad. 2.6. Zapewniono mieszkańcom bezpieczeństwo na drodze, m. in. poprzez remont ulic i dróg gminnych, budowę przejść dla pieszych, oświetlenia i miejsc parkingowych, organizację dowozu dzieci do</p>
--	--	--

<p>4. Usprawnienie lokalnego systemu pomocy społecznej oraz rozwijanie aktywności obywatelskiej</p>	<p>1. Profesjonalizacja i rozwijanie lokalnych służb społecznych.</p> <p>2. Rozwijanie sektora pozarządowego w gminie oraz zacieśnianie z nim współpracy.</p>	<p>szkół.</p> <p>Ad1.1. Doskonalono kompetencje zawodowe kadry OPS-u, m. in. poprzez uczestnictwo w szkoleniach.</p> <p>Ad1.2. Utrzymano liczbę pracowników socjalnych zgodnie z zapisami ustawy o pomocy społecznej.</p> <p>Ad1.3. Zwiększono liczbę asystentów rodziny.</p> <p>Ad1.4. Rozszerzono infrastrukturę socjalną w gminie.</p> <p>Ad1.5. Zapewniono mieszkańcom szerszy dostęp do informacji o możliwościach uzyskania i dostępnych formach świadczeń pomocowych.</p> <p>Ad1.6. Opracowywano i realizowano projekty współfinansowanych z funduszy zewnętrznych, np. z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej oraz z budżetu państwa (w ramach konkursów).</p> <p>Ad.2.1. Realizowano zadania z zakresu rozwiązywania problemów społecznych przy szerokiej współpracy z sektorem pozarządowym oraz innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego.</p> <p>Ad.2.2. Zachęcano mieszkańców gminy do udziału w rozwiązywaniu lokalnych problemów społecznych; samoorganizowania się, samopomocy oraz tworzenia organizacji działających na rzecz społeczności lokalnej.</p> <p>Ad.2.3. Wspierano lokalnych inicjatyw społecznych.</p> <p>Ad.2.4. Wspierano organizacyjne, prawnie i lokalowo powstające i istniejące organizacje pozarządowe, promowano ich działalność.</p> <p>Ad.2.5. Rozwijano ideę wolontariatu w ramach działającego w gminie Wrzesińskiego Centrum Wolontariatu.</p> <p>Ad.2.6. Pozyskiwano i szkolono wolontariuszy do udziału w realizacji zadań dotyczących rozwiązywania problemów społecznych.</p>
---	---	--

4.9. Gminny program Przeciwdziałania Przemocy oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2016-2020

Cele programu	Zadania	Sposób realizacji
1. Zmniejszanie skali zjawiska przemocy w rodzinie.	1. Systematyczne diagnozowanie zjawiska przemocy w rodzinie.	Ad.1.1. Monitorowano sytuację rodzin, w których dochodziło do przemocy oraz rodzin zagrożonych wystąpieniem przemocy poprzez wizyty w ramach działania grup roboczych oraz pracy socjalnej. Ad.1.2. Organizowano spotkania członków grup roboczych oraz Zespołu Interdyscyplinarnego. Ad.1.3. Prowadzono dokumentację w ramach procedury „Niebieskie Karty”.
2. Zwiększanie dostępności pomocy rodzinom, w których występuje problem przemocy.	1. Uwrażliwianie społeczności na zjawisko przemocy w rodzinie.	Ad.2.1. Rozpowszechniano informacje o instytucjach, osobach, możliwościach udzielania pomocy w środowisku lokalnym, prowadzono stałą edukację środowiska lokalnego poprzez systematyczne umieszczanie ulotek, plakatów, broszur w miejscach publicznych i ogłoszeń w prasie lokalnej Ad.2.1. Współpracowano z przedstawicielami instytucji w zakresie rozpowszechnienia informacji o możliwości wsparcia dla osób dotkniętych problemem przemocy.
3. Zwiększanie skuteczności ochrony osób doznających przemocy.	1. Szkolenia i superwizja osób zaangażowanych w system przeciwdziałania przemocy w rodzinie.	Ad.3.1. Zrealizowano szkolenia o charakterze superwizji dla pracowników socjalnych, asystentów rodziny, kuratorów sądowych oraz członków Zespołu Interdyscyplinarnego. Ad.3.1. Udział przedstawicieli podmiotów uczestniczących w procedurze „Niebieskie Karty” w konferencjach ogólnopolskiej, wojewódzkiej i powiatowej. Ad.3.1. Prowadzono konsultacje dla przedstawicieli instytucji i organizacji. Ad.3.1. Prowadzono konsultacje dla członków grup roboczych i pracowników socjalnych przez psychologa.
	2. Udzielanie profesjonalnej pomocy osobom doznającym przemocy w rodzinie.	Ad.2.1. Spotkania grupy wsparcia dla ofiar przemocy. Ad.2.1. Pomoc specjalistów - pedagog, prawnik, psycholog. Ad.2.1. Terapia rodzin prowadzona przez psychologa.
	3. Inicjowanie interwencji w środowisku dotkniętym przemocą w rodzinie.	Ad.3.1. Informowano instytucje o podejrzeniu stosowania przemocy zgodnie z właściwością (wnoszono zawiadomienia do organów ścigania oraz wnioski o wgląd sytuację rodziny do Sądu).

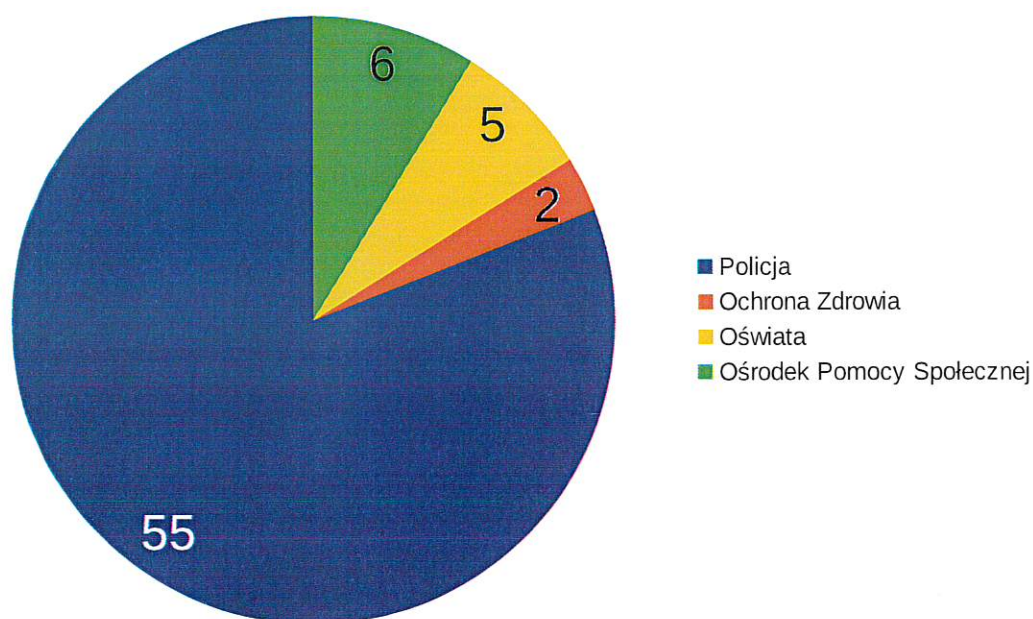
		Ad.3.1. Zrealizowano procedurę odbioru dziecka w przypadku jednej rodziny.
	4. Opracowanie i realizacja planu pomocy w indywidualnych przypadkach.	Ad.4.1. Opracowywano i realizowano plany pomocy w indywidualnych przypadkach.
	5. Wzmocnienie ochrony ofiar przemocy.	Ad.5.1. Realizowano pomoc dla ofiar przemocy w ramach Punktu Konsultacyjno – Informacyjnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, działań grup roboczych oraz pracy socjalnej.
4. Zwiększenie skuteczności działań interwencyjnych, korekcyjnych wobec osób stosujących przemoc w rodzinie.	Oddziaływanie na osoby stosujące przemoc w rodzinie, poprzez motywowanie, wskazanie możliwości korekty nieprawidłowych zachowań.	Motywowano i kierowano osoby stosujące przemoc w rodzinie do udziału w programie korekcyjno – edukacyjnym dla sprawców przemocy.

Liczba osób dotkniętych przemocą w rodzinie

Ogółem	Kobiety	Mężczyźni	Dzieci
283	131	29	123

Liczba prowadzonych procedur „Niebieskie Karty” w 2018 r.

Procedury wszczęte	Procedury kontynuowane	Procedury zakończone
68	54	53

Liczba wszczętych procedur „Niebieskie Karty” przez poszczególne podmioty

4.10 Gminny Program Wspierania Rodziny w Gminie Września na lata 2016-2020

Cel główny	Cele szczegółowe	Realizacja
1. Przywracanie zdolności prawidłowego funkcjonowania rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo wychowawczych.	Ad.1.1. Kształtowanie właściwych nawyków żywieniowych. Zabezpieczenie potrzeb bytowych rodziny.	Zapewniono pomoc materialną, rzeczową, usługową rodzinom ubogim. Zapewniono dzieciom posiłki w szkołach. Monitorowano sytuację rodziny we współpracy z instytucjami – Policja, Sąd, placówki opiekuńczo-wychowawcze.
	Ad.2.1. kształtowanie właściwych nawyków żywieniowych, 2. Rozwijanie umiejętności opiekuńczo-wychowawczych rodziny.	Umożliwiono rodzinom korzystanie ze wsparcia asystenta rodziny, pracownika socjalnego, pedagoga, psychologa, i innych specjalistów. Wsparciem asystenta rodziny objęto 34 rodziny z gminy Września. 9 rodzin objęto asystenturą postanowieniem sądu. Za 48 dzieci gmina opłacała pobyt w placówkach opiekuńczo wychowawczych. Angażowano rodziny do udziału w projektach, szkoleniach rozwijających umiejętności w prawidłowym wykonywaniu funkcji opiekuńczo-wychowawczych
	Ad.3.1. Kształtowanie właściwych nawyków żywieniowych, 3. Dążenie do reintegracji rodzin. Ad.4.1. Kształtowanie właściwych nawyków żywieniowych, Podejmowanie działań profilaktycznych.	Kontynuowano wsparcia instytucjonalnego rodziny, przy zaangażowaniu ngo oraz lokalnego środowiska. Wspierano rodziny w ramach Punktu Konsultacyjno – Informacyjnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie z zakresu porady prawnej, psychologicznej i pedagogicznej i terapii rodzinnej. Realizowano specjalistyczne wsparcie rodzin przez asystentów rodziny i pracowników socjalnych. Ad.4.1. Współpraca ze stowarzyszeniem KRAĞ w zakresie realizowania programu integrującego i aktywizującego rodziny. Współpraca z Wielkopolskim Bankiem Żywności w ramach Programu Pomocy Żywnościowej FEAD Warsztaty kulinarne dla rodzin korzystających z pomocy żywnościowej OPS.

4.11. Gminny Program Ochrony i Wyrównywanie Szans Seniorów w Gminie Września

Cele	Zadania	Realizacja
<p>1. Wyrównywanie szans i zapobieganie wykluczeniu społecznemu seniorów w gminie Września.</p>	<p>Ad.1.1.Koordinacja działań różnych instytucji i organizacji lokalnych świadczących usługi i pomoc na rzecz ludzi starszych.</p> <p>Ad.1.2. Stała poprawa jakości usług socjalnych świadczonych na rzecz osób starszych.</p> <p>Ad.1.3.Rozwój poradnictwa, wsparcia dla członków rodziny seniorów w celu intensyfikacji usług, podniesienia poziomu i efektywności świadczeń.</p> <p>Ad.1.4.Poprawa dostępności informacji dla seniorów.</p>	<p>Stala współpraca Ośrodka Pomocy Społecznej z innymi jednostkami działającymi w sferze pomocy społecznej na terenie gminy, powiatu i województwa. Współpraca z NGO. Współpraca z PCPR i parafiami św. Królowej Jadwigi i św. Kazimierza Królewicza, w zakresie użyczenia sal na rehabilitację i usprawnianie ruchowe seniorów. Podnoszenie kwalifikacji i kompetencji zawodowych pracowników Ośrodka Pomocy Społecznej. Szkolenia opiekunów w OPS, w zakresie pielęgnacji i opieki nad osobą starszą i niesamodzielną. Warsztaty z udzielania pierwszej pomocy dla opiekunów i pracowników socjalnych. Dystrybuowanie żywności w ramach realizacji POPŻ- FEAD oraz w ramach świątecznych zbiórek żywności. Realizowanie Programów świątecznych:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Piernikowe serce - Radość pod choinką - Spotkania przy wigilijnym stole. <p>Szkolenia dla seniorów – grupa Wrześnianie rozWAGI! w zakresie opieki nad osobą starszą. Wspieranie w ramach Punktu Konsultacyjno – Informacyjnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie z zakresu porady prawnej, psychologicznej i pedagogicznej. Przekazywanie ważnych dla seniorów informacji poprzez pracowników socjalnych i opiekunów. Udzielanie informacji w zakresie możliwości uzyskania świadczeń i pomoc prawna w OPS, w ramach np. Wrzesińskiego Tygodnia Seniora</p>
<p>2. Organizacja działań w ramach ochrony zdrowia i polityki zdrowotnej.</p>	<p>Ad.2.1.Zwiększenie środków na usługi opiekuńcze.</p>	<p>Zwiększono środki na zatrudnienie opiekunów w OPS. Rozszerzanie świadczenia usług opiekuńczych na terenie wsi gminy Września. Podnoszenie kompetencji zawodowych pracowników Sekcji Usług Opiekuńczych.</p>

	<p>Ad.2.2. Angażowanie rodzin do realizowania pomocy usługowej na rzecz starszych członków rodziny.</p> <p>Ad.2.3. Wdrażanie wczesnej profilaktyki geriatrycznej.</p> <p>Ad.2.4. Pomoc w dostępności do dobrej jakości usług medycznych dla seniorów.</p> <p>Ad.2.5. Upowszechnianie profilaktyki gerontologicznej w lokalnych mediach.</p> <p>Poprawa dostępności informacji dla seniorów.</p> <p>Zaangażowanie lokalnych mediów do promocji pozytywnych postaw wobec ludzi starszych, zwalczanie negatywnych stereotypów..</p> <p>Ad.2.6. Informowanie oraz edukowanie seniorów o przysługujących im prawach i przywilejach społecznych</p>	<p>Podnoszenie jakości świadczonych usług opiekuńczych.</p> <p>Rozszerzanie współpracy z członkami rodzin osób objętych pomocą w formie usług opiekuńczych.</p> <p>Szkolenie z zakresu opieki nad seniorem z niepełnosprawnością w domu ASYSTENT SENIORA Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIĄ – dla seniorów.</p> <p>Wspieranie w ramach Punktu Konsultacyjno – Informacyjnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie z zakresu porady prawnej, psychologicznej i pedagogicznej.</p> <p>Realizacja pomocy sąsiedzkiej w świadczeniu usług opiekuńczych dla samotnych seniorów.</p> <p>Warsztaty dla seniorów i ich opiekunów zorganizowane we współpracy z Fundacją AMA (Uniwersytet Medyczny w Poznaniu)</p> <p>Pomoc informacyjna, współpraca pracowników społecznych ze spółkami lekarzy rodzinnych.</p> <p>Artykuły w biuletynie „Wieści z Ratusza” Promocja w mediach aktywizacji fizycznej, psychicznej i społecznej seniorów, w szczególności w czasie „Wrzesińskiego Tygodnia Seniora”, informacje o „srebrnej gospodarce”, w ramach konferencji w Pałczynie, informacje o działalności Uniwersytetu III Wieku.</p> <p>Spotkania informacyjne i konsultacje w ramach pracy społecznej realizowanej przez pracowników społecznych OPS.</p> <p>Wsparcie informacyjne rodzin seniorów w zakresie uzyskania świadczeń – zasiłek pielęgnacyjny, specjalny zasiłek opiekuńczy.</p>
<p>3. Aktywizacja społeczna seniorów.</p>	<p>Ad.3.1. Inicjowanie działań samopomocowych z udziałem seniorów (szczególnie w obrębie najbliższego środowiska zamieszkania).</p> <p>Ad.3.2. Rozwój form pośrednich pomiędzy pomocą środowiskową a stacjonarną (domy dziennego pobytu, kluby seniora, świetlice, Uniwersytet Trzeciego Wieku itp.)</p>	<p>Rozwijanie i wspieranie działalności grup samopomocowych:</p> <ul style="list-style-type: none"> • chór WRZOSY, • Wrześnianie rozWAGI, • grupa usprawniania ruchowego • grupa turystyczno – krajoznawcza • teatralna, • koneserów filmowych itp. <p>Organizowanie cyklicznych spotkań integracyjnych.</p>

	<p>Ad.3.3.Likwidowanie barier architektonicznych w środowisku lokalnym seniora - dostępność do instytucji publicznych.</p> <p>Ad.3.4.Działania edukacyjne w zakresie nabywania kompetencji koniecznych do kontaktów z osobami starszymi w rodzinie (wyposażenie członków rodziny w podstawową wiedzę z zakresu gerontologii społecznej i geriatrii – szczególnie usługi pielęgnacyjne, jak również uwrażliwienie rodzin na potrzeby i oczekiwania seniorów).</p> <p>Ad.3.5.Zwiększenie seniorom dostępu do usług publicznych, dóbr kultury, imprez sportowych oraz oferty przedsiębiorców wyrażających chęć przystąpienia do programu dzięki wprowadzeniu, koordynacji i promocji systemu ulg w formie Karty Seniora.</p> <p>Ad.3.6.Stosowanie oraz rozwijanie systemu ulg i zwolnień umożliwiających większy dostęp do oferty przygotowanej przez instytucje publiczne, w szczególności instytucje kultury i sportu.</p> <p>Ad.3.7.Organizowanie ogólnodostępnych imprez masowych sportowych i kulturalnych, umożliwiających seniorom aktywny wypoczynek.</p>	<p>Organizowanie wycieczek turystyczno – krajoznawczych do:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Bydgoszczy, • Gołuchowa • Pyzdr • Śmielowa • Mikoszewa, • Russowa • Gostynia, • Trzemeszna, • Niechanowa. <p>Zainicjowanie utworzenia Klubu Aktywnego Seniora, w pomieszczeniach budynku OPS, przy ul. Chopina 8/ Projekt „Wrzosowisko” z możliwości dofinansowania ze środków UE. Przyznawanie środków finansowych w formie zasiłków na dofinansowanie zakupu dóbr i usług w celu likwidacji barier w miejscu zamieszkania seniorów. Dofinansowanie zakupów wózków inwalidzkich i ich oprzyrządowania, a także specjalistycznych łózek i sprzętu rehabilitacyjnego dla niepełnosprawnych seniorów. Warsztaty dla opiekunów osób starszych – Fundacja AMA. System ulg i zniżek w ramach Wrzesińskiej Karty Społecznej „SENIOR”. Wrzesińska Karta Społeczna SENIOR – 958 posiadaczy. Pozyskiwanie nowych oferentów Imprezy organizowane przez Wydział Oświaty i Sportu UMiG, w tym Rodzinny Rajd Rowerowy.</p>
--	--	---

4.12. Gminny Program Ochrony Wspieranie Środowisk Długotrwale Ubogich w Celu Poprawy Sytuacji Mieszkaniowej ww. Środowisk i Przeciwdziałanie Zjawisku Bezdomności w Gminie Września

Cel	Zadania	Realizacja
1.Poprawa sytuacji środowisk z problemem ubóstwa.	Ad.1.1.Podejmowanie działań interwencyjnych, wspierających i aktywizujących w środowiskach osób z problemem ubóstwa.	Praca socjalna, poradnictwo, wsparcie finansowe, możliwość systematycznego, comiesięcznego korzystania z artykułów spożywczych gromadzonych w Magazynie Żywności OPS; w

		<p>2018 sprowadzono i rozdystrybuowano 55 506,14 kg żywności za kwotę, - 330 696,72 zł ;</p> <p>Możliwość zaopatrzenia się w odzież, obuwie, artykuły gospodarstwa domowego w Magazynie Odzieży OPS.</p> <p>Możliwość korzystania z posiłku w Jadłodajni im. Brata Alberta.</p> <p>Kierowanie do prac społecznie- użytecznych; akcje charytatywne na rzecz ubogich organizowane przez OPS.</p>
2. Aktywizowanie środowisk figurujących w rejestrze potrzeb mieszkaniowych i wpisanych na listę mieszkaniową gminy Września w kierunku samodzielnego zaspakajania potrzeb mieszkaniowych.	Ad.2.1. Mobilizowanie osób figurujących w rejestrze potrzeb mieszkaniowych gminy Września do samodzielnego zaspakajania potrzeb mieszkaniowych, poprzez udzielenie wsparcia ww. w formie dodatku wyrównawczego.	<p>Wypłata dodatków wyrównawczych przy dodatku mieszkaniowym.</p> <p>Pomoc finansowa w formie zasiłków na opłacenie kaucji za wynajem lokalu mieszkalnego.</p>
3. Wzbogacanie socjalnych zasobów gminy Września.	Ad.3.1. Budowa lokali socjalnych. Ad.3.2. Adaptacja budynków i pomieszczeń znajdujących się w zasobie mieszkaniowym gminy, na mieszkania socjalne.	Adaptacja i remonty budynków z gminnego zasobu komunalnego wykorzystywanych na mieszkania socjalne.
4. Współpraca z właścicielami i zarządcami budynków prywatnych.	Ad.4.1. Wymiana informacji o ofertach najmu tanich mieszkań. Ad.4.2. Wymiana informacji o sytuacji najemców w celu przeciwdziałaniu zadłużeniu i konsekwencjom zadłużenia.	Działania pracowników Sekcji Dodatków Mieszkaniowych OPS przekazujących pracownikom socjalnym i asystentom rodziny informacje zarządców i właścicieli o zwalnianych tanich lokalach.
5. Współpraca z organizacjami pozarządowymi udzielającego schronienia bezdomnym, w szczególności z realizującymi programy wychodzenia z bezdomności.	Ad.5.1. Pomoc doraźna – udzielanie schronienia. Ad.5.2. Pomoc systemowa – realizowanie działań prowadzących do wychodzenia z bezdomności osób kierowanych przez OPS.	<p>Zapewnienie schronienia osobom bezdomnym z gminy Września, na podstawie skierowania z OPS do Schroniska i Ogrzewalni dla Bezdomnych MONAR w Zielińcu.</p> <p>Realizowanie przez OPS programów wychodzenia z bezdomności we współpracy ze Schroniskiem i Ogrzewalnią dla Bezdomnych MONAR w Zielińcu.</p>

4.13 Program Pomocy Żywnościowej FEAD

Rok 2018 to kontynuacja współpracy Gminy Września ze Związkiem Stowarzyszeń Wielkopolski Bank Żywności. Organizacją partnerską w realizacji Programu na terenie Gminy Września jest Stowarzyszenie „Krag”.

W ramach realizacji zadań z zakresu dystrybucji artykułów spożywczych do osób najbardziej potrzebujących w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Żywnościowa 2014 – 2020 Europejskiego Funduszu pomocy Najbardziej Potrzebującym realizowanego w *Podprogramie 2017*.

Pomocą objęto 899 osób, w tym:

- 467 kobiet,
- 432 mężczyzn,
- 274 dzieci do 15 roku życia,
- 56 osób powyżej 65 roku życia,
- 2 osoby bezdomne,
- 235 osób z niepełnosprawnością.

Beneficjentom Programu przekazano 3 872 paczki żywnościowe o łącznej wadze 35.44823 ton o wartości 266 264,35 zł

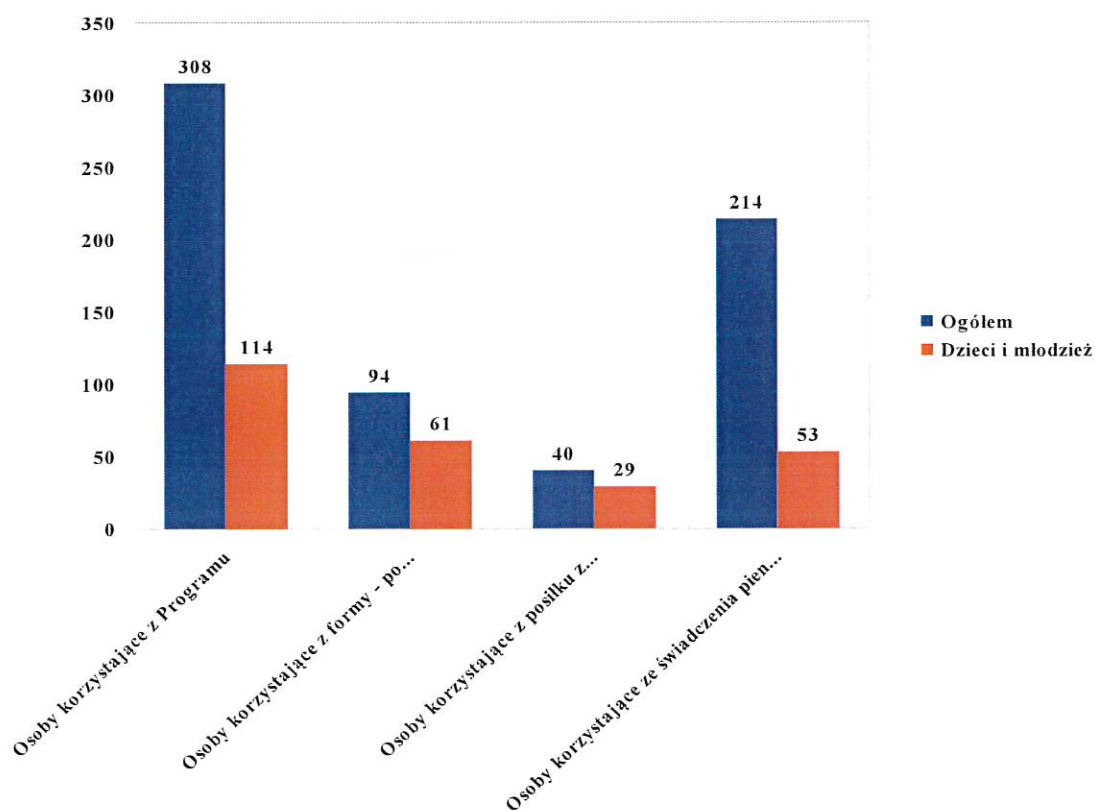
5.13 Program Wieloletni – Pomoc Państwa w Zakresie Dożywiania

Cele programu	Zadania	Sposób realizacji
1. Ograniczenie zjawiska niedożywienia dzieci i młodzieży z rodzin o niskich dochodach lub znajdujących się w trudnej sytuacji, ze szczególnym uwzględnieniem uczniów z terenów objętych wysokim poziomem bezrobocia i ze środowisk wiejskich oraz osób dorosłych, w szczególności osób samotnych, w podeszłym wieku, chorych lub osób niepełnosprawnych.	Ad. 1.1 Poprawa poziomu życia rodzin o niskich dochodach, znajdujących się w trudnej sytuacji. Ad.1.2. Poprawa stanu zdrowia dzieci i młodzieży. Ad.1.4. kształtowanie właściwych nawyków żywieniowych. Ad.1.5. Poprawa poziomu życia osób dorosłych, zwłaszcza osób starszych, chorych lub niepełnosprawnych i samotnych.	Dożywianie uczniów w szkołach na terenie miasta oraz w szkołach wiejskich poprzez zapewnienie posiłków uwzględniających potrzeby dietetyczne określonej grupy wiekowej. Dowóz posiłków do szkół, które nie posiadają kuchni oraz stołówek, natomiast dysponują pomieszczeniami do wydawania posiłków. Dożywianie osób starszych, niepełnosprawnych i samotnych poprzez zapewnienie posiłków, uwzględniających potrzeby dietetyczne określonej grupy wiekowej, w stołówce zlokalizowanej na terenie Wrześni. Dowóz posiłków do miejsca zamieszkania osób, które nie są w stanie przygotować sobie samodzielnie posiłku, niewychodzących z domu z uwagi na wiek lub stan zdrowia. Pomoc finansowa w formie świadczenia pieniężnego na zakup posiłku lub żywności.

Liczba osób objętych programem „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”

Wyszczególnienie	Ogółem	Dzieci i młodzież	Pozostałe osoby otrzymujące pomoc na podstawie art.7 ustawy o pomocy społecznej
Liczba osób korzystających z posiłku	94	61	33
w tym: liczba osób którym dowieziono posiłek	40	29	11
Liczba osób, którym przyznano świadczenie pieniężne	214	53	161

Korzystający z Programu „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” wg rodzaju pomocy rok 2018

4.15 Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na 2018

Program określa działania realizowane w ramach zadań własnych gminy w obszarze profilaktyki i rozwiązywaniem problemów alkoholowych, w oparciu o zadania określone w art. 4¹ ust. 1 w ustawie z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz Uchwale XXVI/371/2017 Rady Miejskiej we Wrześni z dnia 27 września 2017 roku w sprawie Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na 2018 rok.

Celem głównym programu jest ograniczanie występowania negatywnych skutków zdrowotnych i społecznych związanych ze spożywaniem alkoholu przez mieszkańców Miasta i Gminy Września i realizowany jest przez działania w następujących obszarach: profilaktyka i prewencja oraz terapia, rehabilitacja i ograniczanie negatywnego wpływu alkoholu na zdrowie.

1. W obszarze pierwszym, w szkołach podstawowych Gminy Września zrealizowano program profilaktyczno - wychowawczy EPSILON rekomendowany przez Państwową Agencję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. Był on oparty na metodach aktywnego uczestnictwa dzieci w proponowanych przez trenera zadaniach (active participation), w szczególności na dramie edukacyjnej oraz na rozwijanej w zespole realizatora autorskiej technice współprowadzenia warsztatu profilaktycznego we współdziałaniu profesjonalnego trenera z wychowawcą klasy. Program wykonano w klasach II, IV i VII szkół podstawowych, w 68 zespołach klasowych. Przeszkolono łącznie 1459 uczniów i 68 wychowawców.

W ramach organizacji i wspierania organizacji różnych form wypoczynku dla dzieci i młodzieży z rodzin i środowisk zagrożonych uzależnieniami zorganizowano zajęcia opiekuńczo - wychowawcze (półkolonie letnie) dla dzieci w 18 wiejskich miejscowościach oraz we Wrześni. Skorzystało z nich 381 osób. Podczas wakacji letnich zostały zorganizowane 24 seanse filmowe dla dzieci i młodzieży z terenu Gminy Września ze środowisk zagrożonych alkoholizmem. Wzięło w nich udział 4320 dzieci natomiast w okresie ferii zimowych odbyło się 8 seansów, skorzystało z nich 1440 dzieci.

Dla najmłodszych dzieci przygotowano integracyjne pikniki profilaktyczne „Rodzinne Niedziele z Milusińskimi”, które rozpoczęły się już w miesiącu czerwcu a zakończyły w sierpniu. Odbyło się 11 spotkań w Parku im. Dzieci Wrzesińskich, uczestniczyło w nich łącznie około 500 dzieci.

Wspierając działania mające na celu podnoszenie kompetencji w zakresie profilaktyki uzależnień oraz kompetencji wychowawczych osób zajmujących się zarówno pracą z dziećmi, jak i dorosłymi zorganizowano szkolenie dla 17 pedagogów pn.: „Dziecko z FASD w systemie edukacyjnym”, a także 5 spotkań warsztatowych, z zakresu superwizji pracy pedagoga w kontekście profilaktyki, zakończonych konferencją pn. „ Superwizja własnej pracy nauczyciela jako narzędzie skutecznej pracy wychowawczej i profilaktycznej z młodzieżą”.

W ramach wspierania działań edukacyjnych skierowanych do sprzedawców napojów alkoholowych oraz działań kontroli interwencyjnych mających na celu ograniczenie dostępności napojów alkoholowych i przestrzegania zakazu sprzedaży alkoholu osobom poniżej 18 roku życia przeprowadzono szkolenie dotyczące aspektów prawnych sprzedaży alkoholu w 25 punktach sprzedaży napojów alkoholowych zlokalizowanych na terenie gminy.

Przy współpracy z Komendą Powiatową Policji we Wrześni zorganizowano dodatkowe służby prewencyjne na terenie miasta Września ponad normę określoną w art. 33 ust. 2 ustawy z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji, w celu realizacji zadań patrolowo-interwencyjnych w związku z przestrzeganiem przepisów określonych w art. 13, 14 i 15 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi. W okresie od 1 lipca 2018 r. do 30 września 2018 r. wykonano 40 dwuosobowych patroli. Podczas realizacji zadania funkcjonariusze wykonali 199 kontroli miejsc zagrożonych przestępczością, głównie przy lokalach gastronomicznych, w miejscach grupowania się młodzieży, przy obiektach handlowych po godzinach zamknięcia. Przeprowadzono 109 interwencji w miejscach publicznych oraz 3 interwencje domowe. Dodatkowo zdiagnozowano 111 wykroczeń, głównie z łamania przepisów przywołanej wyżej ustawy.

Gmina uczestniczyła w ogólnopolskiej kampanii edukacyjno - społecznej, propagującej nowoczesną profilaktykę dotyczącą uzależnień pn. „Zachowaj Trzeźwy Umysł”. Wzięło w niej udział 10 szkół z terenu gminy. We współpracy ze Strażą Miejską zrealizowano także kampanię edukacyjną pn. „Przeciw pijanym kierowcom”.

Zorganizowano przedsięwzięcia profilaktyczne promujące zdrowy styl życia bez używek i trzeźwy, a zatem bezpieczny sposób spędzania czasu wolnego, wymienić tu należy:

- XXI Rodzinny Rajd Rowerowy „Września stawia na rodzinę”, w którym udział wzięło 7000 osób,

- Wrzesiński Bieg Rodzinny, w którym udział wzięło 600 osób

- Rodzinny Dzień Dziecka - 4000 osób:
- XV Turniej Tenisa Stołowego „Sąsiedzkie Potyczki” w Samorządowej Szkole Podstawowej w Kaczanowie;
- XV Rodzinny Rajd Rowerowy” w Chwalibogowie;
- festyny profilaktyczno – integracyjne dla dzieci organizowane w szkole w Kaczanowie pn. „Dni Zdrowia”, w Samorządowych Szkołach Podstawowych nr 1, 2, 3 we Wrześni, w szkole w Chwalibogowie, w szkole w Nowym Folwarku a także w Niepublicznym Przedszkolu „Polne Kwiatki” w Gutowie Małym, oraz w Niepublicznym Przedszkolu „ Grzybek” w Kleparzu.

- festyny profilaktyczno - integracyjne organizowane we współpracy z sołectwami: Chocicza Wielka- Białężyce, Bardo, Grzybowo.

W ramach tworzenia możliwości dodatkowych form spędzania wolnego czasu dla dzieci i młodzieży ze środowisk zagrożonych alkoholizmem i patologią społeczną poprzez zakup sprzętu sportowego, sprzętu służącego do wyposażania terenów rekreacyjnych, boisk, sal gimnastycznych i placów zabaw, dofinansowanie organizacji i modernizacji miejsc uprawiania sportu i rekreacji. Zakupiono także urządzenia na plac zabaw przy ul. Kutrzeby, nad Zalew Wrzesiński, w Psarach Polskich, Osowie, Sokołowie, Chociczy Małej, Kleparzu, Gozdowie, w Parku Dzieci Wrzesińskich (trampolina ziemna) oraz urządzenia fitness, które użytkowane są przez uczniów Samorządowej Szkoły Podstawowej w Chwalibogowie oraz mieszkańców tej miejscowości.

2. W obszarze drugim : terapia, rehabilitacja i ograniczanie negatywnego wpływu alkoholu na zdrowie wspierano działania placówki lecznictwa odwykowego przez finansowanie programów terapeutycznych uzupełniających ofertę świadczeń zdrowotnych Narodowego Funduszu Zdrowia.

Poradnia Terapii Uzależnień i Współzależnienia „Centrum U” działająca przy ul. Witkowskiej 3 w 2018 r. zarejestrowała 718 osób, w tym uzależnionych od alkoholu 378 osób (57 kobiet) i współzależnionych 340 osób. Przeprowadzono łącznie 5350 sesji indywidualnych i 3484 sesji grupowych. Zgodnie z otrzymaną dotacją, poradnia od 9.05.2018 r. do 15.12.2018 r. zrealizowała świadczenia zdrowotne z zakresu psychoterapii, psychoedukacji oraz rehabilitacji leczniczej osób uzależnionych i współzależnionych od alkoholu.

W ramach zdobywania i podnoszenia kwalifikacji zawodowych pracowników placówek lecznictwa odwykowego, dofinansowano szkolenie dla terapeuty uzależnień w zakresie prowadzenia "grupy otwarcia".

Sfinansowano także działalność Punktu konsultacyjnego „Jantar”, który pełnił ważną rolę w lokalnym systemie pomocy. Oferta punktu była interdyscyplinarna, a jego zadanie to zdiagnozowanie problemów całej rodziny i zaplanowanie pomocy dla wszystkich jej członków (dorosłych i dzieci). W przypadku podejrzenia występowania uzależnienia jedną z form pomocy było motywowanie zarówno osób uzależnionych, jak i członków ich rodzin do podjęcia psychoterapii w placówkach leczenia uzależnienia. Dotację otrzymało Wrzesińskie Stowarzyszenie Abstynentów „ Jantar”. Z porad psychologicznych, prawnika oraz terapeuty skorzystało 80 osób. W obszarze trzeźwienia swoją pomoc niosły dwie wspólnoty Anonimowych Alkoholików „ Przebiśnieg”, w której mitingi odbywały się raz w tygodniu, w piątek przy ul. Chopina 3 we Wrześni i wspólnota „Jantar”, której mitingi odbywały się w każdą środę.

Pomocy prawnej, pedagogicznej i psychologicznej osobom dorosłym udzielali także specjaliści w Punkcie Konsultacyjno - Informacyjnym Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie przy ul. Słowackiego 39, prowadzonym przez Ośrodek Pomocy Społecznej we Wrześni. Z porad psychologa, pedagoga oraz prawnika, a także z grupy samopomocowej skorzystały 352 osoby.

Działalność Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych we Wrześni.

Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych liczyła 4 członków. Komisja zapoznała się, dokonała analizy i wydała 44 pozytywne opinie w formie postanowienia dla punktów na sprzedaż detaliczną i gastronomiczną. Komisja podejmowała także czynności zmierzające do orzeczenia o zastosowaniu wobec osoby uzależnionej od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu w zakładzie lecznictwa odwykowego, kierowała osoby na badania diagnostyczne w celu wydania opinii w przedmiocie leczenia, kierowała wnioski o leczenie do sądu rejonowego a także uczestniczyła w grupach roboczych Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie.

4.16. Gminny Program Przeciwdziałania Narkomanii 2016-2020

Prowadzenie działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów z zakresu narkomanii należy do zadań własnych gminy, obejmujących w szczególności:

- zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych i osób zagrożonych uzależnieniem (prowadzono poradnictwo rodzinne skierowane do rodzin - osób dorosłych, młodzieży i dzieci-, w których występuje problem

szkodliwego używania bądź uzależnienia od środków psychoaktywnych, dyżury pełnił w budynku przy ul. Witkowskiej 3 certyfikowany terapeuta uzależnień; współpraca z placówką leczenia uzależnień);

- udzielanie rodzinom, w których występują problemy narkomanii, pomocy psychospołecznej i prawnej (prowadzenie Punktu Konsultacyjnego, w którym porad udzielają prawnik, psycholog oraz specjalista uzależnień);

- prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej, edukacyjnej oraz szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży, (prowadzono programy warsztatowe dla klas IV, V, VI i VII: pn. „Mobbing rówieśniczy w szkole” oraz „Cyberprzemoc” w kontekście używania substancji psychoaktywnych. Zorganizowano szkolenie pn.: „Młodzieżowi Liderzy” Zdrowia dla dzieci ze szkół wrzesińskich. Tematyka dotyczyła zagrożeń związanych z paleniem tytoniu, substancjami psychoaktywnymi oraz profilaktyką HIV, AIDS. Zorganizowano dwa szkolenia skierowane do uczniów szkół podstawowych oraz dwa szkolenia dla uczniów szkół ponadpodstawowych.

W Samorządowej Szkole Podstawowej w Chwalibogowie przeprowadzono Międzyszkolny Turniej Profilaktyczny „Zachowaj Trzeźwy Umysł” z zakresu wiedzy o uzależnieniach, bezpieczeństwie na drodze oraz zdrowego żywienia. Celem turnieju było przeciwdziałanie zjawiskom patologicznym poprzez rozbudzenie zainteresowań i kształtowanie zachowań prozdrowotnych. Aby podnieść kwalifikacje osób, które zajmują się problemem uzależnień od substancji psychoaktywnych zostało zorganizowane szkolenie pn. „Nowe substancje psychoaktywne i klasyczne narkotyki” dla policjantów oraz pedagogów szkolnych.

W ramach programu zrealizowano kampanię „Dopalacze-powiedz stop”, która wpisywała się w strategię profilaktyki przez dostarczanie informacji o konsekwencjach zdrowotnych i społecznych ich zażywania. Materiały zostały rozdyskrebowane podczas pikników profilaktycznych do wrzesińskich szkół oraz instytucji stykających się z problemem używania substancji psychoaktywnych.

W ramach edukacji zdrowotnej zorganizowano szkolenie dla kadry pedagogicznej pn. „Edukacja zdrowotna, profilaktyka uzależnień w tym dopalacze oraz HIV/AIDS”.

4.17. Program Zdrowotny w Zakresie Profilaktyki Zakażeń Wirusem Brodawczaka ludzkiego (HPV) na lata 2017-2020 dla Gminy Września

Zaspokajanie zbiorowych potrzeb wspólnoty samorządowej w zakresie ochrony zdrowia jest jednym z najważniejszych zadań własnych gminy.

Gmina od 2017 roku realizuje program, którego celem głównym jest zmniejszenie liczby zachorowań i umieralności na raka szyjki macicy, sromu, pochwy, odbytnicy i brodawek płciowych, poprzez wdrożenie opisanej profilaktyki pierwotnej polegającej na przeprowadzaniu edukacji zdrowotnej oraz szczepieniach ochronnych przeciwko wirusowi HPV w populacji dziewczynek w wieku 12 lat zameldowanych na stałe na terenie Gminy Września.

Nowotwór szyjki macicy należy do nowotworów złośliwych. Jest jednym z najczęściej występujących nowotworów kobiecych narządów płciowych. Wirusy HPV (brodawczaka ludzkiego) są główną przyczyną raka szyjki macicy.

Walka z chorobą opierała się dotychczas na profilaktyce wtórnej, obejmującej indywidualne badania cytologiczne, programy badań przesiewowych oraz wsparcie edukacyjne. Mimo, że regularne badania cytologiczne wykrywają zmiany w komórkach szyjki macicy, to nie zapobiegają zakażeniu powszechnie występującym wirusem HPV, który jest przyczyną raka szyjki macicy. Szczepienie ochronne przeciwko HPV jest skuteczną metodą zapobiegania zakażeniom wywoływanym przez genitalne typy wirusa, odpowiedzialne za większość przypadków raka szyjki macicy.

Program zdrowotny w zakresie profilaktyki zakażeń wirusami brodawczaka ludzkiego (HPV) otrzymał pozytywną opinię Agencji Oceny Technologii Medycznych i Taryfikacji.

W latach 2017-2020 zakwalifikowanych zostało do Programu (dane własne – ewidencja ludności UMiG Września)

Rok urodzenia	Ilość dziewczynek	Terminy szczepień
2005	203	2015
2006	260	2018
2007	276	2019

W 2018 roku, po wyrażeniu zgody przez rodzica bądź opiekuna prawnego zaszczepiło się 57 dziewczynek.

4.18. Program współpracy Gminy Września z organizacjami pozarządowymi oraz z podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego na rok 2018

Program współpracy Gminy Września z organizacjami pozarządowymi oraz z podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego na rok 2018 został przyjęty uchwałą Nr XXVI/369/2017 Rady Miejskiej we Wrześni z dnia 27 września 2017 r.

Projekt programu był konsultowany z organizacjami pozarządowymi zgodnie z przyjętymi procedurami. Do projektu nie wniesiono żadnych uwag. Podjęto następujące działania:

- ogłoszono otwarty konkurs na realizację w formie wspierania zadań publicznych Miasta i Gminy Września w dziedzinie kultury fizycznej w 2018 roku (Zarządzenie nr 323 Burmistrza Miasta i Gminy Września z dnia 28 listopada 2017 r. w sprawie ogłoszenia otwartego konkursu ofert na realizację w formie wspierania zadań publicznych Miasta i Gminy Września w dziedzinie kultury fizycznej w 2018 roku),
- ogłoszono otwarty konkurs na realizację w formie wspierania zadań publicznych Miasta i Gminy Września w dziedzinie kultury i ochrony dziedzictwa narodowego w roku 2018 r. (Zarządzenie Nr 324 Burmistrza Miasta i Gminy Września z dnia 28 listopada 2017 r. w sprawie ogłoszenia otwartego konkursu ofert na realizację w formie wspierania zadań publicznych Miasta i Gminy Września w dziedzinie kultury i ochrony dziedzictwa narodowego w 2018 roku),
- informację o konkursach wywieszono na tablicy ogłoszeń Urzędu Miasta i Gminy, umieszczono na stronie internetowej Biuletynu Informacji Publicznej oraz w biuletynie „Wieści z Ratusza” (Nr 49 z dnia 7 grudnia 2017 r.),
- powołana została komisja rozpatrująca oferty otwartego konkursu na realizację w formie wspierania zadań publicznych Miasta i Gminy Września w dziedzinie kultury fizycznej (Zarządzenie Nr 3 Burmistrza Miasta i Gminy Września z dnia 3 stycznia 2018 r. w sprawie powołania komisji konkursowej w celu opiniowania ofert złożonych w ramach otwartego konkursu ofert na realizację w formie wspierania zadań publicznych w dziedzinie kultury fizycznej w 2018 roku),
- powołana została komisja rozpatrująca oferty otwartego konkursu na realizację w formie wspierania zadań publicznych Miasta i Gminy Września w dziedzinie kultury i ochrony dziedzictwa narodowego (Zarządzenie Nr 2 Burmistrza Miasta i Gminy Września z dnia 3 stycznia 2018 r. w sprawie powołania komisji konkursowej w celu opiniowania ofert złożonych w ramach otwartego konkursu ofert na realizację w formie wspierania zadań publicznych w dziedzinie kultury i ochrony dziedzictwa narodowego w 2018 roku),
- zatwierdzone zostały dotacje na realizację w formie wspierania zadań publicznych Miasta i Gminy Września w dziedzinie kultury fizycznej na rok 2018 (Zarządzenie Nr 10 Burmistrza Miasta i Gminy Września z dnia 8 stycznia 2018 r. w sprawie zatwierdzenia i udzielenia dotacji na realizację w formie wspierania zadań publicznych Miasta i Gminy Września w dziedzinie kultury fizycznej w 2018 roku),
- zatwierdzone zostały dotacje na realizację w formie wspierania zadań publicznych Miasta i Gminy Września w dziedzinie kultury i ochrony dziedzictwa narodowego na 2018 rok (Zarządzenie Nr 9 Burmistrza Miasta i Gminy Września z dnia 8 stycznia 2018 r. w sprawie zatwierdzenia i udzielenia dotacji na realizację w formie wspierania zadań publicznych Miasta i Gminy Września w dziedzinie kultury i ochrony dziedzictwa narodowego w 2018 roku),

- informacja o podziale środków finansowych wywieszona została na tablicy ogłoszeń Urzędu Miasta i Gminy oraz na stronie internetowej Biuletynu Informacji Publicznej,
- ogłoszono II otwarty konkurs na realizację w formie wspierania zadań publicznych Miasta i Gminy Września w dziedzinie kultury fizycznej w 2018 roku (Zarządzenie nr 15 Burmistrza Miasta i Gminy Września z dnia 16 stycznia 2018 r. w sprawie: ogłoszenia II otwartego konkursu ofert na realizację w formie wspierania zadań publicznych Miasta i Gminy Września w dziedzinie kultury fizycznej w 2018 roku),
- ogłoszono II otwarty konkurs na realizację w formie wspierania zadań publicznych Miasta i Gminy Września w dziedzinie kultury i ochrony dziedzictwa narodowego w roku 2018 r. (Zarządzenie Nr 14 Burmistrza Miasta i Gminy Września z dnia 16 stycznia 2018 r. w sprawie ogłoszenia otwartego konkursu ofert na realizację w formie wspierania zadań publicznych Miasta i Gminy Września w dziedzinie kultury i ochrony dziedzictwa narodowego w 2018 roku),
- informację o konkursach wywieszono na tablicy ogłoszeń Urzędu Miasta i Gminy, umieszczono na stronie internetowej Biuletynu Informacji Publicznej oraz w biuletynie „Więści z Ratusza” (Nr 3 z dnia 18 stycznia 2018 r.),
- powołana została komisja rozpatrująca oferty II otwartego konkursu na realizację w formie wspierania zadań publicznych Miasta i Gminy Września w dziedzinie kultury fizycznej (Zarządzenie Nr 43 Burmistrza Miasta i Gminy Września z dnia 15 lutego 2018 r. w sprawie: powołania komisji konkursowej w celu opiniowania ofert złożonych w ramach II otwartego konkursu ofert na realizację w formie wspierania zadań publicznych w dziedzinie kultury fizycznej w 2018 roku),
- powołana została komisja rozpatrująca oferty II otwartego konkursu na realizację w formie wspierania zadań publicznych Miasta i Gminy Września w dziedzinie kultury i ochrony dziedzictwa narodowego (Zarządzenie Nr 44 Burmistrza Miasta i Gminy Września z dnia 15 lutego 2018 r. w sprawie powołania komisji konkursowej w celu opiniowania ofert złożonych w ramach II otwartego konkursu ofert na realizację w formie wspierania zadań publicznych w dziedzinie kultury i ochrony dziedzictwa narodowego w 2018 roku),
- zatwierdzone zostały dotacje na realizację w formie wspierania zadań publicznych Miasta i Gminy Września w dziedzinie kultury fizycznej na rok 2018 (Zarządzenie Nr 50 Burmistrza Miasta i Gminy Września z dnia 23 lutego 2018 r. w sprawie zatwierdzenia i udzielenia dotacji na realizację w formie wspierania zadań publicznych Miasta i Gminy Września w dziedzinie kultury fizycznej w 2018 roku),
- zatwierdzone zostały dotacje na realizację w formie wspierania zadań publicznych Miasta i Gminy Września w dziedzinie kultury i ochrony dziedzictwa narodowego na 2018 rok (Zarządzenie Nr 51 Burmistrza Miasta i Gminy Września z dnia 23 lutego 2018 r. w sprawie zatwierdzenia i udzielenia dotacji na realizację w formie wspierania zadań publicznych Miasta i Gminy Września w dziedzinie kultury i ochrony dziedzictwa narodowego w 2018 roku),
- informacja o podziale środków finansowych wywieszona została na tablicy ogłoszeń Urzędu Miasta i Gminy oraz na stronie internetowej Biuletynu Informacji Publicznej.

Kultura fizyczna

Na dotację dla podmiotów niezaliczanych do sektora finansów publicznych na zadania w zakresie kultury fizycznej w budżecie Gminy Września przeznaczyła kwotę 390.000,00 zł.

W 2018 roku organizacje sportowe i stowarzyszenia złożyły:

a) w pierwszym terminie 24 oferty na kwotę 582 535,00 zł. Zarządzeniem Nr 10 Burmistrza Miasta i Gminy Września z dnia 8 stycznia 2018 r. w sprawie zatwierdzenia i udzielenia dotacji na realizację w formie wspierania zadań publicznych Miasta i Gminy Września w dziedzinie kultury fizycznej w 2018 roku, udzielono 23 dotacji na wsparcie realizacji zadań w wysokości 372 460,00 zł, w tym:

- na szkolenie dzieci i młodzieży, udział w rozgrywkach i zawodach prowadzonych przez poszczególne związki sportowe 345 000,00 zł,
- na organizację XXXV Biegu Kosynierów 15 000,00 zł,
- na organizację zawodów, rozgrywek, turniejów w różnych dyscyplinach sportowych 12 460,00 zł.

b) w drugim terminie 8 ofert na kwotę 36 890,00 zł. Zarządzeniem Nr 50 z dnia 23 lutego 2018 r. w sprawie: zatwierdzenia i udzielenia dotacji na realizację w formie wspierania zadań publicznych Miasta i Gminy Września w dziedzinie kultury fizycznej w 2018 roku, udzielono 7 dotacji na wsparcie realizacji zadań w wysokości 17 540,00 zł, w tym:

- na prowadzenie rozgrywek wiejskiej ligi piłki nożnej drużyn 6-cio osobowych 10 000,00 zł,
- na organizację zawodów, rozgrywek, turniejów w różnych dyscyplinach sportowych 7 540,00 zł.

Ostatecznie 25 dotacji zostało rozliczonych zgodnie z umowami. Przy dwóch dotacjach na łączną kwotę 7 500,00 zł nie zostały podpisane umowy. Jedna dotacja na kwotę 1 070,00 zł nie została wykorzystana i została zwrócona w całości. Dwie dotacje zostały wykorzystane w niepełnym wymiarze - niewykorzystane środki w kwocie łącznej 1 529,02 zł zostały zwrócone.

Ponadto udzielono 2 dotacji z budżetu Gminy na wsparcie zadania w zakresie rozwoju sportu na terenie Gminy Września w 2018 roku (z ustawy o sporcie na prowadzenie drużyn seniorskich) w wysokości 530 000,00 zł. Dotacje otrzymały:

1. Miejski Klub Sportowy Victoria Września 250 000,00 zł,
2. Wrzesiński Ludowy Klub Piłki Siatkowej Progress 280 000,00 zł.

Dotacje zostały rozliczone zgodnie umowami.

Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego.

Na dotacje dotyczące wsparcia realizacji zadań dla podmiotów niezaliczanych do sektora finansów publicznych na zadania w zakresie propagowania kultury w rozdziale „Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego” Gmina Września w budżecie przeznaczyła na rok 2018 kwotę 85 000,00 zł.

Organizacje i stowarzyszenia kulturalne w 2018 roku złożyły:

- a) w pierwszym terminie 15 ofert na kwotę 52 430,00 zł. Zarządzeniem Nr 9 Burmistrza Miasta i Gminy Września z dnia 8 stycznia 2018 r. w sprawie zatwierdzenia i udzielenia dotacji na realizację w formie wspierania zadań publicznych Miasta i Gminy Września w dziedzinie kultury i ochrony dziedzictwa narodowego w 2018 roku, udzielono 15 dotacji na zadania w zakresie propagowania kultury na kwotę 34 710,00 zł.
- b) w drugim terminie 8 ofert na kwotę 65 790,00 zł. Zarządzeniem Nr 51 Burmistrza Miasta i Gminy Września z dnia 23 lutego 2018 r. w sprawie zatwierdzenia i udzielenia dotacji na realizację w formie wspierania zadań publicznych Miasta i Gminy Września w dziedzinie kultury i ochrony dziedzictwa narodowego w 2018 roku udzielono 8 dotacji na zadania w zakresie propagowania kultury na kwotę 50 290,00 zł.

Ostatecznie 22 dotacje zostały rozliczone zgodnie z umowami. Jedna dotacja na kwotę 600,00 zł nie została wykorzystana i została zwrócona w całości.

Zestawienia tabelaryczne:

1. Wykaz podmiotów niezaliczanych do sektora finansów publicznych i kwota dotacji na wsparcie realizacji zadań publicznych Miasta i Gminy Września w zakresie kultura fizyczna w roku 2018 r.
2. Wykaz podmiotów niezaliczanych do sektora finansów publicznych i kwota dotacji na wsparcie realizacji zadań publicznych Miasta i Gminy Września w zakresie kultura i ochrona dziedzictwa narodowego w 2018 r.
3. Dotacje na wsparcie zadania w zakresie rozwoju sportu na terenie Gminy Września w 2018 r. (z ustawy o sporcie na prowadzenie drużyn seniorskich).

Ad 1 Wykaz podmiotów nie zaliczanych do sektora finansów publicznych i kwota dotacji na wsparcie realizacji zadań publicznych Miasta i Gminy Września w zakresie kultura fizyczna w roku 2018 r.

1. Szkolenie dzieci i młodzieży, udział w rozgrywkach i zawodach prowadzonych przez poszczególne związki sportowe

Lp.	Wnioskodawca.	Cel dotacji.	Przyznana kwota zł	Środki wykorzystane zł
-----	---------------	--------------	--------------------	------------------------

1.	UKS Wrzesińska Akademia Szachowa	Szachy w Gminie Wrzeźnia	2 000	480
2.	WLKS PROGRESS Wrzeźnia	Szkolenie dzieci i młodzieży w piłce siatkowej halowej i plażowej; udział w rozgrywkach i zawodach	37 000	37 000
3.	UKS SPARTAKUS Wrzeźnia	Szkolenie dzieci i młodzieży w mini siatkówce przez UKS „Spartakus” przy SSP nr 2 we Wrzeźni	9 000	9 000
4.	LKS BŁĘKITNI Psary Polskie	Szkolenie młodzieży w piłce nożnej	24 000	24 000
5.	MKS VICTORIA Wrzeźnia	Szkolenie dzieci i młodzieży /3-18 lat/ w piłce nożnej, udział w rozgrywkach OZPN Konin, WZPN Poznań	82 500	82 500
6.	LUKS ORKAN Wrzeźnia	Szkolenie dzieci i młodzieży oraz udział w zawodach sportowych w kategorii: dziecka starszego, młodzika, juniora młodszego, juniora i młodzieżowca w sekcji lekka atletyka	64 000	64 000
7.	LUKS ORKAN Wrzeźnia	Szkolenie dzieci i młodzieży, udział w rozgrywkach i zawodach prowadzonych przez poszczególne związki w halowej i plażowej piłce siatkowej dziewcząt w kategorii senierek, junierek kadetek	21 000	21 000
8.	Wrzezińskie Towarzystwo Tenisowe	Szkolenie dzieci i młodzieży, udział w rozgrywkach i zawodach prowadzonych przez poszczególne związki w tenisie ziemnym	7 000	7 000
9.	UKS TIGER TEAM Wrzeźnia	Szkolenie dzieci i młodzieży z Taekwondo olimpijskiego	10 000	10 000
10	UKS OLIMP Wrzeźnia	Szkolenie dzieci i młodzieży, udział w rozgrywkach ligowych i turniejach: mistrzostwa Wielkopolski młodziczek i kadetek w piłce siatkowej, mini piłce siatkowej oraz piłce plażowej	22 000	22 000
11	Wrzeziński Klub Karate Wrzeźnia	Szkolenie dzieci i młodzieży, udział w rozgrywkach i zawodach prowadzonych przez poszczególne związki sportowe – karate olimpijskie WKF	14 000	14 000
12	Uczniowski Klub Sportowy HWARANG Taekwondo Olimpijskiego Wrzeźnia	Zajęcia sportowe z taekwondo olimpijskiego	21 000	21 000
13	Klub Sportowy Kosynier Sokołowo	Sport wszystkim czego potrzebujesz.	11 000	11 000
14	Wrzeziński Klub Sportów Modelarskich „IKAR”	Przygotowanie zawodników WKSM IKAR do rozgrywek sportowych w sezonie 2018	4 000	3990,98
15	UKS Karate Tradycyjnego ORZEŁ	Szkolenie dzieci i młodzieży, udział w zawodach karate tradycyjnego	10 000	10 000
16	Wielkopolski Ośrodek Szkolenia Bokserskiego Sp. z o.o.	Pobokujemy	6 500	0
		OGÓLEM:	345 000	336 970,98

2. Organizacja XXXV Biegu Kosynierów

L p.	Wnioskodawca.	Cel dotacji.	Przyznana kwota zł	Środki wykorzystane zł
1.	Klub Biegacza Kosynier	Organizacja XXXV Biegu Kosynierów	15 000	15 000
		OGÓLEM:	15 000	15 000

3. Prowadzenie rozgrywek Wiejskiej Ligi Piłki Nożnej drużyn sześciuosobowych

Lp.	Wnioskodawca.	Cel dotacji.	Przyznana kwota zł	Środki wykorzystane zł
1.	Gminne Zrzeszenie LZS	Prowadzenie rozgrywek Wiejskiej Ligi piłki Nożnej drużyn 6-cio osobowych	10 000	10 000
		OGÓLEM:	10 000	10 000

4. Organizacja zawodów, rozgrywek, turniejów w różnych dyscyplinach sportowych

Lp.	Wnioskodawca.	Cel dotacji.	Przyznana kwota zł	Środki wykorzystane zł
1.	UKS Karate Tradycyjnego „Orzeł” we Wrzeźni	XV Turniej Eliminacyjny do Mistrzostw Polski i Pucharu Polski w karate tradycyjnym	1 000	1 000
2.	Stowarzyszenie Volley Wrzeźnia	IV ogólnopolski turniej siatkówki plażowej PLAŻA WRZE 2018	2 540	2 540
3.	LUKS Orkan Wrzeźnia	Organizacja półfinału Mistrzostw Polski junierek w plażowej piłce siatkowej	2 700	2 700
4.	Stowarzyszenie Pomagam Aktywnie	Pierwszy krok z królową sportu	1 070	0
5.	Stowarzyszenie Pomagam Aktywnie	II turniej szachowy „Wieczny szach”	750	750
6.	WLKS PROGRESS Wrzeźnia	Organizacja turniejów piłki siatkówki halowej i plażowej	5 940	5 940
7.	Wrzezińskie Towarzystwo Tenisowe	Organizacja cyklu rozgrywek, turniejów tenisowych w kategorii Open dla dorosłych, dzieci i młodzieży	1 000	1 000
8.	Wrzezińskie Towarzystwo Tenisowe	Organizacja zawodów, rozgrywek, turniejów tenisowych podczas wakacji letnich pod hasłem „Wakacje z tenisem”	1 000	1 000
9.	MKS Wrzeźnia	Liga Rekreacyjna Koszykówki	1 000	1 000
10.	Wrzezińskie Towarzystwo Piłki Nożnej w Futsalu	Organizacja amatorskich rozgrywek w halowej piłce nożnej	1 000	1 000
11.	UKS Jedynka we Wrzeźni	Organizacja zawodów, rozgrywek, turniejów w różnych dyscyplinach sportowych	1 000	1 000
12.	Fundacja Piotra Reissa	Reiss Cup-turniej piłki nożnej	1 000	0
		OGÓLEM:	20 000	17 930

Ad 2 Wykaz podmiotów nie zaliczanych do sektora finansów publicznych i kwota dotacji na wsparcie realizacji zadań publicznych Miasta i Gminy Wrzeźnia w zakresie kultury i ochrony dziedzictwa narodowego w 2018 r.

Lp.	Wnioskodawca.	Cel dotacji.	Przyznana kwota zł	Środki wykorzystane
1.	Fundacja Edukacji Społecznej „EKOS”	Konkurs dla uczniów gimnazjów „Złota Żaba” i konkurs dla uczniów szkół podstawowych „Złota Żaba”. Ustalenie wyników konkursów przeprowadzonych w roku szkolnym 2017/2018 i rozdanie nagród.	1500	1500
2.	Stowarzyszenie Chór CAMERATA	XII Śpiewanki Wrzezińskie.	710	710
3.	Stowarzyszenie Kobiet Gminy Wrzeźnia WRZOSKI	Pyrczok – VI wielkopolskie święto pyry.	1500	1500
4.	Stowarzyszenie Kobiet Gminy Wrzeźnia WRZOSKI	VII Wiejska niedziela – festyn tradycji wsi wielkopolskiej.	900	900
5.	Związek Harcerstwa Polskiego Chorągiew Wielkopolskiego Hufiec Wrzeźnia	„Wrzezińska Gra Miejska”	3700	3700

6.	Fundacja Dzieci Wrzesińskich	Ogólnopolski przegląd twórczości teatralnej „Maska” z warsztatami w ramach Święta Teatru na Prowincji 2018.	12000	12000
7.	Fundacja Dzieci Wrzesińskich	Konkurs Europejski dla uczniów klas V-VII.	1300	1300
8.	Fundacja Dzieci Wrzesińskich	Konkurs fotograficzny – Moje miasto Września	1000	1000
9.	Fundacja Dzieci Wrzesińskich	XIX Powiatowy Konkurs Piosenki.	2600	2600
10.	Fundacja Dzieci Wrzesińskich	Matematyka buduje nasz świat.	1500	1500
11.	Wrzesiński Uniwersytet Trzeciego Wieku	Festyn sportowo-rekreacyjny słuchaczy WUTW	2000	2000
12.	Stowarzyszenie Twórczości Teatralnej AKT Września	Konkurs „Małe Dyktando 2018” dla uczniów szkół podstawowych powiatu wrzesińskiego.	500	500
13.	Stowarzyszenie Twórczości Teatralnej AKT Września	Konkurs międzyszkolny „Czy znasz kraje Unii Europejskiej?” dla uczniów klas III szkół podstawowych powiatu wrzesińskiego.	1300	1300
14.	Stowarzyszenie Twórczości Teatralnej AKT Września	Konkurs powiatowy „Omnibus 2018” dla uczniów o wszechstronnych zainteresowaniach z klas III-VI szkoły podstawowej.	1200	1200
15.	Stowarzyszenie Twórczości Teatralnej AKT Września	XVI Wrzesińskie Dyktando.	3000	3000
16.	Wiejskie Stowarzyszenie Edukacyjno-Kulturalno-Turystyczne SZANSA w Grzybowie	„Święta, Święta, Święta – XIII festyn dla mieszkańców Gminy Września”.	1500	1500
17.	Wiejskie Stowarzyszenie Edukacyjno-Kulturalno-Turystyczne SZANSA w Grzybowie	„Powróćmy jak za dawnych lat – VI letni festyn historyczny dla mieszkańców Gminy Września”.	1940	1940
18.	Wiejskie Stowarzyszenie Edukacyjno-Kulturalno-Turystyczne SZANSA w Grzybowie	„Turniej o koronę dębów grzybowskiich – Siemowit – V Grzybowski Turniej Wojów”.	20700	20700
19.	Stowarzyszenie Wiejskie PSARY RAZEM	Prelekcje, warsztaty dla dorosłych zakończone spotkaniem integracyjnym.	600	0
20.	Stowarzyszenie Wiejskie PSARY RAZEM	Imprezy integracyjne dla dzieci „Dzień Dziecka”, „Spotkanie z Mikołajem”.	1800	1800
21.	Wrzesińskie Towarzystwo Kulturalne	Wrześnianie na Polskim Sejmie Dzielnicowym (1918); odkrywanie historii lokalnej.	4500	4500
22.	Towarzystwo Przyjaciół Grodu w Grzybowie	IV Wielkopolski Festiwal Odkrywców Historii – Wrzesińskie drogi ku niepodległości 2018.	15000	15000
23.	Fundacja Dzieci Wrzesińskich	Konkursy dla uczniów szkoły podstawowej i gimnazjum z okazji obchodów 100 rocznicy odzyskania niepodległości.	4250	4250
		Ogółem:	85000	84400

Ad. 3 Wykaz podmiotów nie zaliczanych do sektora finansów publicznych i kwota dotacji na wsparcie realizacji zadań w zakresie rozwoju sportu na terenie Gminy Września w 2018 r. (z ustawy o sporcie na prowadzenie drużyn seniorskich).

Lp.	Wnioskodawca.	Cel dotacji.	Przyznana kwota zł	Środki wykorzystane zł
1.	WLKS PROGRESS	Prowadzenie zespołu seniorów pod nazwą APP	280 000	280 000

	Września	KRISPOL WRZEŚNIA w piłce siatkowej halowej w rozgrywkach szczebla centralnego I ligi		
2.	MKS VICTORIA Września	Udział w rozgrywkach IV ligi Wielkopolskiej i A klasy okręgu konińskiego w 2018 r.	250 000	250 000
		OGÓLEM:	530 000	530 000

4.19. Program Ochrony Środowiska dla Miasta i Gminy Września na lata 2014 – 2017 z perspektywą na lata 2018 – 2021

„Program Ochrony Środowiska dla Miasta i Gminy Września na lata 2014-2017 z perspektywą na lata 2018 – 2021” został przyjęty uchwałą Nr II/25/2014 Rady Miejskiej we Wrześni z dnia 18 grudnia 2014 r. Dokonano w nim oceny stanu środowiska wraz z kierunkami działań w sektorach tj.: zasoby przyrody, zasoby wodne, powietrze atmosferyczne, hałas, promieniowanie elektromagnetyczne, powierzchnia terenu i środowisko glebowe, energia odnawialna, poważne awarie, edukacja ekologiczna oraz gospodarka odpadami. Zgodnie z art.18 ust. 2 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. - Prawo ochrony środowiska (Dz.U. z 2018, poz. 799 z późn. zm.) w 2017 r. przedłożono Radzie Miejskiej we Wrześni Raport z realizacji *Programu* za lata 2014 – 2015.

Zasoby przyrody

Zasoby przyrody ożywionej miasta i gminy Września obejmują przede wszystkim lasy, tereny zieleni gminnej i formy ochrony przyrody. Powierzchnie terenów zielonych stanowią parki, zieleńce, zieleń uliczna, zieleń osiedlowa oraz lasy gminne. Natomiast do form ochrony przyrody na terenie Gminy Września należą: obszar siedliskowy Natura 2000 Grądy w Czerniejewie oraz pomniki przyrody (6 szt.).

W celu ochrony obiektów cennych przyrodniczo oraz walorów krajobrazu rekreacyjnego i rolniczego, a także zachowania i wzrostu bioróżnorodności istniejących zasobów leśnych podejmowane są działania tj.: integracja aspektów ekologicznych z planowaniem przestrzennym, lokalizowanie zalesień i zadrzewień w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego, budowa, odnowa i pielęgnacja zieleni gminnej (w tym także parków) czy wykonywanie nasadzeń drzew i krzewów w szczególności preferując gatunki rodzime roślin.

Ponadto ważną funkcję jaką pełni zieleń w przestrzeni zurbanizowanej, w tym w szczególności w zakresie ochrony powietrza atmosferycznego jak również uwzględniając jej walory estetyczne i wypoczynkowo - rekreacyjne należy przytoczyć najważniejsze zadania inwestycyjne realizowane na terenie gminy:

- rewaloryzacja parków objętych ochroną konserwatorską (Park im. J. Piłsudskiego we Wrześni, Park im. Dzieci Wrzesińskich we Wrześni, Park w Gutowie Małym, Park w Marzeninie),
- budowa nowego parku Łąki Wąłtra o szczególnym znaczeniu rekreacyjno – wypoczynkowym,
- budowa i odbudowa istniejących już skwerów miejskich (np. ul. Długosza, ul. Legii Wrzesińskiej),
- wykonanie nasadzeń drzew na terenach wiejskich sadzonkami miododajnymi,
- odbudowa lasów komunalnych.

Zasoby wodne

W odniesieniu do wód podziemnych obszar Gminy Września zlokalizowany jest w obrębie dwóch jednolitych części wód podziemnych (JCWPd) należących do regionu Warty: JCWPd nr 63 i 73. W obrębie JCWPd nr 63 znajduje się główny zbiornik wód podziemnych (GZWP) nr 143 Inowrocław – Gniezno. Średnia głębokość zalegania wody wynosi 120 m, a szacunkowe zasoby wodne wynoszą 96,0 m³/dobę.

Z kolei w zakresie wód powierzchniowych obszar Gminy Września położony jest na terenie zlewni rzek III rzędu: Wrześnicy i Maskawy. Główną rzeką gminy jest Wrześnica, która stanowi prawobrzeżny dopływ Warty. Jest ciekim typowo

nizinnym o średnim spadzie 1%. Natomiast wszystkie drobne ciekły są sztucznie pogłębione i stanowią część systemu melioracyjnego. Na rzece Wrześnicy zlokalizowany jest sztuczny zbiornik retencyjny „Lipówka”, który w chwili obecnej wykorzystywany jest głównie do celów rekreacji i wędkarstwa. Na terenie Gminy Września brak jest natomiast dużych naturalnych zbiorników wodnych. Istnieją jednak niewielkie stawy i oczka wodne zlokalizowane zarówno w obszarze miejskich parków (Park im. Dzieci Wrzesińskich, Park im. J. Piłsudskiego, staw Glinki), jak i na terenach wiejskich (w miejscowościach: Gutowo Małe, Węgierki, Kleparz, Ostrowo Szlacheckie, Obłaczkowo, Kaczanowo, Marzenin, Sobiesiernie i Goniczki).

Badaniem jakości wód powierzchniowych zajmuje się Wojewódzki Inspektor Ochrony Środowiska w Poznaniu. Przedmiotem badań monitoringowych jakości wód płynących są jednolite części wód płynących. Na terenie gminy brak jest punktów pomiarowo – kontrolnych. W wyniku prowadzonych w 2013 r. badań stanu wód w punkcie pomiarowo – kontrolnym Wrześnica – Cegielnia PLRW60001718389, na 1,1 km biegu ciekłu zakwalifikowano Wrześnicę jako potok nizinny piaszczysty. Klasę wskaźnika jakości wód określono jako dobry i poniżej dobrego (dla rtęci i jego związków).

W celu poprawy jakości i ochrony zasobów wód powierzchniowych i podziemnych oraz zapewnienia wszystkim mieszkańcom Gminy Września odpowiedniej jakości wody pitnej podejmowano działania tj.: budowa lub modernizacja sieci wodociągowej, sieci kanalizacji sanitarnej i sieci kanalizacji deszczowej, czyszczenie rowów melioracyjnych, a także czyszczenie i utrzymywanie cieków i zbiorników wodnych. Jako najważniejsze zadania realizowane w 2018 r. należy wymienić:

- budowa sieci wodociągowej i sieci kanalizacji sanitarnej oraz deszczowej na terenie miasta Września (ul. Sokołowska, ul. Łokietka, ul. Ogrodowa),
- budowa kolektora kanalizacji deszczowej w rejonie ul. Szosa Witkowska we Wrześni,
- czyszczenie zbiornika wodnego staw Glinki w rejonie ul. Szosa Witkowska we Wrześni,
- budowa progu wodnego na rzece Wrześnica.

Powietrze atmosferyczne

Główny Inspektorat Ochrony Środowiska prowadzi badania jakości powietrza atmosferycznego na terenie województwa wielkopolskiego i dokonuje oceny rocznej w strefach w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska. Na terenie Gminy Września nie zlokalizowano stanowisk pomiarowych, natomiast dane o jakości powietrza określane są na podstawie modelowania matematycznego i analizy wartości odczytanych na stacjach pomiarowych. W strefie wielkopolskiej wyznaczono obszary przekroczeń dla poszczególnych substancji. Gmina miejsko -wiejska Września w 2015 r. została zakwalifikowana jako obszar przekroczeń dopuszczalnego stężenia średniorocznego pyłu zawieszonego PM10, PM2,5 i benzo(a)pirenu oraz dopuszczalnego stężenia 24 godzinnego pyłu zawieszonego PM10. W związku z tym jest zobligowana do realizacji działań naprawczych zgodnie z harmonogramem ujętym w Programie Ochrony Powietrza dla strefy wielkopolskiej w zakresie pyłu PM10, PM2,5 oraz B(a)P. Ze względu na przekroczenia poziomu stężenia docelowego dla ozonu strefa wielkopolska w skład której wchodzi Gmina Września, zaliczona została do klasy C (poziom stężeń powyżej wartości dopuszczalnej powiększonej o margines tolerancji).

Działania naprawcze ujęte w harmonogramie rzeczowo – finansowym Programu Ochrony Powietrza dla strefy wielkopolskiej w zakresie pyłu PM10, PM2,5 oraz B(a)P - dla gminy Września mają na celu m.in.:

- obniżenie emisji z indywidualnych systemów grzewczych w wyniku eliminacji niskosprawnych urządzeń na paliwa stałe,
- obniżenie emisji poprzez zmniejszenie zapotrzebowania na energię cieplną,
- modernizacja lub likwidacja ogrzewania węglowego w budynkach użyteczności publicznej,
- utrzymanie działań ograniczających emisję wtórną pyłu poprzez regularne utrzymanie czystości nawierzchni,
- działania promocyjne i edukacyjne,
- monitoring budów pod kątem ograniczenia niezorganizowanej emisji pyłu,
- monitoring wykonanych ścieżek rowerowych lub komunikacji rowerowej,
- wzmocnienie kontroli gospodarstw domowych w zakresie przestrzegania zakazu spalania odpadów,
- monitoring modernizacji i budowy dróg gminnych.

Podstawowe kierunki działań niezbędnych do przywrócenia standardów jakości powietrza ujęte w Programie ochrony powietrza dla strefy wielkopolskiej ze względu na ozon zawierają m.in. poniższe zagadnienia:

- kompleksowe uwzględnianie w strategicznych dokumentach miast i gmin zagadnień ochrony powietrza, w tym w zakresie ozonu oraz emisji prekursorów ozonu, a szczególnie w strategiach i planach energetycznych,
- prowadzenie kampanii edukacyjno-informacyjnych w zakresie szkodliwości ozonu w przyziemnej warstwie atmosfery,
- uwzględnianie w trakcie realizacji działań związanych z ograniczaniem emisji z indywidualnych systemów grzewczych zagadnień zanieczyszczenia ozonem poprzez preferowanie działań redukujących prekursory ozonu,
- tworzenie atrakcyjnego systemu komunikacji zbiorowej w celu zastępowania komunikacji indywidualnej,
- tworzenie ścieżek rowerowych i ciągów ruchu pieszego.

W celu utrzymania dobrego stanu powietrza na obszarze miasta i gminy Września prowadzone są działania tj.: zmiana systemów ogrzewania na proekologiczne w budynkach użyteczności publicznej, budowa i modernizacja dróg oraz ciągów pieszo – rowerowych, udzielanie dotacji na wymianę źródeł ciepła oraz propagowanie zewnętrznych programów związanych z ochroną powietrza, tworzenie i usprawnienie systemu komunikacji miejskiej. Dla przykładu przytoczyć można zadania i inwestycje realizowanych w minionym roku, tj.:

- utrzymywanie elektrycznego autobusu pełniącego funkcję zbiorowego środka transportu miejskiego,
- udzielanie dotacji dla mieszkańców Gminy Września na dofinansowanie wymiany źródła ogrzewania na ogrzewanie proekologiczne.

Hałas

Głównym celem dla miasta i gminy Września jest niedopuszczenie do pogorszenia się klimatu akustycznego na obszarach, gdzie jest on korzystny. Monitorowaniem poziomu hałasu zajmuje się Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad, przeprowadzająca Generalny Pomiar Hałasu przy drogach krajowych. W celu utrzymania korzystnego i nie pogarszającego się klimatu akustycznego wyznaczono kierunki działania, tj.:

- budowa ścieżek pieszo – rowerowych,
- poprawa jakości nawierzchni dróg,
- stosowanie ograniczeń prędkości,
- wykonywanie nasadzeń zieleni ochronnej przy drogach,
- termomodernizacja budynków użyteczności publicznej,
- przebudowa istniejących układów komunikacyjnych w celu upłynnienia ruchu.

Jako główne działanie przyczyniające się do ograniczenia hałasu komunikacyjnego w mieście należy wskazać rozpoczynającą się w 2018 r. inwestycję polegającą na budowie obwodnicy Wrześni łączącej dogi krajowe DK 15 z DK 92.

Promieniowanie elektromagnetyczne

Źródłem pól elektromagnetycznych emitowanych do środowiska są stacje i linie elektroenergetyczne, urządzenia radionadawcze i radiokomunikacyjne oraz liczne urządzenia medyczne i przemysłowe. Wpływ tych urządzeń na środowisko jest zależny od częstotliwości ich pracy, ale przede wszystkim od wielkości wytwarzanej przez nie energii. Badaniem pól elektromagnetycznych w województwie wielkopolskim zajmuje się Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Poznaniu. Wyniki przeprowadzonych badań publikowane są w raportach o stanie środowiska w województwie wielkopolskim. Na terenie miasta i gminy Września zlokalizowanych jest 18 stacji bazowych telefonii komórkowej.

W celu minimalizacji oddziaływania oraz bieżącej kontroli źródeł emisji promieniowania elektromagnetycznego wprowadza się kierunki działania tj.:

- uwzględnianie w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego zagadnienia dotyczącego znaczącego oddziaływania pól elektromagnetycznych na środowisko i ludzi,
- przestrzeganie procedury oceny oddziaływania na środowisko na etapie udzielania decyzji środowiskowej,
- lokalizowanie linii elektromagnetycznych o napięciu 110 kV i wyższym poza terenami przeznaczonymi pod zabudowę mieszkaniową.

Powierzchnia terenu i środowisko glebowe

Na terenie miasta Września występują charakterystyczne dla terenów zabudowanych gleby antropogeniczne – przekształcone w wyniku działalności człowieka. Charakteryzują się one skróconym profilem glebowym, w którym mogą występować domieszki materiałów obcych m.in. budowlanych. Większość warstw tego typu gleb wykazuje wysoki stopień zagęszczenia. Gleby te w większości przykryte są powierzchnią litą w postaci chodników, jezdni. Uniemożliwia to między innymi obieg wody oraz życie na poziomie mikrobiologicznym. Gleby antropogeniczne wykazują wysokie zasolenie, spowodowane stosowaniem soli w okresie zimowym w celu przeciwdziałania skutkom oblodzenia dróg i chodników, co negatywnie wpływa na wzrost i rozwój roślin. Wpływ na jakość gleb na terenie miasta i gminy Września mają głównie: zanieczyszczenie gleb (szczególnie metalami ciężkimi), zakwaszenie gleb oraz procesy erozyjne.

Monitoring chemizmu gleb ornych prowadzony jest przez Instytut Uprawy Nawożenia i Gleboznawstwa w Puławach. Na terenie Gminy Września nie zostały jednak zlokalizowane punkty pomiarowo – kontrolne. Ponieważ Gmina Września ma charakter rolniczy, stąd istotnym aspektem jest edukowanie rolników w zakresie prawidłowego wykorzystania gleb, a doradztwo w takim zakresie na prowadzi Wielkopolski Ośrodek Doradztwa Rolniczego.

W celu zachowania właściwego użytkowania istniejących zasobów glebowych wraz ich ochroną i rekultywacją wyznaczono kierunki prowadzenie działań tj.:

- uwzględnianie w planach zagospodarowania przestrzennego ochrony gruntów wartościowych dla rolnictwa,
- monitoring użytków rolnych w celu przeciwdziałania nadmiernemu zakwaszaniu gleb,
- ochrona gleb o wysokiej przydatności rolniczej przed przeznaczeniem na cele nierolnicze,
- przeprowadzenie remontów dróg, których stan zagraża lub wpływa niekorzystnie na przylegające gleby,
- promowanie ograniczeń w gospodarowaniu środkami chemicznymi w rolnictwie,
- prowadzenie wielokierunkowej edukacji rolników i użytkowników gruntów w gminie – wdrażanie i upowszechnianie zasad dobrej praktyki rolniczej,
- waloryzacja terenów pod względem ich przydatności do produkcji zdrowej żywności oraz promocji takiej żywności,
- zachowanie śródpolnych zadrzewień, zakrzaczeń, kompleksów leśnych i nieużytków podmokłych jako ważnych elementów funkcjonalnych struktury ekologicznej i obiektów warunkujących utrzymanie odpowiedniego poziomu wód gruntowych na obszarach rolniczych,
- właściwa polityka zalesiania gruntów nieprzydatnych rolniczo - zalesianie gruntów rolnych niskich klas oraz nieużytków,
- promocja rolnictwa ekologicznego,
- właściwe przechowywanie nawozów organicznych (gnojówka, gnojownica, obornik),
- wdrażanie i przestrzeganie zasad Kodeksu Dobrych Praktyk Rolniczych.

Większość wymienionych wyżej kierunków zadań i ich realizacja nie leży w kompetencji gminy. Zadaniem realizowanym bezpośrednio przez gminę jest natomiast zapobieganie oraz likwidacja nielegalnych wysypisk śmieci. W tym celu utworzony został przez Straż Miejską we Wrześni Eko-Patrol, który przeprowadza kontrole i inwentaryzacje terenów zagrożonych, jak również prowadzi edukację ekologiczną w zakresie tematyki segregacji odpadów.

Energia odnawialna

W Programie Ochrony Środowiska wyznaczono dla Gminy Września zadania ciągłe, które należy wdrażać stopniowo. W celu zmniejszenia energochłonności gospodarki i wzrostu wykorzystywania energii ze źródeł odnawialnych wyznaczono następujące kierunki działań, tj.:

- podniesienie świadomości społecznej i budowa instalacji wykorzystujących energię odnawialną,
- przygotowanie listy priorytetów w zakresie wykorzystania odnawialnych źródeł energii,
- stworzenie sprawnie funkcjonującego systemu konsultacji dotyczących OZE,
- wspieranie inicjatyw podejmowanych w zakresie zastępowania, jako nośnika energii, paliwa stałego źródłami energii odnawialnej,
- popularyzacja i wdrożenie najlepszych praktyk w dziedzinie wykorzystania energii ze źródeł odnawialnych, w sferze rozwiązań technologicznych, organizacyjnych i finansowych.

Poważne awarie

Obowiązki dotyczące awarii przemysłowych spoczywają głównie na prowadzącym zakład oraz na organach Państwowej Straży Pożarnej, a także Wojewodzie. Zapobieganie awariom miejscowym, prowadzi się głównie poprzez ograniczenie transportu substancji niebezpiecznych, kierowanie ich oznakowanymi trasami, omijającymi centrum miasta, informowanie i edukowanie społeczeństwa o sposobach zapobiegania zagrożeniom, a także o sposobie postępowania w przypadku wystąpienia zagrożenia. Powstałe zagrożenia w transporcie drogowym, jak i kolejowym zwalczane są przez odpowiednie jednostki straży pożarnej. Straż Pożarna podejmuje doraźne środki: dokonuje zabezpieczenia miejsca wypadku, ewakuje ludność, w przypadku poważnych awarii, kiedy niezbędna jest pomoc specjalistycznych jednostek i specjalistycznego sprzętu, jednostka straży współpracuje z różnymi innymi sekcjami, które podejmują działania w swoim zakresie.

Ponieważ na terenie Gminy Września nie ma zakładów o dużym ryzyku powstania awarii przemysłowej zadania mające na celu ograniczenie ryzyka wystąpienia poważnych awarii skupiają się na poniższych aspektach:

- wykreowanie właściwych zachowań społeczeństwa w sytuacji wystąpienia zagrożeń środowiska z tytułu awarii przemysłowych i transportu materiałów niebezpiecznych,
- ograniczenie możliwości wystąpienia sytuacji awaryjnej w wyniku transportu drogowego i kolejowego,
- opracowanie systemu skutecznego informowania społeczeństwa o wystąpieniu zagrożenia środowiska.

Należy zaznaczyć, że Gmina Września w celu informowania społeczeństwa o wystąpieniu zagrożenia środowiska wykorzystuje najnowsze technologie i interaktywne kanały informacyjne.

Edukacja ekologiczna

W Programie Ochrony Środowiska dla Gminy września na lata 2014 – 2017 z perspektywą na lata 2018 - 2020 w obszarze Edukacja ekologiczna skupiono się przede wszystkim na działaniach mających na celu aktywizację mieszkańców w dziedzinie ochrony środowiska oraz podnoszenie świadomości ekologicznej. Edukacja społeczeństwa ma na celu ukształtowanie właściwego stosunku do otaczającego środowiska naturalnego, doprowadzenie do jego większego poszanowania i zachęcenia do prowadzenia zdrowego trybu życia. Kształtowanie świadomości ekologicznej dzieci i młodzieży jest ważnym zadaniem realizowanym w formalnym systemie kształcenia obejmującym wychowanie przedszkolne, szkolnictwo podstawowe i ponadpodstawowe. System kształcenia uczniów powinien być nastawiony na wykształcenie u nich umiejętności obserwowania środowiska i zmian w nim zachodzących, wrażliwości na piękno przyrody i szacunku dla niej oraz zwrócenie uwagi na najistotniejsze problemy związane z ochroną środowiska występujące na terenie miasta i Gminy Września.

Do głównych zadań kampanii edukacyjnych należą m. in.: przegląd istniejących na terenie miasta materiałów, których celem jest podnoszenie świadomości społeczeństwa, przygotowanie kampanii na rzecz podniesienia świadomości społeczeństwa, identyfikacja problemów, których nie omawiają dostępne materiały informacyjne, opracowanie dodatkowych materiałów informacyjnych czy wprowadzenie w życie powyższej kampanii.

W 2018 r. realizowane zadania z zakresu edukacji ekologicznej to m.i n.:

- działania prowadzone przez Straż Miejską we Wrześni, dotyczące m. in. kwestii smogu, spalania odpadów, dzikich wysypisk, segregacji odpadów itp.,
- współpraca Zieleni Miejskiej ze szkołami ponadgimnazjalnymi, polegająca na wspólnym sadzeniu drzew i krzewów na terenie gminy Września, pn. zielona Strona Wrześni,
- spotkania informacyjne dotyczące programu rządowego Czyste Powietrze,
- informowanie o sposobach segregacji odpadów i możliwości korzystania z PSZOK-u.

Gospodarka odpadami

Do obowiązkowych zadań własnych gmin w zakresie gospodarki odpadami komunalnymi należy zapewnianie budowy, utrzymania i eksploatacji własnych lub wspólnych z innymi gminami lub przedsiębiorcami instalacji i urządzeń do odzysku i unieszkodliwiania odpadów komunalnych albo zapewnienie warunków do budowy, utrzymania i eksploatacji instalacji i urządzeń do odzysku i unieszkodliwiania odpadów komunalnych przez przedsiębiorców. Gmina Września współuczestniczyła w budowie Zakładu Zagospodarowania Odpadów w Lulkowie wraz ze stacją przeładunkową w miejscowości Bardo.

Szczegółowe informacje potwierdzające, że Gmina Września, realizowała zadania ujęte w Programie Ochrony Środowiska znajdują się w sporządzanej corocznie Analizie Stanu Gospodarki Odpadami w Gminie Września. Należy wskazać, że w celu stworzenia funkcjonalnego systemu gospodarki odpadami w minionym roku na terenie Miasta i Gminy Września wykonano następujące zadania tj.:

- prowadzenie rejestru działalności regulowanej,
- sporządzanie Analizy Stanu Gospodarki Odpadami,
- prowadzenie zbiórki przeterminowanych leków,
- prowadzenie Gminnego Punktu Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych,
- inwentaryzowanie i rekultywacja tzw. dzikich wysypisk,
- prowadzenie selektywnego zbierania odpadów komunalnych,
- działania informacyjne i edukacyjne, w szczególności w zakresie selektywnej zbiórki odpadów.

4.20. Planu Gospodarki Niskoemisyjnej dla Miasta i Gminy Września

Plan Gospodarki Niskoemisyjnej dla Miasta i Gminy Września został przyjęty Uchwałą nr XIII/187/2015 Rady Miejskiej we Wrześni z dnia 30 grudnia 2015 roku. Uchwałą nr XVI/235/2016 Rada Miejska we Wrześni dnia 30 maja 2016 roku dokonała zmiany Planu Gospodarki Niskoemisyjnej dla Miasta i Gminy Września.

Plan Gospodarki Niskoemisyjnej dla Miasta i Gminy Września jest dokumentem strategicznym, opisującym kierunki działań zmierzających do osiągnięcia celów pakietu klimatyczno – energetycznego tj. redukcji gazów cieplarnianych, zwiększenia udziału energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych, zwiększenia efektywności energetycznej, poprawy jakości powietrza oraz zmiany postaw konsumpcyjnych użytkowników energii.

Celem Planu Gospodarki Niskoemisyjnej dla Miasta i Gminy Września jest przedstawienie zakresu możliwych do realizacji w związku z ograniczeniem zużycia energii finalnej we wszystkich sektorach na terenie Gminy Września, a co za tym idzie z redukcją emisji gazów cieplarnianych, w tym CO₂. Osiągnięcie tego celu bezpośrednio wpłynie na poprawę jakości życia mieszkańców gminy. Cel główny został podzielony na następujące cele szczegółowe:

- promowanie gospodarki niskoemisyjnej w Gminie Września;
- efektywne gospodarowanie energią w Gminie Września;
- zwiększenie udziału energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych;
- redukcja gazowych i pyłowych zanieczyszczeń powietrza, w tym CO₂;
- podniesienie świadomości ekologicznej mieszkańców oraz ich wpływ na lokalną gospodarkę ekoenergetyczną i jakość powietrza.

Plan Gospodarki Niskoemisyjnej dla Miasta i Gminy Września wyznacza główny cel strategiczny rozwoju Gminy, który polega na:

Poprawie jakości powietrza i komfortu życia mieszkańców poprzez redukcję zanieczyszczeń powietrza, w tym CO₂ oraz ograniczenie zużycia energii finalnej we wszystkich sektorach

Gmina Września od wielu lat prowadzi działania mające na celu zmniejszenie emisji zanieczyszczeń powietrza poprzez efektywne i racjonalne wykorzystanie energii, są to działania polegające głównie na termomodernizacji budynków użyteczności publicznej czy wymiany oświetlenia ulicznego na energooszczędne.

W 2018 roku zgodnie z zapisami Planu Gospodarki Niskoemisyjnej dla Miasta i Gminy Września zrealizowano Działanie XVI „Poprawa mobilności w Gminie Września”. Dzięki wykonaniu inwestycji pn.: „Centra przesiadkowe wraz z niezbędną infrastrukturą” powstały dwa zintegrowane centra przesiadkowe przy ulicy Szosa Witkowska oraz przy dworcu PKP, które obejmują parkingi typu Park&Ride. Przy zintegrowanym centrum przesiadkowym umiejscowionym przy PKP powstał również zadaszony obiekt Bike&Ride dla 22 rowerów. Ponadto dokonano budowy i przebudowy dróg gminnych prowadzących do węzłów przesiadkowych, a także ciąg pieszo – rowerowy wzdłuż rzeki Wrześnica o długości 560 m, most i dwie kładki pieszo – rowerowe przez Wrześnicę. Dodatkowo utworzono i zmodernizowano efektywnie energetyczne oświetlenie uliczne typu LED (108 punktów świetlnych). W związku z zrealizowaną inwestycją zakupiono również autobus elektryczny, wyposażony w 23+1 miejsca siedzące oraz 26 miejsc stojących, który obsługuje dwie nowe linie komunikacyjne łączące centra przesiadkowe i kluczowe dla mieszkańców Wrześni obiekty.

Autobus elektryczny zakupiony w ramach projektu „Centra przesiadkowe wraz z niezbędną infrastrukturą”

Realizacja projektu przyczyniła się głównie do redukcji gazowych i pyłowych zanieczyszczeń powietrza, w tym CO₂ oraz wpłynęła na efektywne gospodarowanie energią w Gminie Września. Ponadto poprawie uległ komfort i bezpieczeństwo podróży oraz jakość życia mieszkańców i stan środowiska naturalnego.

W ramach Działania IX „Wymiana lub modernizacja źródeł ciepła” Rada Miejska we Wrześni dnia 20 lipca 2018 roku przyjęła Uchwałę nr XXXVII/485/2018 w sprawie przyjęcia zasad udzielania z budżetu Miasta i Gminy Września dotacji celowej w zakresie ochrony środowiska przeznaczonej na dofinansowanie zmiany systemu ogrzewania na proekologiczne. O udzielenie dotacji mogły ubiegać się nie tylko osoby fizyczne, ale również osoby prawne, przedsiębiorcy czy wspólnoty mieszkaniowe. Udzielono 64 dotacje na łączną kwotę 255 400,00 zł. Dotacja na wymianę źródeł ciepła ma przede wszystkim korzyści społeczne związane z bezpośrednim wpływem na jakość życia mieszkańców poprzez zmniejszenie emisji pyłów i emisji CO₂.

Kolejnym działaniem wpisującym się w cele Planu Gospodarki Niskoemisyjnej dla Miasta i Gminy Września jest budowa i modernizacja oświetlenia ulicznego. W ramach Działania V „Modernizacja oświetlenia ulicznego – systemy inteligentnego sterowania oświetleniem” wykonano budowę efektywnie energetycznego oświetlenia ulicznego w obszarze ulicy Bronisławy Śmidowicz, przy ul. Donaja, na odcinku ulicy Fabrycznej, przy ulicy Rzemieślniczej, w ciągu komunikacyjnym łączącym ul. Słowackiego i ul. Szosa Witkowska, na parkingu przy Samorządowej Szkole Podstawowej nr 1 we Wrześni, w rejonie ulicy Azaliowej i wzdłuż drogi gminnej w Chwalibogowie. Ponadto wykonano oświetlenia przejść dla pieszych przy ulicach: Kaliska,

Słowackiego, Kutrzeby, Wrocławska, Gnieźnieńska, Wojska Polskiego, Legii Wrzeńskiej, Kilińskiego, Batorego, Piastów, Sikorskiego, Miłosławska, 3-go Maja, Warszawska, Szkolna, Paderewskiego we Wrześni oraz przy ul. Nekielskiej w Psarach Małych. Powyższe inwestycje wpłynęły na zwiększenie bezpieczeństwa poruszania się w obrębie gminy, ale również zwiększyły efektywność energetyczną wraz z zmniejszeniem zużycia energii na cele oświetleniowe.

Przeście dla pieszych przy ulicy Słowackiego wraz z oświetleniem i sygnalizacją świetlną

Gmina Września w ramach gospodarki niskoemisyjnej prowadziła również działania promocyjne zorientowane na redukcję emisji zanieczyszczeń oraz te związane ze zrównoważoną gospodarką odpadami. Działania te w 2018 roku obejmowały głównie prowadzenie kampanii informacyjnych i promocyjnych z zakresu korzystania z komunikacji miejskiej poprzez liczne artykuły w biuletynie gminnym „Wieści z Ratusza”, na stronie internetowej gminy oraz poprzez pogadanki i prelekcje w szkołach prowadzone przez pracowników Straży Miejskiej. Ponadto w biuletynie gminnym ukazał się cykl artykułów skierowany bezpośrednio do mieszkańców z poradami dotyczącymi chociażby energooszczędnego oświetlenia.

Wykład w ramach elektromobilności w Mieście Września

Dodatkowo szeroko informowano mieszkańców o możliwości złożenia wniosku do Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Poznaniu w ramach programu „Czyste Powietrze”, gdzie mieszkańcy mogą uzyskać pomoc finansową na wymianę źródła ciepła czy termomodernizację budynków.

Podsumowując Gmina Września w sposób ciągły podejmuje działania służące redukcji zużycia energii finalnej na jej terenie. Dzięki zrealizowanym inwestycjom osiągnięto efekt ekologiczny poprzez redukcję emisji ilości CO₂ emitowanej do atmosfery, zwiększono efektywność energetyczną poprzez energooszczędne punkty świetlne, a przede wszystkim zwiększono ekologiczną świadomość mieszkańców.

4.21. Program usuwania wyrobów zawierających azbest z terenu powiatu wrzesińskiego w 2018 roku

Gmina Września współdziałając z Powiatem Wrzesińskim realizuje zadania ujęte w Programie Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009 – 2032, na podstawie *Programu usuwania wyrobów zawierających azbest z terenu powiatu wrzesińskiego* przyjętego Uchwałą Zarządu Powiatu Wrzesińskiego nr 222/XXXV/2013 z dnia 28 listopada 2013 r. (zmienionego Uchwałą nr 252/XL/2014 z dnia 29.04.2014 r.). W celu możliwości wykonania zadania Gmina Września przekazała na ten cel dotację dla Powiatu Wrzesińskiego.

W 2018 r. na terenie miasta i gminy Września unieszkodliwiono łącznie 221,490 Mg wyrobów zawierających azbest pochodzących ze 116 nieruchomości. Po otrzymaniu sprawozdania z wykonania zadania, na podstawie uzyskanych informacji dokonywana jest aktualizacja Bazy Azbestowej. Dodatkowo należy wskazać, że Gmina Września prowadzi także działania edukacyjno – informacyjne na temat konieczności unieszkodliwiania wyrobów zawierających azbest.

4.22. Program opieki nad zwierzętami bezdomnymi

Program opieki nad zwierzętami bezdomnymi oraz zapobiegania bezdomności zwierząt na terenie Miasta i Gminy Września w 2018 roku został przyjęty Uchwałą Rady Miejskiej nr XXXI/428/2018 z dnia 8 lutego 2018 r.

Program określał zasady opieki nad zwierzętami bezdomnymi oraz zasady zapobiegania bezdomności zwierząt na terenie Miasta i Gminy Września i obejmował:

- 1) zapewnienie bezdomnym zwierzętom miejsca w schronisku dla zwierząt,
- 2) opiekę nad wolno żyjącymi kotami w tym ich dokarmianie,
- 3) odławianie bezdomnych zwierząt,
- 4) obowiązkową sterylizację zwierząt w schronisku dla zwierząt,
- 5) poszukiwanie właścicieli dla bezdomnych zwierząt,
- 6) usypianie ślepych miotów,
- 7) wskazanie gospodarstwa rolnego w celu zapewnienia miejsca dla zwierząt gospodarskich,
- 8) zapewnienie całodobowej opieki weterynaryjnej w przypadkach zdarzeń drogowych z udziałem zwierząt.

W ramach programu w 2018 roku odłowiono i przywieziono do schroniska 208 psów z terenu Gminy Września. 184 psy zostały odebrane przez właścicieli lub oddane do adopcji, a te po które nikt się nie zgłosił zostały poddane kwarantannie i zapewniono im opiekę w schronisku.

Aktywnie we współpracy ze Stowarzyszeniem „Psi-jacieł” poszukiwano dla bezdomnych zwierząt nowych domów. Bezdomnym zwierzętom zapewniono całodobową opiekę weterynaryjną w ramach, której przeprowadzono zabiegi sterylizacji 24 suk, 16 kotek i kastrację 36 psów oraz 8 kocurów.

We współpracy z Przedsiębiorstwem Usług Komunalnych wybudowano dwa dodatkowe wybiegi dla psów oraz zakupiono i ustawiono 14 kojców wraz z konieczną infrastrukturą co pozwoliło znacząco polepszyć warunki przebywania bezdomnych psów w schronisku. Dodatkowe kojce oraz niezależne wybiegi umożliwiają także przeprowadzanie bezpiecznej kwarantanny, dla chorych i nowo złapanych zwierząt.

Jak co roku we współpracy z osobami sprawującymi opiekę nad bezdomnymi kotami dostarczano w okresie chłódów budki dla kotów oraz ponad 1500 kg karmy w celu ich dokarmiania. Odławiano i sterylizowano wolnożyjące koty z terenu Gminy Września. Na koniec roku pod opieką schroniska znalazło się 93 bezdomnych psów.

4.23. Programy i działania Straży Miejskiej dotyczące poprawy bezpieczeństwa rowerzystów i pieszych

Straż Miejska we Wrześni zgodnie z art. 11 pkt. 1 Ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 roku o strażach gminnych realizuje zadania dotyczące informowania społeczności lokalnej o stanie i rodzajach zagrożeń, a także inicjowania i uczestnictwa w działaniach mających na celu zapobieganie popełnianiu przestępstw i wykroczeń oraz zjawiskom kryminogennym i współdziałania w tym zakresie z organami państwowymi, samorządowymi i organizacjami społecznymi. Scharakteryzowany obszar działań w większości został powierzony strażnikom miejskim z sekcji profilaktycznej realizującym na obszarze Miasta i Gminy Września przedsięwzięcia w omawianym zakresie. Odbiorcami ww. przedsięwzięć są dzieci, młodzież oraz społeczność lokalna. Działania te wymagają współpracy z innymi podmiotami podejmującymi aktywność w zakresie edukacji oraz na rzecz bezpieczeństwa i porządku publicznego tj. m. in. z placówkami oświatowymi, świetlicami środowiskowymi, placówkami specjalnymi oraz policją, strażą pożarną czy sanepidem. Forma działań ukierunkowana jest na prezentację, pogadanki, prelekcję, konkursy oraz zabawę. Problematyka przedsięwzięć profilaktycznych oscyluje wokół m. in. szeroko rozumianej poprawy bezpieczeństwa rowerzystów i pieszych. W 2018 r. działania Straży Miejskiej we Wrześni w tym zakresie zostały w szczególności ukierunkowane na następujące przedsięwzięcia profilaktyczne:

1. „Wrzesiński rower – bezpieczny rower”- to akcja powiatowa prowadzona we współpracy z Komendą Powiatową Policji we Wrześni oraz Starostwem Powiatowym we Wrześni. Polega na znakowaniu rowerów w trzech wyznaczonych miejscach, bez naruszenia lakieru. Na ramę zostaje naklejona nalepka z indywidualnym numerem potwierdzająca umieszczenie roweru w rejestrze. Właściciel jednośladu otrzymuje potwierdzenie przystąpienia do programu w formie plastikowej karty formatu dowodu osobistego. Zostaje także sporządzona dokumentacja fotograficzna. Celem akcji jest przede wszystkim identyfikacja właściciela roweru w przypadku jego odzyskania w wyniku kradzieży. Znakowanie rowerów przyczynia się także do ograniczania zjawiska ich kradzieży zarówno w mieście jak i powiecie. Program „Wrzesiński rower-bezpieczny rower” jest całkowicie bezpłatny. Ilość oznakowanych rowerów: 660 szt.

2. „Niedziela z Powiatem”- to impreza plenerowa skierowana do mieszkańców powiatu wrzeńskiego mająca na celu zaznajomienie ich z pracą Starostwa Powiatowego we Wrzeźni oraz jego jednostkami organizacyjnymi i służbami współpracującymi. W ramach imprezy plenerowej strażnicy miejscy przeprowadzali wspólnie z Komendą Powiatową Policji we Wrzeźni akcję znakowania rowerów oraz zorganizowali konkurs dla dzieci w wieku wczesnoszkolnym dotyczący bezpiecznego poruszania się po drodze. Przeprowadzono także rozmowy prewencyjne z dorosłymi mieszkańcami powiatu wrzeńskiego dotyczące posiadania elementów odblaskowych przez pieszych poruszających się po zmierzchu poza obszarem zabudowanym. Podczas imprezy plenerowej rozdawano elementy odblaskowe dla najmłodszych oraz kamizelki odblaskowe do osób dorosłych. Ilość osób uczestniczących w imprezie plenerowej: 700.

3. „Karta rowerowa”- to praktyczne zajęcia rowerowe zakończone egzaminem dla uczniów klas czwartych. Zajęcia obejmują ćwiczenia z zakresu znajomości przez uczniów zasad ruchu drogowego oraz sprawdzają praktyczną umiejętność jazdy na rowerze, w tym wykonywania obowiązkowych manewrów. Zajęcia praktyczne odbywają się na terenie Miasteczka Ruchu Drogowego we Wrześni. Strażnicy miejscy dysponują odpowiednim sprzętem do realizacji omawianych zajęć, tj. m.in. na wyposażeniu miasteczka znajdują się rowery, kaski oraz kamizelki odblaskowe. Każdy uczeń po ukończeniu praktycznych zajęć rowerowych otrzymuje element odblaskowy. Dodatkowo omawiany powyżej program realizowany jest w podobnej formule podczas Rajdu Pieszch SSP nr 2 we Wrześni (Święto Patrona Szkoły). Ilość uczniów uczestniczących w programie: 408.

4. „Bądź bezpieczny-bądź widoczny”- to praktyczne zajęcia z zakresu podstawowych zasad poruszania się po drodze skierowane do dzieci w wieku przedszkolnym i wczesnoszkolnym. Zajęcia prowadzone są w formie zabawy i ćwiczeń ruchowych na terenie przedszkola, szkoły oraz podczas spacerów. Na zakończenie praktycznych zajęć dzieci otrzymują nagrody w postaci elementów odblaskowych. Zajęcia prowadzone są także podczas ślubowania klas pierwszych. Dodatkowo omawiany powyżej program realizowany jest w podobnej formule podczas wizyt dzieci w Komendzie Straży Miejskiej we Wrześni. Ilość dzieci uczestniczących w programie: 363.

5. „Mikołajki” - to impreza plenerowa z okazji Mikołajek (6 grudzień), podczas której strażnicy miejscy zwracają uwagę na posiadanie elementów odblaskowych przez dzieci i młodzież. Podczas imprezy mikołajkowej rozdawane są elementy odblaskowe. Ilość dzieci uczestniczących w programie: 800 osób.

6. **Akcja sadzenia drzew**- dnia 20 września 2017 roku Gmina Września podpisała list o współpracy przy odbudowie zieleni miejskiej i nasadzeniach drzew. Władze Samorządowe, Fundacja Dzieci Wrzesińskich, a także LO im. Sienkiewicza są podmiotami zaangażowanymi w przywrócenie Wrześni, jej Zielonej Strony. Łącznie w 2018 roku udało się posadzić **1104** drzewa m. in. lipy, platany, klony, graby, buki i wiśnie ozdobne. Rośliny znalazły swoje miejsce na terenach Gminnych i ulicach miasta Września.

Podpisanie listu o współpracy przy odbudowie zieleni miejskiej i nasadzeniach drzew

Nasadzenia przy ul. Śmidowiczówny

Nasadzenia przy wrzesińskich TBS-ach

Nasadzenia nad Zalewem Wrzesińskim

4.24. Program ekologiczny „Z niebieskimi graj w zielone – EKO PATROL w służbie ochrony przyrody”

Program ekologiczny „Z niebieskimi graj w zielone – EKO PATROL w służbie ochrony przyrody” w swym założeniu opierał się na różnorodnych płaszczyznach, jednakże łączących się we wspólnym zamierzeniu dotyczącym szeroko pojętej ochrony przyrody i ekologii. Głównym celem projektu było podwyższenie poziomu świadomości i wiedzy na temat ochrony przyrody i ekologii na terenie miasta i gminy Września, kształtowanie postawy odpowiedzialności za obecny i przyszły stan środowiska, a także mądrego i umiejętnego współzycia człowieka z przyrodą. Ważne było także zmotywowanie społeczeństwa do poznania i docenienia najważniejszych wartości lokalnej przyrody. Projekt skierowany został do osób w różnych kategoriach wiekowych z terenu miejskiego, jak również wiejskiego.

1. Pierwsza płaszczyzna - W ramach projektu zagospodarowano teren zieleni przeznaczony do rewitalizacji mieszczący się w centrum miasta przy ul. Legii Wrzesińskiej. Na skwerze dokonano nasadzeń krzewów i roślin, które nie tylko będą zdobić teren zielony, ale również zatrzymywać pyły znajdujące się w powietrzu, działając jak samoodnawiający się biologiczny filtr czyszczony przez opady deszczu. Posadzona roślinność wpływać będzie również na klimat najbliższego otoczenia, wytwarzając swój niezastąpiony niczym mikroklimat podnoszący wilgotność powietrza, obniżający temperaturę czy po prostu dający cień.

2. Druga płaszczyzna - w zakresie programu edukacyjnego dla dzieci „Zielono Mi”, przekazana została wiedza na temat ochrony przyrody, ekologii oraz zanieczyszczeń powietrza. Wspólnie z dziećmi uczestniczącymi w zajęciach wybrano kilka kategorii śmieci oraz omówiono każdą z nich celem uświadomienia w jakim stopniu i czasie rozkładają się. W trakcie zajęć stworzone zostały również koszulki „Pokaż że jesteś eko” na których dzieci własnoręcznie namalowały drzewo oraz wymyśliły hasło promujące ekologiczny styl życia.

3. Trzecia płaszczyzna - w ramach całorocznej akcji „na straży zielonego czyli niebiescy tropiciele śmieci” skierowanej przeciwko powstawaniu dzikich wysypisk śmieci strażnicy miejscy kontrolowali tereny zagrożone w szczególności rejonów kompleksów leśnych oraz przydrożnych rowów. W wyniku nasilonych działań eko-patrolu udało się zlikwidować kilkadziesiąt dzikich wysypisk śmieci.

Dodatkowo strażnicy miejscy w ramach prowadzonej akcji walki ze smogiem, za pomocą wypożyczonego drona nawigacyjnego Phantom 4 oraz drona pomiarowego „Nosacz” dokonali kontroli 376 budynków mieszkalnych. Drona Nosacza dokonał pomiaru w strudze dymu dla obiektów wytypowanych podczas monitorowania przez drona nawigacyjnego. Sprzęt wyposażony w czujniki pomiarowe: PM1 PM 2.5, PM 10, etanol, amoniak, formaldehyd, chlorek wodoru podczas pomiaru uzyskał 47 wyników negatywnych oraz 2 pozytywne (dla którego wskazania czujnika wskazywały na możliwe spalanie substancji niedozwolonych – podwyższone wskazanie czujnika). W związku z tym z paleniska zostały pobrane próbki odpadów paleniskowych (popiół) w celu dalszego zbadania oraz potwierdzenia lub wykluczenia spalania substancji niedozwolonych.

Liczba uczestników projektu :

a) PROGRAMY EDUKACYJNE - „ZIELONO MI”

Uczniowie i nauczyciele szkół podstawowych z terenu Gminy Września.

Łączna liczba uczestników: 973 osoby.

b) PROJEKT ZIELENI MIEJSKIEJ - „FILTRUJEMY NA ZIELONO”

Z efektów projektu będą korzystać wszyscy mieszkańcy miasta i gminy Września - 44 760 osób (dane Urzędu Stanu Cywilnego we Wrześni).

c) „NA STRAŻY ZIELONEGO CZYLI NIEBIESCY TROPICIELE ŚMIECI”

Z efektów projektu będą korzystać wszyscy mieszkańcy miasta i gminy Września, których liczba wynosiła 44 760 osób (dane Urzędu Stanu Cywilnego we Wrześni).

Osiągniętym efektem projektu jest nauczanie podstaw ekologicznie zrównoważonego użytkowania środowiska i sposobów jego ochrony. Pobudzenie do twórczego, innowacyjnego działania, zmierzającego do oszczędnego korzystania z zasobów przyrody i maksymalnej ich ochrony. Zaszczepienie potrzeby przestrzegania norm i zakazów ekologicznych w postępowaniu jednostek, jak również całej społeczności lokalnej oraz potrzeby przeciwstawiania się zachowaniom zagrażającym środowisku. Wyształcenie nawyków wśród społeczności lokalnej kultury ekologicznej oraz poczucia moralnej i obywatelskiej odpowiedzialności za ochronę przyrody.

V. Realizacja uchwał Rady Miejskiej we Wrześni podjętych w roku 2018

NR UCHWAŁY	W SPRAWIE	DOTYCZY	REALIZACJA
XXX/406/2018 z 4 stycznia 2018 r.	Zmiany uchwały w sprawie uchwały budżetowej na rok 2018.	Upoważnienia Burmistrza do podpisywania umowy gwarancji na rzecz Autostrady Wlkp. S.A, która będzie ujęta w każdym następnym budżecie na 2019, 2020, w którym będzie funkcjonowała.	zrealizowana
XXXI/407/2018 z 8 lutego 2018 r.	Zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego w obrębie nieruchomości oznaczonej nr geodezyjnym 69/9, położonej w Obłaczkwie.	Przedmiotem zmiany planu miejscowego jest ustalenie przeznaczenia oraz zasad zagospodarowania terenów położonych w miejscowości Obłaczkowo. W zmianie planu wyznaczono tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, tereny zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej oraz tereny dróg publicznych klasy dojazdowej.	zrealizowana
XXXI/408/2018 z 8 lutego 2018 r.	Nadania nazwy „Zawodzie” ulicy położonej we Wrześni w rejonie ulic Kaliskiej i Opieszyn.	Nadaje się nazwę „Zawodzie” ulicy będącej drogą wewnętrzną położonej we Wrześni w rejonie ulic Kaliskiej i Opieszyn.	zrealizowana
XXXI/409/2018 z 8 lutego 2018 r.	Nadania nazw ulicom położonym we Wrześni w rejonie ulicy Wacława Sołtysiaka.	Nadaje się nazwy nowo powstałym ulicom w rejonie ulicy Wacława Sołtysiaka, zaznaczonym na załączniku mapowym kolorem czerwonym, stanowiącym integralną część niniejszej uchwały: 1) „Alfreda Romanowicza”, 2) „Tomasza Dziamy”, 3) „Wincentego Gawęckiego”	zrealizowana
XXXI/410/2018 z 8 lutego 2018 r.	Ustalenia kryteriów przyjmowania do publicznego przedszkola, oddziałów przedszkolnych w publicznych szkołach podstawowych prowadzonych przez Gminę Września.	Kryteria przyjmowania do publicznego przedszkola, oddziałów przedszkolnych w publicz. Szkołach Podstaw. prowadzonych przez Gminę Września.	zrealizowana
XXXI/411/2018 z 8 lutego 2018 r.	Określenia wysokości opłat za korzystanie z wychowania przedszkolnego uczniów objętych wychowaniem przedszkolnym do końca roku szkolnego w roku kalendarzowym, w którym kończą 6 lat, w prowadzonym przez Gminę Września przedszkolu publicznym.	Ustawa o finansowaniu zadań oświatowych wprowadziła obowiązek określenia wysokości opłat za korzystanie z wychowania przedszkolnego uczniów objętych wychowaniem przedszkolnym do końca roku szkolnego w roku kalendarzowym, w którym kończą 6 lat w prowadzonym przez Gminę Września przedszkolu publicznym.	zrealizowana
XXXI/412/2018 z 8 lutego 2018 r.	Określenia kryteriów obowiązujących w postępowaniu rekrutacyjnym do pierwszej klasy szkoły podstawowej, dla której organem prowadzącym jest Gmina Września.	Do klasy pierwszej publicznej szkoły podstawowej, której ustalono obwód, przyjmuje się na podstawie zgłoszenia rodziców dzieci zamieszkałych w tym obwodzie. Kandydaci zamieszkałi poza obwodem publicznej szkoły podstawowej mogą być przyjęci do klasy pierwszej po przeprowadzeniu postępowania rekrutacyjnego, jeżeli dana publiczna szkoła podstawowa nadal dysponuje wolnymi miejscami. W postępowaniu rekrutacyjnym są brane pod uwagę kryteria określone przez organ prowadzący, z uwzględnieniem zapewnienia jak najpełniejszej realizacji potrzeb dziecka i jego rodziny oraz lokalnych potrzeb społecznych. Kryterium, o którym mowa, organ prowadzący przyznaje określoną liczbę punktów oraz określa dokumenty niezbędne do ich potwierdzenia.	zrealizowana
XXXI/413/2018 z 8 lutego 2018 r.	Ustalenia trybu udzielania i rozliczania dotacji dla szkół niepublicznych oraz publicznych prowadzonych przez inny organ niż jednostka samorządu terytorialnego oraz trybu przeprowadzania kontroli prawidłowości pobrania i wykorzystania udzielonej dotacji.	Na podstawie art. 38 ustawy z dnia 27 października 2017 r o finansowaniu zadań oświatowych organ jednostki samorządu terytorialnego, w drodze uchwały, ustala tryb udzielania i rozliczania dotacji oraz tryb przeprowadzenia kontroli prawidłowości ich pobierania i wykorzystania, w tym zakres danych, które powinny być zawarte we wniosku o	Uchwała Nr 8/431/2018 z dnia 7.03.2018 r. RIO - stwierdza nieważność uchwały nr XXXI/413/2018 z 8 lutego 2018 r. w sprawie Ustalenia

		udzielenie dotacji i rozliczeniu jej wykorzystania, termin przekazania informacji o liczbie dzieci objętych wczesnym wspomaganem rozwoju, uczniów, wychowanków lub uczestników zajęć rewalidacyjno-wychowawczych oraz termin i sposób rozliczenia wykorzystania dotacji. Z powyższego wynika, iż przedstawiony projekt uchwały jest zasadny.	trybu udzielania i rozliczania dotacji dla szkół niepublicznych oraz publicznych prowadzonych przez inny organ niż jednostka samorządu terytorialnego oraz trybu przeprowadzania kontroli prawidłowości pobrania i wykorzystania udzielonej dotacji, w części obejmującej postanowienia: - w § 7 ust. Uchwały zdanie 2 w brzmieniu „W upoważnieniu wskazany jest w szczególności: kontrolowany podmiot, a także zakres kontroli i termin kontroli”, - w załączniku Nr 3 do uchwały w tabeli w poz. 13 wyrażenie w brzmieniu ”nie stanowiące wydatków inwestycyjnych” jako podjęte z naruszeniem przepisów wskazanych w uzasadnieniu do uchwały.
XXXI/414/2018 z 8 lutego 2018 r.	Nadania ulicy położonej w Gutowie Małym.	Nadaje się nazwę „Złota” gminnej drodze wewnętrznej położonej w Gutowie Małym.	zrealizowana
XXXI/415/2018 z 8 lutego 2018 r.	Zaliczenia drogi ul. Bronisławy Śmidowicz położonej w miejscowości Września do kategorii dróg gminnych znajdujących się na terenie Miasta i Gminy Września.	Zalicza się drogę - ul. Bronisławy Śmidowicz położoną w miejscowości Września do kategorii dróg gminnych znajdujących się na terenie Miasta i Gminy Września,	zrealizowana
XXXI/416/2018 z 8 lutego 2018 r.	Ustalenia przebiegu drogi gminnej ul. Bronisławy Śmidowicz położonej w miejscowości Września na terenie Miasta i Gminy Września.	Ustala się przebieg drogi gminnej ul. Bronisławy Śmidowicz w miejscowości Września na terenie Miasta i Gminy Września na działkach nr geod. 849/1, 849/6, 849/7, 850/4, 850/7, 850/9, 851/10, 850/15 oraz na części działki nr geod. 851/13.	zrealizowana
XXXI/417/2018 z 8 lutego 2018 r.	zaliczenia drogi w rejonie ul. Szosa Witkowska położonej na dz. nr geod. 850/3 i 850/6 w miejscowości Września do kategorii dróg gminnych znajdujących się na terenie Miasta i Gminy Września.	Zalicza się drogę w rejonie ul. Szosa Witkowska położoną na dz. nr geod. 850/3 i 850/6, w miejscowości Września do kategorii dróg gminnych znajdujących się na terenie Miasta i Gminy Września,	zrealizowana
XXXI/418/2018 z 8 lutego 2018 r.	Ustalenia przebiegu drogi gminnej w rejonie ul. Szosa Witkowska położonej na dz. nr geod. 850/3 i 850/6 w miejscowości Września na terenie Miasta i Gminy Września.	Ustala się przebieg drogi gminnej w rejonie ul. Szosa Witkowska w miejscowości Września na terenie Miasta i Gminy Września na działkach nr geod. 850/3 i 850/6.	zrealizowana
XXXI/419/2018 z 8 lutego 2018 r.	Zaliczenia drogi ul. Jana Donaja położonej w miejscowości Września do kategorii dróg gminnych znajdujących się na terenie Miasta i Gminy Września.	Zalicza się drogę - ul. Jana Donaja położoną w miejscowości Września do kategorii dróg gminnych znajdujących się na terenie Miasta i Gminy Września.	zrealizowana
XXXI/420/2018 z 8 lutego 2018 r.	Ustalenia przebiegu drogi gminnej ul. Jana Donaja położonej w miejscowości Września na terenie Miasta i Gminy Września.	Ustala się przebieg drogi gminnej ul. Jana Donaja w miejscowości Września na terenie Miasta i Gminy Września na działce nr geod. 822/1.	zrealizowana

XXXI/421/2018 z 8 lutego 2018 r.	Zaliczenia drogi ul. Księżycowej położonej w miejscowości Września do kategorii dróg gminnych znajdujących się na terenie Miasta i Gminy Września.	Zalicza się drogę - ul. Księżycowa położoną w miejscowości Września do kategorii dróg gminnych znajdujących się na terenie Miasta i Gminy Września.	zrealizowana
XXXI/422/2018 z 8 lutego 2018 r.	Ustalenia przebiegu drogi gminnej ul. Księżycowa położonej w miejscowości Września na terenie Miasta i Gminy Września.	Ustala się przebieg drogi gminnej ul. Księżycowej w miejscowości Września na terenie Miasta i Gminy Września na działce nr geod. 4459/82.	zrealizowana
XXXI/423/2018 z 8 lutego 2018 r.	Zaliczenia drogi ul. Gwiaździstej położonej w miejscowości Września do kategorii dróg gminnych znajdujących się na terenie Miasta i Gminy Września.	Zalicza się drogę - ul. Gwiaździsta położoną w miejscowości Września do kategorii dróg gminnych znajdujących się na terenie Miasta i Gminy Września.	zrealizowana
XXXI/424/2018 z 8 lutego 2018 r.	Ustalenia przebiegu drogi gminnej ul. Gwiaździstej położonej w miejscowości Września na terenie Miasta i Gminy Września.	Ustala się przebieg drogi gminnej ul. Gwiaździstej w miejscowości Września na terenie Miasta i Gminy Września na działkach nr geod. 355/48, 4459/79 oraz na części działki nr geod. 4459/80.	zrealizowana
XXXI/425/2018 z 8 lutego 2018 r.	Zaliczenia dróg ul. Kryształowa, Opalowa, Topazowa, Szmaragdowa, Bursztynowa, Perłowa, Diamentowa położonych w miejscowości Września do kategorii dróg gminnych znajdujących się na terenie Miasta i Gminy Września.	Zalicza się drogi - ul. Kryształowa, Opalowa, Topazowa, Szmaragdowa, Bursztynowa, Perłowa, Diamentowa położone w miejscowości Września do kategorii dróg gminnych znajdujących się na terenie Miasta i Gminy Września.	zrealizowana
XXXI/426/2018 z 8 lutego 2018 r.	Ustalenia przebiegu dróg ul. Kryształowa, Opalowa, Topazowa, Szmaragdowa, Bursztynowa, Perłowa, Diamentowa położonych w miejscowości Września na terenie Miasta i Gminy Września.	Ustala się przebieg dróg gminnych znajdujących się we Wrześni na terenie Miasta i Gminy Września: - ul. Kryształowa na działkach o nr geod. 867/63, 867/93, 871/40 oraz na części działki nr geod. 868, - ul. Opalowa na działce o nr geod. 867/94 oraz na części działek o nr geod. 867/68, 868, - ul. Szmaragdowa na działce o nr geod. 867/66, - ul. Bursztynowa na działce o nr geod. 867/65, - ul. Perłowa na działce o nr geod. 867/64, - ul. Diamentowa na działce o nr geod. 871/39, - ul. Topazowa na działce o nr geod. 867/67.	zrealizowana
XXXI/427/2018 z 8 lutego 2018 r.	Udzielenia pomocy finansowej Powiatowi Wrzesińskiemu w celu realizacji przedsięwzięcia pn. „Program usuwania wyrobów zawierających azbest z terenu powiatu wrzesińskiego w 2018 roku”.	Powiat Wrzesiński w 2018 realizować będzie „Program usuwania wyrobów zawierających azbest z terenu Powiatu Wrzesińskiego” obejmujący gminy znajdujące się na jego terenie, które potwierdzą wolę współdziałania w realizacji programu. Na finansowanie przedsięwzięć związanych z usuwaniem azbestu i wyrobów zawierających azbest Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Poznaniu w 2018 roku udziela dotacji zarówno gminom jak i powiatom w ramach współpracy pomiędzy jednostkami samorządowymi. W związku z powyższym Gmina Września, potwierdzając wolę współdziałania z Powiatem Wrzesińskim postanawia udzielić Powiatowi Wrzesińskiemu pomoc finansową w wysokości 10.000,00 zł.	zrealizowana
XXXI/428/2018 z 8 lutego 2018 r.	Programu opieki nad zwierzętami bezdomnymi oraz zapobiegania bezdomności zwierząt na terenie Miasta i Gminy Września w 2018 r.	W związku z nowelizacją ustawy o ochronie zwierząt, która weszła w życie 01.01.2012 r. zmieniony został art. 11a, który zobowiązuje Radę Gminy do określania w drodze uchwały, corocznie do dnia 31 marca, programu opieki nad zwierzętami bezdomnymi oraz zapobiegania bezdomności zwierząt. Uchwała w sprawie Programu jest kontynuacją uchwał z lat 2012, 2013, 2014, 2015, 2016, 2017.	zrealizowana
XXXI/429/2018 z 8 lutego 2018 r.	Wyborów sołtysa w sołectwie Otoczna.	Wybory uzupełniające sołtysa w sołectwie Otoczna zarządza się w związku ze złożoną rezygnacją dotychczasowego sołtysa p. Andrzeja Rzepki.	zrealizowana
XXXI/430/2018 z 8 lutego 2018 r.	Szczegółowych zasad ponoszenia odpłatności za pobyt w ośrodkach wsparcia dla osób bezdomnych z terenu Gminy Września.	Udzielanie schronienia osobom bezdomnym jest zadaniem własnym gminy o charakterze obowiązkowym. Stosownie do art. 48a ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej realizacja tego obowiązku następuje przez przyznanie tymczasowego miejsca w noclegowni	w trakcie realizacji

		albo schronisku dla osób bezdomnych. Zgodnie z obowiązującymi przepisami, opłatę za pobyt w ośrodkach wsparcia ustala podmiot kierujący w uzgodnieniu z osobą kierowaną, uwzględniając przyznany zakres usług. Osoby nie ponoszą opłat, jeżeli dochód osoby samotnie gospodarującej lub dochód na osobę w rodzinie nie przekracza kwoty kryterium dochodowego. Norma zawarta w art.97 ust.5 ustawy o pomocy społecznej stanowi, że rada gminy w drodze uchwały ustala w zakresie zadań własnych szczegółowe zasady ponoszenia odpłatności za pobyt w ośrodkach wsparcia i mieszkaniach chronionych.	
XXXI/431/2018 z 8 lutego 2018 r.	Uchwalania rocznego planu potrzeb w zakresie wykonywania prac społecznie użytecznych na rok 2018.	Rodzaje prac społecznie użytecznych: Prace porządkowe, pielęgnacja trawników, pomoc w pracach gospodarskich (pomoc kuchenne) w gminnych placówkach oświatowych, pomoc przy organizacji imprez, pomoc w pracach malarskich i murarskich, proste prace administracyjno – biurowe.	zrealizowana
XXXI/432/2018 z 8 lutego 2018 r.	Zmiany Uchwały Nr XXX/401/2010 Rady Miejskiej we Wrześni z dnia 29 marca 2010r. w sprawie: ustalenia we Wrześni strefy płatnego parkowania, wysokości stawek opłat za parkowanie pojazdów samochodowych na drogach publicznych w strefie płatnego parkowania, wysokości opłat dodatkowych oraz sposobu ich pobierania zmienionej Uchwałą nr XVI/211/2012 z dnia 13 listopada 2012r. (Dziennik Urzędowy Województwa Wielkopolskiego z 2012 r. poz.5899).	Zmiana uchwały podyktowana jest ustawą o drogach publicznych z dnia 21.03.1985 r. (tekst jednolity z 2017 r. poz. 2222) oraz interpretacją przepisów zgodnie z którą w Uchwale dotyczącej strefy płatnego parkowania należy określić jednoznacznie, że opłaty za postój w strefach płatnego parkowania można pobierać tylko w miejscach do tego wyznaczonych.	zrealizowana
XXXI/433/2018 z 8 lutego 2018 r.	Zmiany uchwały w sprawie Wieloletniej Prognozy Finansowej Miasta i Gminy Września na lata 2018-2023.		zrealizowana
XXXI/434/2018 z 8 lutego 2018 r.	Zmiany uchwały w sprawie uchwały budżetowej na rok 2018.		zrealizowana
XXXII/435/2018 z 23 marca 2018 r.	Aktualizacji „Lokalnego Programu Rewitalizacji dla Miasta i Gminy Września na lata 2017-2023”.	Aktualizacja Lokalnego Programu Rewitalizacji dla Miasta i Gminy Września na lata 2017 – 2023 podyktowana jest zamiarem aplikowania Gminy Września o bezzwrotne środki w ramach Wielkopolskiego Regionalnego Programu Operacyjnego na lata 2014 – 2020, na realizację projektu pn.: „Rewitalizacja miasta Września w celu poprawy aktywności seniorów”.	w trakcie realizacji
XXXIII/436/2018 z 28 marca 2018 r.	Udzielenia dotacji w 2018 r. na prace konserwatorskie, restauratorskie lub roboty budowlane przy zabytku wpisanym do rejestru zabytków na terenie gminy Września.	Rada Miejska we Wrześni udziela dotacji z budżetu gminy na prace konserwatorskie, restauratorskie i roboty budowlane wykonywane w celu ochrony zabytków położonych na terenie gminy Września na wniosek składany przez właściciela lub posiadacza zabytku.	zrealizowana
XXXIII/437/2018 z 28 marca 2018 r.	Zmiany Uchwały Nr XXVI/366/2017 Rady Miejskiej we Wrześni z dnia 27 września 2017 roku w sprawie zarządzenia poboru podatku rolnego, podatku leśnego i podatku od nieruchomości na terenie wsi w drodze inkasa, wyznaczenia inkasentów oraz określenia wysokości wynagrodzenia za inkaso (Dz.Urz.Woj.Wielk. 2017.6364).	W dniu 21 lutego 2018 roku dokonano wyboru nowego sołtysa dla sołectwa - Otoczna, Broniszewo – Pana Siepielskiego Sławomira. Z uwagi na powyższe zaszła konieczność zmiany Uchwały Nr XXVI/366/2017 Rady Miejskiej we Wrześni z dnia 27 września 2017 roku w sprawie zarządzenia poboru podatku rolnego, podatku leśnego i podatku od nieruchomości na terenie wsi w drodze inkasa.	zrealizowana
XXXIII/438/2018 z 28 marca 2018 r.	Wyrażenia zgody na zawarcie porozumienia dotyczącego założenia i prowadzenia przez Powiat Wrzesiński Szkoły Podstawowej dla Dorosłych w Zespole Szkół Zawodowych nr 2 we Wrześni.	Na podstawie art. 8 ust. 17 ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. Prawo oświatowe (Dz. U. z 2017 r. poz. 59, poz.949,poz.2203) jednostki samorządu terytorialnego mogą zakładać i prowadzić szkoły i placówki, których prowadzenie nie należy do ich zadań własnych, po zawarciu porozumienia z jednostką samorządu terytorialnego, dla którego prowadzenie danego typu szkoły lub placówki jest zadaniem własnym.	zrealizowana
XXXIII/439/2018	Nadania nazwy ulicy położonej w Kaczanowie.	Właściciele drogi (działka 402/11) położonej	zrealizowana

z 28 marca 2018 r.		we wsi Kaczanowo, w związku z rozpoczętymi inwestycjami budowlanymi zwracają się pismem z 23 lutego 2018 r. o nadanie nazwy „ul. Malownicza” drodze wewnętrznej w rejonie ul. Kaliskiej. Zatem z uwagi na potrzeby ewidencji i zgodnie z oczekiwaniami właścicieli nieruchomości położonych przy tej ulicy podjęcie uchwały jest uzasadnione.	
XXXIII/440/2018 z 28 marca 2018 r.	Zmiany załącznika nr 1 do uchwały nr XXIX/397/2017 Rady Miejskiej z dnia 21 grudnia 2017 r. w sprawie określenia przystanków komunikacyjnych, których właścicielem lub zarządzającym jest Gmina Września oraz warunków i zasad korzystania z przedmiotowych przystanków przez operatorów i przewoźników.	Określenie wykazu przystanków komunikacyjnych, których właścicielem lub zarządzającym jest Gmina Września oraz warunków i zasad korzystania z przedmiotowych przystanków przez operatorów i przewoźników jest uzasadnione i konieczne w związku z art. 15 ust. 2 ustawy z dnia 16 grudnia 2010 r. o publicznym transporcie zbiorowym (Dz. U. z 2017 r. poz. 2136 z późn. zm.)	zrealizowana
XXXIII/441/2018 z 28 marca 2018 r.	Wyrażenia zgody na wyodrębnienie w budżecie Miasta i Gminy Września środków stanowiących fundusz sołecki.	Zgodnie z ustawą z dnia 21 lutego 2014 r. o funduszu sołeckim Rada Miejska do dnia 31 marca danego roku podejmuje uchwałę, w której wyraża zgodę albo nie wyraża zgody na wyodrębnienie funduszu sołeckiego w kolejnym roku budżetowym. Podjęcie takiej uchwały było dotychczas poprzedzone zebraniem opinii m. in. sołtysów, na których przepisy ustawy o funduszu sołeckim nakładają szereg nowych obowiązków.	RIO z dnia 24 kwietnia 2018 r. - stwierdzenie nieważności uchwały Nr XXXIII/441/2018 Rady Miejskiej we Wrześni z dnia 28 marca 2018 r. w sprawie wyrażenia zgody na wyodrębnienie w budżecie Miasta i Gminy Września środków stanowiących fundusz sołecki, w części obejmującej wyrażenie „w roku budżetowym 2019”, zawarte w § 1 uchwały, z powodu sprzeczności z przepisami art. 2 ust. 3 ustawy z dnia 21 lutego 2014 r. o funduszu sołeckim (Dz. U. z 2014 r. poz. 301, z późn. zm.)
XXXIII/442/2018 z 28 marca 2018 r.	Zmiany Statutu Wrzesińskich Obiektów Sportowo - Rekreacyjnych we Wrześni.	Zgodnie z § 4 pkt 6 Statutu jednym z obiektów wchodzących w skład Wrzesińskich Obiektów Sportowo – Rekreacyjnych we Wrześni jest boisko piłkarskie we Wrześni przy ulicy Suwalskiej. Z uwagi na zmianę przeznaczenie tego terenu nastąpiła konieczność zmiany Statutu. W tej sytuacji niezbędne jest dokonanie uchylecia treści §4 pkt 6 Statutu WOS-R.	zrealizowana
XXXIII/443/2018 z 28 marca 2018 r.	Podziału Miasta i Gminy Września na okręgi wyborcze, określenia ich granic i numerów oraz ustalenia liczby radnych wybieranych w okręgach wyborczych.	W związku z wejściem w życie ustawy z dnia 11 stycznia 2018 r. o zmianie niektórych ustaw w celu zwiększenia udziału obywateli w procesie wybierania, funkcjonowania i kontrolowania niektórych organów publicznych podjęcie niniejszej uchwały jest uzasadnione.	zrealizowana
XXXIII/444/2018 z 28 marca 2018 r.	Udzielenia pomocy finansowej Powiatowi Wrzesińskiemu w celu realizacji zadania pn. „Przebudowa drogi powiatowej nr 2162P na odcinku Gutowo Małe – Grzybowo - budowa ciągu pieszo-rowerowego”.	Udziela się pomocy finansowej Powiatowi Wrzesińskiemu na realizację zadania pn. „Przebudowa drogi powiatowej nr 2162P na odcinku Gutowo Małe – Grzybowo – budowa ciągu pieszo – rowerowego” w wysokości 230.000,00 zł.	zrealizowana
XXXIII/445/2018 z 28 marca 2018 r.	Zmiany uchwały w sprawie Wieloletniej Prognozy Finansowej Miasta i Gminy Września na lata 2018-		zrealizowana

	2023.		
XXXIII/446/2018 z 28 marca 2018 r.	Zmiany uchwały w sprawie uchwały budżetowej na rok 2018.		zrealizowana
XXXIV/447/2018 z 27 kwietnia 2018 r.	Utworzenia stałych obwodów głosowania oraz ustalenia ich numerów i granic oraz wyznaczenia siedzib obwodowych komisji wyborczych na terenie Miasta i Gminy Września.	Na terenie Miasta i Gminy Września tworzy się 28 stałych obwodów głosowania, dla których ustala się numery i granice oraz wyznacza się siedziby obwodowych komisji wyborczych	zrealizowana
XXXIV/448/2018 z 27 kwietnia 2018 r.	Zaliczenia dróg w rejonie ul. Józefa Piłsudskiego oraz ul. Romana Dmowskiego do kategorii dróg gminnych znajdujących się na terenie Miasta i Gminy Września.	Nadanie kategorii drogom gminnym jest niezbędnym wymogiem formalnym, aby przedmiotowe drogi miały status drogi publicznej. Nadanie kategorii następuje w drodze uchwały Rady Miejskiej po zasięgnięciu opinii Zarządu Powiatu Wrzesińskiego. Uchwała Zarządu Powiatu Wrzesińskiego zawierająca przedmiotową opinię stanowi załącznik do uzasadnienia.	zrealizowana
XXXIV/449/2018 z 27 kwietnia 2018 r.	Ustalenia przebiegu dróg gminnych w rejonie ul. Romana Dmowskiego na dz. nr geod. 931/51, 931/57, 931/59, 931/61, 931/79, 931/81, 931/89, 968/10, 968/14, 968/16, 968/18, 969/6, 4475/1, 4478/1, 4478/2, 4482/1 oraz ul. Józefa Piłsudskiego na dz. nr geod. 930/1, 931/56, 931/63, 931/83, 931/85, 931/86, 931/87, 931/88, 936/5, 937/5, 937/6, 949/15, 949/26, 4478/3 położonych w miejscowości Września na terenie Miasta i Gminy Września.	Drogi zaliczone do kategorii dróg publicznych powinny mieć ustalony przebieg zgodnie z art. 7 ust. 3 ustawy z dnia 21 marca 1985 r. o drogach publicznych (tekst jednolity Dz. U. z 2017 r. poz. 2222 z późn. zm.).	zrealizowana
XXXIV/450/2018 z 27 kwietnia 2018 r.	Zaliczenia drogi położonej w miejscowości Białeżyce do kategorii dróg gminnych znajdujących się na terenie Miasta i Gminy Września.	Nadanie kategorii drogi gminnej jest niezbędnym wymogiem formalnym, aby przedmiotowa droga miała status drogi publicznej. Nadanie kategorii następuje w drodze uchwały Rady Miejskiej po zasięgnięciu opinii Zarządu Powiatu Wrzesińskiego. Uchwała Zarządu Powiatu Wrzesińskiego zawierająca przedmiotową opinię stanowi załącznik do uzasadnienia.	zrealizowana
XXXIV/451/2018 z 27 kwietnia 2018 r.	Ustalenia przebiegu drogi gminnej położonej w miejscowości Białeżyce na terenie Miasta i Gminy Września.	Droga zaliczona do kategorii dróg publicznych powinna mieć ustalony przebieg zgodnie z art. 7 ust. 3 ustawy z dnia 21 marca 1985r. o drogach publicznych (tekst jednolity Dz. U. z 2017 r. poz. 2222 z późn. zm.).	zrealizowana
XXXIV/452/2018 z 27 kwietnia 2018 r.	Zmiany uchwały w sprawie Wieloletniej Prognozy Finansowej Miasta i Gminy Września na lata 2018-2023.		zrealizowana
XXXV/453/2018 z 23 maja 2018r.	Udzielenia dotacji w 2018 r. na prace konserwatorskie, restauratorskie lub roboty budowlane przy zabytku wpisanym do rejestru zabytków na terenie gminy Września.	Zgodnie z § 1 ust. 2 uchwały Nr XXII/293/2017 Rady Miejskiej we Wrześni z dnia 23 lutego 2017 r. w sprawie zasad udzielania dotacji na prace konserwatorskie, restauratorskie i roboty budowlane przy zabytku wpisanym do rejestru zabytków, Rada Miejska we Wrześni udziela dotacji z budżetu gminy na prace konserwatorskie, restauratorskie i roboty budowlane wykonywane w celu ochrony zabytków położonych na terenie gminy Września na wniosek składany przez właściciela lub posiadacza zabytku.	zrealizowana
XXXV/454/2018 z 23 maja 2018 r.	Szczegółowego sposobu i zakresu świadczenia usług w zakresie odbierania odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości i zagospodarowania tych odpadów, w zamian za uiszczoną przez właściciela nieruchomości opłatę za gospodarowanie odpadami komunalnymi.	Zgodnie z treścią art. 6r ust. 3 ustawy z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (tekst jednolity Dz. U. z 2017 r., poz. 1289 ze zm.) Rada Miejska określa, w drodze uchwały stanowiącej akt prawa miejscowego, szczegółowy sposób i zakres świadczenia usług w zakresie odbierania odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości i zagospodarowania tych odpadów, w zamian za uiszczoną przez właściciela nieruchomości opłatę za gospodarowanie odpadami komunalnymi, w szczególności częstotliwość odbierania odpadów komunalnych od właściciela nieruchomości i sposób świadczenia usług	zrealizowana

		przez punkty selektywnego zbierania odpadów komunalnych. W dniu 1 lipca 2017 r. weszły w życie zapisy Rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 29 grudnia 2016 r. w sprawie szczegółowego sposobu selektywnego zbierania wybranych frakcji odpadów	
XXXV/455/2018 z 23 maja 2018 r.	Uchwalenia regulaminu utrzymania czystości i porządku na terenie Miasta i Gminy Września.	Regulamin utrzymania czystości i porządku w gminach stanowi wykonanie ustawowego upoważnienia, wynikającego z art. 4 ustawy z dnia 13 września 1996 roku o utrzymaniu czystości i porządku w gminach	w trakcie realizacji
XXXV/456/2018 z 23 maja 2018 r.	Przeznaczenia środków finansowych pochodzących z umorzenia części pożyczki z Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Poznaniu.		zrealizowana
XXXV/457/2018 z 23 maja 2018 r.	Zmiany Uchwały Nr XXXIII/443/2018 Rady Miejskiej we Wrześni z dnia 28 marca 2018 roku w sprawie podziału Miasta i Gminy Września na okręgi wyborcze, określenia ich granic i numerów oraz ustalenia liczby radnych wybieranych w okręgach wyborczych. (Dz.Urz. Woj. Wlkp. z 2018, poz. 3132).		zrealizowana
XXXVI/458/2018 z 21 czerwca 2018 r.	Zatwierdzenia sprawozdania finansowego wraz ze sprawozdaniem z wykonania budżetu Miasta i Gminy Września za 2017 rok.	Zgodnie z art. 270 ust. 4 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (tekst jednolity Dz. U. z 2017 r. poz. 2077, z 2018 r. poz. 62), Rada Miejska zobowiązana jest do zatwierdzenia sprawozdania finansowego w formie uchwały.	zrealizowana
XXXVI/459/2018 z 21 czerwca 2018 r.	Udzielenia Burmistrzowi Miasta i Gminy Września absolutorium z tytułu wykonania budżetu za 2017 rok.	W dniu 14 maja 2018 r. wpłynęły do Biura Rady uchwała i opinia Komisji Rewizyjnej w sprawie wykonania budżetu Miasta i Gminy Września za rok 2017. W związku z powyższym przedkładał Radzie Miejskiej projekt uchwały w przedmiotowej sprawie.	zrealizowana
XXXVI/460/2018 z 21 czerwca 2018 r.	Wyrażenie zgody na zbycie nieruchomości położonych we Wrześni w rejonie ulicy Cyrkoniowej.	Objęte uchwałą działki stanowią własność komunalną. Zgodnie z miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego przeznaczone są pod tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej. Z uwagi na zainteresowanie potencjalnych nabywców przedmiotowymi nieruchomościami udostępnienie ich do zbycia w przetargu jest uzasadnione.	w trakcie realizacji
XXXVI/461/2018 z 21 czerwca 2018 r.	Uchylenia uchwały nr XXVI/363/2017 Rady Miejskiej we Wrześni z dnia 27 września 2017 r. o przystąpieniu do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego we Wrześni w rejonie ulicy Kolejowej.	Uchyła się w całości uchwałę nr XXVI/363/2017 z dnia 27 września 2017 r. Rady Miejskiej we Wrześni w sprawie przystąpienia do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego we Wrześni w rejonie ulicy Kolejowej.	zrealizowana
XXXVI/462/2018 z 21 czerwca 2018 r.	Ustalenia maksymalnej liczby zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych oraz zasad usytuowania miejsc sprzedaży napojów alkoholowych na terenie Miasta i Gminy Września.	W związku ze zmianą art. 12 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz.U. z 2016 r. poz. 487 z późn. zm.) Rada Miejska ma obowiązek ustalić w drodze uchwały, dla terenu miasta i gminy maksymalną liczbę zezwoleń na sprzedaż i podawanie napojów alkoholowych.	w trakcie realizacji
XXXVI/463/2018 z 21 czerwca 2018 r.	Zmiany nazwy ulicy położonej w miejscowości Kaczanowo.	Zmienia się nazwę ulicy położonej w Kaczanowie, będącej drogą gminną z ulicy „Szkolnej” na „Św. Marcina”.	zrealizowana
XXXVI/464/2018 z 21 czerwca 2018 r.	Nadanie nazwy rondu w ciągu drogi gminnej Chocicza Mała – Grzymysławice.	Nadaje się nazwę „Solidarności” rondu w ciągu drogi gminnej Chocicza Mała – Grzymysławice w Chociczy Małej.	zrealizowana
XXXVI/465/2018 z 21 czerwca 2018 r.	Wyborów Sołtysa i Rady Sołeckiej w sołectwie Kleparz.	Wybory uzupełniające Sołtysa i Rady Sołeckiej w sołectwie Kleparz zarządza się w związku ze złożoną rezygnacją dotychczasowego sołtysa p. Władysława Kosmali i pozostałych członków	zrealizowana

		Rady Soleskiej.	
XXXVI/466/2018 z 21 czerwca 2018 r.	Przyjęcia Regulaminu korzystania z wybiegu dla psów zlokalizowanego na terenie Miasta i Gminy Września.	W związku z planowanym uruchomieniem wybiegu dla psów konieczne jest określenie w formie regulaminu szczegółowych zasad korzystania z takiego obiektu, w tym w szczególności kwestii związanych z bezpieczeństwem oraz utrzymaniem porządku. W związku z powyższym podjęcie uchwały w przedmiotowej sprawie jest w pełni uzasadnione.	zrealizowana
XXXVI/467/2018 z 21 czerwca 2018 r.	Zmiany Uchwały Nr XXX/401/2010 Rady Miejskiej we Wrześni z dnia 29 marca 2010 r. w sprawie: ustalenia we Wrześni strefy płatnego parkowania, wysokości stawek opłat za parkowanie pojazdów samochodowych na drogach publicznych w strefie płatnego parkowania, wysokości opłat dodatkowych oraz sposobu ich pobierania (Dz. U. Woj. Wlkp. Nr 121 poz. 2293, Dz. U. Woj. Wlkp. z 2012 r. poz. 5899, Dz. U. Woj. Wlkp. z 2018 r. poz. 1557).	Strefę Płatnego Parkowania ustaliła Rada Miejska we Wrześni w oparciu o przepisy art. 13 ust. 1 pkt 1 Ustawy o drogach publicznych z dnia 21 marca 1985 r. na obszarze charakteryzującym się deficytem miejsc postojowych co uzasadniały potrzeby organizacji ruchu w celu zwiększenia rotacji parkujących pojazdów samochodowych. W oparciu o dotychczasowe doświadczenia działania strefy oraz po przeprowadzeniu badań zajętości miejsc parkingowych, wniesiono o zmianę godzin funkcjonowania strefy w godz. 10:00-17:00. Badania potwierdziły, że w godz. 17:00-18:00 ponad 40% miejsc parkingowych jest niewykorzystana, zatem nieaktualny staje się powód dla którego strefa była ustalona w tych godzinach.	w trakcie realizacji
XXXVI/468/2018 z 21 czerwca 2018 r.	Nadania nazwy ogrodowi Kurkowego Bractwa Strzeleckiego we Wrześni nazwy „Park im. Kurkowego Bractwa Strzeleckiego we Wrześni”.	Nadaje się nazwę „Park im. Kurkowego Bractwa Strzeleckiego we Wrześni” - ogrodowi Kurkowego Bractwa Strzeleckiego we Wrześni położonemu przy ul. Ogrodowej i ul. Słowackiego, w części położonej na działce nr 1305/2.	zrealizowana
XXXVI/469/2018 z 21 czerwca 2018 r.	Zaciągnięcia pożyczki z Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Poznaniu z przeznaczeniem na realizację przedsięwzięcia pn. „Przyrodnicza rewaloryzacja parku wpisanego do rejestru zabytków w Gutowie Małym”.		Uchwała została uchylona Uchwałą Nr XXXVII/486/2018 Rady Miejskiej we Wrześni z dnia 20 lipca 2019 r.
XXXVI/470/2018 z 21 czerwca 2018 r.	Zaciągnięcia pożyczki z Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Poznaniu z przeznaczeniem na realizację przedsięwzięcia pn. „Przyrodnicza rewaloryzacja Parku im. Dzieci Wrzesińskich we Wrześni wpisanego do rejestru zabytków”.		Uchwała została uchylona Uchwałą Nr XXXVII/487/2018 Rady Miejskiej we Wrześni z dnia 20 lipca 2019 r.
XXXVI/471/2018 z 21 czerwca 2018 r.	Zmiany uchwały w sprawie Wieloletniej Prognozy Finansowej Miasta i Gminy Września na lata 2018-2023;		w trakcie realizacji
XXXVI/472/2018 z 21 czerwca 2018 r.	Zmiany uchwały w sprawie uchwały budżetowej na rok 2018.		zrealizowana
XXXVI/473/2018 z 21 czerwca 2018 r.	Ustalenia wynagrodzenia Burmistrza Miasta i Gminy Września.	W związku ze zmianą Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 15.05.2018 r. w sprawie wynagrodzenia pracowników samorządowych – wprowadzającego obniżkę wynagrodzenia dla wójtów, burmistrzów i prezydentów miast, zaistniała konieczność podjęcia uchwały przez Radę Miejską we Wrześni dostosowującej wynagrodzenie Burmistrza Miasta i Gminy Września do nowych regulacji prawnych.	w trakcie realizacji
XXXVI/474/2018 z 21 czerwca 2018 r.	Wyrażenia opinii do projektu uchwały Rady Powiatu w sprawie podziału Powiatu Wrzesińskiego na okręgi wyborcze oraz ustalenia granic, numerów oraz liczby radnych wybieranych w każdym okręgu.	W dniu 13 czerwca 2018 roku do Biura rady Miejskiej we Wrześni wpłynęło pismo Starosty Wrzesińskiego o zaopiniowanie projektu uchwały Rady Powiatu Wrzesińskiego przez Radę Miejską we Wrześni w sprawie podziału Powiatu	zrealizowana

		Wrzesińskiego na okręgi wyborcze oraz ustalenia granic, numerów oraz liczby radnych wybieranych w każdym okręgu. Zgodnie z art. 454 § 6 k. w. Rada Gminy opiniuje projekt uchwały w sprawie podziału na okręgi wyborcze w sytuacji, gdy następuje łączenie dwóch lub więcej gmin w celu utworzenia okręgu wyborczego. W związku z tym podjęcie niniejszej uchwały jest konieczne.	
XXXVII/475/2018 z 20 lipca 2018 r.	Określenia zasad udzielania dotacji celowej z budżetu Gminy Września na zadania służące tworzeniu warunków dla rozwoju rodzinnych ogrodów działkowych, sposobu jej rozliczania oraz kontroli wykorzystania dotacji.	Określa się tryb postępowania o udzielenie dotacji celowej z budżetu Gminy Września służącej rozwojowi rodzinnych ogrodów działkowych na terenie Gminy Września, sposób rozliczania oraz sposób kontroli wykorzystania dotacji celowej	w trakcie realizacji
XXXVII/476/2018 z 20 lipca 2018 r.	Przystąpienia do sporządzenia zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego terenów zabudowy mieszkaniowo-usługowej i usług handlu w obrębie ulic Daszyńskiego, Kolejowej i Miłosławskiej we Wrześni.	Teren objęty niniejszą uchwałą obejmuje działki o łącznej powierzchni ok. 0,62 ha. Obecnie obowiązujący miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego przewiduje w tym miejscu realizację inwestycji związanych z dworcem autobusowym i infrastrukturą drogową. Z uwagi na fakt podjęcia decyzji przez PKS Gniezno o przeniesieniu dworca autobusowego w miejsce obecnego dworca PKP zasadnym jest zmiana przeznaczenia tego terenu. Teren stanowi własność prywatną, a jego właściciel jest zainteresowany wykorzystaniem tego terenu na cele usługowo-handlowe.	w trakcie realizacji
XXXVII/477/2018 z 20 lipca 2018 r.	Programu współpracy Gminy Września z organizacjami pozarządowymi oraz z podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego na rok 2019.	Ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (tekst jednolity Dz. U. z 2018 r. poz. 450 i 650) nakłada na organy administracji publicznej obowiązek realizacji zadań ze sfery publicznej we współpracy z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego, o których mowa w art. 3 ust. 3 cytowanej ustawy.	w trakcie realizacji
XXXVII/478/2018 z 20 lipca 2018 r.	Ustalenia obowiązkowego wymiaru zajęć niektórych nauczycieli zatrudnionych w szkołach i przedszkolach prowadzonych przez Gminę Września.	Organ prowadzący zobowiązany jest również do ustalenia obowiązkowego wymiaru godzin i zasad ich rozliczania nauczycielom, nie wymienionym w art. 42 ust. 3 ustawy Karta Nauczyciela. Załączony projekt regulaminu został pozytywnie zaopiniowany przez Oddział Zarządu ZNP we Wrześni oraz przez NSZZ „Solidarność” Międzyzakładową Komisję Pracowników Oświaty Powiatu Wrzesińskiego. Zważywszy na powyższe, wywołanie niniejszej uchwały stało się zasadne.	Rozstrzygnięcie Nadzorcze - orzeka nieważność § 2 ust. 2 w zakresie wyrazów „z tym że obowiązuje od pierwszego dnia miesiąca następującego po miesiącu, w którym zlecono nauczycielowi zastępstwo” oraz § 4 pkt 5 tabeli w treści uchwały Nr XXXVII/478/2018 rady Miejskiej we Wrześni z dnia 20 lipca 2018 r. w sprawie ustalenia obowiązkowego wymiaru zajęć niektórych nauczycieli zatrudnionych w szkołach i przedszkolach prowadzonych przez Gminę Września – ze względu na istotne naruszenie prawa.
XXXVII/479/2018	Zaliczenia dróg ul. Jana III Sobieskiego oraz ul. Kazimierza Wielkiego położonych	Nadanie kategorii drogom gminnym jest niezbędnym wymogiem formalnym,	zrealizowana

z 20 lipca 2018 r.	w miejscowości Września do kategorii dróg gminnych znajdujących się na terenie Miasta i Gminy Września.	aby przedmiotowe drogi miały status dróg publicznych. Nadanie kategorii następuje w drodze uchwały Rady Miejskiej po zaciągnięciu opinii Zarządu Powiatu Wrzesińskiego. Uchwała Zarządu Powiatu Wrzesińskiego zawierająca przedmiotową opinię stanowi załącznik do uzasadnienia.	
XXXVII/480/2018 z 20 lipca 2018 r.	Ustalenia przebiegu dróg gminnych ul. Jana III Sobieskiego na dz. nr geod. 246/6, 247/2, 248/4, 249/2, 250/6, 250/9, 251/4 oraz ul. Kazimierza Wielkiego na dz. nr geod. 260/7, 263/6, 264/3, 265/2, 266/3, 267/6, 267/10, 268/6 położonych w miejscowości Września na terenie Miasta i Gminy Września.	Droga zaliczona do kategorii dróg publicznych powinna mieć ustalony przebieg zgodnie z art. 7 ust. 3 ustawy z dnia 21 marca 1985r. o drogach publicznych (tekst jednolity Dz. U. z 2017 r. poz. 2222 z późn. zm.).	zrealizowana
XXXVII/481/2018 z 20 lipca 2018 r.	Ustalenia przebiegu dróg gminnych ul. Michała Strzykały na dz. nr geod. 828/5, 851/12, 851/13, 853/10, 854/11, 4442/40 i na części dz. nr geod. 855/40 oraz ul. Wacława Soltysiaka na dz. nr geod. 855/29, 855/38 i na części dz. nr geod. 855/23, 855/30, 855/34, 855/40 położonych w miejscowości Września na terenie Miasta i Gminy Września.	Droga zaliczona do kategorii dróg publicznych powinna mieć ustalony przebieg zgodnie z art. 7 ust. 3 ustawy z dnia 21 marca 1985r. o drogach publicznych (tekst jednolity Dz. U. z 2017 r. poz. 2222 z późn. zm.).	zrealizowana
XXXVII/482/2018 z 20 lipca 2018 r.	Przekazania do zaopiniowania Dyrektorowi Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie w Poznaniu regulaminu dostarczania wody i odprowadzania ścieków.	Zgodnie z art. 8 ust. 2 ustawy z dnia 27 października 2017 r. o zmianie ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2017 r. poz. 2180) Rada Gminy zobowiązana jest do przekazania projektu regulaminu dostarczania wody i odprowadzania ścieków celem zaopiniowania organowi regulacyjnemu – właściwemu Dyrektorowi Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie, w terminie 2 miesięcy od przedłożenia projektu przez przedsiębiorstwo. Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o. przedłożyło Radzie Miejskiej we Wrześni projekt regulaminu dostarczania wody i odprowadzania ścieków w dniu 12 czerwca 2018 r.	zrealizowana
XXXVII/483/2018 z 20 lipca 2018 r.	Emisji obligacji komunalnych Miasta i Gminy Września oraz zasad ich zbywania, nabywania i wykupu.		RIO dnia 22 sierpnia 2018 r. - stwierdza nieważność uchwały Nr XXXVII/483/2018 Rady Miejskiej we Wrześni z dnia 20 lipca 2018 r. z powodu jej sprzeczności z przepisami prawa wskazanymi w uzasadnieniu do niniejszej uchwały.
XXXVII/484/2018 z 20 lipca 2018 r.	Zaciągnięcia pożyczki z Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Poznaniu z przeznaczeniem na realizację przedsięwzięcia pn. „Budowa kanalizacji deszczowej dla ulicy Sokolowskiej i ulicy Łokietka we Wrześni.		zrealizowana
XXXVII/485/2018 z 20 lipca 2018 r.	Przyjęcia zasad udzielania z budżetu Miasta i Gminy Września dotacji celowej w zakresie ochrony środowiska przeznaczonej na dofinansowanie zmiany systemu ogrzewania na proekologiczne.	Zasady udzielania dotacji celowej w zakresie ochrony środowiska przeznaczonej na dofinansowanie kosztów inwestycji polegających na zmianie systemu ogrzewania na proekologiczne, obejmujące w szczególności kryteria wyboru inwestycji do dofinansowania, tryb postępowania.	w trakcie realizacji
XXXVII/486/2018 z 20 lipca 2018 r.	Uchylenia uchwały Nr XXXVI/469/2018 Rady Miejskiej we Wrześni z dnia 21 czerwca 2018 roku w sprawie zaciągnięcia pożyczki z Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki		zrealizowana

	Wodnej w Poznaniu z przeznaczeniem na realizację przedsięwzięcia pn. „Przyrodnicza rewaloryzacja parku wpisanego do rejestru zabytków w Gutowie Małym”.		
XXXVII/487/2018 z 20 lipca 2018 r.	Uchylenia uchwały Nr XXXVI/470/2018 Rady Miejskiej we Wrześni z dnia 21 czerwca 2018 roku w sprawie zaciągnięcia pożyczki z Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Poznaniu z przeznaczeniem na realizację przedsięwzięcia pn. „Przyrodnicza rewaloryzacja Parku im. Dzieci Wrześnińskich we Wrześni wpisanego do rejestru zabytków”.		zrealizowana
XXXVII/488/2018 z 20 lipca 2018 r.	Zmiany uchwały w sprawie Wieloletniej Prognozy Finansowej Miasta i Gminy Września na lata 2018-2023.		zrealizowana
XXXVII/489/2018 z 20 lipca 2018 r.	Zmiany uchwały w sprawie uchwały budżetowej na rok 2018.		zrealizowana
XXXVIII/490/2018 z 12 września 2018 r.	Zmiany uchwały w sprawie Wieloletniej Prognozy Finansowej Miasta i Gminy Września na lata 2018-2023.		zrealizowana
XXXVIII/491/2018 z 12 września 2018 r.	Zmiany uchwały w sprawie uchwały budżetowej na rok 2018.		zrealizowana
XXXVIII/492/2018 z 12 września 2018 r.	Utworzenia odrębnych obwodów głosowania na terenie Miasta i Gminy Września dla przeprowadzenia wyborów do Rady Miejskiej, Rady Powiatu i Sejmiku Województwa oraz wyboru Burmistrza Miasta i Gminy w 2018 r.	W związku z zarządzeniem przez Prezesa Rady Ministrów na dzień 21 października 2018 r. wyborów do rad gmin, rad powiatów, sejmików województw oraz wyborów wójtów, burmistrzów i prezydentów miast, tworzy się w „Szpitalu Powiatowym we Wrześni” sp. z o. o. we Wrześni i Domu Pomocy Społecznej we Wrześni odrębne obwody głosowania oraz ustala ich numery, granice oraz siedziby obwodowych komisji wyborczych.	zrealizowana
XXXIX/493/2018 z 19 października 2018 r.	Obywatelskiej inicjatywy uchwalodawczej.	W dniu 31 stycznia 2018 r. weszła w życie ustawa z dnia 11 stycznia 2018 r. o zmianie niektórych ustaw w celu zwiększenia udziału obywateli w procesie wybierania, funkcjonowania i kontrolowania niektórych organów publicznych (Dz. U. z 2018 r. poz. 130), która wprowadziła szereg zmian w zakresie organizacji i funkcjonowania samorządu gminnego, w tym także zmian dotyczących zakresu i trybu działania rady gminy. Na mocy przedmiotowej ustawy wprowadzono m.in. instytucję obywatelskiej inicjatywy uchwalodawczej umożliwiającej mieszkańcom gminy skuteczne występowanie do rady gminy z projektami uchwał dotyczącymi spraw pozostających we właściwości rady gminy.	w trakcie realizacji
XXXIX/494/2018 z 19 października 2018 r.	Zmieniająca uchwałę Statut Gminy Września.	W dniu 31 stycznia 2018 r. weszła w życie ustawa z dnia 11 stycznia 2018 r. o zmianie niektórych ustaw w celu zwiększenia udziału obywateli w procesie wybierania, funkcjonowania i kontrolowania niektórych organów publicznych (Dz. U. z 2018 r. poz. 130) [dalej: ustawa nowelizująca], która wprowadziła szereg zmian w zakresie organizacji i funkcjonowania samorządu gminnego, w tym zmian istotnych z punktu widzenia obowiązujących w gminach statutów. Celem dostosowania obowiązującego na terenie Miasta i Gminy Wrześni statutu do ww. zmian prawnych konieczna jest jego nowelizacja.	zrealizowana
XXXIX/495/2018 z 19 października 2018 r.	Zmiany uchwały w sprawie Wieloletniej Prognozy Finansowej Miasta i Gminy Września na lata 2018-2023.		w trakcie realizacji
XXXIX/496/2018 z 19 października 2018 r.	Zmiany uchwały w sprawie uchwały budżetowej na rok 2018.		zrealizowana

XXXX/497/2018 z 2 listopada 2018 r.	Obniżenia średniej ceny skupu żyta przyjmowanej jako podstawa obliczania podatku rolnego na rok 2019 na terenie Gminy Września.	Zgodnie z treścią art. 6 ust. 3 ustawy z dnia 15 listopada 1984 roku – o podatku rolnym (t.j. Dz. U. z 2017 r., poz. 1892 ze zm.) - Rada Gminy jest uprawniona do obniżenia cen skupu określonych w ustępie 2 cytowanej wyżej ustawy, przyjmowanych jako podstawa obliczania podatku rolnego na obszarze gminy. Zgodnie z treścią Komunikatu Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego z dnia 18 października 2018 roku w sprawie średniej ceny skupu żyta za okres 11 kwartałów będącej podstawą do ustalenia podatku rolnego na rok podatkowy 2019 (M.P. z 19 października 2018 roku, poz. 1004), – cena ta wyniosła: 54,36 za 1 dt.	zrealizowana
XXXX/498/2018 z 2 listopada 2018 r.	Określenia kryteriów obowiązujących w postępowaniu rekrutacyjnym do pierwszej klasy szkoły podstawowej, dla której organem prowadzącym jest Gmina Września, liczby punktów za każde z tych kryteriów oraz dokumentów niezbędnych do ich potwierdzenia.	Określa się kryteria obowiązujące w postępowaniu rekrutacyjnym do pierwszej klasy szkoły podstawowej dla której organem prowadzącym jest Gmina Września, liczbę punktów przypisanych tym kryteriom w postępowaniu rekrutacyjnym oraz dokumenty niezbędne do potwierdzenia tych kryteriów.	w trakcie realizacji
XXXX/499/2018 z 2 listopada 2018 r.	Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na 2019.	Prowadzenie działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych należy do zadań własnych gminy – zgodnie z art. 4 ¹ ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (tekst jednolity Dz. U. z 2016 r., poz. 487 z późn. zm.).	w trakcie realizacji
XXXX/500/2018 z 2 listopada 2018 r.	Rozpatrzenia wniosku sołectwa Gozdowo dotyczącego przeznaczenia środków z funduszu sołectkiego na rok budżetowy 2019	Dnia 4.09.2018 r. do Urzędu Miasta i Gminy we Wrześni wpłynął wniosek sołectwa Gozdowo w sprawie przyznania środków z funduszu sołectkiego na rok budżetowy 2019. Zgodnie z art. 5 ust. 3 ustawy z dnia 21 lutego 2014 r. o funduszu sołectkim wniosek taki powinien zawierać wskazanie przedsięwzięć przewidzianych do realizacji na obszarze sołectwa w ramach środków określonych dla danego sołectwa na podstawie informacji, o której mowa w art. 3 ust. 2, wraz z oszacowaniem ich kosztów i uzasadnieniem. Wysokość środków przypadających sołectwu wynosi 33 654,21 zł. W złożonym wniosku sołectwo zaplanowało wydatki w wysokości 70 400,00 zł, co przekracza kwotę przyznaną dla sołectwa w ramach funduszu sołectkiego na rok 2019.	zrealizowana
XXXX/501/2018 z 2 listopada 2018 r.	Ustalenia przebiegu dróg gminnych ul. Jana III Sobieskiego na dz. nr geod. 246/6, 247/2, 248/4, 249/2, 250/6, 250/9, 251/4 oraz ul. Kazimierza Wielkiego na dz. nr geod. 260/7, 263/6, 264/3, 265/2, 266/3, 267/6, 267/10, 268/6, 269/13, 269/17, 269/20, 269/24 położonych w miejscowości Września na terenie Miasta i Gminy Września.	Drogi zaliczone do kategorii dróg publicznych powinny mieć ustalony przebieg zgodnie z art. 7 ust. 3 ustawy z dnia 21 marca 1985 r. o drogach publicznych (tekst jednolity Dz. U. z 2017 r. poz. 2222 z późn. zm.). W związku ze zmianą przebiegu drogi gminnej ul. Kazimierza Wielkiego konieczne było podjęcie uchwały w przedmiotowej sprawie.	zrealizowana
XXXX/502/2018 z 2 listopada 2018 r.	Regulaminu dostarczania wody i odprowadzania ścieków obowiązującego na terenie Gminy Września.	Zgodnie z art. 8 ust. 1 ustawy z dnia 27 października 2017 r. o zmianie ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2017 r., poz. 2180) Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o. przekazało w terminie do Rady Miejskiej projekt nowego Regulaminu dostarczania wody i odprowadzania ścieków, o którym mowa w art. 19 ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków.	w trakcie realizacji
XXXX/503/2018 z 2 listopada 2018 r.	Nadania nazwy rondu w ciągu ulic Legii Wrzesińskiej, Opieszyn i Tadeusza Kościuszki we Wrześni.	Nadaje się nazwę „Świętego Ducha” rondu w ciągu ulic Legii Wrzesińskiej, Opieszyn i Tadeusza Kościuszki we Wrześni.	w trakcie realizacji
XXXX/504/2018 z 2 listopada 2018 r.	Nadania nazwy rondu w ciągu ulic: Kolejowej, Miłosławskiej, Wrocławskiej	Nadaje się nazwę „Tonsil” rondu w ciągu ulic Kolejowej, Miłosławskiej, Wrocławskiej	zrealizowana

	we Wrześni.	we Wrześni.	
XXXX/505/2018 z 2 listopada 2018 r.	Zmiany uchwały nr XVI/246/2016 Rady Miejskiej we Wrześni z dnia 30 maja 2016r. w sprawie zasad ustalania diet i zwrotu kosztów podróży służbowych radnych oraz diet soltysów.	Zgodnie z art. 25 ust. 4 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 994 ze zmianami) „Na zasadach ustalonych przez radę gminy radnemu przysługują diety oraz zwrot kosztów podróży służbowych”.	w trakcie realizacji
XXXX/506/2018 z 2 listopada 2018 r.	Emisji obligacji komunalnych Miasta i Gminy Września oraz zasad ich zbywania, nabywania i wykupu.		zrealizowana
XXXX/507/2018 z 2 listopada 2018 r.	Zmiany uchwały w sprawie uchwały budżetowej na rok 2018.		zrealizowana
I/1/2018 z 20 listopada 2018 r.	Wyboru Przewodniczącego Rady Miejskiej we Wrześni.		zrealizowana
I/2/2018 z 20 listopada 2018 r.	Ustalenia liczby wybieranych wiceprzewodniczących rady Miejskiej we Wrześni.		zrealizowana
I/3/2018 z 20 listopada 2018 r.	Wyboru radnych na Wiceprzewodniczących Rady Miejskiej we Wrześni.		zrealizowana
II/4/2018 z 29 listopada 2018 r.	Zmiany uchwały w sprawie Wieloletniej Prognozy Finansowej Miasta i Gminy Września na lata 2018 – 2023.		zrealizowana
II/5/2018 z 29 listopada 2018 r.	Zmiany uchwały w sprawie uchwały budżetowej na rok 2018.		zrealizowana
III/6/2018 z 7 grudnia 2018 r.	Wyrażenia zgody na zbycie nieruchomości położonej we Wrześni w rejonie ulicy Wrocławskiej.	Objęta uchwałą działka ze względu na zainteresowanie właścicieli działek sąsiednich może być zbyta w drodze przetargu ograniczonego. Cechy działki takie jak kształt, wielkość wskazują, iż nie może być ona zagospodarowana jako odrębna nieruchomość. Zbycie nieruchomości umożliwi racjonalne zagospodarowanie sąsiednich terenów.	w trakcie realizacji
III/7/2018 z 7 grudnia 2018 r.	Zarządzenia wyborów do władz sołeckich gminy Września.	Na podstawie § 23 ust. 2 Statutu Sołectw wybory Rady Sołeckiej zarządza Rada Gminy (Miejska) w terminie do trzech miesięcy po upływie kadencji. Z tych względów podjęcie uchwały jest uzasadnione.	zrealizowana
III/8/2018 z 7 grudnia 2018 r.	Przejęcia od Generalnej Dyrekcji Dróg Krajowych i Autostrad zadania zarządzania odcinkami publicznych dróg krajowych.	Przejęcie przez Gminę Września zarządzania fragmentami dróg krajowych nr 92 i nr 15 jest jednym z warunków formalnych rozpoczęcia prac budowlanych związanych z realizacją inwestycji – wschodniej obwodnicy miasta. Odcinki dróg, które zostaną przejęte w zarządzanie przez Gminę Września staną się formalnie placem budowy. Odpowiedzialność za te odcinki będzie ponosić Gmina Września jako inwestor i zarządca drogi oraz wykonawcy prac budowlanych w zakresie funkcjonowania tych odcinków jako placów budowy. Taki stan prawny ma charakter tymczasowy tj. wyłącznie na czas realizacji prac budowlanych. Po ich zakończeniu zarządzanie tymi odcinkami dróg powróci do GDDKiA.	zrealizowana
III/9/2018 z 7 grudnia 2018 r.	Przejęcia od Powiatu Wrzesińskiego zadania zarządzania odcinkami publicznych dróg powiatowych.	Przejęcie przez Gminę Września zarządzania fragmentami dróg powiatowych jest jednym z warunków formalnych rozpoczęcia prac budowlanych związanych z realizacją inwestycji – wschodniej obwodnicy miasta. Odcinki dróg, które zostaną przejęte w zarządzanie przez Gminę Września staną się formalnie placem budowy. Odpowiedzialność za te odcinki będzie ponosić Gmina Września jako inwestor i zarządca drogi oraz wykonawcy prac budowlanych w zakresie funkcjonowania tych odcinków jako placów budowy. Taki stan prawny ma charakter tymczasowy tj. wyłącznie na czas realizacji prac budowlanych. Po ich zakończeniu zarządzanie tymi odcinkami dróg powróci do Powiatu	zrealizowana

		Wrzesińskiego.	
III/10/2018 z 7 grudnia 2018 r.	Powołania Komisji Bezpieczeństwa i Polityki Społecznej Rady Miejskiej we Wrześni.	Zgodnie z art. 21 ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (t.j. Dz.U. z 2018 roku, poz. 994, 1000, 1349 i 1432) każda rada gminy ma prawo powołać ze swego grona m.in. komisje stałe. Statut Gminy Września określa natomiast precyzyjnie jakie komisje są powoływane przez Radę Miejską we Wrześni, a proponowany projekt uchwały jest zgodny z ww. przepisami ustawy oraz postanowieniami Statutu.	zrealizowana
III/11/2018 z 7 grudnia 2018 r.	Wyboru Przewodniczącego Komisji Bezpieczeństwa i Polityki Społecznej Rady Miejskiej we Wrześni.	Obowiązek wyboru przewodniczących i zastępców komisji stałych Rady Miejskiej we Wrześni wynika z postanowień § 51 Statutu Gminy Września w brzmieniu "Przewodniczących Komisji oraz ich Zastępców wybiera i odwołuje Rada."	zrealizowana
III/12/2018 z 7 grudnia 2018 r.	Wyboru Zastępy Przewodniczącego Komisji Bezpieczeństwa i Polityki Społecznej.	Obowiązek wyboru przewodniczących i zastępców komisji stałych Rady Miejskiej we Wrześni wynika z postanowień § 51 Statutu Gminy Września w brzmieniu "Przewodniczących Komisji oraz ich Zastępców wybiera i odwołuje Rada."	zrealizowana
III/13/2018 z 7 grudnia 2018 r.	Powołania Komisji Rozwoju Wsi Rady Miejskiej we Wrześni.	Zgodnie z art. 21 ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (t.j. Dz.U. z 2018 roku, poz. 994, 1000, 1349 i 1432) każda rada gminy ma prawo powołać ze swego grona m.in. komisje stałe. Statut Gminy Września określa natomiast precyzyjnie jakie komisje są powoływane przez Radę Miejską we Wrześni, a proponowany projekt uchwały jest zgodny z ww. przepisami ustawy oraz postanowieniami Statutu	zrealizowana
III/14/2018 z 7 grudnia 2018 r.	Wyboru Przewodniczącego Komisji Rozwoju Wsi Rady Miejskiej we Wrześni.	Obowiązek wyboru przewodniczących i zastępców komisji stałych Rady Miejskiej we Wrześni wynika z postanowień § 51 Statutu Gminy Września w brzmieniu "Przewodniczących Komisji oraz ich Zastępców wybiera i odwołuje Rada."	zrealizowana
III/15/2018 z 7 grudnia 2018 r.	Wyboru Zastępy Przewodniczącego Komisji Rozwoju Wsi.	Obowiązek wyboru przewodniczących i zastępców komisji stałych Rady Miejskiej we Wrześni wynika z postanowień § 51 Statutu Gminy Września w brzmieniu "Przewodniczących Komisji oraz ich Zastępców wybiera i odwołuje Rada."	zrealizowana
III/16/2018 z 7 grudnia 2018 r.	Powołania Komisji Edukacji Rady Miejskiej we Wrześni.	Zgodnie z art. 21 ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (t.j. Dz.U. z 2018 roku, poz. 994, 1000, 1349 i 1432) każda rada gminy ma prawo powołać ze swego grona m.in. komisje stałe. Statut Gminy Września określa natomiast precyzyjnie jakie komisje są powoływane przez Radę Miejską we Wrześni, a proponowany projekt uchwały jest zgodny z ww. przepisami ustawy oraz postanowieniami Statutu.	zrealizowana
III/17/2018 z 7 grudnia 2018 r.	Wyboru Przewodniczącego Komisji Edukacji Rady Miejskiej we Wrześni.	Obowiązek wyboru przewodniczących i zastępców komisji stałych Rady Miejskiej we Wrześni wynika z postanowień § 51 Statutu Gminy Września w brzmieniu "Przewodniczących Komisji oraz ich Zastępców wybiera i odwołuje Rada."	zrealizowana
III/18/2018 z 7 grudnia 2018 r.	Wyboru Zastępy Przewodniczącego Komisji Edukacji.	Obowiązek wyboru przewodniczących i zastępców komisji stałych Rady Miejskiej we Wrześni wynika z postanowień § 51 Statutu Gminy Września w brzmieniu "Przewodniczących Komisji oraz ich Zastępców wybiera i odwołuje Rada."	zrealizowana
III/19/2018 z 7 grudnia 2018 r.	Powołania Komisji Komunalno-Finansowej Rady Miejskiej we Wrześni.	Zgodnie z art. 21 ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (t.j. Dz.U.	zrealizowana

		z 2018 roku, poz. 994, 1000, 1349 i 1432) każda rada gminy ma prawo powołać ze swego grona m.in. komisje stałe. Statut Gminy Września określa natomiast precyzyjnie jakie komisje są powoływane przez Radę Miejską we Wrześni, a proponowany projekt uchwały jest zgodny z ww. przepisami ustawy oraz postanowieniami Statutu	
III/20/2018 z 7 grudnia 2018 r.	Wyboru Przewodniczącego Komisji Komunalno-Finansowej Rady Miejskiej we Wrześni.	Obowiązek wyboru przewodniczących i zastępców komisji stałych Rady Miejskiej we Wrześni wynika z postanowień § 51 Statutu Gminy Września w brzmieniu "Przewodniczących Komisji oraz ich Zastępców wybiera i odwołuje Rada."	zrealizowana
III/21/2018 z 7 grudnia 2018 r.	Wyboru Zastępcy Przewodniczącego Komisji Komunalno-Finansowej	Obowiązek wyboru przewodniczących i zastępców komisji stałych Rady Miejskiej we Wrześni wynika z postanowień § 51 Statutu Gminy Września w brzmieniu "Przewodniczących Komisji oraz ich Zastępców wybiera i odwołuje Rada."	zrealizowana
III/22/2018 z 7 grudnia 2018 r.	Powołania Komisji Skarg, Wniosków i Petycji Rady Miejskiej we Wrześni.		zrealizowana
III/23/2018 z 7 grudnia 2018 r.	Wyboru Przewodniczącego Komisji Skarg, Wniosków i Petycji Rady Miejskiej we Wrześni.		zrealizowana
III/24/2018 z 7 grudnia 2018 r.	Wyboru Zastępcy Przewodniczącego Komisji Skarg, Wniosków i Petycji Rady Miejskiej we Wrześni.		zrealizowana
III/25/2018 z 7 grudnia 2018 r.	Powołania Komisji Rewizyjnej Rady Miejskiej we Wrześni.		zrealizowana
III/26/2018 z 7 grudnia 2018 r.	Wyboru Przewodniczącego Komisji Rewizyjnej Rady Miejskiej we Wrześni.		zrealizowana
IV/27/2018 z 27 grudnia 2018 r.	Wieloletniej Prognozy Finansowej Miasta i Gminy Września na lata 2019-2029.		w trakcie realizacji
IV/28/2018 z 27 grudnia 2018 r.	Uchwały budżetowej na rok 2019.		zrealizowana
IV/29/2018 z 27 grudnia 2018 r.	Wykazu wydatków budżetu na 2018 rok, które nie wygasają z upływem roku budżetowego.		zrealizowana

VI. Część analityczna

6.1. Oświata

W roku szkolnym 2017/2018 w gminie było 9 szkół podstawowych, 16 oddziałów przedszkolnych w szkołach podstawowych i 1 przedszkole dla których organem prowadzącym jest gmina Września.

We wszystkich gminnych placówkach zatrudnionych jest:

- a) 393 pełnozatrudnionych nauczycieli, w tym 7 stażystów, 50 kontraktowych, 89 mianowanych i 247 dyplomowanych,
- b) 85 niepełnozatrudnionych nauczycieli, w tym 4 stażystów, 21 kontraktowych, 18 mianowanych i 42 dyplomowanych.

Razem było 428,69 etatów nauczycielskich, w tym 9,6 etatów nauczycieli stażystów, 60,78 etatów nauczycieli kontraktowych, 97,61 etatów nauczycieli mianowanych i 260,7 etatów nauczycieli dyplomowanych.

W roku szkolnym 2018/2019 w gminie jest 9 szkół podstawowych, 16 oddziałów przedszkolnych w szkołach podstawowych i 1 przedszkole dla których organem prowadzącym jest gmina Września.

We wszystkich gminnych placówkach zatrudnionych jest:

- a) 404 pełnozatrudnionych nauczycieli, w tym 1 bez stopnia, 15 stażystów, 62 kontraktowych, 94 mianowanych i 232 dyplomowanych,
- b) 84 niepełnozatrudnionych nauczycieli, w tym 5 stażystów, 18 kontraktowych, 13 mianowanych i 48 dyplomowanych.

Razem jest 444,07 etatów nauczycielskich, w tym 1 bez stopnia, 17,78 etatów nauczycieli stażystów, 71,87 etatów nauczycieli kontraktowych, 100,54 etatów nauczycieli mianowanych i 252,88 etatów nauczycieli dyplomowanych.

W gminnych placówkach zatrudnionych jest 134 pracowników administracji i obsługi

Do wszystkich szkół podstawowych i gimnazjów w gminie uczęszcza 4 627 uczniów do 221 oddziałów.

Szkoły podstawowe

W roku szkolnym 2017/2018 było 9 szkół podstawowych (4 miejskie i 5 wiejskich) oraz Społeczna Szkoła Podstawowa w Grzybowie, Niepubliczna Szkoła Podstawowa we Wrześni i SP Collegium Artes we Wrześni, do których uczęszczało 3 647 uczniów do 176 oddziałów. W gminnych szkołach miejskich w 104 oddziałach uczyło się 2 427 uczniów i w 59 oddziałach na wsi uczyło się 1079 uczniów. Średnia liczba uczniów w oddziale wynosiła 22 uczniów (w mieście 23 a na wsi 19).

Do Społecznej Szkoły Podstawowej w Grzybowie uczęszczało 121 uczniów do 11 oddziałów.

Do Niepublicznej Szkoły Podstawowej we Wrześni uczęszczało 15 uczniów do 1 oddziału.

Do SP Collegium Artes we Wrześni uczęszczało 5 uczniów do 1 oddziału.

Lp.	Szkoła	Klasa I	Klasa II	Klasa III	Klasa IV	Klasa V	Klasa VI	Klasa VII	Ogółem
1.	Nr 1	70	50	188	148	120	86	77	739
2.	Nr 2	94	35	116	125	82	86	106	644
3.	Nr 3	74	21	73	84	61	51	62	426
4.	Nr 6	85	36	140	149	74	57	77	618
5.	Chwalibogowo	19	14	33	37	24	14	20	161
6.	Kaczanowo	49	33	37	49	36	30	38	272
7.	Marzenin	15	3	14	18	16	16	16	98
8.	Nowy Folwark	29	20	65	53	47	47	44	305
9.	Otoczna	32	12	52	62	31	32	22	243
10.	SSP w Grzybowie	7	21	35	12	6	16	24	121
11.	NSP we Wrześni	0	0	15	0	0	0	0	15

Lp.	Szkoła	Klasa I	Klasa II	Klasa III	Klasa IV	Klasa V	Klasa VI	Klasa VII	Ogółem
12.	SP Collegium Artes	5	0	0	0	0	0	0	5
	OGÓLEM	479	245	768	737	497	435	486	3647

Liczba uczniów w roku szkolnym 2017/2018

Lp.	Szkoła	Klasa I	Klasa II	Klasa III	Klasa IV	Klasa V	Klasa VI	Klasa VII	Ogółem
1.	Nr 1	3	2	10	6	5	4	3	33
2.	Nr 2	4	2	6	6	3	4	4	29
3.	Nr 3	3	1	3	3	2	2	2	16
4.	Nr 6	4	2	6	6	3	2	3	26
5.	Chwałibogowo	1	1	3	2	1	1	1	10
6.	Kaczanowo	2	2	2	2	2	2	2	14
7.	Marzenin	1	1	1	1	1	1	1	7
8.	Nowy Folwark	2	1	3	2	2	2	2	14
9.	Otoczna	2	1	3	3	2	2	1	14
10.	SSP w Grzybowie	1	2	3	1	1	1	2	11
11.	NSP we Wrześni	0	0	1	0	0	0	0	1
12.	SP Collegium Artes	1	0	0	0	0	0	0	1
	OGÓLEM	24	15	41	32	22	21	21	176

Liczba oddziałów w roku szkolnym 2017/2018

W roku szkolnym 2018/2019 jest 9 szkół podstawowych (4 miejskie i 5 wiejskich) oraz Społeczna Szkoła Podstawowa w Grzybowie i Szkoła Podstawowa Collegium Artes we Wrześni, do których uczęszcza 4 253 uczniów do 204 oddziałów. W gminnych szkołach miejskich w 124 oddziałach uczy się 2 859 uczniów i w 66 oddziałach na wsi uczy się 1 263 uczniów. Średnia liczba uczniów w oddziale wynosi 22 uczniów (w mieście 23 a na wsi 19).

Do Społecznej Szkoły Podstawowej w Grzybowie uczęszcza 121 uczniów do 12 oddziałów.

Do Szkoły Podstawowej Collegium Artes we Wrześni uczęszcza 10 uczniów do 2 oddziału.

Lp.	Szkoła	Klasa I	Klasa II	Klasa III	Klasa IV	Klasa V	Klasa VI	Klasa VII	Klasa VIII	Ogółem
1.	Nr 1	80	74	49	204	147	119	90	74	837
2.	Nr 2	87	90	35	115	125	82	89	107	730
3.	Nr 3	108	75	24	79	84	64	54	67	555
4.	Nr 6	100	87	37	148	148	74	60	83	737
5.	Chwałibogowo	33	19	15	30	39	22	15	19	192
6.	Kaczanowo	42	50	33	39	48	37	28	39	316
7.	Marzenin	13	15	3	14	16	17	16	14	108
8.	Nowy Folwark	51	31	22	73	56	46	49	45	373
9.	Otoczna	33	31	14	49	63	31	31	22	274
10.	SSP w Grzybowie	16	8	20	20	12	6	16	23	121
11.	SP Collegium Artes	6	4	0	0	0	0	0	0	10
	OGÓLEM	569	484	252	771	738	498	448	493	4253

Liczba uczniów w roku szkolnym 2018/2019

Lp.	Szkoła	Klasa I	Klasa II	Klasa III	Klasa IV	Klasa V	Klasa VI	Klasa VII	Klasa VIII	Ogółem
1.	Nr 1	4	3	3	9	6	5	4	3	37
2.	Nr 2	4	4	2	6	6	3	4	4	33

Lp.	Szkoła	Klasa I	Klasa II	Klasa III	Klasa IV	Klasa V	Klasa VI	Klasa VII	Klasa VIII	Ogółem
3.	Nr 3	5	3	1	3	3	2	2	2	21
4.	Nr 6	5	4	2	7	6	3	3	3	33
5.	Chwalibogowo	2	1	1	2	2	1	1	1	11
6.	Kaczanowo	2	2	2	2	2	2	2	2	16
7.	Marzenin	1	1	1	1	1	1	1	1	8
8.	Nowy Folwark	2	2	1	3	2	2	2	2	16
9.	Otoczna	2	2	1	2	3	2	2	1	15
10.	SSP w Grzybowie	2	1	2	2	1	1	1	2	12
11.	SP Collegium Artes	1	1	0	0	0	0	0	0	2
	OGÓLEM	30	24	16	37	32	22	22	21	204

Liczba oddziałów w roku szkolnym 2018/2019

Oddziały przedszkolne w szkołach podstawowych

W roku szkolnym 2017/2018 do 16 oddziałów przedszkolnych w szkołach podstawowych (7 w mieście i 9 na wsi) uczęszczało 343 uczniów. Średnia liczba uczniów w oddziale wynosiła 22 dzieci.

W roku szkolnym 2018/2019 do 16 oddziałów przedszkolnych w szkołach podstawowych (7 w mieście i 9 na wsi) uczęszcza 331 uczniów. Średnia liczba uczniów w oddziale wynosi 21 dzieci.

Przedszkola

W roku szkolnym 2017/2018 było 1 przedszkole gminne „Pszczółka Maja” do którego uczęszczało 164 dzieci do 7 oddziałów oraz 14 przedszkoli niepublicznych do których uczęszczało 1 475 dzieci.

Przedszkole	Rocznik 2010 i wcześniej	Rocznik 2011	Rocznik 2012	Rocznik 2013	Rocznik 2014	Rocznik 2015	RAZEM
„Pszczółka Maja” we Wrześni	0	53	45	28	34	4	164
„Słoneczko” we Wrześni	4	23	40	34	44	3	148
„Mali Przyrodnicy” we Wrześni	0	15	34	28	34	1	112
„Miś Uszatek” we Wrześni	0	43	79	46	59	5	232
„Polne Kwiatki” w Gutowie Małym	0	6	35	47	28	1	117
„Grzybek” w Kleparzu	1	15	28	30	24	4	102
„Tęczowa Chatka” we Wrześni	0	48	96	89	90	14	337
„Kubuś” w Kaczanowie	0	0	13	19	13	0	45
„Bajka” we Wrześni	0	13	31	23	30	10	107
„Smęty” w Osowie	0	0	9	4	7	1	21
„Magiczny Zakątek” we Wrześni	4	15	13	14	19	4	69
„Chatka Misia Uszatek” we Wrześni	0	24	32	15	25	1	97
„Troskliwe Misie” we Wrześni	0	3	4	20	12	1	40
„Leśny Dzwoneczek” w Psarach Polskich	0	0	10	10	11	1	32
„Mali Odkrywczy” w Kaczanowie	0	0	2	3	10	1	16

RAZEM	9	258	471	410	440	51	1639
-------	---	-----	-----	-----	-----	----	------

Liczba dzieci uczęszczających do przedszkola w roku szkolnym 2017/2018

W roku szkolnym 2018/2019 działa 1 przedszkola gminne „Pszczółka Maja” do którego uczęszcza 164 dzieci do 7 oddziałów oraz 15 przedszkoli niepublicznych do których uczęszcza 1 511 dzieci.

Przedszkole	Rocznik 2011 i wcześniej	Rocznik 2012	Rocznik 2013	Rocznik 2014	Rocznik 2015	Rocznik 2016	RAZEM
„Pszczółka Maja” we Wrześni	0	36	32	41	46	9	164
„Słoneczko” we Wrześni	4	28	39	62	41	5	179
„Mali Przyrodnicy” we Wrześni	0	15	23	36	25	5	104
„Miś Uszatek” we Wrześni	1	39	47	64	39	11	201
„Polne Kwiatki” w Gutowie Małym	0	6	45	38	27	3	119
„Grzybek” w Kleparzu	1	20	31	32	19	2	105
„Tęczowa Chatka” we Wrześni	0	46	97	105	76	6	330
„Kubuś” w Kaczanowie	0	0	17	16	13	0	46
„Bajka” we Wrześni	0	18	26	35	40	6	125
„Smerfy” w Osowie	0	0	3	7	7	3	20
„Magiczny Zakątek” we Wrześni	10	6	12	20	28	2	78
„Chatka Misia Uszatka” we Wrześni	1	16	22	37	18	5	99
„Troskliwe Misie” we Wrześni	0	0	13	14	12	1	40
„Leśny Dzwoneczek” w Psarach Polskich	0	0	11	14	8	1	34
„Mali Odkrywczy” w Kaczanowie	0	0	4	9	6	2	21
Montessori „Nasz Świat”	0	0	3	2	2	3	10
RAZEM	17	230	425	532	407	64	1675

Liczba dzieci uczęszczających do przedszkola w roku szkolnym 2018/2019

Gimnazja

W roku szkolnym 2017/2018 było 5 szkół podstawowych z oddziałami gimnazjalnymi (2 miejskie i 3 wiejskie) oraz Społeczna Szkoła Podstawowa z oddziałami gimnazjalnymi w Grzybowie, do których uczęszczało 837 uczniów do 36 oddziałów. Do gminnych uczęszczało 796 uczniów do 33 oddziałów. W gminnych szkołach miejskich w 25 oddziałach było 642 uczniów, a w 8 oddziałach wiejskich było 154 uczniów. Średnia liczba uczniów w oddziale wynosi 25 uczniów (w mieście 26 uczniów, a na wsi 20). Do Społecznej Szkoły Podstawowej w Grzybowie uczęszczało 41 uczniów do 3 oddziałów.

Lp.	Gimnazjum	Klasa I	Klasa II	Klasa III	Razem
1.	Nr 1(SSP nr 3)	0	124	145	269
2.	Nr 2 (SSP nr 6)	0	178	195	373
3.	Nowy Folwark(SSP Nowy Folwark)	0	42	44	86
4.	Marzenin(SSP Marzenin)	0	12	12	24
5.	Otoczna(SSP Otoczna)	0	20	24	44
6.	SSP Grzybowo	0	9	32	41
	OGÓLEM	0	385	452	837

Liczba gimnazjalistów w roku szkolnym 2017/2018

Lp.	Gimnazjum	Klasa I	Klasa II	Klasa III	Razem
1.	Nr 1(SSP nr 3)	0	5	5	10
2.	Nr 2 (SSP nr 6)	0	7	8	15
3.	Nowy Folwark(SSP Nowy Folwark)	0	2	2	4
4.	Marzenin(SSP Marzenin)	0	1	1	2
5.	Otoczna(SSP Otoczna)	0	1	1	2
6.	SSP Grzybowo	0	1	2	3
	OGÓLEM	0	17	19	36

Liczba oddziałów w roku szkolnym 2017/2018

W roku szkolnym 2018/2019 jest 5 szkół podstawowych z oddziałami gimnazjalnymi (2 miejskie i 3 wiejskie) oraz Społeczna Szkoła Podstawowa z oddziałami gimnazjalnymi w Grzybowie, do których uczęszcza 374 uczniów do 17 oddziałów. Do gminnych uczęszcza 365 uczniów do 16 oddziałów. W gminnych szkołach miejskich w 12 oddziałach jest 290 uczniów, a w 4 oddziałach wiejskich jest 75 uczniów. Średnia liczba uczniów w oddziale wynosi 23 uczniów (w mieście 24 uczniów, a na wsi 19). Do Społecznej Szkoły Podstawowej w Grzybowie uczęszcza 9 uczniów do 1 oddziału.

Lp.	Gimnazjum	Klasa I	Klasa II	Klasa III	Razem
1.	Nr 1(SSP nr 3)	0	0	117	117
2.	Nr 2 (SSP nr 6)	0	0	173	173
3.	Nowy Folwark(SSP Nowy Folwark)	0	0	45	45
4.	Marzenin(SSP Marzenin)	0	0	11	11
5.	Otoczna(SSP Otoczna)	0	0	19	19
6.	SSP Grzybowo	0	0	9	9
	OGÓLEM	0	0	374	374

Liczba gimnazjalistów w roku szkolnym 2018/2019

Lp.	Gimnazjum	Klasa I	Klasa II	Klasa III	Razem
1.	Nr 1(SSP nr 3)	0	0	5	5
2.	Nr 2 (SSP nr 6)	0	0	7	7
3.	Nowy Folwark(SSP Nowy Folwark)	0	0	2	2
4.	Marzenin(SSP Marzenin)	0	0	1	1
5.	Otoczna(SSP Otoczna)	0	0	1	1
6.	SSP Grzybowo	0	0	1	1
	OGÓLEM	0	0	17	17

Liczba oddziałów w roku szkolnym 2018/2019

Dowożenie uczniów do szkół

W roku 2018 dowozy realizowane były przez 1 autokar własny oraz 15 autokarów obcego przewoźnika wyłonionego w drodze przetargu nieograniczonego (Wrzesińskie Przedsiębiorstwo Komunikacji Samochodowej we Wrzeźni, Przedsiębiorstwo Komunikacji Samochodowej w Gnieźnie Spółka z o. o., FHU ARKA Arkadiusz Filipowski i Agmar s.c. we Wrzeźni) oraz 2 mikrobusy dla dzieci niepełnosprawnych dowożonych do SSP Nr 1 we Wrzeźni, Zespołu Szkół Technicznych i Ogólnokształcących im. gen. dr Romana Abrahama we Wrzeźni i Zespołu Szkół Specjalnych przy ul. Stefana Batorego i 2 mikrobusy do Ośrodka Rewalidacyjno-Edukacyjno-Wychowawczego „Arka” we Wrzeźni oraz 1 mikrobus dowożący uczniów do Specjalnego Ośrodka Szkolno-Wychowawczego dla Dzieci Niewidomych w Owińskach. Dziennie autokary i mikrobusy pokonywały przeciętnie trasę około 2200 km, z tego autokar własny pokonywał trasę 220 km dziennie a transport obcy 1980 km. Dziennie dowożono do szkół na zajęcia lekcyjne i pozalekcyjne 1100 uczniów do SSP nr 6 we Wrzeźni, SSP w Chwalibogowie, SSP w Kaczanowie, SSP w Marzeninie, SSP w Nowym Folwarku, SSP w Otocznej, 30 uczniów do Zespołu Szkół Specjalnych we Wrzeźni oraz 25 uczniów do OREW „Arka” i Owińsk. Autobusami tymi dowożono również uczniów naszych szkół na zajęcia nauki pływania na basen kryty AquaLife Park Wodny przy ul. Kościuszki we Wrzeźni. Dowozy uczniów do szkół przebiegały bez zakłóceń. Wszystkie dowozy jak i dowozy uczniów odbywały się zgodnie z ustalonymi harmonogramami dowozów. We wszystkich autobusach zapewniona była opieka dla uczniów. Autobus gminny w roku 2018 roku przejechał 40 457 km i spalił 12 159 litrów oleju napędowego.

Dokształcanie i doskonalenie nauczycieli.

W 2018 roku na dofinansowanie form doskonalenia zawodowego nauczycieli zatrudnionych w placówkach oświatowych prowadzonych przez Gminę Wrzeźnia wydatkowano na opłaty za kształcenie pobierane przez szkoły wyższe, organizację szkolenia zawodowego nauczycieli szkoły i na szkolenie rad pedagogicznych. Maksymalna kwota jednorazowego dofinansowania opłat wynosiła 2 000 zł z przeznaczeniem na specjalności (języki obce, pedagogika specjalna, terapia pedagogiczna, gimnastyka korekcyjna, nadzór pedagogiczny, wychowanie fizyczne, logopedia, dysleksja, metodyka, surdopedagogika, oligofrenopedagogika, edukacja dla bezpieczeństwa, edukacja zintegrowana, doradztwo zawodowe, zarządzanie oświatą, pedagogika opiekuńczo-wychowawcza, edukacja przedszkolna i wczesnoszkolna) i formy kształcenia (studia magisterskie, licencjackie i podyplomowe). Roczny plan wydatków na dokształcanie i doskonalenie zawodowe nauczycieli stanowi odpis w wysokości 1% funduszu płać dla nauczycieli.

Pozostała działalność.

W roku 2018 do szkół i przedszkoli gminy Wrzeźnia przypisanych było 236 emerytów i rencistów. Odpis na jednego emeryta w 2018 roku wyniósł średnio 1 382,04 zł. Na 31 grudnia 2018 wykonano w plan 100 %. Dla nauczycieli będących emerytami i rencistami dokonuje się odpisu na ZFŚS w wysokości 5% pobieranych przez nich emerytur i rent. Emeryci i renciści mają obowiązek przedstawić ostatniemu pracodawcy PIT-y z ZUS za rok poprzedni, aby na ich podstawie szkoła mogła określić wysokość naliczonego odpisu na fundusz socjalny.

6.2. Kultura

Głównym organizatorem działalności kulturalnej na terenie gminy jest Wrzeziński Ośrodek Kultury. Jego celem jest pozyskanie i przygotowanie środowiska do aktywnego uczestnictwa w kulturze, współtworzenie jej wartości, edukacja i upowszechnianie kultury zgodnie z zapotrzebowaniem społeczności lokalnej.

W oparciu o Statut oraz Strategię rozwoju oferty kulturalnej na terenie Miasta i Gminy Wrzeźnia na lata 2015-2020, w 2018 roku Wrzeziński Ośrodek Kultury prowadził działalność w zakresie organizacji: imprez plenerowych, czasu wolnego dla dzieci w okresie ferii i wakacji letnich, przeglądów amatorskiego ruchu artystycznego i innych imprez rozrywkowych.

W sumie w Ośrodku zorganizowane zostały 84 imprezy, z których 22 było imprezami biletowanymi. W sumie uczestniczyło w nich ok. 28 700 osób. Na te liczby składają się imprezy organizowane przez Ośrodek oraz przez podmioty zewnętrzne wynajmujące sale lub stowarzyszenia, szkoły, przedszkola z terenu Gminy Wrzeźnia, którym sale zostały udostępnione nieodpłatnie.

Przez cały rok działały sekcje:

- Wrzesińska Orkiestra Dęta
- Zespół Taneczny PULS
- Zespół Taneczny PULS JUNIOR
- Zespół Taneczny PULSIK
- Zespół Taneczny TAKT
- Zespół folklorystyczny
- Klub Miłośników Tańca Towarzyskiego
- Sekcja plastyczna
- Teatr „OTCZAPY”
- Wrzesińskie Studio Piosenki
- Chór „LUTNIA”
- Zespół Taneczny BULAWISTKI
- Sekcja historyczna
- Sekcja modelarska
- Sekcja fotograficzna
- Sekcja baletowa „Roztańczone baletnice”.

Oprócz grup będących sekcjami Wrzesińskiego Ośrodka Kultury na przeprowadzanie spotkań i prób z pomieszczeń korzystali także:

- Wrzesiński Uniwersytet Trzeciego Wieku
- Klub Turystyki Rowerowej Wrześnianie
- Chór Camerata.

Wrzesiński Ośrodek Kultury oprócz imprez własnych pomagał w organizacji szeregu imprez szkolnych, sportowych, obchodów świąt państwowych, organizacji społecznych.

Sekcje działające przy WOK-u zdobywały nagrody i wyróżnienia na konkursach, festiwalach.

W salach WOK odbywały się pokazy, szkolenia, prelekcje oraz prezentacje. Z pomieszczeń WOK-u oprócz sekcji działających na co dzień, korzystali także mieszkańcy gminy i powiatu wrzesińskiego uczestniczący w różnych formach przedsięwzięć kulturalnych.

Do największych przedsięwzięć podejmowanych przez Wrzesiński Ośrodek Kultury zaliczyć można Wrzesiński Tydzień Seniora oraz Wrzesiński Festiwal Orkiestr Dętych.

Wrzesiński Tydzień Seniora to cykl imprez skierowanych do osób w wieku poprodukcyjnym. Jest sposobem na aktywizację osób starszych, stwarza możliwości ciągłego poszerzania wiedzy, ułatwia nawiązywanie przyjaźni, zapewnia możliwość dbania o kondycję fizyczną, ale przede wszystkim sprawia, że człowiek starszy nie czuje osamotniony i wykluczony ze społeczeństwa. Wrzesiński Tydzień Seniora podejmuje kwestię codziennych wyzwań i problemów z jakimi borykają się na co dzień seniorzy oraz przedstawia możliwości i rozwiązania poprawiające komfort i jakość życia.

Wrzesiński Tydzień Seniora obejmuje m. in.:

- koncerty – Skaldowie, Tomasz Stockinger, Marcin Wyrostek, Trio: Piotr Kusiewicz, Magdalena Witczak i Piotr Macalak, Tańce i Hulańce – przyśpiewki i potańcówki na ludową nutę,
- spektakle – Akompaniator oraz Babski Kabaret: Emilia Krakowska, Lidia Stanisławska, Barbara Wrzesińska,
- zajęcia na basenie,
- zajęcia rekreacyjne – body conditioning, zumba, rajd pieszy, joga,
- badania profilaktyczne,
- seanse filmowe – Plan B, Najlepszy, Bóg nie umarł, Sosibór,
- spotkania taneczne – Fajfy w Klubie Best,
- wycieczki – Kruszwica, Rogalin, Koszuty – Środa Wlkp. - Zaniemyśl, Poznań.

Wrzesiński Festiwal Orkiestr Dętych odbywa się nieprzerwanie od 2005 roku. Pomysłodawcą jest Jacek Rybczyński, dyrygent Wrzesińskiej Orkiestry Dętej. Od pierwszej edycji festiwal cieszy się dużym zainteresowaniem i uznaniem wielu orkiestr z Polski oraz Europy. Dzieje się tak dlatego, iż posiada wysoki poziom artystyczny i profesjonalny skład jury. Znakomite warunki konkursu na scenie wrzesińskiego Amfiteatru, profesjonalne nagłośnienie i oświetlenie imprezy oraz duża ilość widzów przyczyniają się do corocznego podnoszenia rangi imprezy.

Od 2005 roku we wszystkich edycjach imprezy wzięło udział ok. 90 orkiestr z Polski, Węgier, Czech, Łotwy, Niemiec, Ukrainy, Grecji i Słowacji. W 2018 roku w Festiwalu udział wzięły orkiestry: Latvia Youth Symphonic Band – Łotwa, Orkiestra Grandioso – Radom, Grodziska Orkiestra Dęta – Grodzisk Wielkopolski, Młodzieżowa Orkiestra Dęta Gminy Żytno, Dziecięco-Młodzieżowa Orkiestra Dęta Gminnego Centrum Kultury – Ponie, Orkiestra Dęta OSP – Godziesze Wielkie. Od kilku lat wydarzenie organizowane jest w zmienionej formie, gdzie oprócz występów festiwalowych odbywa się także koncert gwiazdy festiwalu z towarzyszeniem Wrzesińskiej Orkiestry Dętej. W roku 2018 była to Grażyna Łobaszewska.

Dużym projektem jest także współorganizacja ogólnopolskiego turnieju tanecznego Grand Prix Polski Dance Września, który co roku gromadzi blisko 1000 tancerzy. Jubileuszowa, 10. edycja turnieju odbyła się w grudniu 2018 r. Do Wrześni zjechało się kilkadziesiąt zespołów tanecznych z różnych zakątków Polski, m. in. z Rzeszowa, Szczecina, Bydgoszczy, Wilanowa, Konina, Sochaczewa, Legionowa, Chojnowa czy Poznania. Tancerze rywalizowali w kategoriach: disco dance, disco show, hip hop, street dance show, jazz, inne formy tańca oraz contemporary.

Wrzesiński Ośrodek Kultury organizuje i wspomaga organizację imprez charytatywnych. Co roku jest siedzibą sztabu Wielkiej Orkiestry Świątecznej Pomocy. Kilkakrotnie w ciągu roku użycza także swoich pomieszczeń i zapewnia obsługę techniczną imprezom charytatywnym oraz skierowanym dla osób niepełnosprawnych.

Oprócz Wrzesińskiego Festiwalu Orkiestr Dętych czy Grand Prix Polski Dance Września, które mają formę konkursu, zorganizowane zostały dwa przeglądy artystyczne – Gminy Przegląd Kolęd oraz Przegląd Twórczości Artystycznej Dzieci i Młodzieży Miasta i Gminy Września „Talenty”. W drugim z przeglądów – Talentach, co roku bierze udział ok. 500 uczestników, którzy przedstawiają swoje umiejętności w kategoriach: muzyka wokalna, muzyka instrumentalna, recytacje oraz taniec.

By pokazać działalność sekcji Ośrodka zorganizowane zostały wystawy Klubu Fotograficznego Moment (3 wernisaże), spektakle Teatru Otczapy (2 premiery), koncerty: Wrzesińskiego Studia Piosenki, Wrzesińskiej Orkiestry Dętej oraz Chóru Lutnia.

Chęć zaspokojenia potrzeb kulturalnych mieszkańców Gminy Września sprawiła, że Wrzesiński Ośrodek Kultury organizuje koncerty z różnych kręgów muzycznych. W 2018 r. na scenie Ośrodka oraz Amfiteatru im. Anny Jantar pojawiły się koncerty: chórów (Lutnia, Camerata), zespołów folklorystycznych (Światowy Festiwal Folkloru Integracje, Zespół Folklorystyczny Ziemia Wrzesińska), country (Chris Jagger), operetki (Jeżeli kochać to nie indywidualnie), kolęd (Hanna Banaszak).

Wrzesiński Ośrodek Kultury włączał się także w ważne święta państwowe i rocznice poprzez udział Wrzesińskiej Orkiestry Dętej w uroczystościach organizowanych na terenie miasta. Zorganizowany został także koncert Orkiestry Reprezentacyjnej Sił Powietrznych oraz chóru kameralnego Dysonans pt.: „Śpiewamy Niepodległej”.

2018 rok obfitował także w bogatą ofertę zajęć dla dzieci podczas ferii zimowych oraz wakacji letnich. Podczas pierwszego tygodnia ferii odbyły się zajęcia taneczne, zajęcia baletowe, zajęcia plastyczne, zajęcia karate oraz zajęcia z Filharmonią Pomysłów. Natomiast w wakacje letnie zajęcia odbywały się każdego tygodnia wakacji, od poniedziałku do środy i były to: zajęcia z robotyki, zajęcia plastyczne, zajęcia karate, warsztaty wokalne, zajęcia z Bajanką, zajęcia taneczne oraz zajęcia baletowe.

Kulturalne wydarzenia plenerowe i nie tylko

Pierwsze dni każdego roku stoją pod znakiem dobrej zabawy. Co roku w parku im. Dzieci Wrzezińskich odbywa się tzw. Sylwester miejski. Podczas tej imprezy przy muzyce serwowanej przez DJ'a bawi się rok rocznie około 1500 mieszkańców. Nie inaczej było w roku 2018. Od kilku lat w parafii pw. Świętej Królowej Jadwigi we Wrześni, w okolicach Święta Trzech Króli, organizowany jest Noworoczny Koncert Kolęd i Pastoralek. W roku 2018 wystąpił zespół ZAKOPOWER.

Po raz dziewiąty, wspólnie ze Starostwem Powiatowym oraz Wrzezińskim Ośrodkiem Kultury urząd zorganizował Kaziuki Wileńskie. Ze względu na ogromne zainteresowanie imprezą, corocznie przygotowywane są aż trzy występy, które po brzegi wypełniają salę koncertową WOK-u. W 2018 roku wystąpiła Kapela Wileńska.

Od szeregu lat we Wrześni organizowane są wydarzenia plenerowe na dużą skalę. Mają one różnorodny charakter, jednak zawsze przyciągają rekordową ilość widzów.

W 2018 roku Wrzesiński Weekend Muzyczny doczekał się X edycji. Przez te wszystkie lata, Wrześnianie mogli obejrzeć następujące gwiazdy: Feel, Piersi, Kayah, Bajm, Kaszmir, Maryla Rodowicz, Kult, Raz, Dwa, Trzy, Modern Talking, Wilki, Hey, Dżem, Alphaville, Blue Cafe, Lady Pank, Video, Volver, Krzysztof Krawczyk, Enej, Kamil Bednarek, Golec uOrkiestra, Ewalina Lisowska, Maciej Maleńczuk, Sylwia Grzeszczak, Monika Brodka, Patrycja Markowska, Perfect, Agnieszka Chylińska, Ewa Farna, Edyta Górnica, Mrozu, Kalwi & Remi, Margaret Piasek, DJ Adamus, Grzegorz Hyży, Sound'n'Grace oraz Piękni i Młodzi, Michał SZPAK, CLEO, BiG CyC, DJ HAZEL, SŁAWOMIR, After Party.

Od kilku lat w amfiteatrze im. Anny Jantar we Wrześni w letnie miesiące odbywa się cykl pt. „Letnie kino w amfiteatrze”. Począwszy od 24 czerwca, przez każdą sobotę lipca i sierpnia od godz. 21.30 w amfiteatrze odbywały się projekcje dwóch filmów. Repertuar był tak dobrany, by pierwszy seans gromadził całe rodziny – tzw. kino rodzinne, natomiast drugi to już światowe kino dla widzów starszych.

Prawdziwym przebojem letnich spotkań, od trzech lat, są koncerty pt. „Śląskie szlagiery w amfiteatrze”. 24 czerwca 2018 roku, cykl został zainaugurowany koncertem Mona Lisy. Ostatnim akcentem dwunastu spotkań z muzyką śląską był koncert zespołu De Silvers. Tydzień w tydzień amfiteatr wypełniony był do ostatniego miejsca.

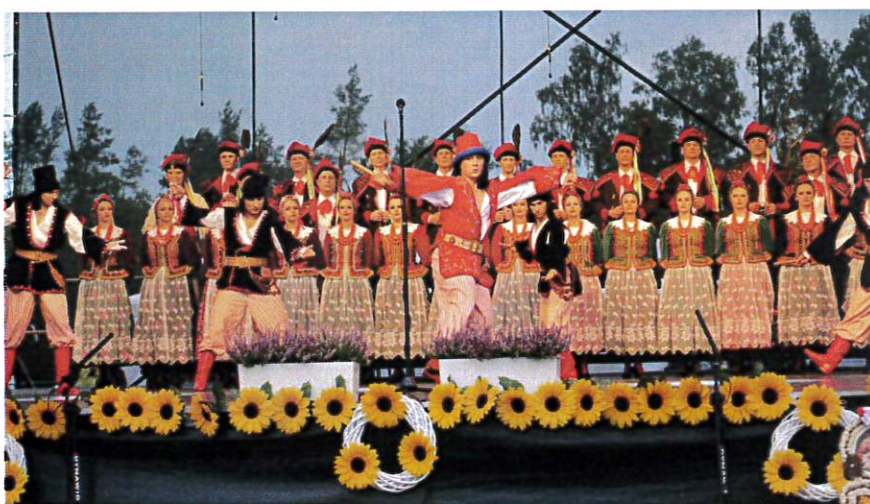
Nową inicjatywą od 2018 roku skierowaną do mieszkańców Wrześni, był cykl imprez - „Piątki z jazzem”. Przez trzynaście piątków, na płycie Runku, począwszy od 8 czerwca w godzinach 20.00 do 22.00 melomani mieli okazję wysłuchać najlepszych polskich wykonawców tego gatunku oraz jednej angielskiej wokalistki. Projekt dobrze się przyjął, gromadząc co piątek dużą grupę miłośników jazzu. W 2019 roku inicjatywa będzie kontynuowana.

Co roku, w miesiącach letnich, zapraszamy mieszkańców do wysłuchania koncertu z muzyką poważną w jednym z wrzeńskich kościołów. W 2018 roku w kościele farnym we Wrześni odbył się koncert pt. „Muzyka dawnej Europy”, który odbył się 3 czerwca 2018 r. o godz. 19.30.

25 sierpnia 2018 roku na terenie Samorządowej Szkoły w Nowym Folwarku odbyły się dożynki gminne, których gospodarzem był Burmistrz Miasta i Gminy Września oraz sołtys Psar Wielkich i Nowego Folwarku. Podczas dożynek wystąpili m. in. Zespół Pieśni i Tańca Śląsk im. Stanisława Hadyny oraz zespół Bayer Full.

Od kilku lat, na zakończenie lata gmina organizuje koncerty rockowe w amfiteatrze. 31 sierpnia 2018 wystąpił zespół Cree w projekcie pt. „Wspomnienie o Ryszardzie Riedlu”. Amfiteatr pękał w szwach!

Czas grudniowy to tradycyjne Mikołajki. Corocznie hucznie obchodzimy je we Wrześni. Tradycyjnie, 6 grudnia na ulicach naszego miasta pojawia się św. Mikołaj w asyście świątecznego korowodu. W 2018 roku w orszaku można było zobaczyć mnóstwo świątecznych postaci i ogromne sanie. Dodajmy, że każdy uczestnik zabawy otrzymał słodkie upominki od gościa z Laponii.

6.3. Czytelnictwo

Biblioteka Publiczna Miasta i Gminy we Wrześni jest samorządową instytucją kultury zaspokajającą potrzeby edukacyjne, kulturalne i informacyjne społeczeństwa. Gromadzi, opracowuje i udostępnia materiały biblioteczne służących obsłudze potrzeb informacyjnych, edukacyjnych i samokształceniowych, zwłaszcza dotyczących wiedzy o własnym regionie oraz dokumentuje jego dorobek kulturalny, naukowy i gospodarczy. Biblioteka Publiczna pełni też funkcję ośrodka informacji biblioteczno – bibliograficznego, organizuje obieg wypożyczeń międzybibliotecznych. Instytucja realizuje także zadania biblioteki powiatowej. Udzielano bibliotekom z terenu powiatu wrzesińskiego pomocy instrukcyjno – metodycznej i szkoleniowej.

Do potrzeb osób z niepełnosprawnościami przygotowano ofertę „Książka na telefon”, z której mogą korzystać mieszkańcy Wrześni – osoby starsze, które nie są w stanie samodzielnie dotrzeć do biblioteki z uwagi na stopień niepełnosprawności fizycznej lub długotrwałej choroby nie mogą wypożyczyć książek. Z usługi tej rocznie korzysta systematycznie 16 osób, które co miesiąc wypożyczają po 4 woluminy. Rocznie z usługi „Książka na telefon” jest wypożyczonych 768 woluminów.

W 2018 roku Biblioteka Publiczna otrzymała dofinansowanie na zadania z Biblioteki Narodowej na „Zakup nowości wydawniczych dla bibliotek publicznych”. Biblioteka Publiczna we Wrześni otrzymała dotację na zakup nowości wydawniczych w 2018 r. w wysokości 17 539,00 zł. Środki finansowe pochodzą z Programu Biblioteki Narodowej "Zakup nowości wydawniczych do bibliotek" w ramach Narodowego Programu Rozwoju Czytelnictwa. Celem Programu jest wzbogacenie i odnowienie księgozbiorów polskich bibliotek publicznych. W 2018 r. dzięki tej dotacji nasze placówki wzbogaciły swoje zbiory o kilkaset nowych woluminów. Pozyskane środki finansowe przeznaczone na zakup wydawnictw popularnonaukowych, literatury pięknej dla dorosłych oraz literatury pięknej i popularnonaukowej dla dzieci i młodzieży.

Zgodnie z zawartym Porozumieniem w sprawie powierzenia Bibliotece Publicznej Miasta i Gminy we Wrześni zadań powiatowej biblioteki publicznej dla powiatu wrzesińskiego pomiędzy Gminą Września a Powiatem Wrzesińskim, biblioteka nadzoruje merytorycznie także biblioteki powiatu wrzesińskiego tj.:

- Gminną Bibliotekę Publiczną w Kołaczkowie,
- Bibliotekę Publiczną Miasta i Gminy w Nekli,
- Bibliotekę Publiczną Miasta i Gminy w Miłostawiu,
- Miejsko – Gminną Bibliotekę Publiczną w Pyzdrach.

W 2018 r. jednym z zadań powiatowej biblioteki publicznej była publikacja książki „200 lat powiatu wrzesińskiego. Historia i współczesność”. Książka powstała z okazji jubileuszu powiatu wrzesińskiego, ale trudno wyobrazić sobie prezentowanie jego historii ograniczonej tylko do ostatnich 200 lat z całkowitym pominięciem wcześniejszych dziejów ziem wchodzących w jego skład. Dylemat, jak daleko i w jakim stopniu sięgać w przeszłość, rozstrzygnięto tak, że uwaga autorów ogniskuje się na ostatnich 200 latach, a wydarzenia wcześniejsze prezentowane są tylko w wymiarze uznanym za niezbędny lub pożądany dla pełniejszego zobrazowania zagadnienia.

ORGANIZACJA I INFRASTRUKTURA

Biblioteka Publiczna Miasta i Gminy we Wrześni obejmuje swoją działalnością obszar Miasta i Gminy Września. Sieć biblioteczną na terenie miasta i gminy Września tworzą: Biblioteka Główna i 6 filii bibliotecznych;

na terenie miasta:

BIBLIOTEKA GŁÓWNA:

Lokalizacja: budynek dawnej Szkoły Katolickiej przy ul. Dzieci Wrzesińskich 13 we Wrześni.

ODDZIAŁ DZIECIĘCY:

Lokalizacja: budynek Biblioteki Głównej.

FILIA NR 1

Lokalizacja: budynek Gimnazjum nr 2 we Wrześni.

na terenie gminy:

FILIA W GRZYBOWIE

Lokalizacja: budynek sklepu spożywczego GS „Samopomoc Chłopska”.

FILIA W KACZANOWIE

Lokalizacja: budynek Samorządowej Szkoły Podstawowej w Kaczanowie.

FILIA W OTOCZNEJ

Lokalizacja: budynek Zespołu Szkół w Otocznej.

FILIA W NOWYM FOLWARKU

Lokalizacja: budynek Zespół Szkół w Nowym Folwarku.

KOMPUTERYZACJA BIBLIOTEKI PUBLICZNEJ MIASTA I GMINY WE WRZEŚNI

Biblioteka Główna posiada 11 komputerów w sieci z dostępem do Internetu w tym:

- w CZYTELNI: 5 stanowisk komputerowych dla czytelników, 2 stanowiska komputerowe dla bibliotekarza,
- w WYPOŻYCZALNI: 1 stanowisko komputerowe dla czytelnika, 1 stanowisko komputerowe dla bibliotekarza,
- w DZIALE GROMADZENIA I OPRACOWANIA KSIĄG ZBIORU: 2 stanowiska komputerowe dla bibliotekarzy.

Filia nr 1 we Wrześni posiada 3 stanowiska komputerowe z dostępem do Internetu (w tym 2 stanowiska komputerowe dla czytelników, 1 stanowisko dla bibliotekarza).

Oddział Dziecięcy posiada 2 stanowiska komputerowe z dostępem do Internetu dla bibliotekarzy.

Filia w Otocznej posiada 4 stanowiska komputerowe z dostępem do Internetu (w tym 3 stanowiska dla czytelników, 1 stanowisko komputerowe dla bibliotekarza).

Filia w Kaczanowie posiada 3 stanowiska komputerowe z dostępem do Internetu (w tym 2 stanowiska dla czytelników, 1 stanowisko komputerowe dla bibliotekarza).

Filia w Nowym Folwarku posiada 2 stanowiska komputerowe z dostępem do Internetu (w tym 1 stanowisko dla czytelników, 1 stanowisko komputerowe dla bibliotekarza).

Filia w Grzybowie nie posiada stanowiska komputerowego ze względu na złe warunki lokalowe oraz brak Internetu.

W ramach Zintegrowanego Systemu Obsługi Biblioteki SOWA 2:

- tworzenie komputerowego katalogu zbiorów,
- komputerowy system rejestracji czytelników i wypożyczeń w Bibliotece Głównej, Oddziale Dziecięcym i Filii nr 1,
- katalog on-line księgozbioru Biblioteki Głównej z możliwością zamawiania i rezerwowania poszukiwanych książek dostępnych na stronie internetowej biblioteki: www.biblioteka.wrzesnia.pl
- komputeryzacja Filii w Otocznej (katalogowanie komputerowe zbiorów),
- komputeryzacja Filii w Nowym Folwarku (katalogowanie komputerowe zbiorów),
- komputeryzacja Filii w Kaczanowie (katalogowanie komputerowe zbiorów),

ZBIORY BIBLIOTECZNE

Księgozbiór Biblioteki Publicznej Miasta i Gminy we Wrześni na dzień 31 grudnia 2018r. wynosił 88 380 woluminów w tym:

- BIBLIOTEKA GŁÓWNA – 35 487 woluminów
- ODDZIAŁ DZIECIĘCY – 13 202 woluminów
- FILIA NR 1 – 9 052 woluminów
- FILIA W NOWYM FOLWARKU – 9 071 woluminów
- FILIA W GRZYBOWIE – 7 012 woluminów
- FILIA W OTOCZNEJ – 5 868 woluminów
- FILIA W KACZANOWIE – 8 697 woluminów

UŻYTKOWNICY BIBLIOTEKI I UDOSTĘPNIANIE ZBIORÓW NA ZEWNĄTRZ I NA MIEJSCU

Poniżej przedstawia się wyniki czytelnicze Biblioteki Publicznej Miasta i Gminy we Wrześni wraz z filiami bibliotecznymi.

NAZWA PLACÓWKI	CZYTELNICZY		WYPOŻYCZENIA NA ZEWNĄTRZ I NA MIEJSCU		
	Liczba odwiedzin	Liczba czytelników zarejestrowanych	Książek ogółem	Czasopisma	Audiobooki
BIBLIOTEKA GŁÓWNA	12 009	1 824	29 262	12 240	404
ODDZIAŁ DZIECIĘCY	11 077	1 243	10 529	2 150	345
FILIA NR 1	5 392	673	15 325	921	0
FILIA W GRZYBOWIE	2 361	236	5 308	1 597	0
FILIA W KACZANOWIE	7 226	504	8 104	1 217	0
FILIA W NOWYM FOLWARKU	5 670	353	8 180	567	0
FILIA W OTOCZNEJ	2 790	475	3 346	562	0
RAZEM:	46 525	5 308	80 054	19 254	742

IMPREZY I WYDARZENIA O ZASIĘGU LOKALNYM

I. WRZESIŃSKI KALEJDOSKOP LITERACKI – spotkania autorskie dla osób dorosłych.

To cykl spotkań autorskich, które organizuje Biblioteka Publiczna Miasta i Gminy we Wrześni. W 2018 roku goszczono:

-24 maja 2018 r. Bibliotekę Publiczną Miasta i Gminy we Wrześni odwiedził pan Grzegorz Kasdepke. Autor książek dla dzieci, na spotkaniu z cyklu Wrześniński Kalejdoskop Literacki, opowiadał trzecio i czwartoklasistom o swoich książkach, bawił się z nimi związkami frazeologicznymi, rozmawiał o różnych gatunkach literatury. W spotkaniu uczestniczyło 119 osób.

-12 czerwca 2018 roku Biblioteka Publiczna Miasta i Gminy we Wrześni zaprosiła swoich czytelników na kolejne spotkanie z cyklu Wrześniński Kalejdoskop Literacki. Tym razem gościem biblioteki była pani Katarzyna Bonda, dziennikarka, pisarka i autorka powieści kryminalnych. Podczas rozmowy z prowadzącą spotkanie panią Barbarą Kosmowską, autorka „Czerwonego pająka” opowiadała o blaskach i cieniach popularności, o swojej pracy i wartościach, które liczą się dla niej w życiu zawodowym i prywatnym. W spotkaniu uczestniczyło 110 osób.

-22 października 2018 roku Biblioteka Publiczna Miasta i Gminy we Wrześni miała zaszczyt gościć panią Magdalenę Witkiewicz, autorkę książek dla dorosłych i dla dzieci. Pisarka, zaproszona na spotkanie w ramach cyklu Wrześnińskiego Kalejdoskopu Literackiego, w rozmowie z wrześnińską dziennikarką i blogerką Małgorzatą Mielcarek- Żuczek, z humorem opowiadała o swoich książkach, pracy i marzeniach. W spotkaniu uczestniczyło 124 osób.

-16 listopada 2018 Biblioteka Publiczna Miasta i Gminy we Wrześni zaprosiła pana Michała Rusinka, pisarza, literaturoznawcę i tłumacza, by wspólnie z mieszkańcami Wrześni dyskutować o mowie ojczystej. Autor najnowszej książki „Pypcie na języku” opowiadał słuchaczom zarówno o swojej długoletniej pracy jako sekretarz Wisławy Szymborskiej, jak również o wielu zawiłościach dotyczących języka. W spotkaniu uczestniczyło 160 osób.

I. Spotkania autorskie dla dzieci i młodzieży.

Jednym z najważniejszych zadań każdej biblioteki jest kształtowanie kultury czytelniczej, rozwijanie zainteresowań użytkowników i szerzenie w społeczeństwie nawyku sięgania po książki. Nie lada atrakcją dla dzieci i młodzieży są spotkania z autorami. Dla większości odbiorców te kontakty są prawdziwą ucztą duchową, mają charakter bezpłatny, otwarty i uczestniczyć w nich mogą wszyscy chętni. Poniżej przedstawiam harmonogram spotkań autorskich w 2018 roku.

DATA	OPIS	FREKWENCJA
012 i 13.04.2018	Spotkanie autorskie z Edytą Zarębską – autorką książek dla dzieci i młodzieży	210 osób (SSP1, SSP2, SSP3)
10 i 11.05.2018	Spotkanie autorskie z Łukaszem Wierzbickim – autorem książek dla dzieci.	240 osób (SSP1, SSP2, SSP3)
12 i 13.06.2018	Spotkanie autorskie z Barbarą Kosmowską – autorką książek dla dorosłych i młodzieży.	150 osób (SSP Otoczna, SSP Kaczanowo, SSP Nowy Folwark)

2. Działalność edukacyjna – zajęcia z bajko terapii i biblioterapii.

Ważną częścią działalności Biblioteki Publicznej Miasta i Gminy we Wrześni jest działalność edukacyjna, dlatego też prowadzona jest systematyczna współpraca ze szkołami i przedszkolami z Wrześni i okolic. Lekcje biblioteczne opierają się na bezpośrednim kontakcie ucznia z wszelkimi rodzajami dokumentów bibliotecznych oraz warsztatem informacyjnym biblioteki. Ich celem jest wykształcenie u dzieci zdolności uczenia się, przybliżenie młodym czytelnikom biblioteki i zbiorów, korzystania z wydawnictw i informacji. Edukacja biblioteczna rozpoczyna się więc od przedszkolaków, które w ramach wycieczek do biblioteki zaczynają poznawać świat bajek i książek.

Data	Opis	Frekwencja
07.02, 08.02, 09.02, 10.02.2018	Biblioterapia dla małych i dużych – <i>W Krainie Życzliwości: Kocham Cię. Lubię Cię...</i>	PRZEDSZKOLE MIŚ USZATEK – 85 PRZEDSZKOLE CHATKA MISIA USZATKA – 75 osób
13.04, 16.04, 17.04, 18.04, 20.04, 21.04.2018	Zajęcia z elementami biblioterapii – <i>Zabawa z bardzo głodną gąsienicą</i>	PRZEDSZKOLE TĘCZOWA CHATKA – 79 osoby PRZEDSZKOLE MIŚ USZATEK – 105 osób PRZEDSZKOLE CHATKA MISIA USZATKA – 105 osób PRZEDSZKOLE GRZYBEK Z SOKOŁOWA – 20 osób
24.04, 26.04.2018	<i>Pierwszy raz w bibliotece.</i> Wycieczka do biblioteki.	PRZEDSZKOLE TĘCZOWA CHATKA – 59 osoby PRZEDSZKOLE BAJKA – 38 osób
23.04, 24.04, 25.04, 26.04.2018	Zaczarowane kolory w Bibliotece – zajęcia literackie	PRZEDSZKOLE CHATKA MISIA USZATKA – 105 osób
7.05.2018	Przedstawienie teatralne: <i>Opowieści z Teczki Profesora Książeczki</i> (pięć przedstawień teatralnych)	PRZEDSZKOLE TĘCZOWA CHATKA – 100 osób PRZEDSZKOLE BAJKA – 50 osób PRZEDSZKOLE SŁONECZKO – 75 osób PRZEDSZKOLE PSZCZÓŁKA MAJĄ – 45 osób PRZEDSZKOLE POLNE KWIATKI – 47 osób PRZEDSZKOLE CHATKA MISIA USZATKA – 75 osób
8.05, 9.05.2018	Warsztaty z Ciocią Jadzią (sześć spotkań)	SSP 1 – klasa: I a, I b, I c, I d, SSP 2 – klasa: I a, I b, SSP 3 – klasa: I a, I b. PRZEDSZKOLE CHATKA MISIA USZATKA – 25 osób PRZEDSZKOLE TĘCZOWA CHATKA – 50 osób
12.06, 13.06, 14.06.2018	BIEGNIJ, CIASTKU, BIEGNIJ! – ŻYJMŹY ZDROWO – zajęcia biblioterapeutyczne	PRZEDSZKOLE MAGICZNY ZAKĄTEK – 90 osób
19.06, 20.06, 22.06.2018	<i>Tato jestem tutaj</i> – zajęcia biblioteczne.	PRZEDSZKOLE TĘCZOWA CHATKA – 100 osób
12.09, 13.09, 14.09, 15.09,	Biblioterapia dla dużych i małych – Jedna chwilka czynności kilka.	141: PRZEDSZKOLE MIŚ USZATEK
22.11.2018 – 20.11.2018	BOHATER MIŚ ŚWIĘTUJE DZIŚ	549 osób: PRZEDSZKOLE CHATKA MISIA USZATKA, PRZEDSZKOLE TĘCZOWA CHATKA, PRZEDSZKOLE MAGICZNY ZAKĄTEK, PRZEDSZKOLE BAJKA,
05.12.2018 – 16.12.2018	OPOWIEŚCI ŚNIEŻYNKI, czyli... SPOTKANIA MIKOŁAJOWE	313 osób: PRZEDSZKOLE CHATKA MISIA USZATKA, PRZEDSZKOLE TĘCZOWA CHATKA, PRZEDSZKOLE MAGICZNY ZAKĄTEK

IMPREZY I WYDARZENIA O ZASIĘGU PONADLOKALNYM W TYM UDZIAŁ W AKCJACH OGÓLNOPOLSKICH

1. OGÓLNOPOLSKI TYDZIEŃ BIBLIOTEK

Podczas tego tygodnia Biblioteka Publiczna Miasta i Gminy we Wrześni zaprosiła blisko 1000 małych czytelników z przedszkoli klas 0-III szkół podstawowych na spotkania teatralne z teatrem Maski, warsztaty z Bajanką, i spotkanie autorskie z Łukaszem Wierzbickim.

2. NARODOWE CZYTANIE „PRZEDWIOŚNIA” S. ŻEROMSKIEGO WE WRZESIŃSKIEJ BIBLIOTECE

Biblioteka Publiczna Miasta i Gminy we Wrześni już po raz czwarty włączyła się do akcji Narodowego Czytania. 8 września 2018 r. na tarasie przy budynku biblioteki do wspólnego stołu zasiedli przedstawiciele władz, służb mundurowych, dziennikarze, nauczyciele, bibliotekarze oraz uczniowie Zespołu Szkół Technicznych i Ogólnokształcących we Wrześni, a także czytelnicy biblioteki, by wspólnie przeczytać fragmenty pierwszej części utworu. Czytającym i gościom towarzyszył chór Lutnia, który podkreślił patriotyczny charakter tegorocznego czytania, śpiewając między innymi *Rotę* oraz *Boże, coś Polskę...* Na zakończenie osoby czytające otrzymały egzemplarz *Przedwiośnia* Stefana Żeromskiego wraz z pamiątkową pieczęcią oraz biało-czerwone kwiaty.

3. SZESNASTE WRZESIŃSKIE DYKTANDO

16 listopada 2018 r. odbyła się szesnasta już edycja Wrzeńskiego Dyktanda, organizowanego przez Bibliotekę Publiczną Miasta i Gminy we Wrześni. Jak co roku, wydarzenie cieszyło się dużym zainteresowaniem, wzięło w nim udział aż 118 osób. Tekst „Medytacje pani Wioletty” dyktowany uczestnikom napisał i przeczytał profesor Andrzej Markowski. Po trudzie związanym z zawłósciami naszej polszczyzny, przyszedł czas na chwilę oddechu – słuchacze mogli wysłuchać prelekcji dyrektora Muzeum Regionalnego we Wrześni – pana Sebastiana Mazurkiewicza oraz rozmowę z pisarzem i literaturoznawcą – Panem Michałem Rusinkiem. Na zakończenie wieczoru podano wyniki zmagania o mistrza Polskiej Ortografii, które podajemy poniżej.

ZAKUP NOWOŚCI WYDAWNICZYCH PRZEZ BIBLIOTEKĘ PUBLICZNĄ MIASTA I GMINY WE WRZEŚNI W 2018 ROKU

Nazwa biblioteki	w przeliczeniu na ilość książek	w przeliczeniu na kwotę
BIBLIOTEKA GŁÓWNA	842	24 124,47
ODDZIAŁ DZIECIĘCY	646	11 878,64
FILIA NR 1	412	10 046,34
FILIA W NOWYM POLWARKU	182	4 040,94
FILIA W GRZYBOWIE	80	2 286,33
FILIA W OTOCZNEJ	461	11 815,44
FILIA W KACZANOWIE	511	12 583,94
RAZEM:	3 134	76 776,10

6.4. Sport i rekreacja

Ustawowy obowiązek zaspokajania potrzeb mieszkańców Gminy Września w zakresie sportu i rekreacji, jak również tworzenie warunków prawno - organizacyjnych i ekonomicznych dla rozwoju tej dziedziny życia jest realizowany przez następujące działania:

- współpracę ze stowarzyszeniami i organizacjami kultury fizycznej i turystyki w zakresie realizacji ich zadań statutowych,
- przyznawanie stypendiów i nagród sportowych,
- wydawanie zezwoleń na sportowe imprezy masowe,
- koordynację i nadzór organizacji wypoczynku dla dzieci i młodzieży pozostających w mieście w okresach wolnych od nauki (ferie i wakacje w mieście),
- utrzymanie i remontowanie bazy sportowo - rekreacyjnej oraz planowanie rozwoju infrastruktury sportowej,
- nadzór nad działalnością Wrzesińskich Obiektów Sportowo - Rekreacyjnych.

Sport i rekreacja to ważna dziedzina życia mieszkańców Gminy Września. Modna obecnie aktywność ruchowa stała się doskonałym sposobem na spędzanie wolnego czasu. Mieszkańcy mają możliwość rozwijać swoje sportowe pasje indywidualnie lub poprzez uczestnictwo w zajęciach grupowych prowadzonych przez stowarzyszenia i kluby sportowe.

Na terenie Gminy Września w 2018 roku działały 44 stowarzyszenia sportowo-rekreacyjnych (w tym 24 kluby i stowarzyszenia sportowe oraz 20 uczniowskich klubów sportowych). Na szczególną uwagę zasługują osiągnięcia Wrzesińskiego Ludowego Klubu Piłki Siatkowej Progress (III miejsce w rozgrywkach I ligi siatkówki mężczyzn), Ludowego Uczniowskiego Klubu Sportowego Orkan (kilkoro młodych zawodników trenujących lekką atletykę dzięki wyśmienitym wynikom na arenie krajowej i międzynarodowej uzyskało powołania do kadry narodowej) oraz Uczniowskiego Klubu Sportowego Hwarang Taekwondo Olimpijskie (uchodzący za jeden z najlepszych w Polsce klubów taekwondo, którego zawodnicy znaleźli się w kadrze narodowej).

Zajęcia treningowe oraz zorganizowane zawody realizowane były w oparciu o posiadaną bazę sportową:

- Stadion Miejski,
- Basen Miejski,
- lodowisko,
- 6 boisk do piłki plażowej,
- Ośrodek Sportowo-Rekreacyjny „Lipówka”, w tym 4 korty tenisowe,
- skatepark,
- tor rowerowy,
- 5 Orlików,
- 4 boiska piłkarskie trawiaste,
- 8 płyt piłkarskich
- 6 boisk uniwersalno-wielozadaniowych,
- 1 pełnowymiarowe boisko do koszykówki,
- 5 niepełnowymiarowych boisk do koszykówki,
- 2 niepełnowymiarowe boiska piłkarskie,
- 2 hale sportowe,
- 7 sal gimnastycznych,
- 4 salki sportowe,
- 17 siłowni zewnętrznych,
- 59 placów zabaw,
- górka saneczkowa.

Sport szkolny

Gmina Września wspiera rozwój sportu szkolnego poprzez

- współfinansowanie program „Szkolny Klub Sportowy”,
- dofinansowanie uczestnictwo uczniów naszych szkół w rozmaitych zawodach sportowych na terenie kraju poprzez m.in. opłacanie kosztów transportu i nagród,
- objęcie patronatem burmistrza zawody dla dzieci i młodzieży organizowane na terenie naszej gminy,
- wspieramy działalność uczniowskich klubów sportowych.

W roku 2018 Gmina Września przyznała 9 stypendiów oraz 52 nagrody i wyróżnienia za wysokie wyniki sportowe w międzynarodowym i krajowym współzawodnictwie sportowym.

Wrzesińskie Obiekty Sportowo-Rekreacyjne

Na terenie gminy Września działa jednostka budżetowa Gminy pn. Wrzesińskie Obiekty Sportowo – Rekreacyjne. W jej skład wchodzi Basen Miejski - „Lazienki” we Wrześni wraz z boiskami do siatkówki plażowej i sztucznym lodowiskiem przy ul. Gnieźnieńskiej 32A, Stadion Miejski wraz z halą sportowa we Wrześni przy ul. Kosynierów 1, Ośrodek Sportowo-Rekreacyjny „Lipówka” we Wrześni wraz z kortami tenisowymi przy ul. Świętokrzyskiej 14/16, Skate-Park w parku im. Józefa Piłsudskiego we Wrześni, Tor rowerowy „Małpi Gaj” we Wrześni przy ul. Działkowców, Stadion w Psarach Polskich. Na bazie tych obiektów organizowanych jest wiele zadań o charakterze sportowym i rekreacyjnym oraz niektóre współorganizowane na terenie gminy.

W roku 2018 były to:

- 06.01.2018 – Turniej Piłki Nożnej o Puchar Dyrektora WOS-R – hala sportowa
- 13.01.2018 – Turniej FOX CUP 2007 o Puchar Burmistrza Wrześni – hala sportowa
- 20.01.2018 – Turniej FOX CUP 2005 2008 o Puchar Burmistrza Wrześni – hala sportowa
- 27.01.2018 – Turniej FOX CUP 2009 o Puchar Burmistrza Wrześni – hala sportowa
- 03.02.2018 - Pokaz tańca Centrum Hajdasz – hala sportowa
- 12-23.02.08 - Nauka Jazdy na Łyżwach -Ferie 2018
- 12-23.02.08 - Gry i Zabawy w Hali – Ferie 2018
- I – IV 2018 - Wrzesińska Rekreacyjna Liga Siatkówki Halowej – hala sportowa
- I – II 2018 – Rozgrywki w Piłce Halowej LZS – hala sportowa
- 04.03.2018 – Bieg Tropem Wilczym – Ośrodek „Lipówka”
- 18.03.2018 – Turniej Piłki Halowej Solidarności Volkswagen – hala sportowa
- 19.02.2018 - Mistrzostwa Wielkopolski Kadetów w Piłce Siatkowej - Finał 2018 – hala sportowa
- 21.04.2018 – XIII Turniej Eliminacyjny do Pucharu Polski i Mistrzostw Polski - Karate – hala sportowa
- 14.04.2018 – Tęczowa Spartakiada 2018 – hala sportowa
- 29.04.2018 – Jubileuszowy XXXV Bieg Kosynierów – współorganizacja
- 03.05.2018 – Piknik Rodzinny + XXI Rodzinny Rajd Rowerowy – współorganizacja
- 13-14.05.2018 – Finał Mistrzostw Wielkopolski Lig Amatorskich w Siatkówce Halowej – hala WOS-R
- 20.05.2018 – VIII Wrzesiński Bieg Rodzinny – basen WOS-R współorganizacja
- 03.06.2018 – VIII Niedziela Rekreacyjno – Sportowa dla Seniorów 50 + - basen WOS-R
- 26.06.2018 – Turniej Singlowy o Puchar Burmistrza Wrześni
- 27.06.2018 – Tydzień Seniora Zumba - hala
- 28.06.2018 – Tydzień Seniora – Termy Maltańskie
- 29.06.2018 – Tydzień Seniora – Nordic Walking – Ośrodek Lipówka
- 25.07.2018 – Zlot Samochodów TWOGETAIR - Ośrodek Lipówka

26.08.2018 – Turniej Solidarności VW - stadion
08.2018 – Wakacje z Tenisem dla dzieci - korty
31.08-02.09.2018 – Deblowe Mistrzostwa Wrześni w Tenisie Ziarnym – korty
21-23.09.2018 – Singlowe Mistrzostwa Wrześni w Tenisie Ziarnym – korty
17-18.09.2018 – Pokazowy mecz Laccrosse - stadion
22.09.2018 – Ogólnopolski Turniej Piłki Siatkowej Młodziczek – hala sportowa
29.09.2018 – Turniej INALFA w piłce nożnej – stadion
30.10.2018 – Pokazowy trening II-ligowego Radomiaka Radom – stadion miejski
10.11.2018 – Mecze z okazji 100-Lecia Niepodległości Polski – stadion miejski

IMPREZY W SIATKÓWCE PLAŻOWEJ 2018 NA BOISKACH WOSR

11.05.2018 – Gimnazjada Powiatowa
19.05.2018 – Puchar prezesa KPS Progress
24.05.2018 – Puchar Burmistrza Wrześni
28.05.2018 – Licealiada Powiatowa
06-08.06.2018 – Finał wojewódzki Juniora
09.06.2018 - Gimnazjada Wojewódzka
16-18.06.2018 – Finał Wojewódzki Kadeta
19-20.06.2018 – Finał Wojewódzki Juniorka
21-23.06.2018 - Finał Wojewódzki Kadetka
25-27.06.2018 - Półfinał Mistrzostw Polski Juniora
30.06.2018 – Turniej INALFA w siatkówce plażowej
18-19.08.2018 – Plaża Wrze
24-26.08.2018 – Mistrzostwa Polski Oldboyów
22.09.2018 – Otwarty Turniej Siatkówki Plażowej o Puchar Burmistrza Wrześni

Obiekty sportowo - rekreacyjne Gminy Września cieszą się dużą popularnością. W roku 2018 z basenów odkrytych skorzystała rekordowa liczba 95.302 osób, ze sztucznego lodowiska skorzystały 25.053 osoby. W ośrodku „Lipówka” zanocowało 1.337 osób a na naszych kortach tenisowych zagrało 2.932 tenisistów. Faktyczna liczba korzystająca z naszych obiektów jest jednak znacząco większa za sprawą imprez pod patronatem burmistrza, gdzie wstęp jest bezpłatny, czyli zawody i zabawy na lodzie, zawody pływackie, turnieje tenisowe czy turnieje siatkówki plażowej. Wrzesińskie Obiekty Sportowo – Rekreacyjne organizują też cieszący się od kilku lat niesłabnącym zainteresowaniem wypoczynek dla dzieci w formie półkolonii letnich. Corocznie organizowanych jest sześć turnusów.

6.5. Warsztaty Terapii Zajęciowej oraz wspieranie osób niepełnosprawnych

Warsztat Terapii Zajęciowej jest placówką dziennego pobytu dla 50 osób niepełnosprawnych w stopniu znacznym i umiarkowanym z terenu gmin Września i Nckla. Placówka powstała 1 grudnia 1997 roku i od początku mieści się przy ulicy Sikorskiego 36 we Wrześni. Fachową opiekę nad uczestnikami pełnią wykwalifikowani i doświadczeni w pracy z osobami niepełnosprawnymi terapeuci zajęciowi.

Uczestnicy realizują zajęcia według indywidualnych programów rehabilitacji w 10 pracowniach:

- stolarskiej,
- komputerowo-medialnej,
- gospodarstwa domowego,
- sztuki użytkowej,

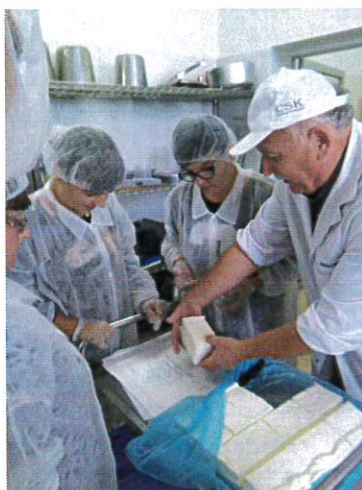
- rękodzieła artystycznego,
- krawieckiej,
- witrażu i szkła,
- introligatorskiej,
- mydła i świec,
- ogrodniczej.

W Warsztacie Terapii Zajęciowej prowadzona jest rehabilitacja zawodowa, społeczna i ruchowa zmiierzająca do ogólnego rozwoju i poprawy sprawności każdego uczestnika, niezbędna do możliwie niezależnego, samodzielnego i aktywnego życia w środowisku. Podopieczni biorą udział w wycieczkach, dyskotekach, wyjściach do kina, imprezach okolicznościowych zarówno na terenie naszej placówki jak i wyjeżdżając na zaproszenie do innych ośrodków. Pod opieką terapeutów uczestnicy mają możliwość realizowania treningu ekonomicznego ucząc się planowania i wydatkowania środków finansowych.

W ramach uzawodowienia i przygotowania do pracy uczestnicy biorą udział w projektach, kursach i szkoleniach. Największe realizowane projekty w latach 2018 i 2019 to:

- „Jesteśmy Aktywni” – projekt realizowany we współpracy z Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie (4 osoby podjęły staż zawodowy),
- „Wspieramy, Motywujemy, Aktywizujemy, Zatrudniamy I” projekt realizowany we współpracy z Fundacją Wspierania Rozwoju Społecznego „Jesteśmy równi” (4 osoby podjęły staż zawodowy, a jedna osoba została zatrudniona po odbyciu stażu),
- Przygotowanie do pracy w zakładzie przetwórstwa mleczarskiego – innowacyjne zatrudnianie osób niepełnosprawnych”, przy współpracy z Powiatowym Centrum Edukacji Zawodowej we Wrześni w Centrum Kształcenia Ustawicznego (szkolenie przeszło 5 osób),
- „Wspieramy, Motywujemy, Aktywizujemy, Zatrudniamy II” projekt realizowany we współpracy z Fundacją Wspierania Rozwoju Społecznego „Jesteśmy Równi” (4 osoby podjęły staż zawodowy).

Wrzesień 2018

Główne inicjatywy to:

- organizator Festiwalu Piosenki Turystycznej, który gromadzi około 200 osób niepełnosprawnych z terenu województwa wielkopolskiego,

- corocznie angażowanie się w zbiórkę karmy i datków na rzecz twrzeńskiego schroniska dla zwierząt w największych supermarketach we Wrześni,

- współpracę ze Strażą Miejską i zielonią miejską dotyczącą przygotowania dekoracji dla miasta

Warsztat Terapii Zajęciowej dwukrotnie wygrał w projekcie „Niebieskie granty” organizowanym przez Volkswagen Poznań Sp. z o. o. dzięki czemu na terenie placówki powstał ogród zmysłów przystosowany dla osób niepełnosprawnych.

Wrzesień 2018 r.

W warsztacie prowadzona jest także rehabilitacja ruchowa. Uczestnicy poddawani są różnym zabiegom takim jak: gimnastyka korekcyjna, ćwiczenia ogólnousprawniające, ćwiczenia poprawiające koordynację wzrokowo-ruchową, zajęcia grupowe zachęcające do rywalizacji zespołowej i indywidualnej, ćwiczenia wytrzymałościowe i wzmacniające, trening na siłowni, bieżni i rowerku stacjonarnym oraz wiele innych. Podopieczni biorą udział w różnych imprezach sportowych, a w 2015 roku powstała sekcja Para -Taekwondo.

Listopad 2017 r.

Uczestnicy rozwijają swoje zdolności artystyczne poprzez udział w projektach filmowych oraz sesjach zdjęciowych. Z okazji XX –lecia powstania placówki nagrano film „Baronowa”, a wszyscy uczestnicy wzięli udział w sesji zdjęciowej, dzięki której powstał pamiątkowy kalendarz na 2018 rok.

W okresie wielkanocnym i bożonarodzeniowym powstają kartki okolicznościowe, świąteczne stroiki, dekoracje i ozdoby. Środki uzyskane ze sprzedaży wyrobów są w całości przekazane na integrację uczestników. Prace można zakupić na wielu kiermaszach i wystawach.

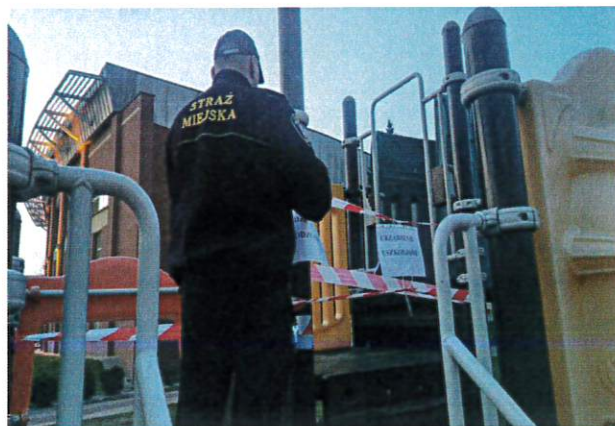

6.6. Straż Miejska

Straż Miejska we Wrześni została powołana w 1992 roku. W 2018 r. prace na stanowisku strażnika miejskiego podejmowało 11 osób. Do podstawowych zadań strażników miejskich należy m. in.: ochrona spokoju i porządku w miejscach publicznych, czuwanie nad porządkiem i kontrola ruchu drogowego, współdziałanie z właściwymi podmiotami w zakresie ratowania życia i zdrowia obywateli, pomocy w usuwaniu awarii technicznych i skutków klęsk żywiołowych oraz innych miejscowych zagrożeń, ochrona obiektów komunalnych i urzędów użyteczności publicznej, współdziałanie z organizatorami i innymi służbami w ochronie porządku podczas zgromadzeń i imprez publicznych, informowanie społeczności lokalnej o stanie i rodzajach zagrożeń, a także inicjowanie i uczestnictwo w działaniach mających na celu zapobieganie popełnianiu przestępstw i wykroczeń oraz zjawiskom kryminogennym i współdziałanie w tym zakresie z organami państwowymi, samorządowymi i organizacjami społecznymi, konwojowanie dokumentów, przedmiotów wartościowych lub wartości pieniężnych dla potrzeb gminy. W 2018 r. mieszkańcy Wrześni zgłosili do straży miejskiej 1238 interwencji. Poniżej przedstawiamy dodatkowe zadania Straży Miejskiej we Wrześni.

1. Kontrola placów zabaw dla dzieci i urządzeń fitness

Straż Miejska we Wrześni przeprowadza systematyczne kontrole miejskich placów zabaw dla dzieci oraz urządzeń fitness na terenie miasta i gminy Września. Ujawnione podczas kontroli nieprawidłowości na placach zabaw strażnicy miejscy zgłaszają do służb komunalnych celem ich naprawy.

2. Nadzór nad osobami skazanymi z Zakładu Karnego w Gębarzewie

Straż Miejska we Wrześni współpracuje z Zakładem Karnym w Gębarzewie. Do wykonywania pracy społecznej na terenie wrześnińskim skierowanych jest 7 osób skazanych, które wykonują zadania związane z utrzymaniem miejskich terenów zielonych. W 2018 r. osoby te przepracowały społecznie na rzecz Gminy Września łącznie 973 dniówki, czyli 7784 h.

3. Nadzór nad osobami wykonującymi prace społeczne w ramach kary ograniczenia wolności

Straż Miejska we Wrześni współpracuje z Sądem Rejonowym we Wrześni. Do wykonywania pracy społecznej i społecznie-użytecznej w ramach kary ograniczenia wolności na terenie wrześnińskim w 2018 r. skierowano 72 osoby skazane. Wykonywały one prace porządkowe, pielęgnacyjne (zieleni miejska) oraz remontowe. W 2018 r. osoby skazane przepracowały na rzecz gminy Września 698 dniówki, czyli 5585 h.

4. Utrzymanie i obsługa zieleni miejskiej

Utrzymanie i obsługę zieleni miejskiej na terenie miasta i gminy Września koordynuje Straż Miejska we Wrześni. Zakres zadań obejmuje bieżące utrzymanie parków miejskich, terenów zagospodarowanych pod skwery zieleni oraz nasadzenia drzew. Realizowane są także nowe projekty na urozmaicenie miejskiego krajobrazu. W 2018 r. zrealizowano m.in. „strefę relaksu” na Rynku, zagospodarowano pod skwer teren przy ul. Legii Wrzesińskiej i skrzyżowanie ul. Waryńskiego z ul. Długosza, zagospodarowano także teren wokół tężni oraz zadbano o ul. Rzeczną (donice kwietne). Zasadzono 917 drzew.

5. Zabezpieczenia imprez

Strażnicy miejscy w 2018 r. zabezpieczyli 41 imprez sportowych, rekreacyjnych, kulturalnych oraz uroczystości publicznych. Do największych imprez, na których mundurowali dbali o bezpieczeństwo mieszkańców, można wymienić m.in. Rodzinny Rajd Rowerowy, Bieg Kosynierów czy też Wrzesiński Weekend Majowy.

6. Konwoje pieniężne

Jednym ze stałych zadań strażników miejskich jest konwojowanie dokumentów, przedmiotów wartościowych lub wartości pieniężnych dla potrzeb gminy. W 2018 r. ratuszowi mundurowi przeprowadzili 232 takie konwoje.

7. Nadzór nad Strefą Płatnego Parkowania

Straż Miejska we Wrześni nadzoruje Strefę Płatnego Parkowania we Wrześni. Strefa obejmuje trzy duże rejony miasta, w skład których wchodzi siedem znaczących uli, tj. Rynek (strefa „A”), Ratuszowa (strefa „B”), Chopina, 3-go Maja, Moniuszki, Harcerska, Warszawska (strefa „C”). Osoby zatrudnione w SPP codziennie kontrolują 289 miejsc parkingowych, obsługują 12 parkomatów oraz średnio 1800 petentów w ciągu tygodnia.

8. Współpraca z Komendą Powiatową Policji we Wrześni

Strażnicy miejscy z Zespołem Prewencji Kryminalnej Nietletnich i Patologii Komendy Powiatowej Policji we Wrześni w 2018 r. przeprowadzili wspólnie szereg programów profilaktycznych i akcji m.in. „Wrześniński rower – bezpieczny rower”, „Bezpieczne ferie 2018”, „Spokrewnieni służbą – mobilna zbiórka krwi” czy też ślubowania klas pierwszych. Zakończeniem wspólnych działań była realizowana pod koniec roku akcja „Petarda”. W sumie przez cały 2018 r. zrealizowano 42 służby. W ramach współpracy przeprowadzono także 79 wspólnych służb nocnych z dzielnicowymi oraz przeprowadzono 91 służb doraźnych w ramach zabezpieczeń imprez.

9. Wykorzystanie specjalistycznego drona „Nosacza”

Strażnicy miejscy w 2018 r. przeprowadzili kontrole czystości powietrza za pomocą drona wyposażonego w aparaturę pomiarową. Skontrolowano część os. Tysiąclecia oraz os. Sławno. Podczas akcji poddano monitoringowi 379 budynków mieszkalnych, z których do dalszej szczegółowej kontroli wytypowano 48. Strażnicy miejscy posiadają także specjalistyczne szkolenia dotyczące pobierania próbek popiołu z paleniska.

6.7. Udział Gminy Września w spółkach kapitałowych

Gmina Września posiada udziały w trzech spółkach komunalnych:

I. Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o. o.

- Siedziba: Września ul. Miłosławska 8

- Gmina Września posiada 100% udziałów w Spółce.

- Przedmiotem działalności spółki jest:

- pobór, uzdatnianie i dostarczanie wody,
- odprowadzanie i oczyszczanie ścieków,
- realizacja projektów budowlanych związanych ze wznoszeniem budynków,
- roboty budowlane związane ze wznoszeniem budynków mieszkalnych i niemieszkalnych,
- Roboty związane z budową rurociągów przesyłowych i sieci rozdzielczych,
- rozbiórka i burzenie obiektów budowlanych,
- przygotowanie terenu pod budowę,
- wykonywanie wykopów i wierceń geologiczno – inżynierskich.
- Wykonywanie instalacji wodno - kanalizacyjnych, gazowych i klimatyzacyjnych,
- transport rurociągowy pozostałych towarów,
- działalność w zakresie inżynierii i związane z nią doradztwo techniczne,
- pozostałe badania i analizy techniczne,
- obróbka i usuwanie odpadów innych niż niebezpieczne,
- przetwarzanie i unieszkodliwianie odpadów niebezpiecznych,

-pozostałe specjalistyczne roboty budowlane, gdzie indziej niesklasyfikowane.

2. Przedsiębiorstwo Usług Komunalnych Sp. z o. o.

- Siedziba: Września, ul. Sikorskiego 38

- Gmina Września posiada 100% udziałów w Spółce.

- Przedmiotem działalności spółki jest:

- zbieranie odpadów innych niż niebezpieczne,
- obróbka i usuwanie odpadów innych niż niebezpieczne,
- pozostałe sprzątanie,
- odprowadzanie i oczyszczanie ścieków,
- wynajem i zarządzanie nieruchomościami własnymi i dzierżawionymi,
- transport drogowy towarów,
- wynajem i dzierżawa pozostałych pojazdów samochodowych, z wyłączeniem motocykli,
- działalność usługowa związana z przeprowadzkami,
- roboty drogowe związane z budową dróg i autostrad,
- sprzedaż detaliczna pozostałych nowych wyrobów prowadzona w wyspecjalizowanych sklepach,
- sprzedaż detaliczna kwiatów, roślin, nasion, nawozów, żywych zwierząt domowych, karmy dla zwierząt domowych prowadzona w wyspecjalizowanych sklepach,
- sprzedaż detaliczna paliw do pojazdów silnikowych na stacjach paliw,
- sprzedaż detaliczna części i akcesoriów do pojazdów samochodowych, z wyłączeniem motocykli,
- sprzedaż hurtowa odpadów i złomu,
- Pozostała sprzedaż detaliczna prowadzona poza siecią sklepową, straganami i targowiskami,
- niespecjalistyczne sprzątanie budynków i obiektów przemysłowych,
- pogrzeby i działalność pokrewna,
- pozostała działalność usługowa, gdzie indziej niesklasyfikowana,
- działalność usługowa związana z zagospodarowaniem terenów zieleni,
- naprawa i konserwacja metalowych wyrobów gotowych,
- produkcja pojemników metalowych,
- Odzysk surowców z materiałów segregowanych
- przygotowanie terenu pod budowę,
- pozostałe niespecjalistyczne roboty budowlane, gdzie indziej nie sklasyfikowane,
- konserwacja i naprawa pojazdów samochodowych, z wyłączeniem motocykli,
- zarządzanie nieruchomościami wykonywane na zlecenie,
- działalność pomocnicza związana z utrzymaniem porządku w budynkach.

3. Wrzesińskie Towarzystwo Budownictwa Społecznego Sp. z o. o.

- Siedziba: Września, ul. Ratuszowa I

- Gmina Września posiada 32,47% udziałów w Spółce.

- Przedmiotem działalności spółki jest:

- wynajmowanie nieruchomości na własny rachunek,
- zarządzanie nieruchomościami mieszkaniowymi,
- wykonywanie robót ogólnobudowlanych związanych ze wznoszeniem budynków,
- wykonywanie robót budowlanych w zakresie montażu oraz wznoszenia budynków i budowli z elementów prefabrykowanych,
- kupno i sprzedaż nieruchomości na własny rachunek,

- rozbiórka i burzenie obiektów budowlanych,
- sprzedaż hurtowa materiałów budowlanych i wyposażenia sanitarnego,
- działalność w zakresie projektowania budowlanego, urbanistycznego i technologicznego.

6.8. Gospodarka odpadami

Na terenie Gminy Września objęto systemem odbierania odpadów komunalnych wszystkie nieruchomości zamieszkałe położone na terenie Gminy Września.

Rada Miejska we Wrześni ustaliła, iż opłata za gospodarowanie odpadami komunalnymi stanowić będzie iloczyn mieszkańców zamieszkujących daną nieruchomość i określiła, iż stawki na jednego mieszkańca będą zróżnicowane w zależności od tego czy odpady są zbierane i odbierane w sposób selektywny czy też nieselektywny. W zamian za uiszczoną przez właścicieli nieruchomości opłatę za gospodarowanie odpadami komunalnymi Gmina pokryła koszty funkcjonowania całego systemu tj. koszty odbierania, transportu, zbierania, odzysku i unieszkodliwiania odpadów komunalnych, koszty utworzenia i utrzymania punktu selektywnego zbierania odpadów komunalnych, koszty obsługi administracyjnej tego systemu, koszty edukacji ekologicznej w zakresie prawidłowego postępowania z odpadami komunalnymi, a także koszty wyposażenia nieruchomości w pojemniki i worki do zbierania odpadów komunalnych oraz koszty utrzymywania pojemników w odpowiednim stanie sanitarnym, porządkowym i technicznym.

W roku 2018 r. odbiorem i transportem odpadów z terenu nieruchomości zamieszkałych - w tym także: udostępnianiem pojemników na odpady zmieszane, dbałością o należyty ich stan sanitarny, porządkowy i techniczny, dostarczeniem do nieruchomości worków do selektywnej zbiórki odpadów komunalnych zakupionych wcześniej przez gminę oraz transportem odpadów komunalnych zbieranych w Gminnym Punkcie Selektywnego Zbierania Odpadów Komunalnych do Stacji Przeładunkowej w Bardzie - zajmowało się Przedsiębiorstwo Usług Komunalnych we Wrześni Sp. z o.o., które zostało wyłonione do realizacji tego zadania w drodze przetargu nieograniczonego. Wyżej wskazanemu przedsiębiorstwu Gmina zleciła utworzenie i prowadzenie Gminnego Punktu Selektywnego Zbierania Odpadów Komunalnych usytuowanego we Wrześni przy ul. Gen. Sikorskiego 38.

Na terenie Gminy Września funkcjonował pojemnikowy system zbierania odpadów. Każda nieruchomość została wyposażona w pojemnik do gromadzenia odpadów komunalnych zmieszanych, a w przypadkach selektywnego gromadzenia odpadów również w pojemnik do gromadzenia odpadów biodegradowalnych oraz w pojemniki lub worki do gromadzenia odpadów selektywnie zbieranych.

Odpady komunalne odbierane z terenu Gminy Września z nieruchomości zamieszkałych były transportowane do Stacji Przeładunkowej w Bardzie wchodzącej w skład Zakładu Zagospodarowania Odpadów w Lulkowie (Regionalna Instalacja Przetwarzania Odpadów Komunalnych).

Mieszkańcy mogli również oddać bezpłatnie swoje wysortowane odpady do Gminnego Punktu Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych usytuowanego we Wrześni przy ul. Gen. Sikorskiego 38. Uzupełnieniem GPOSZK-u były zestawy pojemników do selektywnej zbiórki tzw. gniazda zlokalizowane w zabudowie wielorodzinnej na terenie całej Gminy. Ponadto Gmina Września umożliwiła mieszkańcom bezpłatny odbiór i zagospodarowanie na Gminnym Punkcie Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych zużytych opon oraz odpadów budowlanych i rozbiórkowych w ilości 500 l na rok z nieruchomości zamieszkałej. Mieszkańcy mogli także bezpłatnie oddać przeterminowane leki do 15 aptek zlokalizowanych na terenie miasta Września, których spis został umieszczony i podany do publicznej wiadomości poprzez opublikowanie w Biuletynie Informacji Publicznej tutejszego Urzędu. W roku 2018 w wyniku zapytań ofertowych dotyczących odbioru przeterminowanych leków i środków farmaceutycznych, a także ich utylizacji wybrana została firma TROXI Sp. z o. o. z siedzibą w Gutowie Małym, przy ul. Dereniowej 3.

W 2018 roku Gmina Września prowadziła kampanię informacyjną poprzez zamieszczanie informacji na Biuletynie Informacji Publicznej prowadzonej przez Urząd Miasta i Gminy we Wrześni. Systemowi gospodarowania odpadami komunalnymi poświęcono całą zakładkę na Biuletynie Informacji Publicznej. Mieszkańcy byli na bieżąco informowani o aktualnych harmonogramach wywozu odpadów, terminach wpłaty opłaty oraz podstawie prawnej i zasadach funkcjonowania systemu. Ponadto

opublikowano Analizę systemu gospodarowania odpadami oraz osiągnięte poziomy odzysku odpadów selektywnie zbieranych. Na stronie Biuletynu prowadzony był również elektroniczny Rejestr Działalności Regulowanej w zakresie odbierania odpadów komunalnych. Dodatkowo na stronie biuletynu zamieszczane były podstawowe informacje niezbędne do złożenia deklaracji o wysokości opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi oraz kalkulator obliczania odsetek za zwłokę. Na stronie biuletynu założono również zakładkę dotyczącą Gminnego Punktu Selektywnego Zbierania Odpadów Komunalnych we Wrześni, gdzie mieszkańcy mogli dowiedzieć się jakie odpady można oddać na punkcie oraz w jakich godzinach działa punkt. Ponadto, na BIP-ie umieszczano informacje, gdzie mieszkańcy mogą oddać przeterminowane leki oraz pobrać dodatkowe worki do selektywnej zbiórki.

Począwszy od 1 listopada 2018 r. funkcjonowała na terenie Gminy Września aplikacja wrzesnia.komunikator.pl (Localspot), za pomocą której mieszkańcy mogli przy użyciu telefonu, tabletu lub komputera zgłosić wszelkie uwagi dotyczące sposobu realizacji usługi odbioru odpadów komunalnych z terenu nieruchomości zamieszkałych np. mogli zgłaszać fakt zniszczenia czy przepełnienia pojemników do gromadzenia odpadów, braku realizacji usługi odbioru odpadów.

W aplikacji mieszkańcy mogli również sprawdzić harmonogram odbioru odpadów komunalnych oraz przy jej użyciu mogli otrzymywać powiadomienia o terminie odbioru odpadów, w przeddzień odbioru, zgodnie z harmonogramem.

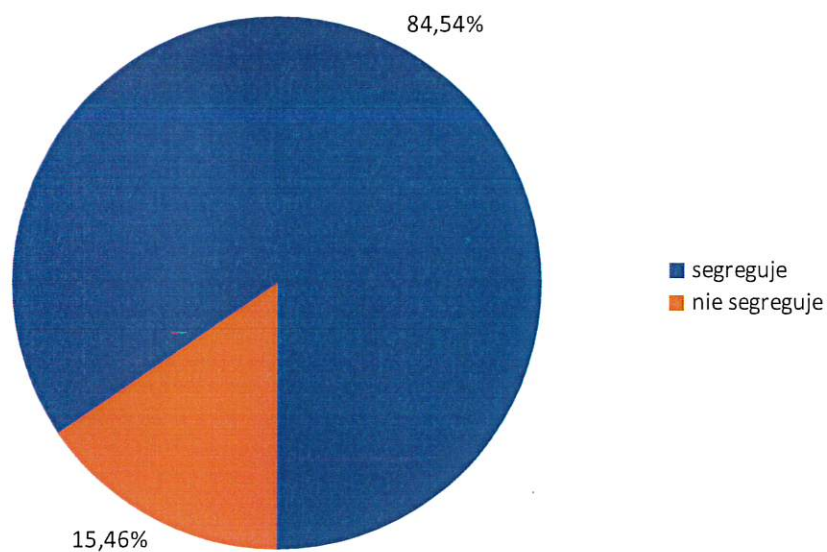
W 2018 roku Gmina Września uzyskała wszystkie wymagane prawem poziomy odzysku odpadów tj.:

- poziom recyklingu, przygotowania do ponownego użycia następujących frakcji odpadów komunalnych: papieru, metali, tworzyw sztucznych i szkła - 36,68 % ,
- poziom recyklingu, przygotowania do ponownego użycia i odzysku innymi metodami innych niż niebezpieczne odpadów budowlanych i rozbiórkowych - 99,96%,
- poziom ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji kierowanych do składowania -14,86%.

Na dzień 31.12.2018 r. Gmina Września liczyła: 44 679 osoby zameldowane na pobyt stały, natomiast do opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi na dzień: 31.12.2018 r. wykazanych było: 43 002 osób (relacje procentowe przedstawia tabela poniżej). Zdecydowana większość tj. 36 355 osób (84,54 %) zadeklarowała, że będą zbierać odpady w sposób selektywny, pozostałe 15,5 % - 6 647 osób zdecydowała się na zbieranie odpadów bez ich wcześniejszej segregacji (relacje procentowe przedstawia tabela poniżej).

Liczba osób zameldowanych na stałe na dzień: 31.12.2018 r.	44 679
Liczba osób objęta systemem na dzień: 31.12.2018 r.	43 002
Różnica	1 677

Liczba osób, które segregują odpady na dzień 31.12.2018 r.	36 355
Liczba osób, które nie segregują odpadów na dzień 31.12.2018 r.	6 647

Wpływy z tytułu opłaty śmieciowej na dzień: 31.12.2018 r. wyniosły: 5 563 281,20 zł (należność główna). Natomiast wydatki poniesione w związku z funkcjonowaniem systemu gospodarowania odpadami komunalnymi w roku 2018 wyniosły: 7 590 221,49 zł. Różnica została pokryta ze środków pochodzących z opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi, które nie zostały wykorzystane w poprzednim roku budżetowym w kwocie 1 975 871,30 zł. Szczegółowy wykaz wydatków poniesionych w 2018 roku został przedstawiony w tabeli poniżej.

lp.	Zadanie	Kwota
1.	Odbiór i transport odpadów	2 220 203,40 zł
2.	Wyposażenie nieruchomości w pojemniki do gromadzenia odpadów oraz ich mycie	112 319,59 zł
3.	Transport odpadów z GPSZOK-u do Barda	118 740,60 zł
4.	Zagospodarowanie odpadów (Lulkowo)	4 635 510,01 zł
5.	Zakup worków	60 885,00 zł
6.	Odbiór i zagospodarowanie leków	12 327,12 zł
7.	Prowadzenie GPSZOK-u	180 000,00 zł
8.	Obsługa administracyjna systemu, w tym koszty egzekucyjne	250 235,77 zł
SUMA		7 590 221 ,49 zł

Na terenie Gminy Września odpady selektywne, z budynków jednorodzinnych, zbierane były u źródła w trzech workach: żółtych przeznaczonych na odpady z tworzyw sztucznych i metalu, niebieskich przeznaczonych na papier i zielonych przeznaczonych na szkło.

Worki wydawane były w nielimitowanych ilościach. Średnie zużycie worków do selektywnego zbierania odpadów komunalnych/na miesiąc przedstawia tabela nr 4 poniżej.

Rodzaj worka	Szacowana ilość wydawanych worków
Żółty – tworzywa sztuczne i metale	20 000 szt.
Zielony - szkło	12 000 szt.
Niebieski - papier	8 000 szt.

W roku 2018 r., w drodze zapytania ofertowego, zakupiono 250 000 szt. worków: worki do selektywnego zbierania tworzyw sztucznych i metalu w ilości: 150 000 szt.; worki do selektywnego zbierania szkła w ilości: 50 000 szt. oraz worki do selektywnego zbierania papieru w ilości: 50 000 szt.

Od momentu rozpoczęcia funkcjonowania nowego systemu gospodarowania odpadami komunalnymi tj. od lipca 2013 roku (wynikającego z nowelizacji ustawy z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach) zaobserwowano wzrost ilości odpadów komunalnych zbieranych zarówno u źródła jak i na Gminnym Punkcie Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych. Powyższe wartości przedstawia tabela poniżej.

ROK	ilość odpadów niesegregowanych (zmieszanych) [Mg]	ilość odpadów z grupy 15 (selektywnych) [Mg]	stosunek zebranych odpadów selektywnych do odpadów niesegregowanych [%]	liczba osób ujętych w systemie
2013	10 957,64	739,54	6,75	40 968,00
2014	11 750,70	1 026,90	8,74	41 417,00
2015	12 252,60	1 180,90	9,64	41 929,00
2016	12 873,58	1 196,04	9,29	42 089,00
2017	13 454,35	1 286,18	9,56	42 466,00
2018	14 395,23	1 569,88	10,91	43 002,00

6.9. Września w rankingach i publikacjach

Miasto i Gmina Września jest prężnie rozwijającą się jednostką samorządu, chociażby poprzez realizację licznych inwestycji, również tych z udziałem środków zewnętrznych, zachowując przy tym bardzo niski poziom zadłużenia. Dzięki efektywnie działającej gminie Września jest często przywoływanym miastem w różnego rodzaju rankingach i publikacjach. Informacje na temat gminy są także publikowane zarówno w prasie ogólnopolskiej, jak i tej lokalnej. Poniżej przedstawiono rankingi, w których miasto zajęło wysokie pozycje.

1. „Rzeczpospolita” przedstawiła ranking samorządów. Gmina Września znalazła się na 54. miejscu (na 857) w kategorii gmin miejskich i miejsko-wiejskich. Ranking sprawdza efektywność działania samorządów, które dbają o zrównoważony i trwały rozwój lokalnej wspólnoty. Samorzady analizowane były pod kątem trwałości ekonomicznej, środowiskowej, społecznej oraz trwałości w zakresie zarządzania. Według organizatorów rankingu odpowiedzialne zarządzanie wpływa na potencjał rozwojowy samorządów.

Miejsce w rankingu	Gmina	Punkty
1.	Boguchwała	36,42
2.	Podkowa Leśna	36,16
3.	Ożarów Mazowiecki	34,53
...54	Września	20,59
...310	Słupca	9,57
...328	Gniezno	9,42
...585	Nekla	7,47

Ranking opublikowany w „Rzeczpospolitej”

2. Kolejny ranking pokazuje, iż pomimo dynamicznego rozwoju i ciągłych inwestycji Gmina Września utrzymuje bardzo niski poziom zadłużenia budżetu gminy. Zestawienie zostało przygotowane przez Ministerstwo Finansów. Gmina Września uplasowała się w nim na 159. miejscu (na 2399 gmin w Polsce).

Miejsce w kraju pod względem zadłużenia *	Gmina	Liczba ludności	Kwota zadłużenia gmin (zł)	Kwota zadłużenia na jednego mieszkańca (zł)
1	WAŁCZ	12 683	0	0
2	NOWE WARPNO	1 667	0	0
...159	WRZEŚNIA	46 072	7 153 306	155
...588	SŁUPCA	13 862	6 730 080	486
...1 399	GNIEZNO	69 137	69 368 504	1 003
...1 996	JAROCIN	45 597	71 038 910	1 558
...2 240	ŚRODA WIELKOPOLSKA	31 829	65 719 912	2 065
2 398	REWAL	3 871	55 385 758	14 308
2 399	OSTROWICE	2 522	46 914 717	18 602

Ranking Ministerstwa Finansów

3. Na potrzeby V Europejskiego Kongresu Samorządów eksperci Uniwersytetu Krakowskiego opracowali Ranking Finansowy Samorządu Terytorialnego w Polsce 2018. Pod uwagę brano m. in. dochody własne, wydatki inwestycyjne oraz wysokość środków unijnych pozyskanych na realizację zadań przez jednostki samorządu terytorialnego. Ranking podzielono ze względu na rodzaj jednostek tj. gminy wiejskie, gminy miejsko – wiejskie, gminy miejskie, miasta na prawach powiatu oraz powiaty ziemskie. Miasto i Gmina Września jako gmina miejsko – wiejska zajęła wysokie, bo 34 miejsce na 628 badanych gmin.

Lp.	Nazwa	W1	W2	W3	W4	W5	W6	W7	Indeks	Dystans
...2	Lomianki	0,7756	0,9631	0	0,524	0,1139	0,8708	0,8033	4,0507	94,9%
3	Rzgów	0,774	0,8702	0,0218	0,4276	0,2749	0,7077	0,5091	3,5853	84,0%
...14	Pobiedziska	0,5133	0,5417	0	0,5489	0,5452	0,5386	0,4042	3,0919	72,4%
...34	Września	0,5263	0,6041	0	0,5898	0,107	0,9554	0,3927	3,1753	74,4%
...40	Jarocin	0,4854	0,5887	0	1	0,1974	0,4172	0,3453	3,034	71,1%
..148	Śrem	0,5193	0,5118	0	0,6459	0,0982	0,677	0,3768	2,829	66,3%
..273	Pyzdry	0,1555	0,464	0,0004	0,6005	0,197	0,9039	0,1391	2,4604	57,6%
..309	Miłosław	0,3249	0,4824	0	0,3321	0,2579	0,7295	0,1867	2,3135	54,2%
..582	Zagórz	0,1966	0,4502	0	0,3289	0,0096	0,7913	0,126	1,9026	44,6%
..627	Trzebińsko-Zdrój	0,2574	0,2978	0	0,1803	0,0482	0,6246	0,0929	1,5012	35,2%
628	Wiślica	0,1626	0,4191	0	0,2187	0,0673	0,3365	0,0453	1,2495	29,3%

Ranking opracowany na podstawie publikacji Ranking Finansowy Samorządu Terytorialnego w Polsce 2018

Objaśnienia do tabeli:

W1. Udział dochodów własnych w dochodach ogółem (stymulanta).

W2. Relacja nadwyżki operacyjnej do dochodów ogółem (stymulanta).

W3. Udział wydatków inwestycyjnych w wydatkach ogółem (stymulanta).

W4. Obciążenie wydatków bieżących wydatkami na wynagrodzenia i pochodne od wynagrodzeń (destymulanta).

W5. Udział środków europejskich w wydatkach ogółem – bez poręczeń (stymulanta).

W6. Relacja zobowiązań do dochodów ogółem (destymulanta).

W7. Udział podatku dochodowego od osób fizycznych w dochodach bieżących (stymulanta).

4. Portal internetowy samorząd.pap. 19 lutego 2019 roku opublikował ranking gmin uwzględniający wartości zrealizowanych projektów unijnych. W zestawieniu wzięto pod uwagę 2478 gmin, w których realizowane były w połowie ubiegłego roku projekty z polityki spójności, tj. ze środków UE na lata 2014 – 2020 dostępnych w ramach krajowych programów regionalnych, a także naborów dedykowanych dla poszczególnych województw. Główny Urząd Statystyczny ich łączną wartość określił na 184,6 mld zł.

Przedstawione dane dotyczyły wszystkich projektów realizowanych zarówno przez samorzady, jak i innych beneficjentów np. przedsiębiorstwa prywatne. Września w rankingu uplasowała się na 158 miejscu.

L.p.	Gmina	Wartość umów (zł)
1.	M. st. Warszawa	16.996.491.889
2.	Łódź	7.205.380.792
3.	Kraków	5.125.531.593
4.	Poznań	4.277.044.489
...62.	Konin	370.032.784
...158.	Września	168.924.462
...488.	Środa Wielkopolska	61.297.257
...547.	Nekla	55.158.059
...1158.	Miłosław	19.930.922
...1286.	Pyzdry	15.986.556
...1406.	Słupca	13.102.128
...2478.	Oporów	22.666

Ranking portalu samorząd.pap

5. Ministerstwo Finansów co roku publikuje wskaźnik dochodów podatkowych w przeliczeniu na jednego mieszkańca dla poszczególnych gmin. Serwis samorząd.pap.pl przedstawił ranking najbogatszych i najbiedniejszych gmin w Polsce. Podstawą wyliczeń były prognozowane dochody podatków gminy w przeliczeniu na jednego mieszkańca (wskaźnik G). W 2018 roku Września uplasowała się na 208 miejscu na 2478 samorządów w kraju. Dla porównania wskaźnik G na 2017 rok wynosił 1 554,68 zł i w ówczesnym rankingu Września zajęła 492 miejsce.

L.p.	Gmina	Wskaźnik G na 2019 r.
1.	Kleszczów	31910,49
2.	Rząśnia	8474,42
3.	Kobierzyce	6427,88
10.	Tarnowo Podgórne	5198,72
208.	Września	2247,81
268.	Konin	2063,37
290.	Środa Wielkopolska	1998,10
314.	Nekla	1959,17
393.	Piła	1858,34
473.	Gniezno	1760,66
539.	Słupca	1695,81
572.	Śrem	1667,54
583.	Jarocin	1654,74

Ranking Ministerstwa Finansów

6. Września znalazła się w dwudziestce najtańszych miast powiatowych w Polsce. Nasze miasto uplasowało się na 20. miejscu (na 339 miast) w rankingu dotyczącym wydatków mieszkańców na usługi komunalne. Roczne wydatki przeciętnej rodziny na wodę, śmieci czy odprowadzenie ścieków wyniosły we Wrześni w 2018 roku średnio 2004,73 zł.

Niniejszy ranking powstał poprzez oszacowanie rocznych kosztów, jakie obciążają przeciętną polską rodzinę z zakresu usług komunalnych w pięciu obszarach: zaopatrzenia w wodę i odprowadzania ścieków, odbioru odpadów, komunikacji publicznej oraz stref płatnego parkowania. Obliczenie wydatków przeciętnej rodziny spowodowało konieczność skonstruowania modelu, który uwzględnia średnie zużycie wody i ścieków przez rodzinę, powierzchnię mieszkania, czy częstotliwość korzystania z komunikacji miejskiej i wjazdów samochodem do centrum miasta.

Miejsce	Miasto	Roczne wydatki (zł)
1.	Kozienice	1 310,41
2.	Działdowo	1 432,06
3.	Rawa Mazowiecka	1 563,56
20.	Września	2 004,73
33.	Koło	2 141,73
97.	Wągrowiec	2 497,94
232.	Gniezno	2 989,27
269.	Poznań	3 157,13
272.	Słupca	3 205,16

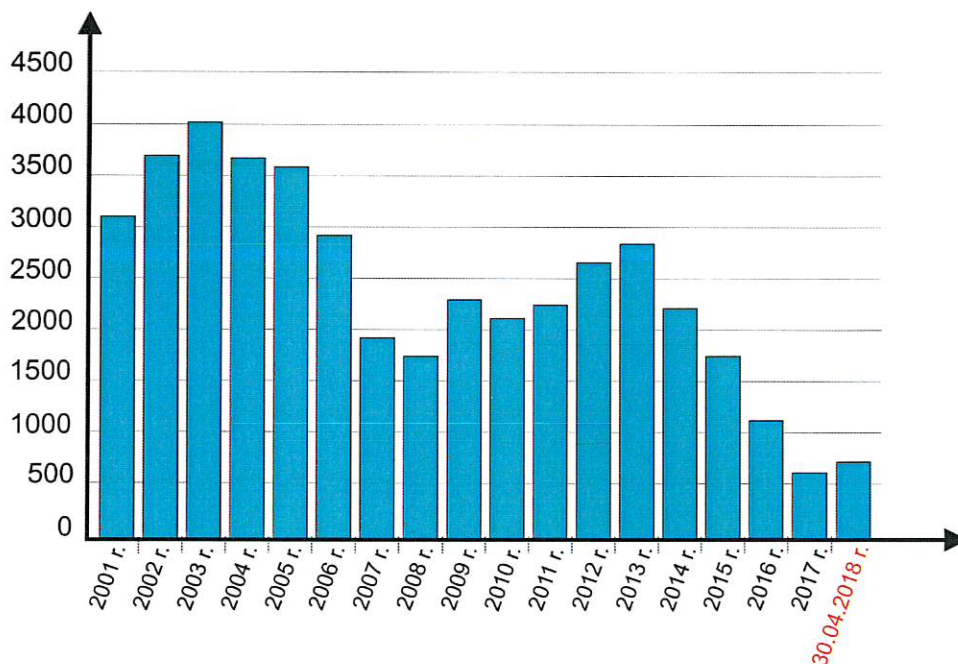
Ranking zamieszczony w Wieściach - Ratusza nr 37 z dnia 13 września 2018 r.

7. Portal polskawliczbach.pl zamieścił w 2018 roku ranking dotyczący najszybciej wyludniających się miast w Polsce. Września jako nieliczna, odznacza się w zestawieniu wzrostem liczby populacji. Problem wyludnienia dotyczy wielu miast w naszym kraju, a skutki tego procesu są drastyczne. W rankingu na pierwszym miejscu znalazło się Władysławowo, w którym liczba ludności na przestrzeni ostatnich czternastu lat spadła prawie o 32 %. Natomiast we Wrześni liczba populacji wzrosła o 4,7 %.

Pozycja	Miasto	Zmiana (%)	Zmiana	Populacja 2016	Populacja 2002	Województwo
1.	Władysławowo	-31,8%	-4 674	10 020	14 694	pomorskie
2.	Kazimierz Dolny	-29,1%	-1 064	2 594	3 658	lubelskie
3	Pieszycy	-24,3%	-2 324	7 230	9 554	dołnośląskie
...159	Poznań	-6,4%	-36 745	540 372	577 117	wielkopolskie
...481	Gniezno	-1,5%	-1 063	69 137	70 200	wielkopolskie
...587	Pyzdry	+0,1%	+2	3 185	3 183	wielkopolskie
...640	Miłosław	+1,4%	+51	3 609	3 558	wielkopolskie
...753	Września	+4,7%	+1 350	29 984	28 634	wielkopolskie

Ranking portalu polskawliczbach.pl

Gmina Września opracowuje na podstawie dostępnych danych również własne rankingi. W 2018 roku przedstawione zostało zestawienie liczby osób bezrobotnych w Gminie Września w latach 2001-2018, z którego wynika znaczny spadek bezrobocia w Gminie Września na przestrzeni lat.

Ranking zamieszczony w Wieściach = Ratusza nr 19 = dnia 10 maja 2018 r.

Kolejny ranking pokazuje, że na terenie Miasta i Gminy Września w 2018 roku znajdowało się 20 przedszkoli wraz z oddziałami, które oferowały łącznie 2097 miejsc. Do placówek uczęszczało wówczas w sumie 1755 dzieci, co oznaczało 342 miejsc wolnych. Od 2008 roku liczba przedszkoli na terenie gminy wzrosła o 15 placówek.

Lp	Rok szkolny	Ilość przedszkoli w Gminie Września
1	2008/2009	5
2	2009/2010	7
3	2010/2011	9
4	2011/2012	10
5	2012/2013	14
6	2013/2014	15
7	2014/2015	18
8	2015/2016	19
9	2016/2017	19
10	2017/2018	20

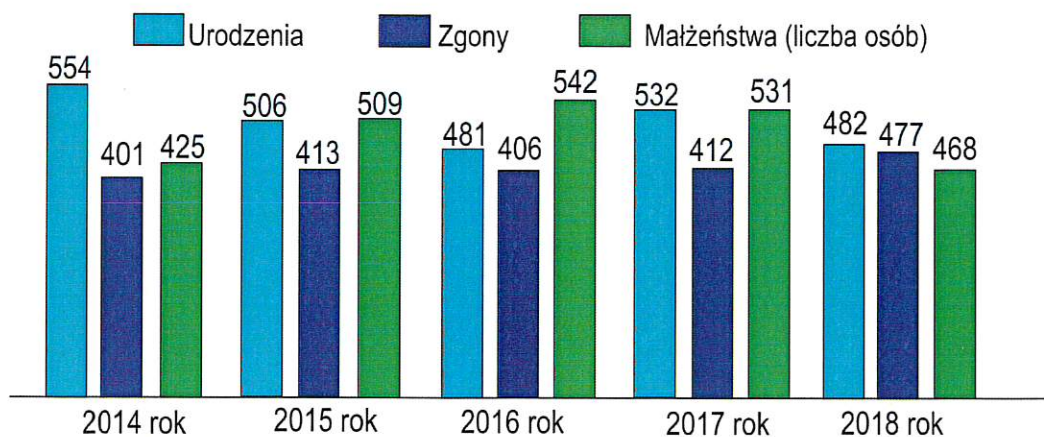
Ranking zamieszczony w Wieściach = Ratusza nr 20 = dnia 17 maja 2018 r.

Ponadto na terenie Miasta i Gminy Września w 2018 r. znajdowało się dwanaście szkół. Dziewięć z nich prowadzonych było przez gminę. W roku szkolnym 2017/2018 uczyło się w nich 4472 dzieci. W porównaniu z rokiem szkolnym 1995/1996, kiedy to do szkół chodziło 6128 osób, liczba uczniów spadała o 1656.

ROK SZKOLNY	LICZBA UCZNIÓW	ROK SZKOLNY	LICZBA UCZNIÓW	ROK SZKOLNY	LICZBA UCZNIÓW
1995/1996	6128	2003/2004	5237	2011/2012	4103
1996/1997	5943	2004/2005	5042	2012/2013	4060
1997/1998	5859	2005/2006	4854	2013/2014	4096
1998/1999	5653	2006/2007	4612	2014/2015	4346
1999/2000	5407	2007/2008	4471	2015/2016	4681
2000/2001	5159	2008/2009	4345	2016/2017	4400
2001/2002	5640	2009/2010	5426	2017/2018	4472

Ranking zamieszczony w *Wieściach z Ratusza* nr 20 z dnia 17 maja 2018 r.

Gmina Września prowadzi także statystyki. Poniżej przedstawione zostały dane dotyczące urodzeń, zgonów oraz małżeństw w Mieście i Gminie Września od 2014 do 2018 roku.

Dane statystyczne zamieszczone w *Wieściach z Ratusza* nr 1 z dnia 4 stycznia 2019 r.

Dodatkowo Miasto Września pojawia się również w różnego rodzaju publikacjach czy artykułach, i tak w 2018 r. znalazło się w publikacji „Kronika OSP Wielkopolski”, wydana przez Polska Press Sp. z o. o. oraz w publikacji upamiętniającej 100. rocznicę Powstania Wielkopolskiego, wydaną przez Agencję Wydawniczo-Reklamową Chronica.

Września jest również miastem otrzymującym nagrody i wyróżnienia. Dla przykładu Włodarz Wrześni Tomasz Kałużny otrzymał wyróżnienie w związku z organizowanym przez pismo „Wspólnota” rankingiem „Sukces kadencji 2014 – 2018”. Miasto

zajęło 7 miejsce (spośród 314 miast powiatowych). Nagrody i wyróżnienia przyznano samorządom, które osiągnęły sukces w wymiarze finansowym, ekonomicznym, infrastrukturalnymi społecznym.

Burmistrz Miasta i Gminy Września 1 czerwca 2018 roku otrzymał medal za „Zasługi dla Fotografii Polskiej” nadany Uchwałą Kapituły FRP w 100 rocznicę odzyskania przez Polskę Niepodległości. Nagroda została przyznana w związku z wieloletnim projektem fotograficznym pn.: „Kolekcja Wrzesińska”.

Ponadto w 2018 roku Gmina Września zajęła II miejsce w ogólnopolskim plebiscycie Terra Power Flower- Najpiękniej ukwiecone miasto w Polsce z ilością głosów – 25 500. Nagrodą była dekoracyjna donica wraz z ukwieceniem, która upiększyła miasto.

Urząd Miasta i Gminy we Wrześni w 2018 roku otrzymał także wyróżnienie w VIII Konkursie „Grunt na Medal” organizowanym przez Invest in Wielkopolska, za bardzo dobrze przygotowany teren i ofertę inwestycyjną BluePark o pow. 19,32 ha. Do ósmej edycji ogólnopolskiego konkursu „Grunt na medal” zgłoszone zostały 103 grunty inwestycyjne. Celem inicjatywy, powtarzanej regularnie co 2 lata, jest bieżące identyfikowanie atrakcyjnych lokalizacji inwestycyjnych dedykowanych działalności przemysłowo-produkcyjnej. Dzięki wyróżnieniu w ramach konkursu tereny uzyskują pierwszeństwo w prezentacji przed potencjalnymi inwestorami, których na co dzień obsługuje PAIH. Dla laureatów zwycięstwo oznacza zatem promocję i większą szansę na przyciągnięcie wartościowych projektów inwestycyjnych do gminy.

Agencja ratingowa INC Rating Sp. z o.o. nadzorowana przez Europejski Urząd Nadzoru Giełd i Papierów Wartościowych (ESMA) dokonała w 2018 r. aktualizacji oceny sytuacji finansowej Gminy Września. W wyniku bardzo dobrej oceny finansów miasta agencja zdecydowała o przyznaniu Wrześni oceny AA- i to z perspektywą stabilną. Oznacza to wzrost ratingu o jeden stopień względem poprzedniej aktualizacji z A+ (niski poziom ryzyka) na AA- (bardzo niski poziom ryzyka).

Rating Gminy Września

Niniejszy rating odzwierciedla wyniki operacyjne gminy Września, jej wysoką zdolność do finansowania inwestycji ze środków własnych, bardzo dobrą sytuację budżetu oraz niski w stosunku do środków operacyjnych poziom obsługi zadłużenia. Głównym czynnikiem zmiany ratingu były stabilne podstawy budżetowe. Mimo zrealizowanych w ostatnich 5 latach zadań inwestycyjnych przekraczających 144 mln zł, poziom długu jest niższy niż na początku tego okresu o 10,6 mln zł.

Podsumowanie

Burmistrz Miasta i Gminy Września jako organ wykonawczy w 2018 roku podejmował działania będące zadaniami własnymi gminy. Gmina Września realizowała również politykę wyznaczoną w dokumentach strategicznych, co zostało szeroko omówione w treści niniejszego raportu.

Dwanaście miesięcy ubiegłego roku wskazuje na intensywny rozwój gospodarczy i społeczny Gminy Września, głównie dzięki zrealizowaniu wielu ważnych dla miasta inwestycji, w znacznej mierze przy wsparciu pozyskanych środków zewnętrznych. Przedsięwzięcia realizowane w gminie były przemyślane, a swoim zasięgiem obejmowały zarówno miasto, jak i tereny wiejskie. Bez wątpienia wszystkie wykonane zadania pozwoliły zrealizować listę ambitnych planów dotyczących rozwoju miasta i gminy na wszystkich kluczowych polach.

Ponadto Gmina Września podejmowała przedsięwzięcia związane z edukacją, ekologią czy ogólnie rozumianą profilaktyką. Organizowano szereg różnych wydarzeń, koncertów i innych spotkań, poszerzając tym samym ofertę kulturalną miasta. Dodatkowo samorząd w swoich działaniach skupiał się na rozwoju gospodarczym miasta poprzez współpracę z lokalnymi przedsiębiorcami oraz podejmował działania zmierzające do pozyskania nowych inwestorów.

Pomimo, że Miasto i Gmina Września jest przykładem dla innych miast średnich w dalszym ciągu zamierza realizować postawione sobie cele, aby stać się jeszcze bardziej atrakcyjnym miastem.

BURMISTRZ
Kałużny
Tomasz Kałużny